

Финансиски извештаи и Извештај на
независниот ревизор

ЕУРОЛИНК Осигурување А.Д.,
Скопје

31 декември 2023 година

СОДРЖИНА

Извештај на независниот ревизор	1
Извештај за финансиска состојба (Биланс на состојба)	3
Извештај за сеопфатна добивка (Биланс на успех)	9
Извештај за паричните текови	13
Извештај за промени во капиталот	15
Белешки кон финансиските извештаи	17
Прилог 1 – Годишна сметка	
Прилог 2 – Годишен Извештај	

Извештај на независниот ревизор

До акционерите на
Еуролинк Осигурување АД Скопје

Грант Торнтон ДОО
Св. Кирил и Методиј 526-1/20
1000 Скопје
Северна Македонија
Т +389 (0)2 3214 700
Ф +389 (0)2 3214 710
Е Contact@mk.gt.com
Даночен број: 4030003475973

Извештај за финансиските извештаи

Ние извршивме ревизија на придружните финансиски извештаи на Еуролинк Осигурување АД Скопје (во понатамошниот текст „Друштвото“), составени од Извештајот за финансиската состојба (Биланс на состојба) на ден 31 декември 2023 година и Извештајот за сеопфатната добивка (Биланс на успех), Извештајот за промените во капиталот и Извештајот за паричните текови за годината што тогаш заврши, како и преглед на значајните сметководствени политики и други објаснувачки белешки, вклучени на страните 3 до 90.

Одговорност на раководството за финансиските извештаи

Раководството е одговорно за изготвување и објективно презентирање на овие финансиски извештаи во согласност со регулативата на Агенцијата за супервизија на осигурување на Република Северна Македонија, како и за воспоставување на таква внатрешна контрола која Раководството утврдува дека е неопходна за да овозможи изготвување на финансиски извештаи кои се ослободени од материјално погрешно прикажување како резултат на измама или грешка.

Одговорност на ревизорот

Наша одговорност е да изразиме мислење за овие финансиски извештаи врз основа на извршената ревизија. Ние ја извршивме ревизијата во согласност со ревизорските стандарди прифатени во Република Северна Македонија¹. Тие стандарди бараат наша усогласеност со етичките барања, како и тоа ревизијата да ја планираме и извршуваме на начин кој ќе ни овозможи да стекнеме разумно уверување за тоа дали финансиските извештаи се ослободени од материјално погрешно прикажување. Ревизијата вклучува спроведување на процедури со цел стекнување ревизорски докази за износите и објавувањата во финансиските извештаи. Избраните процедури зависат од проценката на ревизорот и истите вклучуваат проценка на ризиците од материјално погрешно прикажување во финансиските извештаи, било поради измама или грешка. При овие проценки на ризиците, ревизорот ја зема во предвид внатрешната контрола релевантна за подготвување и објективно презентирање на финансиските извештаи на Друштвото со цел креирање на такви ревизорски процедури кои ќе бидат соодветни на околностите, но не и за потребата да изрази мислење за ефективност на внатрешната контрола на Друштвото. Ревизијата, исто така вклучува и проценка на соодветноста на применетите сметководствени политики и на разумноста на сметководствените проценки направени од страна на Раководството, како и проценка на севкупната презентација на финансиските извештаи.

Ние веруваме дека стекнатите ревизорски докази претставуваат задоволителна и соодветна основа за нашето ревизорско мислење.

Мислење

Наше мислење е дека придружните финансиски извештаи, ја претставуваат објективно, во сите материјални аспекти, финансиската состојба на Еуролинк Осигурување АД Скопје на ден 31 декември 2023 година, како и резултатите од работењето и паричните текови за годината што тогаш заврши, во согласност со регулативата на Агенцијата за супервизија на осигурување на Република Северна Македонија.

¹ Меѓународни стандарди за ревизија („МСР“) издадени од страна на Одборот за меѓународни стандарди за ревизија и уверување („ОМСР“), кои стапија на сила на 15 декември 2009 година, преведени и објавени во Службен весник на Република Македонија број 79 од 2010 година.

Извештај за други правни и регулаторни барања

Раководството на Друштвото е исто така одговорно за изготвување на годишниот извештај за работењето на Друштвото за 2023 година во согласност со член 384 од Законот за трговски друштва. Наша одговорност е да изразиме мислење за конзистентноста на годишниот извештај, со историските финансиски податоци објавени во годишната сметка и ревидираните финансиски извештаи на Друштвото со состојба на и за годината која завршува на 31 декември 2023 година, во согласност со ревизорските стандарди прифатени во Република Северна Македонија², како и во согласност со барањата на член 34, став 1, точка (д) од Законот за ревизија.

Наше мислење е дека историските финансиски податоци изнесени во годишниот извештај за работењето на Друштвото со состојба на и за годината што завршува на 31 декември 2023 година, се конзистентни, во сите материјални аспекти, со податоците објавени во годишната сметка и ревидираните финансиски извештаи со состојба на и за годината што завршува на 31 декември 2023 година.

Сузана Ставриќ
Управител
Грант Торнтон ДОО, Скопје

Билјана Митревска
Овластен ревизор

Скопје, 05 март 2024 година

² Меѓународни стандарди за ревизија („МСР“) издадени од страна на Одборот за меѓународни стандарди за ревизија и уверување („ОМСР“), кои стапија на сила на 15 декември 2009 година, преведени и објавени во Службен весник на Република Македонија број 79 од 2010 година.

Финансиски извештаи
31 декември 2023 година

Извештај за финансиска состојба (Биланс на состојба)

На ден 31.12.2023

во денари

Опис на позицијата	Број на позиција	Број на белешка	Износ	
			Тековна деловна година	Претходна деловна година
1	2	3	4	5
АКТИВА				
А. НЕМАТЕРИЈАЛНИ СРЕДСТВА (002+003)	001	2.1	4.737.456	2.879.886
1. Гудвил	002		-	-
2. Останати нематеријални средства	003		4.737.456	2.879.886
Б. ВЛОЖУВАЊА (005+013+021+041)	004		1.407.918.072	1.235.051.133
I. ЗЕМЈИШТЕ, ГРАДЕЖНИ ОБЈЕКТИ И ОСТАНАТИ МАТЕРИЈАЛНИ СРЕДСТВА (006+009)	005	2.2	-	-
1. Земјиште и градежни објекти кои служат за вршење на дејноста (007+008)	006		-	-
1.1 Земјиште	007		-	-
1.2 Градежни објекти	008		-	-
2. Земјиште, градежни објекти и останати средства кои не служат за вршење на дејноста (010+011+012)	009		-	-
2.1 Земјиште	010		-	-
2.2 Градежни објекти	011		-	-
2.3 Останати материјални средства	012		-	-
II. ФИНАНСИСКИ ВЛОЖУВАЊА ВО ДРУШТВА ВО ГРУПА - ПОДРУЖНИЦИ, ПРИДРУЖЕНИ ДРУШТВА И ЗАЕДНИЧКИ КОНТРОЛИРАНИ ЕНТИТЕТИ (014+015+016+017+018+019+020)	013	2.3	14.644.777	15.180.437
1. Акции, удели и останати сопственички инструменти од вредност во друштва во група - подружници	014		-	-
2. Должнички хартии од вредност кои ги издале друштва во група - подружници и заеми на друштва во група - подружници	015		-	-
3. Акции, удели и останати сопственички инструменти во придружени друштва	016		-	-
4. Должнички хартии од вредност кои ги издале придружени друштва и заеми на придружени друштва	017		-	-
5. Останати финансиски вложувања во друштва во група – подружници	018		-	-
6. Останати финансиски вложувања во придружени друштва	019		-	-
7. Вложувања во заеднички контролирани ентитети	020		14.644.777	15.180.437
III. ОСТАНАТИ ФИНАНСИСКИ ВЛОЖУВАЊА (022+025+030+035+040)	021	2.4	1.393.273.295	1.219.870.696
1. Финансиски вложувања кои се чуваат до достасување (023+024)	022	2.4.1	664.702.702	449.796.213
1.1 Должнички хартии од вредност со рок на достасување до една година	023		138.861.282	-

Придружните белешки се составен дел на овие финансиски извештаи

Финансиски извештаи
31 декември 2023 година

Извештај за финансиска состојба (Биланс на состојба) (продолжува)			во денари	
Опис на позицијата	Број на позиција	Број на белешка	Износ	
			Тековна деловна година	Претходна деловна година
1	2	3	4	5
1.2 Должнички хартии од вредност со рок на достасување над една година	024		525.841.420	449.796.213
2. Финансиски вложувања расположливи за продажба (026+027+028+029)	025	2.4.2	229.528.888	192.927.352
2.1 Должнички хартии од вредност со рок на достасување до една година	026		-	-
2.2 Должнички хартии од вредност со рок на достасување над една година	027		-	-
2.3 Акции, удели и останати сопственички инструменти	028		-	2.100.000
2.4 Акции и удели во инвестициски фондови	029		229.528.888	190.827.352
3. Финансиски вложувања за тргување (031+032+033+034)	030	2.4.3	62.797.162	58.398.417
3.1 Должнички хартии од вредност со рок на достасување до една година	031		-	-
3.2 Должнички хартии од вредност со рок на достасување над една година	032		-	-
3.3 Акции, удели и останати сопственички инструменти	033		50.278.297	45.914.060
3.4 Акции и удели во инвестициски фондови	034		12.518.865	12.484.357
4. Депозити, заеми и останати пласмани (036+037+038+039)	035	2.4.4	436.244.543	518.748.714
4.1 Дадени депозити	036		436.244.543	518.748.714
4.2 Заеми обезбедени со хипотека	037		-	-
4.3 Останати заеми	038		-	-
4.4 Останати пласмани	039		-	-
5. Деривативни финансиски инструменти	040		-	-
IV. ДЕПОЗИТИ НА ДРУШТВА ЗА РЕОСИГУРУВАЊЕ КАЈ ЦЕДЕНТИ, ПО ОСНОВ НА ДОГОВОРИ ЗА РЕОСИГУРУВАЊЕ	041		-	-
V. ДЕЛ ЗА СООСИГУРУВАЊЕ И РЕОСИГУРУВАЊЕ ВО БРУТО ТЕХНИЧКИТЕ РЕЗЕРВИ (043+044+045+046+047+048+049)	042	2.5	118.901.552	136.380.551
1. Дел за соосигурување и реосигурување во бруто резервата за преносна премија	043		64.515.498	91.031.824
2. Дел за соосигурување и реосигурување во бруто математичката резерва	044		-	-
3. Дел за соосигурување и реосигурување во бруто резервите за штети	045		54.386.054	45.348.727
4. Дел за соосигурување и реосигурување во бруто резервите за бонуси и попусти	046		-	-
5. Дел за соосигурување и реосигурување во бруто еквилизационата резерва	047		-	-

Придружните белешки се составен дел на овие финансиски извештаи

Финансиски извештаи
31 декември 2023 година

Извештај за финансиска состојба (Биланс на состојба) (продолжува)			во денари	
Опис на позицијата	Број на позиција	Број на белешка	Износ	
			Тековна деловна година	Претходна деловна година
1	2	3	4	5
6. Дел за соосигурување и реосигурување во бруто останатите технички резерви	048		-	-
7. Дел за соосигурување и реосигурување во бруто техничките резерви за осигурување на живот каде ризикот од вложувањето е на товар на осигуреникот	049		-	-
Г. ФИНАНСИСКИ ВЛОЖУВАЊА КАЈ КОИ ОСИГУРЕНИКОТ ГО ПРЕВЗЕМА ИНВЕСТИЦИСКИОТ РИЗИК (ДОГОВОРИ ЗА ОСИГУРУВАЊЕ)	050		-	-
Д. ОДЛОЖЕНИ И ТЕКОВНИ ДАНОЧНИ СРЕДСТВА (052+053)	051	2.6	2.191.353	2.982.315
1. Одложени даночни средства	052		2.187.716	2.678.813
2. Тековни даночни средства	053		3.637	303.502
Ѓ. ПОБАРУВАЊА (055+059+063+067)	054	2.7	324.701.277	345.158.058
I. ПОБАРУВАЊА ОД НЕПОСРЕДНИ РАБОТИ НА ОСИГУРУВАЊЕ (056+057+058)	055		303.285.394	326.470.052
1. Побарувања од осигуреници	056		303.285.394	326.470.052
2. Побарувања од посредници	057		-	-
3. Останати побарувања од непосредни работи на осигурување	058		-	-
II. ПОБАРУВАЊА ОД РАБОТИ НА СООСИГУРУВАЊЕ И РЕОСИГУРУВАЊЕ (060+061+062)	059		-	-
1. Побарувања по основ на премија за соосигурување и реосигурување	060		-	-
2. Побарувања по основ на учество во надомест на штети од соосигурување и реосигурување	061		-	-
3. Останати побарувања од работи на соосигурување и реосигурување	062		-	-
III. ОСТАНАТИ ПОБАРУВАЊА (064+065+066)	063		21.415.883	18.688.006
1. Останати побарувања од непосредни работи на осигурување	064		10.513.158	7.559.590
2. Побарувања по основ на финансиски вложувања	065		9.286.950	8.427.033
3. Останати побарувања	066		1.615.775	2.701.383
IV. ПОБАРУВАЊА ПО ОСНОВ НА ЗАПИШАН А НЕУПЛАТЕН КАПИТАЛ	067		-	-
Е. ОСТАНАТИ СРЕДСТВА (069+072+077)	068		51.095.694	39.798.252
I. МАТЕРИЈАЛНИ СРЕДСТВА КОИ СЛУЖАТ ЗА ВРШЕЊЕ НА ДЕЈНОСТА (ОСВЕН ЗЕМЈИШТЕ И ГРАДЕЖНИ ОБЈЕКТИ) (070+071)	069	2.8	13.644.967	7.557.963
1. Опрема	070		12.808.604	6.721.600
2. Останати материјални средства	071		836.363	836.363

Придружните белешки се составен дел на овие финансиски извештаи

Финансиски извештаи
31 декември 2023 година

Извештај за финансиска состојба (Биланс на состојба) (продолжува)			во денари	
Опис на позицијата	Број на позиција	Број на белешка	Износ	
			Тековна деловна година	Претходна деловна година
1	2	3	4	5
II. ПАРИЧНИ СРЕДСТВА И ОСТАНАТИ ПАРИЧНИ ЕКВИВАЛЕНТИ (073+074+075+076)	072	2.9	37.450.727	32.240.289
1. Парични средства во банка	073		37.090.453	31.903.870
2. Парични средства во благајна	074		360.274	336.419
3. Издвоени парични средства за покривање на математичката резерва	075		-	-
4. Останати парични средства и парични еквиваленти	076		-	-
III. ЗАЛИХИ И СИТЕН ИНВЕНТАР	077		-	-
Ж. АКТИВНИ ВРЕМЕНСКИ РАЗГРАНИЧУВАЊА (079+080+081)	078	2.10	108.624.263	98.117.850
1. Претходно пресметани приходи по основ на камати и наемнини	079		-	-
2. Одложени трошоци на стекнување	080		85.617.735	78.643.355
3. Останати пресметани приходи и одложени трошоци	081		23.006.528	19.474.495
З. НЕТЕКОВНИ СРЕДСТВА КОИ СЕ ЧУВААТ ЗА ПРОДАЖБА И ПРЕКИНАТО РАБОТЕЊЕ	082		-	-
S. ВКУПНА АКТИВА (А+Б+В+Г+Д+Г+Е+Ж+З)	083		2.018.169.667	1.860.368.045
И. ВОН-БИЛАНСНА ЕВИДЕНЦИЈА - АКТИВА	084	4	369.798.491	309.296.258
ПАСИВА				
А. КАПИТАЛ И РЕЗЕРВИ (086+090+091+095+101-102+103-104)	085	2.11	729.002.416	641.463.991
I. ЗАПИШАН КАПИТАЛ (087+088+089)	086	2.11	195.326.080	195.326.080
1. Запишан капитал од обични акции	087		195.326.080	195.326.080
2. Запишан капитал од приоритетни акции	088		-	-
3. Запишан а неплатен капитал	089		-	-
II. ПРЕМИИ ЗА ЕМИТИРАНИ АКЦИИ	090		-	-
III. РЕВАЛОРИЗАЦИОНА РЕЗЕРВА (092+093+094)	091	2.11	1.375.999	(9.997.732)
1. Материјални средства	092		-	-
2. Финансиски вложувања	093		1.375.999	(9.997.732)
3. Останати ревалоризациони резерви	094		-	-
IV. РЕЗЕРВИ (096+097+098-099+100)	095	2.11	251.053.103	222.714.926
1. Законски резерви	096		251.053.103	222.714.926
2. Статутарни резерви	097		-	-
3. Резерви за сопствени акции	098		-	-

Придружните белешки се составен дел на овие финансиски извештаи

Финансиски извештаи
31 декември 2023 година

Извештај за финансиска состојба (Биланс на состојба) (продолжува)			во денари	
Опис на позицијата	Број на позиција	Број на белешка	Износ	
			Тековна деловна година	Претходна деловна година
1	2	3	4	5
4. Откупени сопствени акции	099		-	-
5 Останати резерви	100		-	-
V. НЕРАСПРЕДЕЛЕНА НЕТО ДОБИВКА	101		185.082.540	148.406.186
VI. ПРЕНЕСЕНА ЗАГУБА	102		-	-
VII. ДОБИВКА ЗА ТЕКОВНИОТ ПРЕСМЕТКОВЕН ПЕРИОД	103		96.164.694	85.014.531
VIII. ЗАГУБА ЗА ТЕКОВНИОТ ПРЕСМЕТКОВЕН ПЕРИОД	104		-	-
Б. СУБОРДИНИРАНИ ОБВРСКИ	105		-	-
В. БРУТО ТЕХНИЧКИ РЕЗЕРВИ (107+108+109+110+111+112)	106	2.12	1.150.435.038	1.083.665.813
I. Бруто резерви за преносни премии	107		554.889.224	539.102.316
II. Бруто математичка резерва	108		-	-
III. Бруто резерви за штети	109		583.210.369	532.677.524
IV. Бруто резерви за бонуси и попусти	110		3.735.445	11.885.973
V. Бруто еквилизациона резерва	111		-	-
VI. Бруто останати технички резерви	112		8.600.000	-
Г. БРУТО ТЕХНИЧКИ РЕЗЕРВИ ВО ОДНОС НА ДОГОВОРИ КАЈ КОИ ОСИГУРЕНИКОТ ГО ПРЕВЗЕМА ИНВЕСТИЦИСКИОТ РИЗИК	113		-	-
Д. ОСТАНАТИ РЕЗЕРВИ (115+116)	114	2.13	4.773.701	4.140.756
1. Резерви за вработени	115		4.773.701	4.140.756
2. Останати резерви	116		-	-
Ѓ. ОДЛОЖЕНИ И ТЕКОВНИ ДАНОЧНИ ОБВРСКИ (118+119)	117	2.14	5.251.054	3.243.824
1. Одложени даночни обврски	118		2.769.040	1.744.663
2. Тековни даночни обврски	119		2.482.014	1.499.161
Е. ОБВРСКИ КОИ ПРОИЗЛЕГУВААТ ОД ДЕПОЗИТИ НА ДРУШТВА ЗА РЕОСИГУРУВАЊЕ КАЈ ЦЕДЕНТИ, ПО ОСНОВ НА ДОГОВОРИ ЗА РЕОСИГУРУВАЊЕ	120		-	-
Ж. ОБВРСКИ (122+126+130)	121	2.15	46.337.538	50.073.737
I. ОБВРСКИ ОД НЕПОСРЕДНИ РАБОТИ НА ОСИГУРУВАЊЕ (123+124+125)	122		219.765	2.034.517
1. Обврски спрема осигуреници	123		162.429	2.010.327
2. Обврски спрема застапници и посредници	124		-	-

Придружните белешки се составен дел на овие финансиски извештаи

Извештај за финансиска состојба (Биланс на состојба) (продолжува)			во денари	
Опис на позицијата	Број на позиција	Број на белешка	Износ	
			Тековна деловна година	Претходна деловна година
1	2	3	4	5
3. Останати обврски од непосредни работи на осигурување	125		57.336	24.190
II. ОБВРСКИ ОД РАБОТИ НА СООСИГУРУВАЊЕ И РЕОСИГУРУВАЊЕ (127+128+129)	126		11.955.391	19.307.579
1. Обврски по основ на премија за соосигурување и реосигурување	127		11.955.391	19.307.579
2. Обврски по основ на учество во надомест на штети	128		-	-
3. Останати обврски од работи на соосигурување и реосигурување	129		-	-
III. ОСТАНАТИ ОБВРСКИ (131+132+133)	130		34.162.382	28.731.641
1. Останати обврски од непосредни работи на осигурување	131		8.355.285	8.669.590
2. Обврски по основ на финансиски вложувања	132		-	-
3. Останати обврски	133		25.807.097	20.062.051
3. ПАСИВНИ ВРЕМЕНСКИ РАЗГРАНИЧУВАЊА	134	2.16	82.369.920	77.779.924
S. НЕТЕКОВНИ ОБВРСКИ ВО ВРСКА СО НЕТЕКОВНИ СРЕДСТВА КОИ СЕ ЧУВААТ ЗА ПРОДАЖБА И ПРЕКИНАТИ РАБОТЕЊА	135		-	-
И. ВКУПНА ПАСИВА А+Б+В+Г+Д+Ѓ+Е+Ж+З+S	136		2.018.169.667	1.860.368.045
J. ВОН-БИЛАНСНА ЕВИДЕНЦИЈА - ПАСИВА	137	4	369.798.491	309.296.258

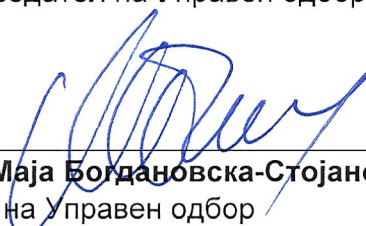
Овие финансиски извештаи се разгледани и одобрени од Надзорен одбор на Друштвото на 27 февруари 2024 година.

Потпишани во име на Друштвото од:

Г-ѓа Марија Томеска
Претседател на Управен одбор

Г-ѓа Павлина Велкова
Директор на сектор за сметководство
Број на лиценца 0100365

Г-ѓа Маја Богдановска-Стојаноска
Член на Управен одбор

Финансиски извештаи
31 декември 2023 година

Извештај за сеопфатна добивка (Биланс на успех)

За годината која заврши на ден 31.12.2023 година

во денари

Опис на позиција	Број на позиција	Број на белешка	Износ	
			Тековна деловна година	Претходна деловна година
1	2	3	4	5
A. ПРИХОДИ ОД РАБОТЕЊЕТО (201+210+223a+224+225)	200		1.069.095.926	937.052.903
I. ЗАРАБОТЕНА ПРЕМИЈА (НЕТО ПРИХОДИ ОД ПРЕМИЈА (202+203+204-205-206-207+208+209))	201	3.1	951.935.950	839.768.920
1. Бруто полисирана премија за осигурување	202		1.339.084.743	1.125.322.945
2. Бруто полисирана премија за соосигурување	203		-	-
3. Бруто полисирана премија за реосигурување/ретроцесија	204		-	-
4. Бруто полисирана премија предадена во соосигурување	205		-	-
5. Бруто полисирана премија предадена во реосигурување/ретроцесија	206		344.845.558	234.408.788
6. Промена во бруто резервата за преносна премија	207		15.786.909	15.701.086
7. Промена во бруто резервата за преносна премија - дел за соосигурување	208		-	-
8. Промена во бруто резервата за преносна премија - дел за реосигурување	209		(26.516.326)	(35.444.151)
II. ПРИХОДИ ОД ВЛОЖУВАЊА (211+212+216+217+218+219+223)	210	3.2	50.561.391	42.781.764
1. Приходи од подружници, придружени друштва и заеднички контролирани ентитети	211		-	-
2. Приходи од вложувања во земјиште и градежни објекти (213+214+215)	212		-	-
2.1 Приходи од наемници	213		-	-
2.2 Приходи од зголемување на вредноста на земјиште и градежни објекти	214		-	-
2.3 Приходи од продажба на земјиште и градежни објекти	215		-	-
3. Приходи од камати	216		27.328.415	21.769.776
4. Позитивни курсни разлики	217		2.860.862	4.716.837
5. Вредносно усогласување (нереализирани добивки, сведување на објективна вредност)	218		14.590.000	13.935.093
6. Реализирани добивки од продажба на финансиски имот - капитална добивка (220+221+222)	219		3.886.391	1.207.759
6.1 Финансиски вложувања расположливи за продажба	220		3.886.391	1.207.759
6.2 Финансиски вложувања за тргување (по објективна вредност)	221		-	-
6.3 Останати финансиски вложувања	222		-	-
7. Останати приходи од вложувања	223		1.895.723	1.152.299

Придружните белешки се составен дел на овие финансиски извештаи

Финансиски извештаи
31 декември 2023 година

Извештај за сеопфатна добивка (Биланс на успех) (продолжува)			во денари	
Опис на позиција	Број на позиција	Број на белешка	Износ	
			Тековна деловна година	Претходна деловна година
1	2	3	4	5
III. ПРИХОДИ ПО ОСНОВ НА ПРОВИЗИИ ОД РЕОСИГУРУВАЊЕ	223a		49.387.565	35.615.874
IV. ОСТАНАТИ ОСИГУРИТЕЛНО ТЕХНИЧКИ ПРИХОДИ, НАМАЛЕНИ ЗА РЕОСИГУРУВАЊЕ	224	3.3	6.671.894	5.893.356
V. ОСТАНАТИ ПРИХОДИ	225	3.4	10.539.126	12.992.989
Б. РАСХОДИ ОД РАБОТЕЊЕТО (227+235+245+248+251+261+271+274+275)	226		958.917.344	839.628.486
I. НАСТАНАТИ ШТЕТИ (НЕТО ТРОШОЦИ ЗА ШТЕТИ) (228-229-230-231+232-233-234)	227	3.5	479.718.071	380.400.746
1. Бруто исплатени штети	228		441.935.025	373.266.060
2. Намалување за приходот од бруто реализирани регресни побарувања	229		3.296.211	4.271.129
3. Бруто исплатени штети – дел за соосигурување	230		-	-
4. Бруто исплатени штети – дел за реосигурување/ретроцесија	231		416.261	7.403.186
5. Промени во бруто резервите за штети	232		50.532.845	32.430.864
6. Промени во бруто резервите за штети – дел за соосигурување	233		-	-
7. Промени во бруто резервите за штети – дел за реосигурување	234		9.037.327	13.621.863
II. ПРОМЕНИ ВО ОСТАНАТИТЕ ТЕХНИЧКИ РЕЗЕРВИ, НЕТО ОД РЕОСИГУРУВАЊЕ (236+239+242)	235	3.6	449.472	1.642.532
1. Промени во математичката резерва, нето од реосигурување (237-238)	236		-	-
1.1 Промени во бруто математичката резерва	237		-	-
1.2 Промени во бруто математичката резерва - дел за соосигурување/реосигурување	238		-	-
2. Промени во еквализационата резерва, нето од реосигурување (240-241)	239		-	-
2.1. Промени во бруто еквализационата резерва, нето од реосигурување	240		-	-
2.2 Промени во бруто еквализационата резерва - дел за соосигурување/реосигурување	241		-	-
3. Промени во останатите технички резерви, нето од реосигурување (243-244)	242		449.472	1.642.532
3.1 Промени во останатите бруто технички резерви	243		449.472	1.642.532
3.2 Промени во останатите бруто технички резерви – дел за соосигурување и реосигурување	244		-	-
III. ПРОМЕНИ ВО БРУТО МАТЕМАТИЧКАТА РЕЗЕРВА ЗА ОСИГУРУВАЊЕ НА ЖИВОТ КАДЕ ИНВЕСТИЦИОНИОТ РИЗИК Е НА ТОВАР НА ОСИГУРЕНИКОТ, НЕТО ОД РЕОСИГУРУВАЊЕ (246-247)	245		-	-
1. Промени во бруто математичката резерва за осигурување на живот каде инвестициониот ризик е на товар на осигуреникот	246		-	-

Придружните белешки се составен дел на овие финансиски извештаи

Финансиски извештаи
31 декември 2023 година

Извештај за сеопфатна добивка (Биланс на успех) (продолжува)			во денари	
Опис на позиција	Број на позиција	Број на белешка	Износ	
			Тековна деловна година	Претходна деловна година
1	2	3	4	5
2. Промени во бруто математичката резерва за осигурување на живот каде инвестициониот ризик е на товар на осигуреникот – дел за соосигурување и реосигурување	247		-	-
IV. ТРОШОЦИ ЗА БОНУСИ И ПОПУСТИ, НЕТО ОД РЕОСИГУРУВАЊЕ (249+250)	248	3.7	21.706.972	25.987.188
1. Трошоци за бонуси (кои зависат од резултатот)	249		89.213	1.913.428
2. Трошоци за попусти (кои не зависат од резултатот)	250		21.617.759	24.073.760
V. НЕТО ТРОШОЦИ ЗА СПРОВЕДУВАЊЕ НА ОСИГУРУВАЊЕТО (252+256)	251		393.990.752	361.095.948
1. Трошоци за стекнување (253+253а+254+255)	252	3.8	199.544.441	172.847.131
1.1 Провизија	253		79.995.059	70.654.058
1.2 Бруто плати за вработените во внатрешната продажна мрежа	253а		123.904.776	109.443.367
1.3 Останати трошоци за стекнување	254		2.618.986	1.911.855
1.4 Промена во одложените трошоци за стекнување (+/-)	255		(6.974.380)	(9.162.149)
2. Административни трошоци (257+258+259+260)	256	3.9	194.446.311	188.248.817
2.1 Амортизација на материјални средства кои служат за вршење на дејноста	257		4.828.338	3.882.332
2.2 Трошоци за вработените (258а+258б+258в+258г+258д)	258		64.603.627	62.227.733
2.2.1 Плати и надоместоци	258а		37.864.193	36.794.902
2.2.2 Трошоци за даноци на плати и надоместоци на плата	258б		3.540.349	3.436.548
2.2.3 Придонеси од задолжително социјално осигурување	258в		16.101.831	15.617.347
2.2.4 Трошоци за дополнително пензиско осигурување за вработени	258г		-	-
2.2.5 Останати трошоци за вработени	258д		7.097.254	6.378.936
2.3 Трошоци за услуги на физички лица кои не вршат дејност (договори за работа, авторски договори и други правни односи) заедно со сите давачки	259		19.586.921	16.292.214
2.4 Останати административни трошоци (260а+260б+260в)	260		105.427.425	105.846.538
2.4.1 Трошоци за услуги	260а		82.126.287	83.245.930
2.4.2 Материјални трошоци	260б		7.503.883	8.154.246
2.4.3 Трошоци за резервирање и останати трошоци од работењето	260в		15.797.255	14.446.362
VI. ТРОШОЦИ ОД ВЛОЖУВАЊА (262+263+264+265+266+270)	261		14.160.785	24.484.971
1. Амортизација и вредносно усогласување на материјални средства кои не служат за вршење на дејноста	262		-	-
2. Трошоци за камати	263		16.553	3.279

Придружните белешки се составен дел на овие финансиски извештаи

Финансиски извештаи
31 декември 2023 година

Извештај за сеопфатна добивка (Биланс на успех) (продолжува)			во денари	
Опис на позиција	Број на позиција	Број на белешка	Износ	
			Тековна деловна година	Претходна деловна година
1	2	3	4	5
3. Негативни курсни разлики	264		3.568.374	3.025.941
4. Вредносно усогласување (нереализирани загуби, сведување на објективна вредност)	265		9.493.461	21.397.049
5. Реализирани загуби од продажба на финансиски имот - капитална загуба (267+268+269)	266		-	58.702
5.1 Финансиски вложувања расположливи за продажба	267		-	-
5.2 Финансиски вложувања за тргување (по објективна вредност)	268		-	58.702
5.3 Останати финансиски вложувања	269		-	-
6. Останати трошоци од вложувања	270		1.082.397	-
VII. ОСТАНАТИ ОСИГУРИТЕЛНО ТЕХНИЧКИ ТРОШОЦИ, НАМАЛЕНИ ЗА РЕОСИГУРУВАЊЕ (272+273)	271	3.10	30.138.244	30.634.158
1. Трошоци за превентива	272		-	-
2. Останати осигурително технички трошоци, намалени за реосигурување	273		30.138.244	30.634.158
VIII. ВРЕДНОСНО УСОГЛАСУВАЊЕ НА ПОБАРУВАЊАТА ПО ОСНОВ НА ПРЕМИЈА	274	3.11	19.690.868	15.144.840
IX. ОСТАНАТИ РАСХОДИ, ВКЛУЧУВАЈКИ И ВРЕДНОСНИ УСОГЛАСУВАЊА	275	3.12	(937.820)	238.103
X. ДОБИВКА ЗА ДЕЛОВНАТА ГОДИНА ПРЕД ОДАНОЧУВАЊЕ (200-226)	276		110.178.582	97.424.417
XI. ЗАГУБА ЗА ДЕЛОВНАТА ГОДИНА ПРЕД ОДАНОЧУВАЊЕ (226-200)	277		-	-
XII. ДАНОК НА ДОБИВКА ОДНОСНО ЗАГУБА	278	3.13	14.013.888	12.409.886
XIII. ОДЛОЖЕН ДАНОК	279		-	-
XIV. ДОБИВКА ЗА ДЕЛОВНАТА ГОДИНА ПО ОДАНОЧУВАЊЕ (276-278-279)	280		96.164.694	85.014.531
XV. ЗАГУБА ЗА ДЕЛОВНАТА ГОДИНА ПО ОДАНОЧУВАЊЕ (277-278-279)	281		-	-
XVI. ОСТАНАТА СЕОПФАТНА ДОБИВКА/(ЗАГУБА)			96.164.694	85.014.531
Добивка/(загуба) од повторно мерење на финансиски средства расположливи за продажба			11.373.731	(9.582.430)
Данок на добивка на компоненти на останата сеопфатна добивка			-	-
ДОБИВКА/(ЗАГУБА) КОЈА ИМ ПРИПАЌА НА АКЦИОНЕРИТЕ			107.538.425	75.432.101

Финансиски извештаи
31 декември 2023 година

Извештај за паричните текови

за периодот 01.01.2023 до 31.12.2023 година

во денари

ПОЗИЦИЈА	Број на позиција	Износ	
		Тековна деловна година	Претходна деловна година
1	2	3	4
А. ПАРИЧНИ ТЕКОВИ ОД ДЕЛОВНИ АКТИВНОСТИ			
I. ПАРИЧНИ ПРИЛИВИ ОД ДЕЛОВНИ АКТИВНОСТИ (301+302+303+304+305)	300	1.404.313.898	1.189.904.105
1. Премија за осигурување и соосигурување и примени аванси	301	1.398.637.991	1.157.360.687
2. Премија за реосигурување и ретроцесија	302	-	-
3. Приливи од учество во надомест на штети	303	416.261	7.403.186
4. Примени камати од работи на осигурување	304	-	-
5. Останати приливи од деловни активности	305	5.259.646	25.140.232
II. ПАРИЧНИ ОДЛИВИ ОД ДЕЛОВНИ АКТИВНОСТИ (307+308+309+310+311+312+313+314)	306	1.240.566.434	1.073.044.234
1. Исплатени штети. договорени суми на осигурување. учество во надомест на штети од соосигурување и дадени аванси	307	443.749.777	371.776.215
2. Исплатени штети и учество во надомест на штети од реосигурување и ретроцесија	308	-	-
3. Премија за соосигурување, реосигурување и ретроцесија	309	347.607.750	264.933.541
4. Надоместоци и други лични расходи	310	187.326.349	170.973.830
5. Останати трошоци за спроведување на осигурување	311	251.185.969	246.476.011
6. Платени камати	312	16.553	3.279
7. Данок на добивка и останати јавни давачки	313	10.680.036	18.881.358
8. Останати одливи од редовни активности	314	-	-
III. НЕТО ПАРИЧНИ ПРИЛИВИ ОД ДЕЛОВНИ АКТИВНОСТИ (300-306)	315	163.747.464	116.859.871
IV. НЕТО ПАРИЧНИ ОДЛИВИ ОД ДЕЛОВНИ АКТИВНОСТИ (306-300)	316	-	-
Б. ПАРИЧНИ ТЕКОВИ ОД ВЛОЖУВАЊА			
I. ПАРИЧНИ ПРИЛИВИ ОД ВЛОЖУВАЊА (318+319+320+321+322+323+324+325)	317	89.142.375	22.521.094
1. Приливи по основ на нематеријални средства	318	-	-
2. Приливи по основ на материјални средства	319	-	-
3. Приливи по основ на материјални средства кои не служат за вршење на дејноста на друштвото	320	-	-
4. Приливи по основ на вложувања во друштва во група – подружници, придружени друштва и заеднички контролирани ентитети	321	-	-
5. Приливи по основ на вложувања кои се чуваат до достасување	322	-	-
6. Приливи по основ на останати финансиски пласмани	323	61.860.551	1.207.759
7. Приливи од дивиденди и останати учества во добивка	324	1.895.723	280.000
8. Приливи од камати	325	25.386.101	21.033.335

Придружните белешки се составен дел на овие финансиски извештаи

Финансиски извештаи
31 декември 2023 година

Извештај за паричните текови (продолжува)	во денари		
	ПОЗИЦИЈА	Износ	
		Број на позиција	Тековна деловна година
1	2	3	4
II. ПАРИЧНИ ОДЛИВИ ОД ВЛОЖУВАЊА (327+328+329+330+331+332+333+334)	326	227.679.401	101.524.958
1. Одливи по основ на нематеријални средства	327	2.988.605	2.086.734
2. Одливи по основ на материјални средства	328	9.784.307	1.615.590
3. Одливи по основ на материјални средства кои не служат за вршење на дејноста на друштвото	329	-	-
4. Одливи по основ на вложувања во друштва во група – подружници, придружени друштва и заеднички контролирани ентитети	330	-	-
5. Одливи по основ на вложувања кои се чуваат до достасување	331	214.906.489	18.972.815
6. Одливи по основ на останати финансиски пласмани	332	-	78.849.819
7. Одливи од дивиденди и останати учества во добивка	333	-	-
8. Одливи од камати	334	-	-
III. НЕТО ПАРИЧНИ ПРИЛИВИ ОД ВЛОЖУВАЊА (317-326)	335	-	-
IV. НЕТО ПАРИЧНИ ОДЛИВИ ОД ВЛОЖУВАЊА (326-317)	336	138.537.026	79.003.864
V. ПАРИЧНИ ТЕКОВИ ОД ФИНАНСИСКИ АКТИВНОСТИ			
I. ПАРИЧНИ ПРИЛИВИ ОД ФИНАНСИСКИ АКТИВНОСТИ (338+339+340)	337	-	-
1. Приливи по основ на зголемување на акционерскиот капитал	338	-	-
2. Приливи по основ на примени краткорочни и долгорочни кредити и заеми	339	-	-
3. Приливи по основ на останати долгорочни и краткорочни обврски	340	-	-
II. ПАРИЧНИ ОДЛИВИ ОД ФИНАНСИСКИ АКТИВНОСТИ (342+343+344)	341	20.000.000	20.000.000
1. Одливи по основ на отплата на краткорочни и долгорочни кредити и заеми и останати обврски	342	-	-
2. Одливи по основ на откуп на сопствени акции	343	-	-
3. Одливи по основ на исплата на дивиденда	344	20.000.000	20.000.000
III. НЕТО ПАРИЧНИ ПРИЛИВИ ОД ФИНАНСИСКИ АКТИВНОСТИ (337-341)	345	-	-
IV. НЕТО ПАРИЧНИ ОДЛИВИ ОД ФИНАНСИСКИ АКТИВНОСТИ (341-337)	346	20.000.000	20.000.000
Г. ВКУПНО ПАРИЧНИ ПРИЛИВИ (300+317+337)	347	1.493.456.273	1.212.425.199
Д. ВКУПНО ПАРИЧНИ ОДЛИВИ (306+326+341)	348	1.488.245.835	1.194.569.192
Ѓ. НЕТО ПАРИЧНИ ПРИЛИВИ (347-348)	349	5.210.438	17.856.007
Е. НЕТО ПАРИЧНИ ОДЛИВИ (348-347)	350	-	-
Ж. ПАРИ И ПАРИЧНИ ЕКВИВАЛЕНТИ НА ПОЧЕТОКОТ НА ПРЕСМЕТКОВНИОТ ПЕРИОД	351	32.240.289	14.384.282
З. ЕФЕКТ ОД ПРОМЕНА НА КУРСОТ НА СТРАНСКИ ВАЛУТИ ВРЗ ПАРИ И ПАРИЧНИ ЕКВИВАЛЕНТИ	352	-	-
С. ПАРИ И ПАРИЧНИ ЕКВИВАЛЕНТИ НА КРАЈОТ НА ПРЕСМЕТКОВНИОТ ПЕРИОД (349-350+351+352)	353	37.450.727	32.240.289

Придружните белешки се составен дел на овие финансиски извештаи

Финансиски извештаи
31 декември 2023 година

Извештај за промени во капиталот

Во денари	Акционерски капитал	Премии на емитирани акции	Законски резерви	Резерви			Вкупно резерви	Откупени сопствен и акции	Ревалоризац. резерва	Нераспредел. добивка или пренесена загуба	Добивка /загуба за тековната година	Вкупно капитал и резерви
				Статут резерви	Резерви за сопствен и акции	Останати резерви						
Состојба на 1 јануари 2022	195.326.080	-	192.835.567	-	-	-	192.835.567	-	(415.302)	108.647.467	89.638.078	586.031.890
Промена во сметководствените политики	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Исправка на грешки во претходниот период	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Состојба на 1 јануари 2022 година – исправено	195.326.080	-	192.835.567	-	-	-	192.835.567	-	(415.302)	108.647.467	89.638.078	586.031.890
Добивка или загуба за 2022 година	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	85.014.531	85.014.531
Добивка или загуба за тековната 2022 година	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	85.014.531	85.014.531
Несопственички промени во капиталот	-	-	-	-	-	-	-	-	(9.582.430)	-	-	(9.582.430)
Нереализирани добивки/загуби од материјални средства	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Нереализирани добивки/загуби од фин. вложувања расположливи за продажба	-	-	-	-	-	-	-	-	(8.374.671)	-	-	(8.374.671)
Реализирани добивки/загуби од фин. вложувања расположливи за продажба	-	-	-	-	-	-	-	-	(1.207.759)	-	-	(1.207.759)
Останати несопственички промени во капиталот	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Сопственички промени во капиталот	-	-	29.879.359	-	-	-	29.879.359	-	-	19.758.719	(69.638.078)	(20.000.000)
Зголемување / Намалување на акционерскиот капитал	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Останати уплати од страна на сопствениците	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Исплата на дивиденди	-	-	-	-	-	-	-	-	-	(20.000.000)	-	(20.000.000)
Останата распределба на сопствениците	-	-	29.879.359	-	-	-	29.879.359	-	-	59.758.719	(89.638.078)	-
Состојба на 31.12.2022	195.326.080	-	222.714.926	-	-	-	222.714.926	-	(9.997.732)	148.406.186	85.014.531	641.463.991

Придружните белешки се составен дел на овие финансиски извештаи

Финансиски извештаи
31 декември 2023 година

Извештај за промени во капитал (продолжува)	Акционерски капитал	Премии на емитирани акции	Законски резерви	Статутарни резерви	Резерви			Откупени сопствени акции	Ревалоризациона резерва	Нераспределена добивка или пренесена загуба	Добивка/загуба за тековната година	Вкупно капитал и резерви
					Резерви за сопствени акции	Останати резерви	Вкупно резерви					
Во денари												
Состојба на 1 јануари 2023	195.326.080	-	222.714.926	-	-	-	222.714.926	-	(9.997.732)	148.406.186	85.014.531	641.463.991
Промена во сметководствените политики	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Исправка на грешки во претходниот период	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Состојба на 1 јануари 2023 година – исправено	195.326.080	-	222.714.926	-	-	-	222.714.926	-	(9.997.732)	148.406.186	85.014.531	641.463.991
Добивка или загуба за 2023 година	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	96.164.694	96.164.694
Добивка или загуба за тековната 2023 година	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	96.164.694	96.164.694
Несопственички промени во капиталот	-	-	-	-	-	-	-	-	11.373.731	-	-	11.373.731
Нереализирани добивки/загуби од мат. сред	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Нереализирани добивки/загуби од фин.вложувања расположливи за продажба	-	-	-	-	-	-	-	-	15.260.122	-	-	15.260.122
Реализирани добивки/загуби од фин. влож.расположливи за продажба	-	-	-	-	-	-	-	-	(3.886.391)	-	-	(3.886.391)
Останати несопственички промени во капиталот	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Сопственички промени во капиталот	-	-	28.338.177	-	-	-	28.338.177	-	-	36.676.354	(85.014.531)	(20.000.000)
Зголемување / Намалување на акционерскиот капитал	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Останати уплати од страна на сопствениците	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Исплата на дивиденди	-	-	-	-	-	-	-	-	-	(20.000.000)	-	(20.000.000)
Останата распределба на сопствениците	-	-	28.338.177	-	-	-	28.338.177	-	-	56.676.354	(85.014.531)	-
Состојба на 31.12. 2023	195.326.080	-	251.053.103	-	-	-	251.053.103	-	1.375.999	185.082.540	96.164.694	729.002.416

Придружните белешки се составен дел на овие финансиски извештаи

Белешки кон финансиските извештаи
Со состојба на и за годината што завршува на 31 декември 2023 година

Белешки кон финансиските извештаи

1. Општи информации и обелоденувања

1.1 Општи информации

ЕУРОЛИНК Осигурување АД Скопје („Друштвото“) е акционерско друштво регистрирано и со седиште во Република Северна Македонија.

Адресата на регистрираното седиште на Друштвото е:

Пиринска бр. 23

1000 Скопје

Република Северна Македонија

Во март 2020 година дојде до промена на сопственичката структура на Друштвото. Имено, Grazer Wechselseitige Versicherung Aktiengesellschaft со седиште на ул. Herrengasse бр.18-20, 8010 Грац, Република Австрија, стана сопственик на 100% од акциите на Друштвото, со што стана нов единствен акционер.

Друштвото е регистрирано за вршење на 18 класи на неживотно осигурување. Друштвото ги врши своите активности на територија на Република Северна Македонија и со состојба на 31 декември 2023 година вработува 200 лица (2022: 208 лица).

1.2 Применети сметководствени политики и методи на вреднување

Извештај за усогласеност

Финансиските извештаи се изготвени во согласност со Законот за трговски друштва, Законот за супервизија на осигурување, Сметководствените стандарди прифатени во Република Северна Македонија објавени во “Правилникот за водење сметководство” и “Правилникот за методот за вреднување на ставките од билансот на состојба и изготвување на деловните биланси”, и се презентирани во согласност со “Правилникот за формата и содржината на финансиските извештаи и детална содржина на годишниот извештај за работењето на друштвата за осигурување и/или и реосигурување”.

Во продолжение се прикажани основните сметководствени политики употребени при подготовката на овие финансиски извештаи. Овие политики се конзистентно применети на сите прикажани години, освен доколку не е поинаку наведено и се изготвени врз основа на принципот на континуитет во работењето.

Финансиските извештаи на Друштвото се изготвени врз основа на концептот на историска набавна вредност освен финансиските средства по објективна вредност преку добивки и загуби и финансиски средства расположливи за продажба кои се вреднуваат според објективна вредност. Основите за мерење на секој поединечен вид на средство, обврска, приход и расход се детално опишани во продолжение на оваа Белешка.

Белешки кон финансиските извештаи (продолжува)
Со состојба на и за годината што завршува на 31 декември 2023 година

1.2 Применети сметководствени политики и методи на вреднување (продолжува)

Тековните и споредбените податоци прикажани во овие финансиски извештаи се изразени во македонски денари. Известувачка и функционална валута на Друштвото е македонски денар (МКД).

Онаму каде што е неопходно, презентацијата за претходна година е прилагодена согласно промените на тековната година.

1.2.1 Користење на проценки и расудувања

Изготвувањето на финансиските извештаи бара од Друштвото да прави расудувања, проценки и претпоставки кои влијаат на примената на политиките и прикажаните износи на средствата и обврските, приходите и расходите.

Проценките и со нив поврзаните претпоставки се засноваат на минато искуство и различни други фактори за кои се смета дека се разумни земајќи ги предвид околностите и претставуваат основа за искажување на сметководствената вредност на средствата и обврските, чија вредност не може да се утврди на друг начин. Реалните состојби може да се разликуваат од овие проценки.

Проценките и претпоставките постојано се прегледуваат. Измените на сметководствените проценки се признаваат во периодот во кој е извршена измена на проценката, доколку измената влијае само на тој период или се признаваат и во идните периоди доколку измената влијае и на идните периоди.

Расудувањата направени од страна на Раководството кои имаат значително влијание врз финансиските извештаи и проценките со значителен ризик од материјални корекции во следната година се објаснети во Белешка 1.3.

1.2.2 Трансакции во странска валута

Трансакциите деноминирани во странски валути се искажани во денари со примена на официјалните курсеви на Народна Банка на Република Северна Македонија кои важат на денот на нивното настанување.

Белешки кон финансиските извештаи (продолжува)
Со состојба на и за годината што завршува на 31 декември 2023 година

1.2 Применети сметководствени политики и методи на вреднување (продолжува)

1.2.2 Трансакции во странска валута (продолжува)

Средствата и обврските кои гласат во странски валути се искажани во денари со примена на официјалните курсеви кои важат на денот на составувањето на Извештајот за финансиска состојба, додека пак сите позитивни и негативни курсни разлики кои произлегуваат од претворањето на износите во странска валута, се вклучени во Извештајот за сеопфатна добивка во периодот кога тие настануваат. Средните девизни курсеви кои беа применети за прикажување на позициите на Извештајот за финансиска состојба деноминирани во странска валута, се следните:

	2023	2022
	МКД	МКД
1 ЕУР	61.4950	61.4932
1 УСД	55.6516	57.6535
1 GBP	70.7612	69.3350
1 ЦХФ	66.4093	62.4487

1.2.3 Нематеријални средства

Нематеријалните средства кои се однесуваат на набавен софтвер за потребите на Друштвото се искажани според набавна вредност намалена за акумулираната амортизација и акумулираните загуби поради оштетување доколку постојат.

Последователните издатоци се капитализираат само кога постои веројатност од прилив на идни економски користи за Друштвото поврзани со ставката и кога набавната вредност на ставката може разумно да се измери. Сите останати издатоци се признаваат во добивките и загубите како трошоци како што настануваат.

Амортизација

Амортизацијата на нематеријалните средства се пресметува по пропорционална метода на начин да се отпише набавната вредност на средствата во текот на нивниот употребен век на траење од денот кога се расположливи за употреба.

Годишната стапка на амортизација согласно проценетиот век на употреба, за тековниот и претходниот период за софтверот изнесува 25%.

1.2.4 Материјални средства

Признавање и мерење

Материјалните средства се искажани според набавна вредност намалена за акумулираната амортизација и акумулираните загуби поради оштетување доколку постојат.

Набавната вредност ги вклучува трошоците кои што се директно поврзани со стекнувањето на средството.

Кога делови од ставките на материјалните средства имаат различен корисен век, тие се евидентираат како одделни ставки (главни компоненти) на недвижностите и опремата.

Белешки кон финансиските извештаи (продолжува)
Со состојба на и за годината што завршува на 31 декември 2023 година

1.2 Применети сметководствени политики и методи на вреднување (продолжува)

1.2.4 Материјални средства (продолжува)

Добивките и загубите од продажбите на материјалните средства се определуваат споредувајќи ги надоместите од продажбата со сегашната вредност на недвижностите и опремата и се признаваат на нето основа како “останати приходи” од дејноста во добивките и загубите.

Последователни издатоци

Издатоците направени за замена на дел од материјалните средства се додаваат на сметководствената вредност на средството кога е веројатно дека ќе има идни економски користи за Друштвото и трошоците на истиот може да се измерат веродостојно. Сегашната вредност на заменетиот дел се отпишува. Трошоците на секојдневното одржување на материјалните средства се признаваат во тековните добивки и загуби како трошоци како што настануваат.

Амортизација

Амортизацијата на материјалните средства се пресметува по пропорционална метода на начин да се отпише набавната вредност на средствата во текот на нивниот корисен век на траење. Средствата земени под наем се амортизираат по пократкиот период од периодот на траење на наемот и проценетиот корисен век на средствата, освен доколку е веројатно дека Друштвото ќе се стекне со сопственост на крај на периодот на наем.

Годишните стапки на амортизација согласно проценетиот век на употреба, за тековниот и претходниот период се како што следи:

Компјутери	25 %
Мебел,опрема, возила и останати средства	10-25 %

Методите на амортизација, корисниот век на траење и резидуалната вредност на средствата се преоценуваат на секој датум на известување.

1.2.5 Оштетување на нефинансиски средства

Сметководствените вредности на нефинансиските средства на Друштвото, се разгледуваат на секој датум на известување со цел да се определи дали постојат објективни докази за оштетување. Ако постои ваква индикација, се проценува износот на средството кој би бил наплатлив.

1.2 Применети сметководствени политики и методи на вреднување (продолжува)

1.2.5 Оштетување на нефинансиски средства (продолжува)

Загуба поради оштетување се признава доколку сметководствената вредност на дадено средство или неговата единица која генерира пари го надминува неговиот надоместлив износ. Единицата која генерира пари е најмалата група на средства која може да се идентификува како таква која генерира парични приливи од континуирана употреба кои што во голем степен се независни од парични приливи од други средства или групи на средства. Загубите поради оштетување се признаваат во добивката или загубата. Загубите поради оштетување признаени во однос на единиците кои генерираат пари се распределуваат на средствата на единиците (група на единици) на пропорционална основа.

Надоместувачкиот износ на дадено средство или на единицата која генерира пари претставува повисокиот износ од неговата објективна вредност намалена за трошоците за продажба на средството и неговата употребна вредност. При проценката на употребната вредност, проценетите идни парични текови се дисконтираат до нивната сегашна вредност со употреба на дисконтна стапка пред оданочување која ги одразува тековните пазарни проценки на временската вредност на парите и ризиците специфични за средството.

Загубата поради оштетување признаена во минатите периоди се проценува на секој датум на известување заради утврдување на индикации дека загубата е намалена или можеби веќе не постои. Загубата поради оштетување се анулира доколку постои промена во проценките користени за утврдување на надоместувачкиот износ. Загубата поради оштетување се анулира само до износот до кој сметководствената вредност на средството не ја надминува сметководствената вредност која би била определена, нето од амортизацијата, кога не би била признаена загуба поради оштетување.

1.2.6 Финансиски инструменти

Класификација на финансиските средства

Финансиските средства се класифицираат во четири категории, зависно од целта за која биле стекнати, како што следи:

Финансиски средства по објективна вредност преку добивки и загуби се финансиски инструменти кои што се стекнати со цел со истите да се тргува или кои при почетното признавање од страна на Друштвото се класифицирани како средства по објективна вредност преку добивки и загуби. Со состојба на 31 декември 2023 и 2022 година Друштвото ги класифицира хартиите од вредност чиј издавач е земја или правен субјект во земја членка на ЕУ или OECD во оваа категорија.

Финансиски средства чувани до доспевање се не-деривативни финансиски инструменти со фиксни периоди на отплата и со фиксен период на доспевање кои Друштвото има намера и можност да ги чува до периодот на доспевање. Со состојба на 31 декември 2023 и 2022 година Друштвото ги класифицира државните обврзници и записи како финансиски средства чувани до доспевање.

Белешки кон финансиските извештаи (продолжува)
Со состојба на и за годината што завршува на 31 декември 2023 година

1.2 Применети сметководствени политики и методи на вреднување (продолжува)

1.2.6 Финансиски инструменти (продолжува)

Кредити и побарувања се не-деривативни финансиски инструменти со фиксни периоди на отплата коишто не котираат на официјалните пазари, освен оние коишто Друштвото има намера да ги продаде во краток рок, оние коишто при почетното признавање Друштвото ги класифицирало како средства по објективна вредност преку добивки и загуби или расположливи за продажба или оние за кои Друштвото нема да биде во можност да го поврати почетното вложување што не е резултат на кредитното вложување. Со состојба на 31 декември 2023 и 2022 година Друштвото ги класифицира парите и паричните еквиваленти, побарувањата од осигуреници и останатите побарувања од непосредни работи, орочените депозити во домашни банки, средствата од реосигурување како кредити и побарувања.

Финансиски средства расположливи за продажба се не-деривативни финансиски инструменти кои се, или класифицирани во оваа категорија или не се класифицирани во било која од останатите категории. Со состојба на 31 декември 2023 и 2022 година Друштвото ги класифицира вложувањата во акции и удели во инвестициски фондови како финансиски средства расположливи за продажба.

Класификација, почетно признавање и последователно мерење на финансиските обврски

Финансиските обврски се класифицираат во согласност со суштината на договорениот ангажман. Финансиските обврски по амортизирана набавна вредност се состојат од обврски кон реосигурители, обврски по основ на осигурување, обврски за финансиски наем и останати обврски.

Истите се евидентирани по нивна објективна вредност намалена за трансакциските трошоци и последователно се измерени според нивната амортизирана набавна вредност со употреба на методот на ефективна каматна стапка.

Обврските за финансиски наем иницијално се евидентирани по нивната објективна вредност. Последователно обврските за финансиски наем се измерени според нивната амортизирана набавна вредност со употреба на методот на ефективна каматна стапка.

Почетно признавање

Друштвото почетно ги признава кредитите и побарувањата и депозитите на денот кога тие се настанати. Сите останати финансиски средства и обврски почетно се признаваат на датумот на тргување на кој што Друштвото станува странка на договорните одредби за инструментот.

Сите финансиски средства, освен финансиските средства по објективна вредност преку добивки и загуби, почетно се мерат по нивната објективна вредност зголемена за трансакционите трошоци коишто можат директно да се препишат на стекнувањето на финансиското средство.

Белешки кон финансиските извештаи (продолжува)
Со состојба на и за годината што завршува на 31 декември 2023 година

1.2 Применети сметководствени политики и методи на вреднување (продолжува)

1.2.6 Финансиски инструменти (продолжува)

Депризнавање

Друштвото ги депризнава финансиските средства кога ги губи правата од договорот за паричните текови од средството, или кога ги пренесува правата на паричните текови од средството со трансакција во која сите ризици и награди од сопственоста на финансиското средство се пренесени на друг.

Доколку на пренесените финансиски средства Друштвото оствари камата и истата ја задржи, каматата се признава како посебно средство или обврска.

Друштвото ги депризнава финансиските обврски кога обврските определени во договорите се подмирени, откажани или истечени.

Нетирање

Финансиските средства и обврски се нетираат и нето износот се прикажува во извештајот за финансиска состојба само кога Друштвото има законско право да ги нетира признаените износи и има намера да ги порамни трансакциите на нето основа или да ги реализира плаќањата истовремено.

Приходите и расходите се нетираат и нето износот се прикажува во добивките и загубите само доколку тоа е дозволено со стандардите, или за одредени добивки и загуби кои што произлегуваат од групи на слични трансакции, како што се активностите за тргување.

Последователно мерење на финансиски средства

По почетното признавање, Друштвото ги мери расположливите за продажба финансиски средства по нивната објективна вредност без било какви намалувања за трансакционите трошоци кои може да настанат при нивната продажба.

Објективната вредност на финансиските средства кои котираат на активниот пазар се базира на нивната куповна цена на денот на извештајот на финансиската состојба.

Доколку пазарот на кој котира финансиското средство не е активен, Друштвото ја утврдува објективната вредност на средството со примена на техники за вреднување. Техниките за вреднување вклучуваат употреба на нормални, комерцијални трансакции помеѓу запознаени, подготвени страни, ако се достапни, референца на тековната објективна вредност на друг инструмент кој е во суштина ист, анализа на дисконтирани парични текови и алтернативни модели на одредување на цената.

Вложувањата чувани-до-доспевање и кредитите и побарувањата се мерат по амортизирана набавна вредност со употреба на методот на ефективна камата намалени за евентуалните загуби поради оштетување.

Нереализираните добивки и загуби кои произлегуваат од промените на објективната вредност на средствата расположливи-за-продажба се признаваат во сеопфатната добивка, освен загубите од оштетување, кои се признаваат во добивките и загубите во периодот во кој се јавуваат.

Белешки кон финансиските извештаи (продолжува)
Со состојба на и за годината што завршува на 31 декември 2023 година

1.2 Применети сметководствени политики и методи на вреднување (продолжува)

1.2.6 Финансиски инструменти (продолжува)

При продажба или оштетување на финансиските средства расположливи-за-продажба кумулативните добивки и загуби кои претходно биле признаени во сеопфатната добивка се признаваат во добивките и загубите. Во случај кога финансиските средства расположливи за продажба носат камата, каматата пресметана со методот на ефективна камата се признава во добивките и загубите.

Финансиски средства по објективна вредност преку добивки и загуба се мерат според нивната објективна вредност и сите промени се евидентираат во Билансот на успех преку нереализираните добивки или загуби во зависност од настанатата промена.

Ефектите од продажбата на финансиски средства по објективна вредност преку добивки и загуба се евидентираат преку реализираните добивки или загуби во Билансот на успех.

1.2.7 Оштетување на финансиските средства

Средства евидентирани по амортизирана набавна вредност

Од 01.01.2021 година во сила се врати основниот Правилник за методот на вреднување на ставките во билансот на состојба и изготвување на деловните биланси според кој исправката на побарувања се врши со следните старосни категории:

Група на побарување	Период на доцнење во исплатата на обврската од страна на должникот	Исправка на вредност (во % од вкупната вредност на поединечното побарување)
А	до 30 дена	0%
Б	од 31 до 60 дена	10%-30%
В	од 61 до 120 дена	31%-50%
Г	од 121 до 270 дена	51%-70%
Д	од 271-365 дена	71%-90%
Ѓ	подолго од 366 дена	100%

Друштвото пресметува исправка на вредноста од 100% на оние побарувања од правни лица против кои е покрената стечајна постапка, како и за оние договори за осигурувања (полиси) каде договорениот рок на доспевање е утврден во договорот (полисата) за осигурување односно анексот кон договорот после датумот на истек на скаденцата по договорот за осигурување, друштвото врши исправка на вредност во износ од 100% само по истек на скаденцата.

Белешки кон финансиските извештаи (продолжува)
Со состојба на и за годината што завршува на 31 декември 2023 година

1.2 Применети сметководствени политики и методи на вреднување (продолжува)

1.2.7 Оштетување на финансиски средства (продолжува)

Средства евидентирани по објективна вредност

На секој датум на извештајот за финансиска состојба, Друштвото проценува дали постои објективен доказ за оштетување на финансиското средство расположливо за продажба. Значително или пролонгирано опаѓање на објективната вредност под неговата набавна вредност претставува објективен доказ при утврдувањето на можноста од оштетување. Доколку постои таков доказ за финансиските средства расположливи за продажба, кумулативната загуба – измерена како разлика меѓу набавната вредност и тековната објективна вредност се признава во тековните добивки или загуби. Доколку, во последователниот период, објективната вредност на должнички инструмент класифициран како расположлив за продажба се зголеми, а зголемувањето може објективно да се поврзе со настан кој се јавува по признавањето на загубата поради оштетување во тековните добивки или загуби, загубата поради оштетување се анулира преку добивки или загуби. Секое последователно зголемување на објективната вредност на оштетени расположливи-за-продажба сопственички хартии од вредност, не се анулира низ билансот на успех, туку се признава како останата сеопфатна добивка.

1.2.8 Парични средства и парични еквиваленти

Паричните средства и паричниот еквивалент го сочинуваат паричните средства во благајна и депозитите по видување со оригинален рок на доспевање до три месеци, кај кои постои незначителен ризик од промените во нивната објективна вредност.

Паричните средства и паричните еквиваленти се евидентираат во билансот на состојба по амортизирана набавна вредност.

1.2.9 Користи за вработените

Планови за дефинирани придонеси

Друштвото плаќа придонеси во пензиските фондови во согласност со барањата на македонските закони.

Придонесите кои се утврдуваат врз основа на платите на вработените се уплаќаат во пензиските фондови, кои што се одговорни за исплата на пензиите.

Друштвото нема дополнителна обврска за плаќање по основ на овие планови, Обврските за уплата на придонеси во плановите за дефинирани придонеси се признаваат како расход во тековните добивки и загуби.

Краткорочни користи за вработените

Краткорочните користи за вработените се мерат на недисконтирана основа и се признаваат кога соодветната услуга ќе се добие.

Друштвото признава обврска и расход за износот кој што се очекува да биде исплатен како бонус или како удел во добивката и доколку Друштвото има сегашна правна или изведена обврска да врши такви исплати како резултат на услуги дадени во минатиот период и доколку обврската може да се процени веродостојно.

Белешки кон финансиските извештаи (продолжува)
Со состојба на и за годината што завршува на 31 декември 2023 година

1.2 Применети сметководствени политики и методи на вреднување (продолжува)

1.2.9 Користи за вработените (продолжува)

Останати долгорочни користи за вработените

Согласно македонската законска регулатива, Друштвото исплаќа две просечни плати на вработените во моментот на заминување во пензија, како и јубилејни награди согласно критериумите утврдени во Општиот колективен договор. Долгорочните користи за вработените се дисконтираат за да се утврди нивната нето сегашна вредност и истите се признаваат како обврска во Извештајот за финансиска состојба со истовремено признавање во Извештајот за сеопфатна добивка. Друштвото веднаш ги признава во останата сеопфатна добивка и сите други трошоци поврзани со дефинираните планови за користи во трошоци за користи за вработените во добивка или загуба. Кога користите од планот се менуваат, делот од променетите користи поврзани со минатата служба на вработениот, се признава веднаш во Извештајот за сеопфатна добивка кога се случува измена на планот.

1.2.10 Тековен и одложен данок на добивка

Данокот од добивка се состои од тековен и одложен данок. Данокот од добивка се признава во билансот на успех освен кога се однесува за ставки коишто се пренесени директно во капиталот и соодветниот данок од добивка се признава во капиталот.

Тековниот данок од добивка е очекувана даночна обврска од добивката пред оданочување за годината, применувајќи ја важечката даночна стапка од 10% (2022: 10%) на денот на извештајот за финансиската состојба и корекции на даночната обврска која се однесува на претходни години.

Одложениот данок произлегува од времените разлики помеѓу сметководствената вредноста на средствата и обврските за потребите на финансиското известување и вредноста на истите за даночни цели. Одложениот данок се мери со примена на даночните стапки кои се очекува да се применат кога ќе се реализираат времените разлики врз основа на законите кои се усвоени или значајно усвоени на денот на известувањето.

Одложено даночно средство се признава за неискористени даночни загуби, неискористен даночен кредит и одбитни времени разлики до износот за кој е веројатно дека ќе има оданочив приход во иднина наспроти кој средството би се искористило. Одложено даночно средство се проценува на крајот на секој период на известување и се намалува до степенот до кој веќе не е веројатно дека овие даночни приходи ќе се реализираат.

Секое вакво намалување треба да се анулира до степенот до кој станува веројатно дека ќе биде расположива доволна оданочива добивка. Непризнаено одложено даночно средство се проценува на крајот на секој период на известување и се признава до степенот до кој е веројатно дека идните даночни приходи на товар на кои може да се искористи тоа средство ќе бидат доволни.

Белешки кон финансиските извештаи (продолжува)
Со состојба на и за годината што завршува на 31 декември 2023 година

1.2 Применети сметководствени политики и методи на вреднување (продолжува)

1.2.11 Средства земени под наем - наемател

Наемите на средства во услови кога Друштвото ги презема суштински сите ризици и награди својствени за сопственоста се класифицирани како финансиски наем. При почетното признавање, средството земено под наем се мери според пониската од неговата објективна вредност и сегашната вредност на минималните плаќања за наемот. Последователно на почетното признавање, средството се евидентира во согласност со сметководствената политика применлива на тоа средство.

Сите останати наеми се класифицираат како оперативни наеми, а средствата под наем не се признаваат во извештајот на финансиска состојба на Друштвото.

1.2.12 Резервирања

Резервирање се признава во извештајот за финансиска состојба кога Друштвото како резултат на минат настан има сегашна законска или изведена обврска која може веродостојно да се измери и е веројатно дека ќе има одлив од Друштвото за подмирување на обврската. Резервациите се проверуваат на секој датум на известување и се корегираат со цел да се рефлектира најдобрата тековна проценка. Кога ефектот на времената вредност на парите е материјален, износот на резервирањето претставува сегашна вредност на трошоците кои се очекува да настанат за подмирување на обврската.

1.2.13 Акционерски капитал, резерви и плаќања за дивиденди

Обични акции

Обичните акции се класификувани како капитал.

Резерви

Резервите, кои се состојат од ревалоризациони и задолжителни резерви се создадени во текот на периодите врз основа на добивки/загуби од ревалоризација на финансиските средства расположливи за продажба, во случај со ревалоризациони резерви како и по пат на распределба на акумулираните добивки врз основа на законската регулатива и одлуките на раководството и акционерите на Друштвото во случај со задолжителните резерви.

Дивиденди

Дивидендите се признаваат како обврски во периодот кога се објавени.

Белешки кон финансиските извештаи (продолжува)
Со состојба на и за годината што завршува на 31 декември 2023 година

1.2 Применети сметководствени политики и методи на вреднување (продолжува)

1.2.14 Приходи

Заработени премии од договори за осигурување

Бруто полисираните премии го рефлектираат работењето во текот на годината и не вклучуваат даноци по основ на премии.

Приходи од вложувања

Приходот од вложувања се состои од приходи од камати и дивиденди, нето добивки од финансиските средства класификувани како финансиски средства по објективна вредност преку добивки и загуби, како и остварени добивки од финансиските средства класификувани како расположливи за продажба.

Приходи од провизии и надомести

Приходите од провизии и надомести претставуваат приходи добиени од реосигурителите врз основ на договорите за реосигурување со лизгачка скала и договорена провизија, како и приходи од провизии по основ решавање на услужни штети. Приходите од провизии и надомести се признаваат кога соодветната услуга ќе се изврши.

1.2.15 Расходи

Трошоци за запишани премии

Трошоците за запишани премии се составени од сите директни и индиректни трошоци кои произлегуваат од склучените договори за осигурување како што се провизиите за агенти, брокери и останати дистрибутивни канали како и останати трошоци вклучени во продажбата.

Трошоци за бонуси и попусти

Трошоците за бонуси претставуваат трошоци по договори за осигурување согласно кои осигурениците имаат право на бонус како резултат на позитивен исход, односно постигнат добар технички резултат, а кој е дефиниран со договорите за осигурување и при склучување на договорите истиот е иден и неизвесен.

Трошоците за попусти ги опфаќаат комерцијалните попусти поради остварена добра деловна соработка и попустите за плаќање во рок согласно склучениот договор за осигурување. Покрај овие попусти, овие трошоци ги опфаќаат и трошоците за одобрени попусти кои произлегуваат од склучени договори за лојалност (договори каде договорувачот се обврзува дека во период од три години ќе ги обновува договорите за осигурување). Одобрените попусти по овие договори се признаваат согласно периодот на признавање на приходот од премија односно согласно траењето на скаденцата на овие договори за осигурување.

Расходи од закупнини

Плаќањата по основ на закупнини се признаваат како расход во добивките и загубите според пропорционална метода во времетраење на наемот. Примените попусти се признаваат во добивките и загубите како составен дел на вкупните трошоци од наемот.

1.2 Применети сметководствени политики и методи на вреднување (продолжува)

1.2.15 Расходи (продолжува)

Трошоци на финансирање

Трошоците на финансирање се состојат од финансиските трошоци за финансискиот наем и добивките и загубите од курсни разлики на монетарните средства и обврски во странска валута.

1.2.16 Класификација на договорите за осигурување

Договори за осигурување се договори со кои Друштвото прифаќа значителен ризик од осигурување од другата договорна страна (осигуреникот), согласувајќи се да го обештети осигуреникот доколку се случи определен неизвесен иден настан (осигуран настан). Ризикот од осигурување се разликува од финансискиот ризик. Финансискиот ризик е ризик од можни идни промени на една или повеќе од специфицираните каматни стапки, цените на хартиите од вредност, цените на добрата, курсевите на странски валути, индексот на цените или стапките, кредитниот рејтинг или кредитниот индекс или друга променлива компонента, која што не се однесува на договорната страна. Осигурителните договори можат да носат и финансиски ризик.

Доколку еден договор се класифицира како договор за осигурување тој останува класифициран како договор за осигурување се додека сите права и обврски од истиот не згаснат или истечат.

1.2.17 Договори за осигурување

Општи договори за осигурување

Премии

Заработениот дел од премиите се признава како приход. Премиите се заработени од датумот на склучување на договорот за осигурување до крајот на периодот на известување, врз основа на моделот *pro rata temporis*. Пренесената премија на реосигурителот се признава како трошок во согласност со методот *pro rata temporis* во истиот сметководствен период како и директно поврзаната премија за соодветното осигурување.

Резерва за преносна премија

Резервата за преносна премија се состои од делот за бруто полисирани премии кој се проценува дека ќе се заработи во следната година, пресметан за секој поодделен договор за осигурување, користејќи го про-рата методот.

За договорите за осигурување кај кои висината на осигурителното покритие (ризик) се зголемува или намалува линеарно за времетраењето на договорот, резервите за преносни премии може да се пресметуваат посебно за секој поединечен договор по метод поинаков од про-рата методот.

Друштвото во пресметките за резервите за преносна премија го користи единствено про-рата методот за секој поединечен договор за осигурување.

1.2 Применети сметководствени политики и методи на вреднување (продолжува)

1.2.17 Договори за осигурување (продолжува)

Штети

Настанатите штети ги опфаќаат трошоците за подмирување на решени штети кои што произлегуваат од настани покриени со договорите за осигурување, трошоците за резерви на штети и надоместот од реосигурителите по основ учество во решени штети и резерви за настанати и пријавени штети.

Бруто исплатените штети- сметководствено се признаваат во моментот на решавање на штетите и се признаваат во износот кој ќе биде исплатен при подмирувањето на штетата. Во износот на бруто исплатени штети се вклучени трошоците за извид и проценка при обработката на штетите.

Резервите за настанати пријавени и непријавени штети ги опфаќаат резервите за штети кои што се издвојуваат во висина на проценетите обврски кои Друштвото е должно да ги подмири, врз основа на договорите за осигурување каде што осигурениот настан се појавил до крајот на пресметковниот период, без оглед дали истиот е пријавен до крајот на пресметковниот период. Резервите за нерешените штети не се дисконтираат.

Предвидените надомести од реосигурителот по основ учество во решени штети и учество во резерва за настанати и пријавени штети се прикажани поединечно како средства. Надоместите од реосигурителот и останати надомести се проценуваат на ист начин како и пријавените штети.

Друштвото предвидува учество на реосигурувачот во резерва за настанати, но непријавени штети и истите ги искажува како средства во билансите.

Раководството смета дека бруто резервите за штети и поврзаното со нив учество на реосигурителот се објективно презентирани врз основа на податоците моментално достапни. Сепак, конечната обврска ќе варира како резултат на последователни информации и настани и може да резултира со корекции на резервираните износ. Корекциите на резервите за штети настанати во претходните години се рефлектираат во финансиските извештаи за периодот во кој корекциите се направени и посебно се обелоденети, доколку се материјални. Применетите методи и направените проценки, се проверуваат редовно.

Премиите за реосигурување се признаваат како трошок конзистентно со основата за признавање на премиите од со нив поврзаните договори за осигурување. За основниот осигурителен бизнис, премиите од реосигурување се признаваат како расход во текот на периодот покриен со реосигурувањето, во согласност со очекуваното однесување на реосигурениот ризик.

Друштвото за осигурувањата на имот, осигурувањата од одговорност кон трети лица и каско осигурување има обезбедено генерални договори за реосигурување од типот XOL (непропорционални договори за реосигурување од типот вишок на штета). За осигурување од незгода, Друштвото има обезбедено Treaty пропорционален Договор за реосигурување за лимитиран број на клиенти. Дополнително, за поголеми клиенти/ризичи, Друштвото обезбедува договори за реосигурувања за кои целосно се цедира ризикот.

Белешки кон финансиските извештаи (продолжува)
Со состојба на и за годината што завршува на 31 декември 2023 година

1.2 Применети сметководствени политики и методи на вреднување (продолжува)

1.2.17 Договори за осигурување (продолжува)

Резерва за преносна премија - дел од реосигурување

Овој вид на резерва се состои од делот од премијата предадена во реосигурување кој се одложува како трошок во следната година, пресметан за секој поодделен договор за реосигурување, користејќи го про-рата методот.

Одложени трошоци за стекнување

Трошоците настанати при склучувањето на општите договори за осигурување, кои се одложуваат, вклучуваат директни трошоци како што се провизиите и индиректните трошоци како на пример трошоци поврзани со обработка на понуди и издавањето на полисите.

Кај општите договори за осигурување одложените трошоци за стекнување претставуваат пропорција од трошоците за запишани премии која кореспондира со пропорцијата на бруто полисираната премија која не е заработена на датумот на билансот на состојба.

Во 2019 година Агенцијата за супервизија на осигурување донесе Правилник за изменување и дополнување на правилникот за формата и содржината на финансиските извештаи и детална содржина на годишниот извештај за работењето на друштвата за осигурување и/или реосигурување, објавен во Службен весник на Република Северна Македонија на 16 август 2019 (бр. 170/2019).

Согласно оваа подзаконска регулатива, друштвата за осигурување кои применуваат сметководствени политики на признавање, последователно мерење и обелоденување на трошоците за стекнување кои се разликуваат од барањата содржани во Прилог 3 Упатство за пополнување на финансиските извештаи од овој правилник, се должни да обезбедат идна примена на променети сметководствени политики најдоцна со состојбата на одложените трошоци за стекнување на 01.01.2022 година.

Со состојба на 31.12.2023 година промените во одложените трошоци за стекнување се со позитивно движење од 6.974.380 денари (2022: 9.162.149 денари).

Тест за соодветност на обврската

Тестовите за соодветност на обврската за резервите за преносни премии се прават за да се утврди дали резервите за преносни премии по договорите за осигурување се доволни за подмирување на обврските во наредниот пресметковен период кои ќе произлезат од очекувани идни штети и очекувани идни трошоци за штети.

Недостатокот се признава во добивките и загубите за тековната година. При пресметката се користи претпоставка за непроменет развој на штети во наредниот пресметковен период.

Побарувања и обврски од осигурување

Износите кои се должат на, и побаруваат од страна на осигурениците, агентите и други побарувања, претставуваат финансиски инструменти и се вклучуваат во побарувања и обврски од осигурување, а не во резервите по договорите за осигурување.

Белешки кон финансиските извештаи (продолжува)
Со состојба на и за годината што завршува на 31 декември 2023 година

1.2 Применети сметководствени политики и методи на вреднување (продолжува)

1.2.18 Трансакции со поврзани страни

Согласно Законот за супервизија на осигурување поврзани лица се сметаат две или повеќе правни и физички лица кои се меѓусебно поврзани на следните начини:

а) управувачко или капитално, или на кој било друг начин, при што тие заедно ја определуваат нивната деловна политика или работат во координација едни со други за да обезбедат вообичаени комерцијални предности;

б) кога едно лице значително влијае на донесувањето на финансиски и деловни одлуки на другото лице;

в) работењето или резултатите од работењето на едното лице значително влијаат врз работењето на другото лице. Лицата се поврзани и на тој начин што едно правно или физичко лице има учество во друго правно лице.

Поврзани лица вклучуваат:

а) членови на потесно семејство;

б) членови на орган на управување, надзорен орган или прокурист, како и членови на нивното потесно семејство;

в) лица вработени врз база на договор за работа со посебни услови, како и членови на нивното потесно семејство;

г) на начин што едно лице, односно лица кои се сметаат за поврзани лица заедно директно или индиректно имаат учество во друго лице;

д) на начин што во двете лица учество има исто лице, односно лица кои се сметаат за поврзани.

1.2.19 Настани по датумот на известување

Оние настани по датумот на известување кои даваат дополнителни информации за финансиската состојба на Друштвото на датумот на известување (корективни настани) се рефлектирани во финансиските извештаи. Оние настани по датумот на известување кои немаат карактер на корективни настани се објавуваат во соодветна белешка доколку истите се материјално значајни.

Белешки кон финансиските извештаи (продолжува)
Со состојба на и за годината што завршува на 31 декември 2023 година

1.3 Сметководствени проценки и претпоставки

При примена на сметководствените политики кон овие финансиски извештаи, Раководството на Друштвото врши проценки и прави претпоставки за евидентираните износи на средства и обврски кои не се јасно воочливи од нивните извори на евидентирање. Проценките и придружните претпоставки се засноваат на минато искуство и други фактори, за кои се смета дека се релевантни. При тоа, фактичките резултати може да отстапуваат од таквите проценки.

Проценките и главните претпоставки се проверуваат тековно. Ревидираните сметководствени проценки се признаваат во периодот во кој истите се ревидирани доколку таквото ревидирање влијае само за или во тој период, како и за идни периоди, доколку ревидирањата влијаат за тековниот и идните период.

Клучни извори на несигурност во проценките

Подолу се презентирани проценките и претпоставките во врска со обврските по основ на осигурување како и обелоденување на факторите на ризик кои произлегуваат од овие договори.

Резерви по договори за осигурување

Претпоставките кои влијаат на прикажаните износи на средства и обврски од осигурување се користат за да се утврди резервата по договори за осигурување, која е доволна за да се покријат обврските кои можат да произлезат од договорите за осигурување, доколку тие можат да се предвидат.

Земајќи ја во предвид неизвесноста при утврдувањето на резервацијата на нерешени штети, возможно е дека крајниот резултат ќе се разликува од оригинално утврдената обврска.

Општи договори за осигурување

На датумот на билансот на состојба се одредуваат резерви за очекуваните конечни трошоци за подмирување на сите штети кои настанале се до тој датум, без оглед дали се пријавени или не, вклучувајќи ги и трошоците за решавање на штетите, намалени за износите кои се веќе исплатени.

Резервите за штети не се дисконтираат за временската вредност на парите.

Изворите на податоци употребени како влезни информации за градење на претпоставките се типични и интерни за Друштвото, притоа применувајќи детални анализи кои се прават најмалку еднаш годишно.

Претпоставките се проверуваат со цел да се утврди дали се конзистентни со информациите од пазарот или други објавени информации.

Друштвото обрнува посебно внимание на тековните трендови.

Секоја пријавена штета се проценува поодделно, земајќи ги предвид условите во кои настанала штетата, информациите достапни од проценителите на штети и минатите искуства за големината на слични штети. Проценките по поодделните предмети редовно се прегледуваат и се ажурираат со нови информации.

Белешки кон финансиските извештаи (продолжува)
Со состојба на и за годината што завршува на 31 декември 2023 година

1.2.3 Сметководствени проценки и претпоставки (продолжува)

Проценувањето на резервите за штети се разликуваат кај различните класи на осигурување од повеќе причини, вклучувајќи ги следниве:

- Разлики во условите на договорите за осигурување,
- Различна сложеност на штетите,
- Разлики во тежината на секоја штета,
- Разлики во динамиката на развојот на штети,
- Разлики во периодот помеѓу настанувањето и пријавувањето на штетите.

Кај одредени класи на осигурување може да постои значајна временска разлика од моментот на пријавување на штетата до моментот на разрешување на истата, така да не може со сигурност да се знаат конечните трошоци на датумот на билансот на состојба.

Основниот статистички метод кој се применува е методот на верижно скалило - (Chain Ladder Method) кој користи историски податоци за проценување на очекуваниот исход за идните обврски кои произлегуваат од договорите за осигурување по основ настанати непријавени штети и резерви за повторно отворени штети. Во зависност од карактеристиките на класата на осигурување, осигурителното портфолио на Друштвото, видовите и квалитетот на расположливите податоци, резервите за настанати но непријавени штети се пресметуваат со користење на еден или комбинација од следните актуарски методи:

1. Основен Chain Ladder на основа на исплатени (ликвидирани) штети ,
2. Основен Chain Ladder на основа на пријавени штети,
3. Метод на очекувана штета (Expected claim technique) ,
4. Bornhuetter - Ferguson-ова метода на основа на исплатени (ликвидирани) штети,
5. Bornhuetter - Ferguson-ова метода на основа на пријавени штети

Примената на историски податоци подразбира дека начинот на развој на штетите ќе се повторува и во иднина. Поради тоа што ова не е секогаш така, методите на проценка се менуваат во зависност од условите. Причините може да бидат:

- Економски, правни, политички и социјални трендови (кои резултираат со, на пример разлики во очекуваното ниво на инфлација),
- Промена во портфолиото на договорите за осигурување,
- Влијанието на големите загуби.

Штетите од општите договори за осигурување се плаќаат по настанување на штетата.

Договорите се склучуваат на кратки рокови, најчесто за период од една година, при што Друштвото има обврски по сите настанати осигурени настани за времетраењето на договорот.

Белешки кон финансиските извештаи (продолжува)
Со состојба на и за годината што завршува на 31 декември 2023 година

1.2.3 Сметководствени проценки и претпоставки (продолжува)

Претпоставки

Клучна претпоставка при оценките на Друштвото е искуството со развојот на штетите во минатото. Ова вклучува претпоставки за просечните трошоци за штети, трошоците за решавање на штетите, факторот на инфлацијата и бројот на штети во секоја година. При утврдувањето до која мера влијаат надворешните фактори, како што се судските одлуки и законската регулатива врз оценките се користи расудување.

Оштетување кај финансиски средства

Оштетувањето на побарувањата се мери врз основа на Правилникот за методот за вреднување на ставките од билансот на состојба и изготвување на деловните биланси, донесен од Агенцијата за супервизија на осигурување, според кој во зависност од времето на доцнење во исполнување на обврските од страна на должникот, сметано од денот на доспевање на побарувањето, се утврдени категориите: А (доцнење до 30 дена), Б (доцнење од 31 до 60 дена), В (од 61 до 120 дена), Г (од 121 до 270 дена), Д (од 271 до 365 дена) и Ѓ (доцнење подолго од 365 дена). Соодветно на категориите, друштвата за осигурување се должни да утврдат соодветна исправка на вредност – Посебна резерва на побарувањата како % од вкупната вредност на секое поединечно побарување, и тоа 0% за побарувања со доцнење до 30 дена (или категорија А), минимум 10% за доцнење до 60 дена (или Б категорија), 31% за категорија В, 51% за Г, 71% за Д и 100% за Ѓ. Дополнително, со правилникот е утврдена и обврската за исправка на вредноста и на недоспеани побарувања во висина од 100% доколку со анексот на договорот (полисата) се утврдени договорени рокови за доспевање (валути на плаќање) по истек на скаденцата по договорот за осигурување, почнувајќи од првиот ден на истек на скаденцата и без оглед на периодот на доцнење во исполнување на обврската од страна на должникот.

Белешки кон финансиските извештаи (продолжува)
Со состојба на и за годината што завршува на 31 декември 2023 година

1.4 Управување со ризикот од осигурување и финансиски ризици

Цели на управување со ризикот и политики за намалување на ризикот од осигурување

Управувањето со ризикот од осигурување е клучен за работењето на Друштвото. Целта е да се одберат средства чии рокови и износи на доспевање ќе бидат усогласени со очекуваните парични одливи по основ на настанатите штети по договорите за осигурување.

Осигурителната активност на Друштвото претставува покривање на штети на лица или правни субјекти – осигуреници на Друштвото, што произлегуваат од осигурени настани. Друштвото е изложено на неизвесноста поврзана со времето на настанување, зачестеноста и обемот на штетите што произлегуваат од договорите за осигурување.

Друштвото управува со ризиците од осигурување преку поставување на лимити на суми на осигурување, процедури за одобрување при прием на ризици во осигурување, ценовни тарифи, процедури за пријава, процена и решавање на штети и централизирано управување со реосигурувањето.

Политика на преземање ризик

Политиката на Друштвото при склучување договори за осигурување е постигнување дисперзија на ризикот, со што би се обезбедило избалансирано портфолио кое се базира на широко портфолио со исти или слични ризици во текот на повеќегодишен период, со што се изедначува резултатот, односно се ублажува променливоста на истиот.

Политиката на Друштвото за склучување на договори за осигурување е презентирана во годишниот план за работа, во кој се утврдени класите за осигурување, како и индустриските сектори во кои Друштвото е подготвено да презема ризици. Сите договори за осигурување е по природа годишни и Друштвото има право да одбие обнова или продолжување на истите.

Политика на реосигурување

Друштвото реосигурува дел од договорите за осигурување со цел контрола на изложеноста кон штетни настани и со цел заштита на изворите на капитал.

Друштвото склучува комбинација од пропорционални и непропорционални договори за реосигурување за да ја намали нето изложеноста на ризикот од осигурување. Исто така, Друштвото обезбедува и факултативно реосигурување за одредени специфични осигурени ризици. Факултативните договори претходно се одобруваат и трошоците по истите се следат на редовна основа.

Друштвото редовно ја следи финансиската состојба на реосигурувачите и периодично ги проверува договорите за реосигурување. Раководството на Друштвото ги определува минималните безбедносни критериуми за прифатливо реосигурување и следи дали при склучување на договорите за реосигурување истите се запазени. Исто така, раководството на Друштвото редовно ја следи успешноста на Програмата за реосигурување. Друштвото склучува договори за реосигурување со неповрзани реосигурувачи со цел контрола на изложеноста од загуби како резултат на настанување на еден штетен настан.

Белешки кон финансиските извештаи (продолжува)
Со состојба на и за годината што завршува на 31 декември 2023 година

1.4 Управување со ризикот од осигурување и финансиски ризици (продолжува)

Усогласеност на средствата и обврските

Средствата кои ги покриваат техничките резерви се оние кои на Друштвото му служат за покривање на идни обврски кои произлегуваат од договорите за осигурување и можните загуби во однос на оние ризици за кои Друштвото е должно да издвои средства за техничките резерви.

Друштвото активно управува со својата финансиска позиција користејќи пристап со кој се балансира квалитетот, дисперзија, ликвидноста и повратот на вложувањата, земајќи ги во предвид лимитите одредени во Законот за супервизија на осигурувањето.

Во табелата во продолжение е презентирано усогласувањето на средствата со обврските согласно законските барања, во врска со средствата што ги покриваат техничките резерви:

во денари	2023	2022
Средства		
Депозити во банки и парични средства	446.450.727	546.240.289
Обврзници и др. ХВ за кои гарантира РСМ	602.022.299	449.796.213
ХВ расположиви за продажба	229.528.888	192.927.352
Финаниски вложувања за тргување	62.797.162	58.398.417
	1.340.799.076	1.247.362.271
Обврски (нето технички резерви)		
Резерви за преносни премии нето од делот на реосигурители	490.373.727	448.070.492
Резерви за бонуси и попусти	3.735.445	11.885.973
Останати технички резерви	8.600.000	
Резерви за штети нето од делот на реосигурители	528.824.315	487.328.797
	1.031.533.487	947.285.262
Усогласеност на средства и обврски	309.265.589	300.077.009

Средствата кои ги покриваат техничките резерви со пресметани согласно Правилникот за видови и карактеристики на средствата кои ги покриваат техничките резерви и средствата кои ја покриваат математичката резерва, како и детално пласирање и ограничување на тие вложувања и нивно вреднување. Согласно барањата на Законот за супервизија на осигурувањето, Друштвото е усогласено во поглед на вложувањата на средствата кои ги покриваат техничките резерви.

Осигурување на лица од последици на несреќен случај (незгода)

Карактеристики

Во рамките на овој вид на осигурување се регулираат односите помеѓу осигурувачот и осигуреникот во случај на смрт од последици на несреќен случај, траен инвалидитет (инвалидитет) од последици на несреќен случај, повремена неспособност за работа (дневен надомест) и влошено здравје кое бара лекарска помош (трошоци за лекување).

Белешки кон финансиските извештаи (продолжува)
Со состојба на и за годината што завршува на 31 декември 2023 година

1.4 Управување со ризикот од осигурување и финансиски ризици (продолжува)

Управување со ризикот

Основните ризици во оваа класа на осигурување се поврзани со дејноста на потенцијалните осигуреници, возраста, полот. Најголемиот ризик произлегува од самата природа на оваа класа на осигурување која што е непредвидлива и се случува неочекувано.

Настанот што предизвикува штета најчесто се случува ненадејно при што причината за штета лесно се определува. Во овој случај штетата може да биде пријавена со одложен рок, а нејзиното решавање ќе биде завршено по завршувањето на лекувањето и комплетирање на документацијата. Соодветно, осигурување на лица од последици на несреќен случај (незгода) се класифицира како долгорочно поради одложување на временските рокови.

Одговорност кон трети лица

Карактеристики

Друштвото склучува договори за осигурување од одговорност кон трети лица. Согласно овие договори надомест се исплатува за настанување на осигуран настан. Истиот може да биде од материјална или нематеријална природа. Периодот на решавање на материјалните штети е пократок во однос на периодот на решавање на нематеријалните штети поради самата природа на овој тип на штети.

Најголем дел од договорите за осигурување кај кои што е настаната материјална штета од одговорност кон трети лица не се предмет на значајна комплексност така што крајниот исход е помалку неизвесен. Кај нематеријалните штети времетраењето на процесот на исплата на штетата од датумот на пријавување на штета до датумот на решавање на истата зависи од повеќе фактори како што се природата на покритието и условите на полисата.

Управување со ризикот

Управувањето со ризикот од договори за осигурување од одговорност кон трети лица се прави главно преку изборот на ризик, соодветна стратегија за инвестирање, проценка и реосигурување. Друштвото ги следи и реагира на промените на општите економски и комерцијални услови во опкружувањето во кое работи за да се осигура дека само оние ризици кои се во согласност со критериумите на Друштвото се предмет на осигурување.

Главен ризик кај нематеријалните штети кои произлегуваат од договорите за осигурување од одговорност е трендот на судовите да одредуваат високо ниво на надомест што значајно варира помеѓу предмети и различни судови.

Имот

Карактеристики

Друштвото склучува договори за осигурување на имот што се наоѓа на територијата на Република Северна Македонија. Договорите за осигурување на имот до одредени лимити го заштитуваат осигуреникот од загуба или штета на неговиот имот.

Белешки кон финансиските извештаи (продолжува)

Со состојба на и за годината што завршува на 31 декември 2023 година

1.4 Управување со ризикот од осигурување и финансиски ризици (продолжува)

Настанот што предизвикува штета на градежни објекти или друг имот најчесто се случува ненадејно (како што е пожар или кражба) при што причината за штета лесно се определува. Во овој случај штетата ќе биде брзо пријавена и може да биде решена без одложување. Соодветно имотното осигурување се класификува како краткорочно, што значи дека зголемувањето на трошоците и повратот на вложувањето се од помало значење.

Управување со ризикот

Главните ризици поврзани со овие договори е ризикот од осигурување, ризикот од дејствувањата на конкуренцијата и искуството со штети (вклучувајќи го и променливото настанување на природни непогоди).

Ризикот од овие осигурувања е Друштвото да го потцени ризикот кој го осигурува. Ризикот од секоја поодделна полиса ќе варира во зависност од повеќе фактори како што се локацијата, воспоставените сигурносни мерки и карактеристиките на имотот. За осигурувањето на имот на физички лица се очекува голем број од имотите да бидат изложени на слични ризици. Меѓутоа, ова не важи за деловните објекти.

Голем број од деловните објекти претставуваат специфична комбинација на локација, вид на работење и воспоставени сигурносни мерки. Пресметката на премијата е пропорционална со ризикот овие полиси да бидат субјективни и со тоа и поризични. Друштвото го реосигурува ризикот од штета над утврдениот износ на самопридржај на Друштвото.

Каско осигурување на моторни возила

Карактеристики

Друштвото склучува договори за осигурување на возила на територијата на Република Северна Македонија. Брзото плаќање го заштитува осигуреникот од загубата на вредноста на физичка штета на возилото и на имотот во моментот на случување на штетниот настан.

Управување со ризикот

Генерално гледано овие штети се помалку комплексни и е потребен пократок период за да се разрешат, така што тие носат умерен ризик. Друштвото редовно ги следи трендовите и соодветно реагира на промените на надоместот за овој вид на штети, судските парници и зачестеноста на пријавување на штети.

Зачестеноста на овие штети зависи од неповолните временски услови. Исто така тие зависат и од цената на горивото и економските активности, кои што влијаат на сообраќајните активности.

Белешки кон финансиските извештаи (продолжува)
Со состојба на и за годината што завршува на 31 декември 2023 година

1.4 Управување со ризикот од осигурување и финансиски ризици (продолжува)

Здравствено осигурување **Карактеристики**

Друштвото склучува договори за доброволно здравствено осигурување на осигуреници на територијата на Република Северна Македонија. Доброволното здравствено осигурување ги покрива сите медицински трошоци на осигуреникот, кои вклучуваат, но не се лимитирани на следниве осигурени ризици: болничко лекување во приватни клиника, амбулантско лекување во болнички или специјалистички здравствени установи, препишани лекови и превентивни прегледи.

Управување со ризикот

Настанот што предизвикува штета како причина за штета лесно се определува. Во овој случај штетата ќе биде пријавена и може да биде решена без одлагање.

Управувањето со ризикот од договори за доброволно здравствено осигурување се прави главно преку изборот на ризик, соодветна стратегија за инвестирање, проценка и реосигурување. Друштвото ги следи и реагира на промените на општите економски и комерцијални услови во опкружувањето во кое работи за да се осигура дека само оние ризици кои се во согласност со критериумите на Друштвото се предмет на осигурување.

Општа одговорност

Карактеристики

Друштвото склучува договори за осигурување од одговорност на територијата на Република Северна Македонија. Осигурувањето од одговорност ја покрива законската одговорност на осигуреникот за причинета штета, со смрт, повреда на телото или здравјето како и оштетување или уништување на предмети на трето лице, предизвикани од ненадеен и неочекуван штетен настан.

Управување со ризикот

Ризикот од секоја поодделна полиса ќе варира во зависност од повеќе фактори како што се локацијата, воспоставените сигурносни мерки и карактеристиките на имотот и видот на дејност на субјектот. Управувањето со ризикот од договори за осигурување од одговорност се прави главно преку изборот на ризик, соодветна стратегија за инвестирање, проценка и реосигурување. Друштвото ги следи и реагира на промените на општите економски и комерцијални услови во опкружувањето во кое работи за да се осигура дека само оние ризици кои се во согласност со критериумите на Друштвото се предмет на осигурување.

Белешки кон финансиските извештаи (продолжува)
Со состојба на и за годината што завршува на 31 декември 2023 година

1.4 Управување со ризикот од осигурување и финансиски ризици (продолжува)

Туристичка помош

Карактеристики

Друштвото врз основа на договорот за осигурување, а во зависност од видот на осигурителното покритие, обезбедува услуги наведени во полисата, кои произлегуваат од осигурените случаи што ќе настанат во странство и се поврзани со патувањето во странство, и тоа здравствена помош и осигурување, помош при патување и осигурување, осигурување од незгода, осигурување на багаж, деловна помош и осигурување, отказ на патување, дополнително осигурување за ски пакет (со доплата на премија), дополнително осигурување од спортска незгода (со доплата на премија).

Управување со ризикот

Зачестеноста на овие штети директно е поврзана со патувањата на осигурените лица, а бројот на пријавени штети е поголем во летните месеци.

Настанот што предизвикува штета како причина за штета лесно се определува. Во овој случај штетата ќе биде пријавена и може да биде решена без одлагање. Соодветно патничкото осигурување се класифицира како краткорочно, што значи дека зголемувањето на трошоците и повратот на вложувањето се од помало значење.

Развој на штети

Run off анализа, засебно за резервата за настанати и пријавени штети и резервата за настанати непријавени штети, како и на кумулативна основа, се прави во согласност со Правилникот за минимални стандарди за пресметка на технички резерви.

Концентрација на ризикот од осигурување

Главен аспект на ризикот од осигурување со кој се соочува Друштвото е концентрацијата на ризик која може да постои доколку се случи одреден штетен настан кој би можел значително да влијае врз обврските на Друштвото. Ова може да произлезе од еден договор за осигурување или повеќе помали, но поврзани договори кои би можеле да предизвикаат значителни обврски за Друштвото. Важен аспект на концентрација на ризикот од осигурување е дека може да настане со кумулирање на ризиците од повеќе поодделни класи на осигурување.

Географска и секторска концентрација

Ризиците на кои е изложено Друштвото се лоцирани во Република Северна Македонија.

Раководството верува дека Друштвото не е изложено на значителна концентрација кон ниту една група на осигуреници од социјален, професионален, старосен или друг аспект. Овие ризици се управуваат и преку склучување на договори за реосигурување.

Белешки кон финансиските извештаи (продолжува)

Со состојба на и за годината што завршува на 31 декември 2023 година

1.4 Управување со ризикот од осигурување и финансиски ризици (продолжува)

Друштвото склучува договори за реосигурување, како што се – реосигурување на вишок на лимит за следните класи на осигурување: имот и одговорност кон трети лица како и целосно реосигурување за поединечни класи на осигурување кое обезбедува заштита од вкупниот ризик. Друштвото редовно ја следи програмата за реосигурување, како и трошоците и користите од истата.

Каматен ризик

Изложеноста на Друштвото на каматен ризик првенствено произлегува од портфолиото на вложувања во должнички хартии од вредност.

Обврските од договорите за осигурување се краткорочни и каматниот ризик се намалува преку вложување во должнички инструменти кои во најголем дел се со фиксна камата (државни записи и обврзници).

Краткорочните обврски за осигурување и реосигурување не се директно чувствителни на промената на пазарните каматни стапки бидејќи се некаматносни.

Структурата на средствата и обврските е дадена според преостаната рочност на датумите на известување.

Белешки кон финансиските извештаи (продолжува)

Со состојба на и за годината што завршува на 31 декември 2023 година

1.4 Управување со ризикот од осигурување и финансиски ризици (продолжува)

Каматен ризик (продолжува)

На 31 декември 2023 година		Инструменти со фиксна каматна стапка						Некаматносни
во денари	Вкупно	Инструменти со променлива каматна стапка	до 1 месец	1 – 3 месеци	3 – 12 месеци	1 - 5 години	над 5 години	
Средства								
Должнички хартии од вредност чувани до доспеаност	664.702.702	-	-	39.691.836	109.073.251	62.680.403	453.257.212	-
ХВ за тргување	62.797.162	-	-	-	-	-	-	62.797.162
ХВ расположиви за продажба	229.528.888	-	-	-	-	-	-	229.528.888
Орочени депозити	436.244.543	167.103.020	-	-	222.000.000	20.000.000	-	27.141.523
Вложувања во заеднички контролирани ентитети	14.644.777	14.644.777	-	-	-	-	-	-
Побарување од осигуреници и останати побарувања од непосредни работи	324.701.277	-	-	-	-	-	-	324.701.277
Парични средства и парични еквиваленти	37.450.727	-	-	-	-	-	-	37.450.727
Средства од реосигурување	118.901.552	-	-	-	-	-	-	118.901.552
Обврски								
Обврски	(46.337.538)	-	-	-	-	-	-	(46.337.538)
	1.842.634.090	181.747.797	-	39.691.836	331.073.251	82.680.403	453.257.212	754.183.591
На 31 декември 2022 година		Инструменти со фиксна каматна стапка						
во денари	Вкупно	Инструменти со променлива каматна стапка	до 1 месец	1 – 3 месеци	3 – 12 месеци	1 - 5 години	над 5 години	Некаматносни
Средства								
Должнички хартии од вредност чувани до доспеаност	449.796.213	-	-	-	-	61.564.474	388.231.739	-
ХВ за тргување	58.398.417	-	-	-	-	-	-	58.398.417
ХВ расположиви за продажба	192.927.352	-	-	-	-	-	-	192.927.352
Орочени депозити	518.748.714	181.748.714	-	30.000.000	20.000.000	287.000.000	-	-
Вложувања во заеднички контролирани ентитети	15.180.437	15.180.437	-	-	-	-	-	-
Побарување од осигуреници и останати побарувања од непосредни работи	345.158.058	-	-	-	-	-	-	345.158.058
Парични средства и парични еквиваленти	32.240.289	-	-	-	-	-	-	32.240.289
Средства од реосигурување	136.380.551	-	-	-	-	-	-	136.380.551
Обврски								
Обврски	(50.073.737)	-	-	-	-	-	-	(50.073.737)
	1.698.756.294	196.929.151	-	30.000.000	20.000.000	348.564.474	388.231.739	715.030.930

Белешки кон финансиските извештаи (продолжува)
Со состојба на и за годината што завршува на 31 декември 2023 година

1.4 Управување со ризикот од осигурување и финансиски ризици (продолжува)

Анализа на сензитивноста на каматни стапки

Анализата на сензитивноста е одредена врз основа на изложеноста на Друштвото на промена на каматните стапки на финансиските инструменти на денот на билансот на состојба. Со состојба на 31 декември 2023 година, доколку каматните стапки се 200 основни поени повисоки/пониски, а останатите променливи се константни, добивката пред оданочување на Друштвото за годината која завршува на 31 декември 2023 година ќе биде зголемена/намалена за приближно 28.158.361 денари (2022: 24.701.023 денари).

Кредитен ризик

Друштвото е изложено на кредитен ризик, што претставува ризик договорната страна да не биде во можност да ги плати износите во целост во моментот на нивното доспевање. За да ја контролира изложеноста кон кредитниот ризик, Друштвото редовно врши кредитна проценка на финансиската состојба на овие странки.

Побарувања по основ на осигурување

Друштвото е изложено на кредитен ризик во случај кога осигурениците нема да ги исполнат своите финансиски обврски што произлегуваат од договорите за осигурување. Изложеноста на Друштвото на кредитен ризик изнесува максимално до износот на сметководствената вредност на побарувањата по основ на премија и останатите побарувања. Побарувањата по основ на премии се од голем број на клиенти и се на нормална комерцијална основа, така што концентрацијата на кредитен ризик е минимална. Друштвото редовно ги следи побарувањата по основ на премии, со што изложеноста кон кредитен ризик е контролирана. Анализата на старосната структура на доспеаните побарувања од купувачите за неплатени премии е дадена во Белешка 2.7.

Средства од реосигурување

Друштвото е изложено на кредитен ризик и преку средствата од реосигурување. Друштвото склучува договори за реосигурување со првокласни реосигурители и концентрацијата на ризик се избегнува преку следењето на политиката на Друштвото преку поставените лимити кои се ревидираат секоја година. Раководството на Друштвото редовно прави оценка на кредитоспособноста на реосигурителите за да може да ја ажурира стратегијата за реосигурување.

Хартии од вредност расположливи за продажба, хартии од вредност кои се чуваат до доспевање и орочени депозити

Друштвото е изложено на кредитен ризик кај хартиите од вредност расположливи за продажба и хартиите од вредност кои се чуваат до доспевање во однос на можната ненаплатливост од другите странки.

Сепак земајќи во предвид дека Друштвото вложува во државни обврзници, инвестициски фондови, котирани друштва и орочени депозити во домашни банки, како и во странски хартии од вредност не се очекува овие вложувања да не се надоместат.

Белешки кон финансиските извештаи (продолжува)
Со состојба на и за годината што завршува на 31 декември 2023 година

1.4 Управување со ризикот од осигурување и финансиски ризици (продолжува)

Кредитен ризик (продолжува)

Максимална изложеност на кредитен ризик

Максималната изложеност на Друштвото на кредитен ризик е ограничена на евидентираната вредност на финансиските средства признаени на датумот на финансиските извештаи, кои се прикажани во следната табела:

во денари	2023	2022
Финансиски вложувања расположливи за продажба	229.528.888	192.927.352
Должнички хартии од вредност чувани до достасување	664.702.702	449.796.213
Орочени депозити	436.244.543	518.748.714
Вложувања во зеднички контролирани ентитети	14.644.777	15.180.437
Средства од реосигурување	118.901.552	136.080.551
Побарување од осигуреници и останати побарувања од непосредни работи	324.701.277	345.158.058
Парични средства и парични еквиваленти	37.450.727	32.240.289
	1.826.174.466	1.690.131.614

Во рамките на побарувањата од осигуреници и останати побарувања од непосредни работи е вклучен износ од 207.579.504 денари (2022: 222.824.545 денари) на недоспеани побарувања за кои е евидентирана исправка на вредност во износ од 1.743.632 денари (2022: 581.296 денари), а во согласност со барањата на Правилникот за методот на вреднување на билансот на состојба. Остатокот од 205.835.872 денари (2022: 222.243.249 денари) претставуваат недоспеани, необезвреднети побарувања.

Друштвото не зема колатерал како обезбедување на финансиските средства.

Белешки кон финансиските извештаи (продолжува)
Со состојба на и за годината што завршува на 31 декември 2023 година

1.4 Управување со ризикот од осигурување и финансиски ризици (продолжува)

Валутен ризик

Друштвото е изложено на ризик во однос на ефектите на движењата на нивото на девизните курсеви кои се одразува врз финансиската позиција и готовинскиот тек. Друштвото не користи финансиски инструменти за заштита од ризикот бидејќи ваквиот вид на инструменти не се во вообичаена употреба во Република Северна Македонија.

31 декември 2023	МКД	ЕУР	УСД	ЦХФ	Други	во денари Вкупно
Вкупно средства	1.561.634.422	422.117.008	28.302.901	1.372.821	5.059	2.013.432.211
Вложувања	1.087.440.558	291.049.497	28.055.196	1.372.821	-	1.407.918.072
Дел за соосигурување и реосигурување во бруто техничките резерви	-	118.901.552	-	-	-	118.901.552
Финансиски вложувања кај кои осигуреникот го презема инвестицискиот ризик (договори за осигурување)	-	-	-	-	-	-
Одложени и тековни даночни средства	2.191.353	-	-	-	-	2.191.353
Побарувања	324.701.277	-	-	-	-	324.701.277
Останати средства	38.676.971	12.165.959	247.705	-	5.059	51.095.694
Активни временски разграничувања	108.624.263	-	-	-	-	108.624.263
Вкупно обврски	1.277.211.860	11.744.741	210.650	-	-	1.289.167.251
Субординирани обврски	-	-	-	-	-	-
Бруто технички резерви	1.150.435.038	-	-	-	-	1.150.435.038
Бруто технички резерви во однос на договори кај кои осигуреникот го превзема инвестицискиот	-	-	-	-	-	-
Останати резерви	4.773.701	-	-	-	-	4.773.701
Одложени и тековни даночни обврски	5.251.054	-	-	-	-	5.251.054
Обврски кои произлегуваат од депозити на друштва за реосигурување кај цеденти, по основ на договори за реосигурување	-	-	-	-	-	-
Обврски од непосредни работи на осигурување, соосигурување и реосигурување, и останати обврски	34.382.147	11.744.741	210.650	-	-	46.337.538
Пасивни временски	82.369.920	-	-	-	-	82.369.920
Разлика - неусогласена	284.422.562	410.372.267	28.092.251	1.372.821	5.059	724.264.960

Белешки кон финансиските извештаи (продолжува)
Со состојба на и за годината што завршува на 31 декември 2023 година

1.4 Управување со ризикот од осигурување и финансиски ризици (продолжува)

31 декември 2022	МКД	ЕУР	УСД	ЦХФ	Други	во денари Вкупно
Вкупно средства	1.526.693.931	302.763.384	26.253.385	1.418.440	359.019	1.857.488.159
Вложувања	1.043.606.219	163.880.671	26.145.803	1.418.440	-	1.235.051.133
Дел за соосигурување и реосигурување во бруто техничките резерви	-	136.380.551	-	-	-	136.380.551
Финансиски вложувања кај кои осигуреникот го превзема инвестицискиот ризик (договори за осигурување)	-	-	-	-	-	-
Одложени и тековни даночни средства	2.982.315	-	-	-	-	2.982.315
Побарувања	345.158.058	-	-	-	-	345.158.058
Останати средства	36.829.489	2.502.162	107.582	-	359.019	39.798.252
Активни временски разграничувања	98.117.850	-	-	-	-	98.117.850
Вкупно обврски	1.199.596.474	19.234.713	72.867	-	-	1.218.904.054
Субординирани обврски	-	-	-	-	-	-
Бруто технички резерви	1.083.665.813	-	-	-	-	1.083.665.813
Бруто технички резерви во однос на договори кај кои осигуреникот го превзема инвестицискиот ризик	-	-	-	-	-	-
Останати резерви	4.140.756	-	-	-	-	4.140.756
Одложени и тековни даночни обврски	3.243.824	-	-	-	-	3.243.824
Обврски кои произлегуваат од депозити на друштва за реосигурување кај цеденти, по основ на договори за реосигурување	-	-	-	-	-	-
Обврски од непосредни работи на осигурување, соосигурување и реосигурување, и останати обврски	30.766.157	19.234.713	72.867	-	-	50.073.737
Пасивни временски	77.779.924	-	-	-	-	77.779.924
Разлика - неусогласена	327.097.457	283.528.671	26.180.518	1.418.440	359.019	638.584.105

Белешки кон финансиските извештаи (продолжува)
Со состојба на и за годината што завршува на 31 декември 2023 година

1.4 Управување со ризикот од осигурување и финансиски ризици (продолжува)

Ризик на ликвидност

Најголем ризик на ликвидност со кој се соочува Друштвото се дневните потреби од расположливи парични средства за исплата на обврските за штети од договорите за осигурување.

Друштвото поседува/одржува високо ниво на средства во секој момент, за исплата на доспеаните обврските за плаќање како и потенцијалните обврски за плаќање како што доспеваат.

Друштвото управува со ликвидносниот ризик со почитување на законските и интерно пропишаните политики, редовно следејќи ги ликвидносните показатели. Друштвото на редовна основа ги планира очекуваните (извесни и неизвесни) приливи и одливи на парични средства. За таа цел Друштвото на месечна основа подготвува месечни планови на очекувани приливи и одливи на парични средства - Извештај на месечен план на приливи и одливи на средства. За целите на планирање на приливите и одливите на средства е надлежна Комисија за управување со ликвидносниот ризик. За својата работа Комисијата одговара пред Управниот одбор на Друштвото.

Комисијата се состанува, најмалку еднаш месечно и изготвува Извештај за месечен план на приливи и одливи на средства за месецот што следува. Извештајот, најдоцна следниот работен ден, се доставува до Претседателот на Управниот одбор на Друштвото од страна на Директорот на секторот за финансии.

За следење на приливите и одливите на паричните средства Друштвото на дневна основа пресметува: износ на ликвидни средства, износ на доспеани обврски, односно обврски кои ќе доспеат во рок од седум дена и коефициент на ликвидност.

Ликвидносните гапови се појавуваат поради преферирањето на Друштвото да вложува во долгорочни инвестиции со повисоки приноси, коишто во случај на постоење на потреба од ликвидни средства за брзо време можат да се конвертираат во пари.

Белешки кон финансиските извештаи (продолжува)
Со состојба на и за годината што завршува на 31 декември 2023 година

1.4 Управување со ризикот од осигурување и финансиски ризици (продолжува)
Ризик на ликвидност (продолжува)

Анализата на доспеаноста на средствата и според нивниот преостанат период до денот на нивната договорена доспеаност е како што следи (во денари):

	31 декември 2023	до 1 година	1-3 години	3-5 год.	5-10 год.	10-15 год.	15-20 год.	20 и повеќе год.	Вкупно
Вкупно средства	1.408.560.584	88.934.012	62.680.403	63.856.393	328.181.388	-	61.219.431	2.013.432.211	
Вложувања	803.046.445	88.934.012	62.680.403	63.856.393	328.181.388	-	61.219.431	1.407.918.072	
Дел за соосигурување и реосигурување во бруто техничките резерви	118.901.552	-	-	-	-	-	-	118.901.552	
Финансиски вложувања кај кои осигуреникот го превзема инвестицискиот ризик (договори за осигурување)	-	-	-	-	-	-	-	-	
Одложени и тековни даночни средства	2.191.353	-	-	-	-	-	-	2.191.353	
Побарувања	324.701.277	-	-	-	-	-	-	324.701.277	
Останати средства	51.095.694	-	-	-	-	-	-	51.095.694	
Активни временски разграничувања	108.624.263	-	-	-	-	-	-	108.624.263	
Вкупно капитал и обврски	1.289.167.251	-	-	-	-	-	-	1.289.167.251	
Субординирани обврски	-	-	-	-	-	-	-	-	
Бруто технички резерви	1.150.435.038	-	-	-	-	-	-	1.150.435.038	
Бруто тех. резерви во однос на договори кај кои осигуреникот го презема инвестицискиот ризик	-	-	-	-	-	-	-	-	
Останати резерви	4.773.701	-	-	-	-	-	-	4.773.701	
Одложени и тековни даночни обврски	5.251.054	-	-	-	-	-	-	5.251.054	
Обврски кои произлегуваат од депозити на друштва за реосигурување кај цеденти, по основ на договори за реосигурување	-	-	-	-	-	-	-	-	
Обврски од непос. работи на осигурување, соосигурување и реосигурување, и останати обврски	46.337.538	-	-	-	-	-	-	46.337.538	
Пасивни временски разграничувања	82.369.920	-	-	-	-	-	-	82.369.920	
Разлика - неусогласена рочна структура	119.393.333	88.934.012	62.680.403	63.856.393	328.181.388	-	61.219.431	724.264.960	

Белешки кон финансиските извештаи (продолжува)
Со состојба на и за годината што завршува на 31 декември 2023 година

1.4 Управување со ризикот од осигурување и финансиски ризици (продолжува)

Ризик на ликвидност (продолжува)

31 декември 2022	до 1 година	1-3 години	3-5 год.	5-10 год.	10-15 год.	15-20 год.	20 и повеќе год.	Вкупно
Вкупно средства	953.588.926	450.667.494	65.000.000	20.018.793	306.993.162	-	61.219.784	1.857.488.159
Вложувања	331.151.900	450.667.494	65.000.000	20.018.793	306.993.162	-	61.219.784	1.235.051.133
Дел за соосигурување и реосигурување во бруто техничките резерви	136.380.551	-	-	-	-	-	-	136.380.551
Финансиски вложувања кај кои осигуреникот го превзема инвестицискиот ризик (договори за осигурување)	-	-	-	-	-	-	-	-
Одложени и тековни даночни средства	2.982.315	-	-	-	-	-	-	2.982.315
Побарувања	345.158.058	-	-	-	-	-	-	345.158.058
Останати средства	39.798.252	-	-	-	-	-	-	39.798.252
Активни временски разграничувања	98.117.850	-	-	-	-	-	-	98.117.850
Вкупно капитал и обврски	1.218.904.054	-	-	-	-	-	-	1.218.904.054
Субординирани	-	-	-	-	-	-	-	-
Бруто технички резерви	1.083.665.813	-	-	-	-	-	-	1.083.665.813
Бруто тех. резерви во однос на договори кај кои осигуреникот го презема инвестицискиот ризик	-	-	-	-	-	-	-	-
Останати резерви	4.140.756	-	-	-	-	-	-	4.140.756
Одложени и тековни даночни обврски	3.243.824	-	-	-	-	-	-	3.243.824
Обврски кои произлегуваат од депозити на друштва за реосигурување кај цеденти, по основ на резерви од	-	-	-	-	-	-	-	-
Обврски од непосредни работи на осигурување,	50.073.737	-	-	-	-	-	-	50.073.737
Пасивни временски разграничувања	77.779.924	-	-	-	-	-	-	77.779.924
Разлика - неусогласена рочна структура	(265.315.128)	450.667.494	65.000.000	20.018.793	306.993.162	-	61.219.784	638.584.105

Белешки кон финансиските извештаи (продолжува)
Со состојба на и за годината што завршува на 31 декември 2023 година

1.4 Управување со ризикот од осигурување и финансиски ризици (продолжува)

Управување со капиталот

Агенцијата за супервизија на осигурувањето е главен регулатор кој ја следи адекватноста на капиталот на Друштвото во целина.

Капитал на Друштвото

Капиталот на Друштвото согласно законските барања е составен од основен и дополнителен капитал и е пресметан на следниот начин:

При пресметка на основниот капитал на Друштвото се земаат предвид следните ставки:

- Уплатен акционерски капитал со исклучок на уплатениот акционерски капитал од кумулативни приоритетни акции,
- Резерви на друштвото (законски и статутарни) кои не произлегуваат од договорите за осигурување,
- Пренесена нераспределена добивка,
- Нераспределена добивка од тековната година (по одбивање на даноците и останати придонеси, како и дивидендата предвидена за исплата), доколку износот на добивка е потврдено од овластен ревизор.

Следните ставки претставуваат одбитни ставки при пресметка на основниот капитал на Друштвото за осигурување:

- Сопствени акции, доколку ги поседува Друштвото за осигурување,
- Долгорочни нематеријални средства,
- Пренесена непокриена загуба и загуба од тековната година.

Друштвото за осигурување е должно во резервите на сигурност да издвои најмалку една третина од остварената добивка искажана во годишната сметка, ако добивката не се користи за покривање на загубите од претходните години, се додека резервите на сигурност на Друштвото не достигнат најмалку 50% од остварената просечна премија на осигурување во последните две години, при што премиите од претходните години се зголемуваат за индексот на порастот на цените на мало, сметајќи ја и годината за која се распоредува остварената добивка.

При пресметка на дополнителниот капитал на Друштвото за осигурување се земаат во предвид следниве ставки:

- уплатен акционерски капитал од кумулативни приоритетни акции;
- субординирани должнички инструменти;
- хартии од вредност со неопределен рок на доспевање.

При пресметка на капиталот на Друштвото, дополнителниот капитал се зема во износ не повеќе од 50% од основниот капитал.

При пресметка на капиталот на Друштвото за осигурување, износот на основниот и дополнителниот капитал ќе се намали за следниве ставки:

- Вложувања на Друштвото за осигурување во акции или субординирани должнички инструменти издадени од друго друштво за осигурување или друга финансиска институција кај кои Друштвото има удел од повеќе од 10%, како и други вложувања во тие субјекти, кои се вклучени во пресметката на капиталот на тие субјекти,
- Вложувања на Друштво во акции или субординирани должнички инструменти, издадени од друштва за осигурување или финансиски институции освен оние наведени погоре, кои се во износ поголем од 10% од капиталот на друштвото за осигурување пресметан пред одбивање на ставките наведени погоре.

Белешки кон финансиските извештаи (продолжува)
Со состојба на и за годината што завршува на 31 декември 2023 година

1.4 Управување со ризикот од осигурување и финансиски ризици (продолжува) Управување со капиталот (продолжува)

Гарантен фонд на Друштвото

Според барањата на Законот за супервизија на осигурувањето Гарантниот фонд не смее да биде понизок од една третина од потребното ниво на маргина на солвентност на Друштвото. Исто така, гарантниот фонд не смее да биде понизок од Евра 3.000.000 доколку Друштвото врши работи на осигурување во сите класи на осигурување во групата на неживотно осигурување. Со состојба на 31 декември 2023 и 2022 година Друштвото е во согласност со овие законски барања.

Потребна маргина на солвентност

Капиталот на друштвото за осигурување кое врши работи на неживотно осигурување и/или реосигурување во секое време треба да биде барем еднаков на потребното ниво на маргината на солвентност на друштвото за осигурување кое се пресметува со примена на методот - стапка на премија или методот – стапка на штети, во зависност од тоа кој ќе даде повисок резултат.

Маргината на солвентност за годината што завршува на 31 декември 2023 изнесува 225.786.985 денари (2022: 187.745.881 денари).

Политика на Раководството на Друштвото е да одржи стабилност на капиталот на Друштвото за да ги одржи довербата на инвеститорите и пазарот и да го поддржи идниот развој на бизнисот. Раководството на Друштвото го следи повратот на капиталот, дефинирано како добивка од редовно работење. Друштвото исто така го има во предвид влијанието кое нивото на капиталот го има на повратот на акционерите како и потребата да одржува сооднос помеѓу повисоките поврати и сигурноста обезбедено од цврстата позиција на капиталот.

Друштвото не е изложено на надворешни влијанија врз промените на капиталот. Во текот на годината немаше материјално значајни промени во пристапот на Друштвото за управување со капиталот.

Вака утврденото ниво на маргината на солвентност, воедно, обезбедува и почитување на одредбата на Законот согласно која “капиталот на Друштвото за осигурување во секое време треба да биде барем еднаков на потребното ниво на маргината на солвентност на друштвото”.

Белешки кон финансиските извештаи (продолжува)
Со состојба на и за годината што завршува на 31 декември 2023 година

1.4 Управување со ризикот од осигурување и финансиски ризици (продолжува) Управување со капиталот (продолжува)

Потребно ниво на маргината на солвентност

		Неживотно осигурување освен здравствено осигурување на кое се применуваат одредбите од член 75 став 6 од Законот		Здравствено осигурување на кое се применуваат одредбите од чл. 75 став 6 од Законот		Неживотно осигурување освен здравствено осигурување на кое се применуваат одредбите од член 75 став 6 од Законот	
		Тековна година	Претходна година	Тековна година	Претходна година	Тековна година	Претходна година
		Бруто полисирана премија	1	1.335.630.347	1.120.289.082		
Бруто полисирана премија < 10 милиони евра x 0,18	2	110.691.000	110.687.760				
Бруто полисирана премија > 10 милиони евра x 0,16	3	115.308.856	80.857.133				
Бруто полисирана премија < 10 милиони евра x 18/300	4			0	0		
Бруто полисирана премија > 10 милиони евра x 16/300	5			0	0		
Вкупен износ од Бруто полисирана премија ((6)=[2] + [3] или [6]=[4] + [5])	6	225.999.856	191.544.893	0	0		
Бруто исплатени штети	7	441.935.025	373.266.060			441.935.025	373.266.060
Нето исплатени штети	8	441.518.764	365.862.874			441.518.764	365.862.874
Коефициент ((9)=[8]/[7] или 0,50, доколку е помал)	9	1,00	0,98	0,00	0,00	1,00	0,98
Маргина на солвентност - метод стапка на премија ((10)=[6]*[9])	10	225.786.985	187.745.881	0	0		
Референтен период (во години)	11	3	3			7	7
Бруто исплатени штети во референтниот период	12	1.177.248.906	1.108.614.910			0	0
Бруто резерви за штети на крајот на референтниот период	13	595.545.814	544.563.497			0	0
Бруто резерви за штети на почетокот на референтниот период	14	510.490.101	478.577.434			0	0
Бруто настанати штети ((15)=[12] + [13] - [14])/[11])	15	420.768.206	391.533.658	0	0	0	0
Бруто настанати штети < 7 милиони евра x 0,26	16	109.399.734	101.798.751			0	0
Бруто настанати штети > 7 милиони евра x 0,23	17	0	0			0	0
Бруто настанати штети < 7 милиони евра x 26/300	18			0	0		
Бруто настанати штети > 7 милиони евра x 23/300	19			0	0		
Вкупен износ од Бруто настанати штети ((20)=[16] + [17] или [20]=[18] + [19])	20	109.399.734	101.798.751	0	0	0	0
Маргина на солвентност - метод стапка на штети ((21)=[20]*[9])	21	109.296.689	99.779.722	0	0	0	0
Потребно ниво на маргина на солвентност ((22)=max([10],[21]))	22	225.786.985	187.745.881	0	0		

Политика на Раководството на Друштвото е да одржи стабилност на капиталот на Друштвото за да ги одржи довербата на инвеститорите и пазарот и да го поддржи идниот развој на бизнисот. Раководството на Друштвото го следи повратот на капиталот, дефинирано како добивка од редовно работење. Друштвото исто така го има во предвид влијанието кое нивото на капиталот го има на повратот на акционерите како и потребата да одржува сооднос помеѓу повисоките поврати и сигурноста обезбедено од цврстата позиција на капиталот.

Друштвото не е изложено на надворешни влијанија врз промените на капиталот, Во текот на годината немаше материјално значајни промени во пристапот на Друштвото за управување со капиталот.

Белешки кон финансиските извештаи (продолжува)
Со состојба на и за годината што завршува на 31 декември 2023 година

1.4 Управување со ризикот од осигурување и финансиски ризици (продолжува) Управување со капиталот (продолжува)

Пресметка на капиталот

	Ознака	Износ
		100
Основен капитал, чл. 69 (I1+I2+I3+I4+I5-I6-I7-I8-I9-I10-I11-I12-I13)	I	627.000.855
Уплатен акционерски капитал со исклучок на уплатениот акционерски капитал од кумулативни приоритетни акции	I1	195.326.080
Премии од емитирани обични акции	I2	0
Законски и статутарни резерви	I3	251.053.103
Пренесена нераспределена добивка	I4	185.082.540
Нераспределена добивка од тековната година	I5	0
Сопствени акции кои ги поседува друштвото за осигурување	I6	0
Долгорочни нематеријални средства	I7	2.466.247
Пренесена непокриена загуба и загуба од тековната година	I8	0
Нереализирана загуба од сопственички инструменти расположливи за продажба мерени по објективна вредност	I9	1.994.621
Нереализирана загуба од вреднување на финансиските средства расположливи за продажба	I10	0
Нето негативни ревалоризациски резерви и останатите разлики од вреднување коишто произлегуваат од вложувања во придружени друштва или заеднички вложувања коишто се вреднуваат со користење на методот на главнина	I11	0
Останати одбивни ставки поради непочитување на ограничувањата при вложување на средствата од капиталот, предвидени во членот 73 од ЗСО	I12	0
Дополнителен капитал, чл. 71 (II1+II2+II3+II4+II5+II6), доколку не е поголем од 50% од основниот капитал	II	2.818.807
Уплатен акционерски капитал од кумулативни приоритетни акции	II1	0
Премии од емитирани кумулативни приоритетни акции	II2	0
Субординирани должнички инструменти	II3	0
Хартии од вредност со неопределен рок на доспевање	II4	0
Нереализирана добивка од ревалоризацијата на сопственичките инструменти коишто се расположливи за продажба и мерени по објективна вредност	II5	2.818.807
Нереализирана добивка од ревалоризацијата на должничките инструменти расположливи за продажба, мерени по објективна вредност	II6	0
Вкупно основен и дополнителен капитал I.+II.	III	629.819.662
Одбивни ставки, чл. 72 (IV1+IV2)	IV	0
Вложувања во акции во правни лица од членот 72 од Законот	IV1	0
Вложувања во субординирани должнички инструменти и други вложувања во правни лица од членот 72 од ЗСО	IV2	0
КАПИТАЛ I + II - IV	V	629.819.662
Потребно ниво на маргина на солвентност (за друштва за неживотно осигурување)	VI1	225.786.985
Потребно ниво на маргина на солвентност (за друштва за осигурување на живот)	VI2	0
Капитал	VI3	629.819.662
Гарантен фонд	VI4	184.485.000
Вишок/недостаток на Капитал во однос на Гарантен фонд (VI5 = VI3 - VI4)	VI5	445.334.662
Вишок/недостаток на Капитал (за неживотно осигурување) во однос на Потребно ниво на маргина на солвентност (за друштва за неживотно осигурување) (VI6 = VI3 - VI1)	VI6	404.032.677
Вишок/недостаток на Капитал (за осигурување на живот) во однос на Потребно ниво на маргина на солвентност (за друштва за осигурување на живот) (VI7 = VI3 - VI2)	VI7	0

Анализа на сензитивност

Друштвото го има проценето влијанието на промената на одредени клучни варијабли врз добивката за годината, капиталот и коефициентот на покриеност.

Споредбено со тековната позиција на капиталот, добивката за годината, капиталот, коефициентот на покриеност и солвентност со сопствениот капитал на 31 декември 2023 година и 31 декември 2022 година се презентирани во табелата подолу.

Белешки кон финансиските извештаи (продолжува)
Со состојба на и за годината што завршува на 31 декември 2023 година

1.4 Управување со ризикот од осигурување и финансиски ризици (продолжува)

Анализа на сензитивност (продолжува)

31 декември 2023

Тековна позиција на капиталот	Добивка за годината	Капитал и резерви	Потребно ниво на маргина на солвентност	Коефициент на покриеност	Промена на коефициент на покриен.
	96.164.694	729.002.416	225.786.985	323%	
Принос од вложувања (+2%)	124.323.055	757.160.777	225.786.985	335%	12%
Принос од вложувања (-2%)	68.006.333	700.844.055	225.786.985	310%	-25%
5% зголемување на настанати штети	72.178.790	705.016.512	225.786.985	312%	2%
5% намалување на настанати штети	120.150.598	752.988.320	225.786.985	333%	21%
2% зголемување на админ трошоци и провизија за осигурување	90.675.867	723.513.589	225.786.985	320%	-13%
2% намалување на админ трошоци и провизија за осигурување	101.653.521	734.491.243	225.786.985	325%	5%

31 декември 2022

Тековна позиција на капиталот	Добивка за годината	Капитал и резерви	Потребно ниво на маргина на солвентност	Коефициент на покриеност	Промена на коефициент на покриен.
	85.014.531	641.463.991	187.745.881	342%	
Принос од вложувања (+2%)	109.715.554	666.165.014	187.745.881	355%	13%
Принос од вложувања (-2%)	60.313.508	616.762.968	187.745.881	329%	-26%
5% зголемување на настанати штети	65.994.494	622.443.954	187.745.881	332%	3%
5% намалување на настанати штети	104.034.568	660.484.028	187.745.881	352%	20%
2% зголемување на админ трошоци и провизија за осигурување	79.836.474	636.285.934	187.745.881	339%	-13%
2% намалување на админ трошоци и провизија за осигурување	90.192.589	646.642.049	187.745.881	344%	6%

Резултатите од сите симулации покажуваат добро ниво на капитализираност на Друштвото. Најзначајно влијание врз добивката за годината, капиталот и коефициентот на покриеност има потенцијалната промена на приносите од вложувања.

При извршувањето на овие анализи претпоставка е дека останатите фактори се константни, а се менува само една варијабла. Треба да се нагласи дека информациите презентирани во табелата погоре се подготвени со примена на детерминистички пристап, така што не постои корелација помеѓу клучните варијабли и анализата не може да се пренесе на нив.

Каде што се смета дека варијаблите се нематеријални, не е проценето влијанието на незначајните промени на овие варијабли, Одредени варијабли може да не бидат материјални во моментот, но доколку се промени нивото на материјалност на одредна варијабла, треба да се направи проценка на влијанието на таа варијабла во иднина.

Белешки кон финансиските извештаи (продолжува)
Со состојба на и за годината што завршува на 31 декември 2023 година

1.4 Управување со ризикот од осигурување и финансиски ризици (продолжува)

Објективна вредност

Финансиски инструменти евидентирани по објективна вредност

Во следната табела се прикажани финансиските средства измерени според објективната вредност во билансот на состојба во согласност со хиерархијата на објективната вредност. Оваа хиерархија ги групира финансиски средства и обврски во три нивоа кои се базираат на значајноста на влезните податоци користени при мерењето на објективната вредност на финансиските средства. Хиерархијата според објективната вредност е одредена како што следи:

- Ниво 1: котираны цени (некорегирани) на активните пазари за идентични средства или обврски;
- Ниво 2: останати влезни податоци, покрај котираните цени, вклучени во Ниво 1 кои се достапни за набљудување за средството или обврската, или директно (т.е. како цени) или индиректно (т.е. изведени од цени); и
- Ниво 3: влезни податоци за средството или обврската кои не се базираат на податоци достапни за набљудување од пазарот

Финансиските средства кои се евидентирани по објективна вредност во Извештајот за финансиската позиција се групирани според нивото на хиерархија на објективната вредност како што следи:

2023 година	Ниво 1	Ниво 2	Ниво 3	Вкупно
Средства				
Финансиски вложувања расположливи за продажба	-	229.528.888	-	229.528.888
Финансиски вложувања за тргување	62.797.162	-	-	62.797.162
2022 година	Ниво 1	Ниво 2	Ниво 3	Вкупно
Средства				
Финансиски вложувања расположливи за продажба	2.100.000	190.827.352	-	192.927.352
Финансиски вложувања за тргување	58.398.417	-	-	58.398.417

Финансиските вложувања расположливи за продажба се состојат од вложувања во акции на друштва котираны на Македонската Берза и удели во инвестициски фондови. Евидентирани се по нивната објективна вредност врз основа на нивната пазарна цена на датумот на известување.

Финансиските вложувања за тргување се состојат од вложувања во хартии од вредност чиј издавач е земја или странски правен субјект од земја членка на Европската унија или ОЕЦД, кои што се стекнати со цел да се тргува, а кои при почетното признавање од страна на Друштвото се класифицирани како средства по објективна вредност преку добивки и загуби.

Евидентирани се по нивната објективна вредност врз основа на нивната пазарна цена на датумот на известување.

Белешки кон финансиските извештаи (продолжува)
Со состојба на и за годината што завршува на 31 декември 2023 година

1.4 Управување со ризикот од осигурување и финансиски ризици (продолжува) Објективна вредност (продолжува)

Финансиски инструменти кои не се евидентирани по објективната вредност

Разликата помеѓу сметководствената вредност и објективната вредност на оние финансиски средства и обврски кои во Билансот на состојба не се евидентирани според објективна вредност се прикажани во табелата подолу:

	Сметководствена вредност	2023 Вкупна објективна вредност	Сметководствена вредност	2022 Вкупна објективна вредност
Средства				
Должнички хартии од вредност чувани до достасување	664.702.702	664.702.702	449.796.213	449.796.213
Орочени депозити	436.244.543	436.244.543	518.748.714	518.748.714
Вложувања во зеднички контролирани ентитети	14.644.777	14.644.777	15.180.437	15.180.437
Средства од реосигурување Побарување од осигуреници	118.901.552	118.901.552	136.380.551	136.380.551
останати побарувања од непосредни работи	324.701.277	324.701.277	345.158.058	345.158.058
Парични средства и парични еквиваленти	37.450.727	37.450.727	32.240.289	32.240.289
	1.596.645.578	1.596.645.578	1.497.504.262	1.497.504.262
Обврски	46.337.538	46.337.538	50.073.737	50.073.737
Обврски	46.337.538	46.337.538	50.073.737	50.073.737

Претпоставки користени при одредувањето на објективната вредност на финансиските средства и финансиските обврски

Со оглед на фактот дека не постои доволно пазарно искуство и ликвидност за купувањата и продажбите на финансиските средства и обврски, како и со оглед на тоа дека не постојат објавени пазарни информации, за целите на обелоденувањата поврзани со објективната вредност на финансиските средства и обврски, Друштвото ја користеше техниката на анализа на дисконтираните готовински текови. При ваквата техника на вреднување се користат каматните стапки за финансиски инструменти со слични карактеристики, со цел да се добијат релевантни проценки на цените од тековните пазарни трансакции.

Кај краткорочните побарувања и обврски не постои значајно отстапување на нивната сметководствена вредност во однос на нивната објективна вредност.

Објективната вредност на финансиските средства е приближна со нивната книговодствена вредност, намалена за направената исправка на вредност.

Белешки кон финансиските извештаи (продолжува)
Со состојба на и за годината што завршува на 31 декември 2023 година

1.4 Управување со ризикот од осигурување и финансиски ризици (продолжува)

Финансиски инструменти по категории

	Кредити и побарувања	Чувани до доспевање	Расположиви за продажба	Вложувања за тргување	Вкупно
31 декември 2023					
Средства според Извештајот за финансиска состојба					
Финансиски вложувања расположливи за продажба	-	-	229.528.888	-	229.528.888
Должнички хартии од вредност чувани до доспеаност	-	664.702.702	-	-	664.702.702
Депозити, заеми и останати пласмани	436.244.543	-	-	-	436.244.543
Финансиски вложувања за тргување	-	-	-	62.797.162	62.797.162
Вложувања во заеднички контролирани ентитети	14.644.777	-	-	-	14.644.777
Средства од реосигурување	118.901.552	-	-	-	118.901.552
Побарувања од осигуреници и останати побарувања од непосредни работи	324.701.277	-	-	-	324.701.277
Парични средства и еквиваленти	37.450.727	-	-	-	37.450.727
	931.942.876	664.702.702	229.528.888	62.797.162	1.888.971.628

	Обврски по обј.вр.преку добивки и загуби	Остан. финансиски обврски	Вкупно обврски
Обврски според Извештајот за финансиска состојба			
Обврски	-	46.337.538	46.337.538
	-	46.337.538	46.337.538

	Кредити и побарувања	Чувани до доспевање	Расположиви за продажба	Вложувања за тргување	Вкупно
31 декември 2022					
Средства според Извештајот за финансиска состојба					
Финансиски вложувања расположливи за продажба	-	-	192.927.352	-	192.927.352
Должнички хартии од вредност чувани до доспеаност	-	449.796.213	-	-	449.796.213
Депозити, заеми и останати пласмани	518.748.714	-	-	-	518.748.714
Финансиски вложувања за тргување	-	-	-	58.398.417	58.398.417
Вложувања во заеднички контролирани ентитети	15.180.437	-	-	-	15.180.437
Средства од реосигурување	136.380.551	-	-	-	136.380.551
Побарувања од осигуреници и останати побарувања од непосредни работи	345.158.058	-	-	-	345.158.058
Парични средства и еквиваленти	32.240.289	-	-	-	32.240.289
	1.047.708.049	449.796.213	192.927.352	58.398.417	1.748.830.031

	Обврски по обј.вр.преку добивки и загуби	Остан. финан. обврски	Вкупно обврски
Обврски според Извештајот за финансиска состојба			
Обврски	-	50.073.737	50.073.737
	-	50.073.737	50.073.737

Белешки кон финансиските извештаи (продолжува)
 Информации и обелоденувања кон Извештајот за финансиска состојба (Биланс на состојба)
 Со состојба на и за годината што завршува на 31 декември 2023 година
 (Сите износи се изразени во денари, освен доколку не е поинаку наведено)

2. Информации и обелоденувања кон Извештајот за финансиската состојба (Биланс на состојба)

2.1 Нематеријални средства

	Софтвер	Нематеријални средства во подготовка	Вкупно
Набавна вредност			
На 01 јануари 2022	22.838.388	-	22.838.388
Набавка / продажба (нето)	2.086.734	-	2.086.734
На 31 декември 2022	24.925.122	-	24.925.122
Набавка / продажба (нето)	717.396	2.271.209	2.988.605
На 31 декември 2023	25.642.518	2.271.209	27.913.727
Исправка			
На 01 јануари 2022	21.225.631	-	21.225.631
Амортизација за годината (нето)	819.605	-	819.605
На 31 декември 2022	22.045.236	-	22.045.236
Амортизација за годината (нето)	1.131.035	-	1.131.035
На 31 декември 2023	23.176.271	-	23.176.271
Нето евидентирана вредност			
На 31 декември 2022	2.879.886	-	2.879.886
На 31 декември 2023	2.466.247	2.271.209	4.737.456

2.2 Земјиште, градежни објекти и останати материјални средства

На 31 декември 2023 и 2022 година, Друштвото нема евидентирано вложувања во земјиште, градежни објекти и останати материјални средства кои не служат за вршење на дејноста.

Белешки кон финансиските извештаи (продолжува)
 Информации и обелоденувања кон Извештајот за финансиска состојба (Биланс на состојба)
 Со состојба на и за годината што завршува на 31 декември 2023 година
 (Сите износи се изразени во денари, освен доколку не е поинаку наведено)

2.3 Вложувања во заеднички контролирани ентитети

На 31 декември 2023 година, вложувањата во заеднички контролирани ентитети во износ од 14.644.777 денари (2022: 15.180.437 денари) се однесуваат на основачки удел во Националното Биро за Осигурување во согласност со барањата на Законот за супервизија на осигурувањето на Република Северна Македонија. Националното Биро за Осигурување е непрофитна организација основана од страна на сите домашни осигурителни компании чија цел е да го заштити интересот на нејзините членови при меѓународно осигурување на моторни возила и да ги претставува членовите пред меѓународните осигурителни компании. Вложувањата во заеднички контролирани ентитети претставуваат вложени каматоносни депозити кои се чуваат на посебни сметки во банки. Националното Биро за Осигурување е обврзано да не ги вложува и да го врати депозитот на секој член при престанување на неговото работење со осигурување на моторни возила.

2.4 Останати финансиски вложувања

	2023	2022
Финансиски вложувања кои се чуваат до достасување (нето вредност)	664.702.702	449.796.213
Финансиски вложувања расположливи за продажба-акции	-	2.100.000
Финансиски вложувања расположливи за продажба - инвестициски фондови	229.528.888	190.827.352
Депозити, заеми и останати пласмани	436.244.543	518.748.714
Финансиски вложувања за тргување - акции, удели и останати сопственички инструменти	50.278.297	45.914.060
Финансиски вложувања за тргување - акции и удели во инвестициски фондови	12.518.865	12.484.357
	1.393.273.295	1.219.870.696

2.4.1 Должнички хартии од вредност кои се чуваат до достасување

	2023	2022
<u>Државни обврзници и записи</u>	<u>664.702.702</u>	<u>449.796.213</u>
	664.702.702	449.796.213
Котирани	664.702.702	449.796.213
Некотирани	-	-
	664.702.702	449.796.213
<u>Должнички хартии од вредност со рок на достасување до 1 година</u>	<u>138.861.282</u>	<u>-</u>
<u>Должнички хартии од вредност со рок на достасување над 1 година</u>	<u>525.841.420</u>	<u>449.796.213</u>
<u>Должнички хартии од вредност со рок на достасување</u>	<u>664.702.702</u>	<u>449.796.213</u>

Белешки кон финансиските извештаи (продолжува)
 Информации и обелоденувања кон Извештајот за финансиска состојба (Биланс на состојба)
 Со состојба на и за годината што завршува на 31 декември 2023 година
 (Сите износи се изразени во денари, освен доколку не е поинаку наведено)

2.4 Останати финансиски вложувања (продолжува)

2.4.2 Акции, удели и останати сопственички инструменти расположливи за продажба

	2023	2022
Сопственички хартии од вредност	-	2.100.000
Удели во инвестициски фондови	229.528.888	190.827.352
	229.528.888	192.927.352
Котирани	-	2.100.000
Некотирани	229.528.888	190.827.352
	229.528.888	192.927.352

Промени во објективната вредност на вложувањата

Во текот на 2023 година Друштвото евидентираше корекција (зголемување) во нето износ од 15.260.122 денари (белешка 2.11) (2022: намалување од 8.374.671 денари) на евидентираната вредност на вложувањата до нивната објективна вредност, кој износ е признаен како останата сеопфатна добивка во рамките на ревалоризационите резерви кои претставуваат дел од капиталот на Друштвото. Исто така, во текот на 2023 година Друштвото евидентираше реализирани добивки од продажба на финансиски вложувања расположливи за продажба (удели во инвестициски фондови и акции) во нето износ од 3.886.391 денари (белешка 2.11) (2022: реализирана добивка од 1.207.759 денари), евидентирано како намалување во рамките на ревалоризационата резерва и како реализирана добивка/загуба во рамките на извештајот за сеопфатна добивка (биланс на успех).

2.4.3 Финансиски вложувања за тргување

	2023	2022
Акции, удели и останати сопственички инструменти	50.278.297	45.914.060
Удели во инвестициски фондови	12.518.865	12.484.357
	62.797.162	58.398.417

Друштвото почнувајќи од третиот квартал од 2019 година, евидентира финансиски инструменти, чиј издавач е земја или странски правен субјект од земја членка на Европската унија или ОЕЦД, кои што се стекнати со цел да се тргува, а кои при почетното признавање од страна на Друштвото се класифицирани како средства по објективна вредност преку добивки и загуби. Портфолиото е составено од хартии од вредност и тоа: акции, удели во инвестициски фондови, а во најголем дел се состои од инструментот ЕТФ или индексен фонд. Заклучно со 31 декември 2023, Друштвото има 22 хартии од вредност од кои 7 се во различни ЕТФ-и во вкупна висина на портфолио од 36.210.933 денари, 13 обични акции во висина на портфолио од 14.067.364 денари и удели во еден инвестициски фонд во износ од 12.518.865, диверзифицирани валутно, географски и секторски. Во рамки на ова портфолио, заклучно до крајот на годината, Друштвото евидентираше и нереализирана добивка од сведување на објективна вредност на хартиите од вредност во висина од 14.590.000 денари (добивка 2022: 13.935.093 денари) (Белешка 3.2).

Белешки кон финансиските извештаи (продолжува)
Информации и обелоденувања кон Извештајот за финансиска состојба (Биланс на состојба)
Со состојба на и за годината што завршува на 31 декември 2023 година
(Сите износи се изразени во денари, освен доколку не е поинаку наведено)

2.4 Останати финансиски вложувања (продолжува)

2.4.4 Депозити, заеми и останати пласмани

	2023	2022
Орочени депозити во домашни банки (доспеваат до една година)	32.376.110	72.703.576
Орочени депозити во домашни банки (доспеваат над една година)	409.000.000	454.103.020
Исправка на вредност на депозити	(5.131.567)	(8.057.882)
	436.244.543	518.748.714

Депозитите со доспевање до една година од датумот на известување кои ги покриваат техничките резерви носат камата по стапка од 1,2% до 3,0% на годишно ниво (2022: од 0,7% до 2,0% на годишно ниво).

Депозитите со допевање над една година од датумот на известување кои ги покриваат техничките резерви носат камата по стапка од 1,7% до 3,04% на годишно ниво (2022: од 0,8% до 3,3% на годишно ниво).

Од вкупните депозити, депозитите во висина од 409.000.000 денари претставуваат вложувања на средства кои ги покриваат техничките резерви, додека шест депозити во висина од 27.244.543 се вложувања од средствата на капиталот во наменски депозити кои се дадени во владетелски залог заради обезбедување на побарувањата за дадени банкарски гаранции од страна на Халк Банка и Комерцијална банка АД Скопје.

Во 2023 година наплатени се 2.926.315 денари (2022: 2.476.489 денари) по основ на распределба на стечајна маса на Еуростандард банка на доверители, односно наплатен е дел од депозитот кој остана во банката при отворање на стечајот во висина од 10.534.371 денари и, соодветно на тоа, е извршено ослободување на исправката на вредност.

Движењето на исправката на вредност за 2023 и 2022 година е како што следи:

	2023	2022
На 1 јануари	8.057.882	10.534.371
(Ослободување)/Трошок за годината (Белешка 3.12)	(2.926.315)	(2.476.489)
На 31 декември	5.131.567	8.057.882

2.5 Дел за соосигурување и реосигурување во бруто технички резерви

	2023	2022
Бруто резерви за преносна премија		
Состојба на 01 јануари	91.031.824	126.475.975
Движење во тековна година (Белешка 3.1)	(26.516.326)	(35.444.151)
Состојба на 31 декември	64.515.498	91.031.824
Бруто резерви за штети		
Состојба на 01 јануари	45.348.727	31.726.864
Движење во тековна година (Белешка 3.5)	9.037.327	13.621.863
Состојба на 31 декември	54.386.054	45.348.727
Дел за реосигурување во бруто технички резерви	118.901.552	136.380.551

Белешки кон финансиските извештаи (продолжува)
Информации и обелоденувања кон Извештајот за финансиска состојба (Биланс на состојба)
Со состојба на и за годината што завршува на 31 декември 2023 година
(Сите износи се изразени во денари, освен доколку не е поинаку наведено)

2.6 Одложени и тековни даночни средства

	2023	2022
Одложени даночни средства	2.187.716	2.678.813
Побарувања за повеќе платен персонален данок	3.637	-
Побарувања за повеќе платен данок на добивка	-	303.502
Тековни даночни средства	3.637	303.502
	2.191.353	2.982.315

Со состојба на 31 декември 2023 година, Друштвото евидентира одложени даночни средства во висина од 2.187.716 денари (2022: 2.678.813 денари) кои се врз основа на пресметаната нереализирана добивка која ја признава и евидентира како ревалоризациона резерва од финансиските вложувања класифицирани како расположливи за продажба.

2.7 Побарувања

Побарувањата во долната табела се прикажани во бруто износ намалени за исправката на вредноста на побарувањата од договори за осигурување во согласност со Правилникот за вреднување на ставките од билансот на состојба и изготвување на деловните биланси и измените и дополнувањата, донесени од страна на Агенцијата за супервизија на осигурувањето. Согласно Правилникот, исправка на недоспеани побарувања се пресметува за субјекти за кои има покренато стечајна постапка и истата е во висина од 100% од износот на побарувањето без оглед на периодот на доцнење во исполнување на обврската, како и за оние побарувања кај кои договорениот рок на доспевање утврден во договорот (полисата) за осигурување е утврден после датумот на истекот на скаденцата. Со состојба на 31 декември 2023, Друштвото евидентира исправка на недоспеани побарувања во износ од 1.743.632 денари (2022: 581.296 денари).

	2023	2022
Побарувања од осигуреници	415.100.650	422.048.836
Исправка на вредност на побарувања од осигуреници	(111.815.256)	(95.578.784)
	303.285.394	326.470.052
Останати побарувања од непосредни работи на осигурување	42.928.997	40.429.676
Исправка на вредност на останати побарувања од непосредни работи на осигурување	(32.415.839)	(32.870.086)
	10.513.158	7.559.590
Побарувања за финансиски вложувања (побарувања по камати од депозити и државни обврзници, побарувања од дивиденди, побарувања од вложувања од НБО итн.)	9.286.950	8.440.381
Исправка на вредност на побарувања по основ на финансиски вложувања	-	(13.348)
	9.286.950	8.427.033
Побарувања од вработени и останати побарувања	3.244.604	4.280.134
Исправка на вредност на останати побарувања	(1.628.829)	(1.578.751)
	1.615.775	2.701.383
	324.701.277	345.158.058

Белешки кон финансиските извештаи (продолжува)
Информации и обелоденувања кон Извештајот за финансиска состојба (Биланс на состојба)
Со состојба на и за годината што завршува на 31 декември 2023 година
(Сите износи се изразени во денари, освен доколку не е поинаку наведено)

2.7 Побарувања (продолжува)

Анализата на старосната структура на побарувања од осигуреници со состојба на 31 декември 2023 и 2022 година е како што следи:

	2023			2022			
	Побарувања	Состојба на исправка на вредност	Сегашна вредност на побарување	Побарувања	Состојба на исправка на вредност	Сегашна вредност на побарување	
до 30 дена	39.166.238	-	39.166.238	до 30 дена	54.150.842	(335.681)	53.815.161
31-60 дена	18.987.456	(1.897.878)	17.089.578	31-60 дена	22.093.562	(2.310.555)	19.783.007
61-120 дена	25.437.279	(7.884.938)	17.552.341	61-120 дена	20.454.986	(6.472.942)	13.982.044
121-270 дена	41.678.365	(21.255.861)	20.422.504	121-270 дена	28.631.494	(15.082.008)	13.549.486
271 - 365 дена	11.099.504	(7.880.643)	3.218.861	271 - 365 дена	10.891.301	(7.794.196)	3.097.105
над 365 дена	71.152.304	(71.152.304)	-	над 365 дена	63.002.106	(63.002.106)	-
Доспеани побарувања	207.521.146	(110.071.624)	97.449.522	Доспеани побарувања	199.224.291	(94.997.488)	104.226.803
Недоспеани побарувања	207.579.504	(1.743.632)	204.092.240	Недоспеани побарувања	222.824.545	(581.296)	222.243.249
	415.100.650	(111.815.256)	301.541.762		422.048.836	(95.578.784)	326.470.052

Анализата на движењето на вкупната исправка на вредност за 2023 и 2022 година е како што следи:

	2023	2022
На 1 јануари	130.040.969	121.668.672
Исправка на вредност на побарувања од осигуреници (Белешка 3.11 и Белешка 3.12)	30.155.119	25.290.130
Ослободување на исправка на вредност за годината (Белешка 3.11 и 3.12)	(10.841.864)	(11.668.559)
Траен отпис	(3.494.300)	(5.249.274)
На 31 декември	145.859.924	130.040.969

На 31 декември 2023 година, Друштвото изврши преоценка на наплатливоста на салдото на побарувања на премија од осигуреници и останати побарувања, врз чија основа изврши отпис поради ненаплатливост на истите во износ од 3.494.300 денари (2022: 5.249.274 денари). Целокупниот отпис е во согласност со законските предуслови за траен отпис, односно отпишаните побарувања се однесуваат на побарувања од субјекти врз кои е затворена стечајната постапка, субјекти избришани од Централниот регистар согласно член 552-б од Законот за трговски друштва или побарувања од физички лица кои се починати или пак застарени побарувања.

Белешки кон финансиските извештаи (продолжува)
Информации и обелоденувања кон Извештајот за финансиска состојба (Биланс на состојба)
Со состојба на и за годината што завршува на 31 декември 2023 година
(Сите износи се изразени во денари, освен доколку не е поинаку наведено)

2.7 Побарувања (продолжува)

2.7.1 Останати побарувања од непосредни работи на осигурување

Со состојба на 31 декември 2023 година, Друштвото утврди исправка и на сите останати побарувања од непосредни работи на осигурување (белешка 2.7). Нивната структура е како што следи:

	2023	2022
Останати побарувања од непосредни работи на осигурување	42.928.997	40.429.676
Исправка на вредност на останати побарувања од непосредни работи на осигурување	(32.415.839)	(32.870.086)
	10.513.158	7.559.590
Побарувања од регреси	26.948.464	27.414.574
Исправка на побарувања од регреси	(26.166.605)	(26.436.963)
	781.859	977.611
Побарувања од услужни штети	5.305.624	4.509.220
Исправка на побарувања од услужни штети	(609.802)	(1.455.678)
	4.695.822	3.053.542
Побарувања од провизии за реосигурување	414.310	96.813
Исправка на побарувања од провизии за реосигурување	-	(96.813)
	414.310	-
Побарувања по основ на цесии и останати побарувања	8.462.630	7.191.156
Исправка на побарувања од непосредни работи	(5.639.432)	(4.880.632)
	2.823.198	2.310.524
Останати побарувања од Гарантен Фонд	1.797.969	1.217.913
Исправка на останати побарувања од Гарантен Фонд	-	-
	1.797.969	1.217.913

Анализата на старосната структура на побарувања од непосредни работи на осигурување со состојба на 31 декември 2023 и 2022 година е како што следи:

	2023			2022		
	Побарувања	Состојба на исправка на вредност	Сегашна вредност на побарување	Побарувања	Состојба на исправка на вредност	Сегашна вредност на побарување
до 30 дена	5.624.593	-	5.624.593	4.949.846	-	4.949.846
31-60 дена	1.065.546	(106.555)	958.991	75.449	(7.545)	67.904
61-120 дена	536.555	(166.332)	370.223	749.340	(232.295)	517.045
121-270 дена	956.344	(487.735)	468.609	923.699	(471.086)	452.613
271 - 365 дена	443.867	(315.146)	128.721	263.048	(186.763)	76.285
над 366 дена	31.340.071	(31.340.071)	-	31.972.397	(31.972.397)	-
Доспеани побарувања	39.966.976	(32.415.839)	7.551.137	38.933.779	(32.870.086)	6.063.693
Недоспеани побарувања	2.962.021	-	2.962.021	1.495.897	-	1.495.897
	42.928.997	(32.415.839)	10.513.158	40.429.676	(32.870.086)	7.559.590

Белешки кон финансиските извештаи (продолжува)
Информации и обелоденувања кон Извештајот за финансиска состојба (Биланс на состојба)
Со состојба на и за годината што завршува на 31 декември 2023 година
(Сите износи се изразени во денари, освен доколку не е поинаку наведено)

2.8 Материјални средства кои служат за вршење на дејноста

2023 година

	Компјутери и телеком. опрема	Мебел и канцелариска опрема	Патнички возила	Останати средства	Вкупно
На 1 јануари 2023 година состојба нето	3.805.861	777.168	41.239	2.933.695	7.557.963
Набавка во текот на годината	4.817.395	416.367	4.319.820	194.009	9.747.591
Продажба во текот на годината	-	-	(5.996.229)	-	(5.996.229)
Отпис	(1.118.784)	(89.654)		(50.229)	(1.258.667)
Трошок за амортизација	(2.374.525)	(288.787)	(572.081)	(461.910)	(3.697.303)
Отпис на амортизација	1.118.836	126.319	5.996.229	50.228	7.291.612
На 31 декември 2023 година состојба нето	6.248.783	941.413	3.788.978	2.665.793	13.644.967
На 1 јануари 2023 година					
Набавна вредност	23.375.916	8.671.180	9.340.653	6.023.702	47.411.451
Акумулирана амортизација	(19.570.055)	(7.894.012)	(9.299.414)	(3.090.007)	(39.853.488)
Нето сметководствена вредност	3.805.861	777.168	41.239	2.933.695	7.557.963
На 31 декември 2023 година					
Набавна вредност	27.074.527	8.997.893	7.664.244	6.167.482	49.904.146
Акумулирана амортизација	(20.825.744)	(8.056.480)	(3.875.266)	(3.501.689)	(36.259.179)
Нето сметководствена вредност	6.248.783	941.413	3.788.978	2.665.793	13.644.967

2022 година

	Компјутери и телеком. опрема	Мебел и канцелариска опрема	Патнички возила	Останати средства	Вкупно
На 1 јануари 2022 година состојба, нето	4.836.897	720.897	97.071	3.350.584	9.005.449
Набавка во текот на годината	1.240.074	318.067	15.659	41.790	1.615.590
Продажба во текот на годината	-	-	-	-	-
Трошок за амортизација	(2.271.110)	(261.796)	(71.492)	(458.329)	(3.062.727)
Усогласување	-	-	-	(350)	(350)
На 31 декември 2022 година состојба, нето	3.805.861	777.168	41.239	2.933.695	7.557.963
На 1 јануари 2022 година					
Набавна вредност	23.299.179	8.353.113	9.324.994	6.078.670	47.055.956
Акумулирана амортизација	(18.462.282)	(7.632.216)	(9.227.923)	(2.728.086)	(38.050.507)
Нето сметководствена вредност	4.836.897	720.897	97.071	3.350.584	9.005.449
На 31 декември 2022 година					
Набавна вредност	23.375.916	8.671.180	9.340.653	6.023.702	47.411.451
Акумулирана амортизација	(19.570.055)	(7.894.012)	(9.299.415)	(3.090.007)	(39.853.489)
Нето сметководствена вредност	3.805.861	777.168	41.239	2.933.695	7.557.963

Белешки кон финансиските извештаи (продолжува)
 Информации и обелоденувања кон Извештајот за финансиска состојба (Биланс на состојба)
 Со состојба на и за годината што завршува на 31 декември 2023 година
 (Сите износи се изразени во денари, освен доколку не е поинаку наведено)

2.8 Материјални средства кои служат за вршење на дејност (продолжува)

Залог врз опрема

На 31 декември 2023 и 2022 година Друштвото нема дадена опрема под залог.

2.9 Парични средства и останати парични еквиваленти

	2023	2022
Парични средства во банка	37.090.453	31.903.870
Благајна	360.274	336.419
	37.450.727	32.240.289

Во 2022 наплатени се 1.842.262 денари од распределбата на стечајната маса на Еуростандард банка од средствата кои останаа на трансакциската сметка на Друштвото во банката при отварање на стечајот во висина од 1.842.262 денари и соодветно на тоа е извршено ослободување на исправката на вредност на паричните средства и останатите парични еквиваленти.

Анализата на движењето на исправката на вредност за 2023 и 2022 година е како што следи:

	2023	2022
На 1 јануари	-	1.842.262
Ослободување на исправка на вредност за годината (Белешка 3.12)	-	(1.842.262)
На 31 декември	-	-

2.10 Активни временски разграничувања

Со состојба на 31 декември 2023 година, активните временски разграничувања во износ од 108.624.263 денари се состојат од одложени трошоци за стекнување во износ од 85.617.735 денари и останати пресметани приходи во износ од 23.006.528 денари (2022: 98.117.850 денари од кои 78.643.355 денари за одложени трошоци за стекнување и 19.474.495 денари за останати пресметани приходи).

Одложени трошоци за стекнување

	2023	2022
Одложени трошоци за премија – стекнување (состојба)	50.562.154	52.920.280
Одложени трошоци за премија – брокери (состојба)	35.055.581	25.723.075
Состојба на 31 декември	85.617.735	78.643.355

	2023	2022
Пресметани приходи за провизија од реосигурување	13.294.940	11.757.653
Одложени трошоци – фактури	345.778	379.593
Одложени трошоци за попусти-пакет доверба	7.170.948	6.410.551
Останати одложени трошоци	2.194.862	926.698
	23.006.528	19.474.495

Белешки кон финансиските извештаи (продолжува)
 Информации и обелоденувања кон Извештајот за финансиска состојба (Биланс на состојба)
 Со состојба на и за годината што завршува на 31 декември 2023 година
 (Сите износи се изразени во денари, освен доколку не е поинаку наведено)

2.11 Капитал и резерви

На 31 декември 2023 година акционерскиот капитал се состои од 3.200 (2022: 3.200) обични акции со номинална вредност од Евра 1,000 по акција, односно 195.326.080 денари. Имателот на обични акции има право на дивиденда кога ќе биде објавена. Со состојба на 31 декември 2023 година акционерската структура на Друштвото е како што следи:

	% од акциите со право на глас
Grazer Wechselseitige Versicherung Aktiengesellschaft	100%
	100%

Краен сопственик на Друштвото е Grazer Wechselseitige Versicherung Aktiengesellschaft.

Законски резерви

Резерва на сигурност

Според законската регулатива Друштвото треба да пресметува и издвојува една третина од нето добивката за годината за резерва на сигурност (доколку добивката не се користи за покривање на загуби од претходни години), се додека нивото на резервите не достигне износ кој е најмалку еднаков на 50% од остварената просечна премија на осигурување во последните две години, при што премиите од претходните години се зголемуваат за индексот на порастот на цените на мало, сметајќи ја и годината за која се распоредува остварената добивка.

Резервите на сигурност се наменети за покривање на обврските од договорите за осигурување во подолг временски период.

Со состојба 31 декември 2023 година вкупните законски резерви изнесуваат 251.053.103 денари (2022: 222.714.926 денари).

Ревалоризациона резерва

Ревалоризационата резерва за финансиски средства расположливи за продажба го вклучува кумулативниот нето ефект од промените во објективната вредност на вложувањата расположливи за продажба се до моментот на нивното депризнавање или оштетување. Со состојба на 31 декември 2023 состојбата на ревалоризационата резерва го зголемува капиталот на Друштвото и изнесува 1.375.999 денари (2022: (9.997.732) денари).

Белешки кон финансиските извештаи (продолжува)
 Информации и обелоденувања кон Извештајот за финансиска состојба (Биланс на состојба)
 Со состојба на и за годината што завршува на 31 декември 2023 година
 (Сите износи се изразени во денари, освен доколку не е поинаку наведено)

2.11 Капитал и резерви (продолжува)
Ревалоризациона резерва (продолжува)

	2023	2022
Почетна состојба	(9.997.732)	(415.302)
(Намалување) на ревалоризационата резерва по основ на реализирани добивки од фин.вложувања расположливи за продажба (белешка 2.4.2 и 3.2)	(3.886.391)	(1.207.759)
(Намалување)/Зголемување/ на ревалоризационата резерва по основ на нереализирани добивки/загуби од фин.вложувања расположливи за продажба (белешка 2.4.2)	15.260.122	(8.374.671)
	1.375.999	(9.997.732)

Нераспределена нето добивка

Со состојба на 31 декември 2023 година, Друштвото има нераспределена добивка од 185.082.540 денари (2022: 148.406.186 денари).

Во текот на 2023 година, Друштвото исплати дивиденда во износ од 20 милиони денари (2022: 20 милиони денари).

Белешки кон финансиските извештаи (продолжува)

Информации и обелоденувања кон Извештајот за финансиска состојба (Биланс на состојба) (продолжува)

Со состојба на и за годината што завршува на 31 декември 2023 година

(Сите износи се изразени во денари, освен доколку не е поинаку наведено)

2.12 Бруто технички резерви

Со состојба на 31 декември 2023 година, бруто технички резерви на Друштвото се состојат од следниве видови на резерви: бруто резерви за преносни премии, резерви за неистечени ризици, резерви за штети и резерви за бонуси и попусти.

	2023			2022		
	Бруто	Реосигурување	Нето	Бруто	Реосигурување	Нето
Состојба на 1 јануари	1.083.665.813	(136.380.551)	947.285.262	1.033.891.331	(158.202.839)	875.688.492
Движење на бруто резерви за штети	50.532.845	(9.037.327)	41.495.518	32.430.864	(13.621.863)	18.809.001
Движење на преносна премија	10.940.909	26.516.326	37.457.235	13.701.086	(35.444.151)	49.145.237
Преносна премија (неистечени ризици)	4.846.000	-	4.846.000	2.000.000	-	2.000.000
Резерви за бонуси и попусти	(8.150.528)	-	(8.150.528)	1.642.532	-	1.642.532
Останати технички резерви	8.600.000	-	8.600.000	-	-	-
Сосотојба на 31 декември	1.150.435.039	(118.901.552)	1.031.533.487	1.083.665.813	(136.380.551)	947.285.262
Резерви за штети и за бонуси и попусти	Бруто	Реосигурување	Нето	Бруто	Реосигурување	Нето
Состојба на 01 јануари	544.563.496	(45.348.727)	499.214.769	510.490.101	(31.726.864)	478.763.237
Движење на резерви за настанати, пријавени штети	40.757.561	(9.039.440)	31.718.121	14.436.764	(15.548.888)	(1.112.125)
Движење на резерви на индиректни трошоци	833.908	-	833.908	1.936.911	-	1.936.911
Движење на резерви за настанати, но непријавени штети	8.941.376	2.113	8.943.489	16.057.189	1.927.025	17.984.214
Резерви за бонуси и попусти	(8.150.528)	-	(8.150.528)	1.642.532	-	1.642.532
Останати технички резерви	8.600.000	-	8.600.000	-	-	-
Состојба на 31 декември	595.545.813	(54.386.054)	541.159.759	544.563.497	(45.348.727)	499.214.769
Преносна премија	Бруто	Реосигурување	Нето	Бруто	Реосигурување	Нето
Состојба на 01 јануари	539.102.317	(91.031.824)	448.070.493	523.401.230	(126.475.975)	396.925.255
Полисирана премија во тековна година	1.339.084.743	(344.845.558)	994.239.185	1.125.322.945	(234.408.788)	890.914.157
Трошоци за бонуси и попусти	(21.706.972)	-	(21.706.972)	(25.987.188)	-	(25.987.188)
Заработената премија во тековната година	(1.301.590.862)	371.361.884	(930.228.978)	(1.083.634.671)	269.852.939	(813.781.732)
Сосотојба на 31 декември	554.889.226	(64.515.498)	490.373.728	539.102.317	(91.031.824)	448.070.492

Белешки кон финансиските извештаи (продолжува)

Информации и обелоденувања кон Извештајот за финансиска состојба (Биланс на состојба) (продолжува)

Со состојба на и за годината што завршува на 31 декември 2023 година

(Сите износи се изразени во денари, освен доколку не е поинаку наведено)

2.12 Бруто технички резерви (продолжува)

Движење во преносната премија и резервите за штети и бонуси и попусти во 2023 година:

	Осигурување од незгода	Здравствено осигурување	Осигурување на моторни возила	Осигурување на воздухоплови	Осигурување на пловни објекти	Осигурување на стока во превоз	Осигурување на имот од пожар	Други осигурувања на имот	Одговорност кон трети лица	Одговорност воздухоплови	Одговорност пловни објекти	Општа одговорност	Гаранции	Фин загуби	Осигурување на туристичка помош	Вкупно
Резервирања за преносна премија	44.426.868	97.493.413	54.946.410	213.973	51.622	189.064	63.159.732	30.933.842	213.391.575	28.620	288.454	31.107.817	2.042	274.117	11.535.676	548.043.226
Преносна премија за реосигурителот	(193.430)	(8.185.721)	(858.594)	(213.973)	-	-	(34.377.385)	(6.710.069)	-	(17.264)	-	(13.959.062)	-	-	-	(64.515.498)
Преносна премија (неистечени ризици)	-	5.560.000	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	58.000	1.228.000	6.846.000
Нето преносна премија (намалена за прен премија за реосигурителот)	44.233.438	94.867.692	54.087.816	-	51.622	189.064	28.782.347	24.223.773	213.391.575	11.356	288.454	17.148.755	2.042	332.117	12.763.676	490.373.728
Резерви за штети	29.044.055	27.350.123	42.749.064	-	-	4.685	51.639.870	5.793.619	401.978.190	-	-	15.309.009	-	20.000	9.321.754	583.210.369
Резерви за бонуси и попусти	3.492.917	-	-	-	-	-	57.013	185.515	-	-	-	-	-	-	-	3.735.445
Останати технички резерви	-	8.600.000	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	8.600.000
Промена во резерви за штети - IBNR, дел за реосигурување	(580.673)	-	-	-	-	-	(6.807.854)	-	-	-	-	-	-	-	-	(7.388.527)
Промена во резерви за штети – RBNS	(105.000)	(19.000)	-	-	-	-	(29.040.500)	-	(17.233.027)	-	-	(600.000)	-	-	-	(46.997.527)
Нето резерви за штети (намалена за пренесениот дел на реосигурителот)	31.851.299	35.931.123	42.749.064	-	-	4.685	15.848.529	5.979.134	384.745.163	-	-	14.709.009	-	20.000	9.321.754	541.159.760
	76.084.737	130.798.815	96.836.880	-	51.622	193.749	44.630.876	30.202.907	598.136.738	11.356	288.454	31.857.764	2.042	352.117	22.085.430	1.031.533.488

Белешки кон финансиските извештаи (продолжува)
Информации и обелоденувања кон Извештајот за финансиска состојба (Биланс на состојба) (продолжува)
Со состојба на и за годината што завршува на 31 декември 2023 година
(Сите износи се изразени во денари, освен доколку не е поинаку наведено)

2.12 Бруто технички резерви (продолжува)

Движење во преносната премија и резервите за штети и бонуси и попусти во 2022 година:

	Осигурување од незгода	Здравствено осигурување	Осигурување на моторни возила	Осигурување на воздухоплови	Осигурување на пловни објекти	Осигурување на стока во превоз	Осигурување на имот од пожар	Други осигурувања на имот	Одговорност кон трети лица	Одговорност воздухоплови	Одговорност пловни објекти	Општа одговорност	Гаранции	Фин загуби	Осигурување на туристичка помош	Вкупно
Резервирања за преносна премија	42.551.179	77.519.244	47.328.044	169.623	21.427	299.586	76.283.092	41.055.852	211.911.833	17.937	253.609	28.046.114	3.915	245.359	11.395.503	537.102.317
Преносна премија за реосигурителот	(157.802)	(6.322.405)	(674.411)	(169.625)	-	(36.337)	(52.254.650)	(18.307.127)	-	(17.938)	-	(13.091.529)	-	-	-	(91.031.824)
Преносна премија (неистечени ризици)	1.700.000	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	300.000	-	2.000.000
Нето преносна премија (намалена за прен премија за реосигурителот)	44.093.377	71.196.839	46.653.633	(2)	21.427	263.249	24.028.442	22.748.725	211.911.833	(1)	253.609	14.954.585	3.915	545.359	11.395.503	448.070.493
Резерви за штети	30.266.634	17.585.490	43.412.646	-	-	605.681	40.756.609	7.724.719	379.658.236	-	-	7.299.073	-	-	5.368.436	532.677.524
Резерви за бонуси и попусти	11.452.083	9.621	153.654	-	-	579	163.016	103.523	-	-	-	3.461	-	-	36	11.885.973
Промена во резерви за штети - IBNR, дел за реосигурување	(666.344)	-	-	-	-	-	(6.724.296)	-	-	-	-	-	-	-	-	(7.390.640)
Промена во резерви за штети - RBNS	(120.000)	(5.060)	-	-	-	-	(20.000.000)	(300.000)	(17.233.027)	-	-	(300.000)	-	-	-	(37.958.087)
Нето резерви за штети (намалена за пренесениот дел на реосигурителот)	40.932.373	17.590.051	43.566.300	-	-	606.260	14.195.329	7.528.242	362.425.209	-	-	7.002.534	-	-	5.368.472	499.214.770
	85.025.750	88.786.889	90.219.933	(2)	21.427	869.509	38.223.771	30.276.967	574.337.042	(1)	253.609	21.957.119	3.915	545.359	16.763.975	947.285.263

Белешки кон финансиските извештаи (продолжува)
 Информации и обелоденувања кон Билансот на успех (Извештај за сеопфатна добивка) (продолжува)
 Со состојба на и за годината што завршува на 31 декември 2023 година
 (Сите износи се изразени во денари, освен доколку не е поинаку наведено)

2.13 Останати резерви

	2023	2022
Резерви за отпремнини на вработени	1.198.204	1.173.897
Резерви за јубилејни награди на вработени	3.575.497	2.966.859
	4.773.701	4.140.756

Друштвото во 2023 година пресмета трошоци за резервирања за вработените во износ од 4.773.701 денари (2022: 4.140.756 денари), од кои трошоци од резервирања за отпремнини на износ од 1.198.204 (2022: 1.173.897 денари) и трошоци од резервирања за јубилејни награди во износ од 3.575.497 денари (2022: 2.966.859 денари).

Анализата на движењето на исправката на вредност за 2023 и 2022 година е како што следи:

	2023	2022
На 1 јануари	4.140.756	3.505.466
Исправка на вредност на резерви за отпремнини и јубилејни награди	918.572	742.156
Ослободување на исправка на вредност на резерви за отпремнини и јубилејни награди	(285.627)	(106.866)
	4.773.701	4.140.756

2.14 Одложени и тековни даночни обврски

	2023	2022
Одложени даночни обврски	2.769.040	1.744.663
Обврска за данок на добивка	1.920.163	1.144.141
Останати тековни даночни обврски	561.851	355.020
	5.251.054	3.243.824

За прв пат во 2021 година, Друштвото за своите финансиски вложувања класифицирани како расположливи за продажба согласно МСС 39, започна со примена на МСС 12, за целите на финансиското известување, односно евидентирање на одложени даночни средства и одложени даночни обврски произлезени од одбитните или оданочивите времени разлики меѓу сметководствената вредност на одредено средство/обврска и неговата даночна основица.

Со состојба на 31 декември 2023 година, Друштвото евидентира одложени даночни обврски во висина од 2.769.040 денари, од кои 2.340.605 денари се врз основа на пресметаната нереализирана добивка која ја признава и евидентира како ревалоризациона резерва од финансиските вложувања класифицирани како расположливи за продажба.

Белешки кон финансиските извештаи (продолжува)
 Информации и обелоденувања кон Билансот на успех (Извештај за сеопфатна добивка) (продолжува)
 Со состојба на и за годината што завршува на 31 декември 2023 година
 (Сите износи се изразени во денари, освен доколку не е поинаку наведено)

2.15 Обврски

Друштвото евидентираше обврски од непосредни работи на осигурување

	2023	2022
Обврски по основ на премија за соосигурување и реосигурување	11.955.391	19.307.579
Обврски спрема осигуреници	162.429	2.010.327
Обврски од непосредни работи во осигурување	57.336	24.190
Обврски по основ на нето плати, придонеси за плати и други обврски за вработени	15.439.381	14.257.327
Обврски спрема добавувачи	5.412.363	3.951.487
Останати обврски од непосредни работи на осигурување		
- обврски кон ГФ	962.648	1.863.863
- обврски за провизии по основ на застапување	1.831.430	2.155.488
- обврски за противпожарен придонес и др. законски обврски	4.868.409	2.894.696
- обврски по основ на бонуси и попусти кои зависат и не зависат од резултатот	-	487.024
- обврски за примени аванси	692.798	1.268.519
- обврски по основ на повеќе уплатени средства по основ на премија	2.057.210	245.981
- останати обврски	2.898.143	1.607.256
	46.337.538	50.073.737

2.16 Пасивни временски разграничувања

	2023	2022
Однапред пресметани трошоци за реосигурување	47.827.674	55.588.596
Однапред пресметани трошоци за брокери, туристички агенции и застапници	22.945.305	20.457.367
Одложен приход	8.972.239	
Останати однапред пресметани трошоци	2.624.702	1.733.961
	82.369.920	77.779.924

Белешки кон финансиските извештаи (продолжува)
Информации и обелоденувања кон Билансот на успех (Извештај за сеопфатна добивка) (продолжува)
Со состојба на и за годината што завршува на 31 декември 2023 година
(Сите износи се изразени во денари, освен доколку не е поинаку наведено)

3. Информации и обелоденувања кон Билансот на успех (Извештај за сеопфатна добивка)

3.1 Заработена премија

Реализирани премии со состојба на 31 декември 2023 година

	Бруто полисирана премија за осигурување	Промена во бруто резерви за преносна премија	Промена во бруто резерви за преносна премија (неистечени ризици)	Бруто полисирана премија предадена на реосигурителите	Промена во бруто резерва за преносна премија - дел за реосигурување (Белешка 2.5)	Нето приходи од премија од осигурување
Осигурување од незгода	96.746.018	(1.875.690)	1.700.000	(3.890.036)	35.628	92.715.920
Здравствено осигурување	217.603.372	(19.974.169)	(5.560.000)	(21.089.553)	1.863.316	172.842.966
Осигурување на моторни возила	106.494.997	(7.618.366)	-	(1.748.627)	184.183	97.312.187
Осигурување на воздухоплови	78.100.000	(44.350)	-	(78.100.025)	44.348	-27
Осигурување на пловни објекти	118.096	(30.195)	-	-	-	87.901
Осигурување на стока во превоз	7.785.793	110.522	-	(193.352)	(36.337)	7.666.626
Осигурување на имот од пожар	177.707.863	13.123.360	-	(124.225.327)	(17.877.265)	48.728.631
Други осигурувања на имот	83.969.545	10.122.010	-	(37.355.174)	(11.597.058)	45.139.323
Одговорност на трети лица	433.978.984	(1.479.742)	-	(23.322.786)	-	409.176.456
Одговорност воздухоплови	6.447.070	(10.683)	-	(6.431.733)	(674)	3.980
Одговорност пловни објекти	536.400	(34.845)	-	-	-	501.555
Општа одговорност	82.676.084	(3.061.703)	-	(48.488.945)	867.533	31.992.969
гаранции	7.200	1.873	-	-	-	9.073
Финансиски загуби	483.938	(28.758)	242.000	-	-	697.180
Осигурување на туристичка помош	46.429.383	(140.173)	(1.228.000)	-	-	45.061.210
Вкупно	1.339.084.743	(10.940.909)	(4.846.000)	(344.845.558)	(26.516.326)	951.935.950

Белешки кон финансиските извештаи (продолжува)
Информации и обелоденувања кон Билансот на успех (Извештај за сеопфатна добивка) (продолжува)
Со состојба на и за годината што завршува на 31 декември 2023 година
(Сите износи се изразени во денари, освен доколку не е поинаку наведено)

3.1 Заработена премија (продолжува)

Реализирани премии со состојба на 31 декември 2022 година

	Бруто полисирана премија за осигурување	Промена во бруто резерви за преносна премија	Промена во бруто резерви за преносна премија (неистечени ризици)	Бруто полисирана премија предадена на реосигурителите	Промена во бруто резерва за преносна премија - дел за реосигурување (Белешка 2.5)	Нето приходи од премија од осигурување
Осигурување од незгода	90.665.190	780.050	(1.700.000)	(2.669.998)	152.176	87.227.418
Здравствено осигурување	152.934.866	(21.871.735)	-	(12.833.769)	961.449	119.190.811
Осигурување на моторни возила	90.655.649	(8.418.390)	-	(1.926.740)	3.115	80.313.634
Осигурување на воздухоплови	61.912.360	44.350	-	(61.912.360)	(44.345)	5
Осигурување на пловни објекти	70.326	34.544	-	-	-	104.870
Осигурување на стока во превоз	4.453.771	21.674	-	(602.276)	36.337	3.909.506
Осигурување на имот од пожар	136.526.158	23.636.219	-	(88.368.410)	(23.381.716)	48.412.251
Други осигурувања на имот	53.963.193	20.313.738	-	(9.328.596)	(15.620.085)	49.328.250
Одговорност на трети лица	416.531.179	(23.126.199)	-	(10.904.012)	-	382.500.968
Одговорност воздухоплови	4.999.070	436.869	-	(4.995.139)	674	441.474
Одговорност пловни објекти	490.580	(11.247)	-	-	-	479.333
Општа одговорност	71.670.146	(2.013.701)	-	(40.867.488)	2.448.244	31.237.201
гаранции	15.039	(1.424)	-	-	-	13.615
Финансиски загуби	438.689	(120.377)	(300.000)	-	-	18.312
Осигурување на туристичка помош	39.996.729	(3.405.458)	-	-	-	36.591.271
Вкупно	1.125.322.945	(13.701.086)	(2.000.000)	(234.408.788)	(35.444.151)	839.768.920

Белешки кон финансиските извештаи (продолжува)
Информации и обелоденувања кон Билансот на успех (Извештај за сеопфатна добивка) (продолжува)
Со состојба на и за годината што завршува на 31 декември 2023 година
(Сите износи се изразени во денари, освен доколку не е поинаку наведено)

3.2 Приходи од вложувања

	2023	2022
Приходи од камати од државни обврзници и државни записи	17.044.019	13.468.000
Приходи од камати од орочени депозити во банки	9.878.255	8.005.614
Приходи од камати од тековни сметки во банки	71.822	126.079
Приходи од камати од Гарантен Фонд	334.319	170.083
Приходи од камати	27.328.415	21.769.776
Позитивни курсни разлики	2.860.862	4.716.837
Нереализирани добивки од сведување на објективна вредност на вложувања за тргување	14.590.000	13.935.093
Реализирани добивки од продажба на вложувања (во инвестициски фондови) расположливи за продажба	3.886.391	1.207.759
Реализирани добивки од продажба на вложувања за тргување	-	-
Дисконт на државни обврзници	726.132	-
Приходи од дивиденди	1.169.591	1.152.299
Останати приходи од вложувања	1.895.723	1.152.299
Вкупно приходи од вложувања	50.561.391	42.781.764

3.3 Останати осигурително технички приходи, намалени за реосигурување

	2023	2022
Приходи од Гарантен Фонд од реализирани регресни побарувања и надомест за обработка на штети	3.323.585	3.068.850
Приходи од друштва за обработка на штети - услужни штети	1.778.790	931.897
Останато	1.569.519	1.892.609
	6.671.894	5.893.356

3.4 Останати приходи

	2023	2022
Капитална добивка од продажба на материјални средства	1.814.350	-
Приходи од камати и судски трошоци од наплатени побарувања по судски пат	3.305.052	2.202.081
Приходи од позитивни курсни разлики	2.144.901	6.671.341
Останати приходи	3.274.823	4.119.567
	10.539.126	12.992.989

Белешки кон финансиските извештаи (продолжува)

Информации и обелоденувања кон Билансот на успех (Извештај за сеопфатна добивка) (продолжува)

Со состојба на и за годината што завршува на 31 декември 2023 година

(Сите износи се изразени во денари, освен доколку не е поинаку наведено)

3.5 Настанати штети

	2023	Бруто 2022	Реосигурување		2023	Нето 2022
			2023	2022		
Настанати, исплатени штети во тековната година	441.935.025	373.266.060	416.261	7.403.186	441.518.764	365.862.874
Промени во резервите за настанати, пријавени штети	41.591.469	16.373.675	9.039.440	15.548.888	32.552.029	824.787
Промени во резервите за настанати, но непријавени штети	8.941.376	16.057.189	(2.113)	(1.927.025)	8.943.489	17.984.214
Приходи од регресни побарувања	(3.296.211)	(4.271.129)	-	-	(3.296.211)	(4.271.129)
Настанати штети (нето трошоци за штети)	489.171.659	401.425.795	9.453.588	21.025.049	479.718.071	380.400.746

Белешки кон финансиските извештаи (продолжува)
Информации и обелоденувања кон Билансот на успех (Извештај за сеопфатна добивка) (продолжува)
Со состојба на и за годината што завршува на 31 декември 2023 година
(Сите износи се изразени во денари, освен доколку не е поинаку наведено)

3.5 Настанати штети (продолжува)

Анализа на настанати штети со состојба на 31 декември 2023 година

	Вкупно исплатени штети	Промени во брuto резервите за штети	Учество на реосигури- телите во исплатени штети	Учество на реосигури- телите во промените во резервите за штети	Приход од брuto реализи- рани регресни побарува- ња	Нето
Осигурување од незгода	48.831.952	(1.222.579)	(416.261)	100.671	-	47.293.783
Здравствено осигурување	137.386.295	9.764.633	-	(137.181)	-	147.013.747
Осигурување на моторни возила	53.077.325	(663.582)	-	-	(293.690)	52.120.053
Осигурување на воздухоплови	-	-	-	-	-	-
Осигурување на пловни објекти	-	-	-	-	-	-
Осигурување на стока во превоз	558.881	(600.996)	-	-	-	(42.115)
Осигурување на имот од пожар	19.776.361	10.883.261	-	(9.000.817)	-	21.658.805
Други осигурувања на имот	13.873.669	(1.931.100)	-	300.000	-	12.242.569
Одговорност на трети лица	152.064.354	22.319.954	-	0	(2.652.287)	171.732.021
Одговорност воздухоплови	-	-	-	-	-	-
Одговорност пловни објекти	-	-	-	-	-	-
Општа одговорност	1.869.490	8.009.936	-	(300.000)	-	9.579.426
Кредити	-	-	-	-	(350.234)	(350.234)
Финансиски загуби	-	20.000	-	-	-	20.000
Осигурување на туристичка помош	14.496.698	3.953.318	-	-	-	18.450.016
Вкупно	441.935.025	50.532.845	(416.261)	(9.037.327)	(3.296.211)	479.718.071

Анализа на настанати штети со состојба на 31 декември 2022 година:

	Вкупно исплатени штети	Промени во брuto резервите за штети	Учество на реосигури- телите во исплатени штети	Учество на реосигури- телите во промените во резервите за штети	Приход од брuto реализи- рани регресни побарувања	Нето
Осигурување од незгода	47.913.024	(7.041.333)	(1.536.103)	1.256.870	-	40.592.458
Здравствено осигурување	81.160.709	(2.263.329)	-	-	-	78.897.380
Осигурување на моторни возила	38.897.301	18.114.933	-	-	(645.746)	56.366.488
Осигурување на воздухоплови	-	-	-	-	-	-
Осигурување на пловни објекти	-	-	-	-	-	-
Осигурување на стока во превоз	643.078	(182.193)	-	-	-	460.885
Осигурување на имот од пожар	20.976.884	21.746.582	-	(15.327.147)	-	27.396.319
Други осигурувања на имот	9.903.321	(929.902)	(1.048.405)	(300.000)	-	7.625.014
Одговорност на трети лица	160.176.038	1.314.531	(4.818.678)	748.414	(3.391.645)	154.028.660
Одговорност воздухоплови	-	-	-	-	-	-
Одговорност пловни објекти	-	-	-	-	-	-
Општа одговорност	3.765.984	208.623	-	-	-	3.974.607
Кредити	-	-	-	-	(233.738)	(233.738)
Финансиски загуби	-	(100.574)	-	-	-	(100.574)
Осигурување на туристичка помош	9.829.721	1.563.526	-	-	-	11.393.247
-Вкупно	373.266.060	32.430.864	(7.403.186)	(13.621.863)	(4.271.129)	380.400.746

Белешки кон финансиските извештаи (продолжува)
 Информации и обелоденувања кон Билансот на успех (Извештај за сеопфатна добивка) (продолжува)
 Со состојба на и за годината што завршува на 31 декември 2023 година
 (Сите износи се изразени во денари, освен доколку не е поинаку наведено)

3.6 Промена во останати технички резерви, нето од реосигурување

Согласно Правилникот за минималните стандарди за пресметка на техничките резерви, Друштвото издвојува резерви за бонуси и попусти во висина еднаква на сумите кои осигурениците имаат право да ги примат врз основа на право на учество на добивка, како и други права кои произлегуваат од договорите за осигурување, право на делумно намалување на премии (попусти) и право на враќање на дел од премијата.

3.7 Трошоци за бонуси и попусти, нето од реосигурување

Во тек на 2023 година вкупните трошоци за бонуси и попусти изнесуваат 21.706.972 денари (2022: 25.987.188 денари), од кои 89.213 денари се трошоци за бонуси (добра деловна соработка) (2022: 1.913.428 денари) и 21.617.759 денари се трошоци за попусти (навремено плаќање на премијата) (2022: 24.073.760 денари).

3.8 Нето трошоци за спроведување на осигурувањето

Трошоци за стекнување

	2023	2022
Плати за вработени – продажба	123.904.776	109.443.367
Провизија	79.995.059	70.654.058
Печатени полиси	2.618.986	1.911.855
Промена во одложени трошоци за стекнување	(6.974.380)	(9.162.149)
	199.544.441	172.847.131

Согласно измените на Правилникот за контен план за друштвата за осигурување и реосигурување, трошоците за провизија ги вклучуваат сите износи на провизија кои се однесуваат на склучени договори за осигурување (полиси) во тековниот пресметковен период, без разлика дали истите во целост или делумно се однесуваат на наредниот пресметковен период. Книжење на товар на ова konto за износот на провизија кој е договорен со застапникот односно посредникот се врши во моментот на сметководствено евидентирање (признавање) на приходот по основ на бруто полисирана премија за осигурување по однос на конкретен договор за осигурување (полиса) за кој провизијата се однесува (без оглед на начинот и времето на исплата на провизијата договорен со застапникот односно посредникот).

Белешки кон финансиските извештаи (продолжува)
Информации и обелоденувања кон Билансот на успех (Извештај за сеопфатна добивка) (продолжува)
Со состојба на и за годината што завршува на 31 декември 2023 година
(Сите износи се изразени во денари, освен доколку не е поинаку наведено)

Нето трошоци за спроведување на осигурувањето (продолжува)

Во продолжение е прикажана промената во одложените трошоци за стекнување за годините кои што завршуваат на 31 декември 2023 и 2022 година:

	2023	2022
Одложени трошоци за премија – аквизиција (движење)	(6.085.075)	(3.165.254)
Одложени трошоци за премија – брокери (движење)	(889.305)	(5.996.895)
Движење на одложените трошоци за полисирана премија	(6.974.380)	(9.162.149)

3.9 Административни трошоци

	2023	2022
Трошоци за вработените	65.236.572	62.863.023
-плати администрација	57.506.373	55.848.797
-останати трошоци за вработени	7.097.254	6.378.936
-трошоци од резервирања за отпремнини и јубилејни награди	632.945	635.290
Закупнина	18.819.956	18.819.465
Закупнина за средства за работа	1.152.110	958.178
Телефонски трошоци	7.125.983	7.125.326
Спонзорства и репрезентација (Маркетинг) *	21.107.280	26.353.563
Амортизација на материјални и нематеријални средства	4.828.338	3.882.332
Трошоци за услуги од физички лица	19.586.921	16.292.214
Надомест за користење на сопствено возило	8.858.411	7.836.332
Комунални услуги	4.419.923	5.425.447
Трошоци за обезбедување	109.740	21.240
Банкарски услуги	4.989.069	4.001.000
Канцелариски материјали	1.540.996	1.469.190
Трошоци за премија за осигурување (менаџерско осигурување, здравствено осигурување за НО, УО и сл)	8.787.387	8.279.133
Трошоци за одржување	12.348.907	11.294.064
Трошоци за адвокати, нотарски услуги и извршители	1.993.429	1.368.409
Трошоци за превоз и службени патувања	3.515.411	2.801.205
Останати административни трошоци	10.025.878	9.458.696
Административни трошоци	194.446.311	188.248.817

* согласно измената на Правилникот за формата и содржината на финансиските извештаи (Сл. Весник бр 118 од 23.05.2022) трошоците за Маркетинг и Надворешна репрезентација се дел од Административните трошоци (позиција 256 од Билансот на успех)

Трошоци за вработените

Трошоците за плата во Друштвото се евидентираат поделено, односно делот од платите во продажба се дел од трошоците за стекнување, додека платите за вработените во администрацијата и во процена и ликвидација на штети се прикажуваат како административни трошоци.

Обврските по основ на нето плати и придонеси на Друштвото се прикажани во вкупен износ.

	2023	2022
Нето плати	119.692.106	109.281.759
Придонеси и даноци	61.719.043	56.010.405
	181.411.149	165.292.164

Белешки кон финансиските извештаи (продолжува)
Информации и обелоденувања кон Билансот на успех (Извештај за сеопфатна добивка) (продолжува)
Со состојба на и за годината што завршува на 31 декември 2023 година
(Сите износи се изразени во денари, освен доколку не е поинаку наведено)

3.10 Останати осигурителни технички трошоци, намалени за реосигурување

	2023	2022
Трошоци за исплата на штети од Гарантен Фонд по НН возила	8.195.208	9.954.968
Противпожарен придонес	4.748.766	4.698.348
Надомест за здравствено осигурување	4.303.511	4.171.857
Надомест за Агенција за супервизија на осигурување	8.994.383	7.708.632
Трошоци за Национално биро за осигурување	2.986.390	2.898.169
Судски трошоци за регресни постапки од Национално биро за осигурување	785.258	989.649
Останати трошоци	124.728	212.535
	30.138.244	30.634.158

3.11 Вредносно усогласување на побарувања по основ на премија

	2023	2022
Исправка на вредност на побарувања од осигуреници (Белешка 2.7)	23.297.480	18.979.721
Ослободување на исправка на вредноста на побарувања од осигуреници (Белешка 2.7)	(7.061.008)	(8.868.744)
Траен отпис	3.479.405	5.067.361
Наплатено отпишано побарување	(25.009)	(33.498)
	19.690.868	15.144.840

3.12 Останати расходи, вклучувајќи и вредносни усогласувања

	2023	2022
Исправка на вредноста на останати побарувања од непосредни работи на осигурување (Белешка 2.7)	3.363.339	1.061.135
Ослободување на исправка на вредноста на од непосредни работи на осигурување (Белешка 2.7)	(3.780.856)	(2.799.815)
Траен отпис (Белешка 2.7)	14.895	181.913
Ослободување на исправка на вредноста на депозити (Белешка 2.4.4)	(2.926.315)	(2.476.489)
Ослободување на исправка на вредноста на парични средства и останати парични еквиваленти (Белешка 2.9)	-	(1.842.262)
Негативни курсни разлики	2.032.578	6.004.166
Останати финансиски расходи	358.539	109.455
	(937.820)	238.103

3.13 Даночен расход

	2023	2022
Тековен даночен трошок (данок на добивка)	14.013.888	12.409.886
Одложен данок на добивка	-	-
	14.013.888	12.409.886

Белешки кон финансиските извештаи (продолжува)
 Информации и обелоденувања кон Билансот на успех (Извештај за сеопфатна добивка) (продолжува)
 Со состојба на и за годината што завршува на 31 декември 2023 година
 (Сите износи се изразени во денари, освен доколку не е поинаку наведено)

3.13 Даночен расход (продолжува)

Во продолжение е усогласувањето на вкупниот даночен расход со билансот на успех за годините што завршуваат на 31 декември 2023 и 2022 година:

	2023	2022
Добивка пред оданочување	110.178.582	97.424.417
Одбитни трошоци за даночни цели	30.294.526	27.998.495
Даночна основица	140.473.108	125.422.912
Намалување на даночна основа	-	-
- Дивиденди	75.924	280.000
- Износ на вратен дел од заем за кои во претходниот период е зголемена даночната основа	-	-
- Износ на извршени вложувања од добивката (реинвестирана)	258.300	1.044.056
Даночна основица со намалување	140.138.884	124.098.856
Пресметан данок на добивка по стапка од 10%	14.013.888	12.409.886
Пресметан данок на добивка по стапка од 10%	14.013.888	12.409.886
Ефективна даночна стапка	12,72%	12,74%

3.14 Заработка по акција

Основната заработка по акција е пресметана така што нето добивката за годината која припаѓа на обичните акционери се дели со пондерираниот просечен број на обични акции во текот на годината:

	2023	2022
Заработувачка која припаѓа на акционерите	96.164.694	85.014.531
Намалено за: дивиденди за приоритетните акции	-	-
Нето добивка која припаѓа на имателите на обични акции	96.164.694	85.014.531
Пондериран просечен број на обични акции	3.200	3.200
Основна заработка по акција (денари по акција)	30.051	26.567

Белешки кон финансиските извештаи (продолжува)
 Информации и обелоденувања кон Билансот на успех (Извештај за сеопфатна добивка) (продолжува)
 Со состојба на и за годината што завршува на 31 декември 2023 година
 (Сите износи се изразени во денари, освен доколку не е поинаку наведено)

4. Вон билансна евиденција

Со состојба на 31 декември 2023 и 2022 година структурата на вонбилансната евиденција е како што следи:

	2023	2022
Нереализирани регресни побарувања	90.527.006	78.768.985
Гаранции и други облици на емство	27.244.543	4.748.542
Резервации по штети - ГФ	33.701.576	34.833.890
Резервации по приходи - пакет доверба и попуст пакет доверба	218.325.366	190.944.841
	369.798.491	309.296.258

Резервациите по приходи - пакет доверба и попуст пакет доверба во износ од 218.325.366 денари (2022: 190.944.841 денари) се однесуваат на одобрени попусти за склучени договори за лојалност за период од повеќе од една година (најчесто 3 или 5 години). Согласно клаузулите на договорите за лојалност, доколку клиентот предвремено го раскине договорот, Друштвото има право на наплата на претходно одобрениот попуст од клиентот.

Белешки кон финансиските извештаи (продолжува)
Информации и обелоденувања кон Билансот на успех (Извештај за сеопфатна добивка) (продолжува)
Со состојба на и за годината што завршува на 31 декември 2023 година
(Сите износи се изразени во денари, освен доколку не е поинаку наведено)

5. Побарувања и обврски од друштва во група - подружници, придружни друштва и заеднички контролирани ентитети

Трансакции со поврзани страни

Акционерот на Друштвото Grazer Wechselseitige Versicherung Aktiengesellschaft, воедно е акционер и во други правни субјекти, вклучувајќи друштва и финансиски институции, кои заедно ја претставуваат “GRAWE Групација”.

Состојбата на 31 декември 2023 година и трансакциите со поврзани лица во текот на годината биле како што следи:

	Клучен раководен кадар	Останати поврзани лица	Вкупно
Вкупно средства	453.578	1.537.375	1.990.953
Побарувања	453.578	1.537.375	1.990.953
Побарувања од осигуреници по основ на премија за осигурување	370.582	-	370.582
Останати побарувања	82.996	1.537.375	1.620.371
Вложувања	-	-	-
Дадени депозити	-	-	-
Вонбилансна евиденција	-	-	-
Регрес	-	-	-
Вкупно обврски	2.434.356	23.100.816	25.535.172
Обврски	2.434.356	23.100.816	25.535.172
Обврски спрема осигуреници по основ на штети, суми на осигурување и други договорени износи	-	-	-
Останати обврски	2.434.356	23.100.816	25.535.172
Вонбилансна евиденција	-	-	-
Регрес	-	-	-
Вкупно приходи	663.479	1.767.243	2.430.722
Вкупно расходи	-	35.865.544	35.865.544
Краткорочни користи за клучен раководен кадар	37.783.014	-	37.783.014

Белешки кон финансиските извештаи (продолжува)
 Информации и обелоденувања кон Билансот на успех (Извештај за сеопфатна добивка) (продолжува)
 Со состојба на и за годината што завршува на 31 декември 2023 година
 (Сите износи се изразени во денари, освен доколку не е поинаку наведено)

5. Побарувања и обврски од друштва во група - подружници, придружни друштва и заеднички контролирани ентитети (продолжува)

Состојба на 31 декември 2022 година

	Клучен раководен кадар	Останати поврзани лица	Вкупно
Вкупно средства	634.299	1.537.330	2.171.629
Побарувања	634.299	1.537.330	2.171.629
Побарувања од осигуреници по основ на премија за осигурување	580.158	-	580.158
Останати побарувања	54.141	1.537.330	1.591.471
Вложувања	-	-	-
Дадени депозити	-	-	-
Вонбилансна евиденција	-	-	-
Регрес	-	-	-
Вкупно обврски	2.643.580	336.936	2.980.516
Обврски	2.643.580	336.936	2.980.516
Обврски спрема осигуреници по основ на штети, суми на осигурување и други договорени износи	-	-	-
Останати обврски	2.643.580	336.936	2.980.516
Вонбилансна евиденција	-	-	-
Регрес	-	-	-
Вкупно приходи	842.125	1.677.484	2.519.609
Вкупно расходи	-	14.613.759	14.613.759
Краткорочни користи за клучен раководен кадар	39.778.782	-	39.778.782

Трансакции со Национално биро за осигурување

	2023	2022
Вложувања во заеднички контролирани ентитети	14.644.777	15.180.437
Побарувања од Национално Биро за Осигурување	1.534.987	790.695
Обврски кон Национално Биро за Осигурување	202.487	1.104.452
Приходи од вложувања	334.319	170.083
Приходи од добивка	161.934	257.034
Приходи за обработка на штети	295.200	347.475
Приходи од реализирани регресни побарувања	3.028.385	2.721.375
Трошоци	11.971.656	13.852.386

Белешки кон финансиските извештаи (продолжува)
Информации и обелоденувања кон Билансот на успех (Извештај за сеопфатна добивка) (продолжува)
Со состојба на и за годината што завршува на 31 декември 2023 година
(Сите износи се изразени во денари, освен доколку не е поинаку наведено)

6. Податоци за коефициент на штети, коефициентот на трошоци и комбиниран коефициент на штети – по класи на осигурување

Согласно Правилникот за минимални стандарди за пресметка на техничките резерви издаден од страна на Агенцијата за супервизија на осигурувањето на Република Северна Македонија, Друштвото ги пресметува коефициентот на штети, коефициентот на трошоци и комбинираниот коефициент.

Коефициент на штети

Годишен коефициент на штета по класа на осигурување претставува сооднос меѓу настанатите штети и нето заработената премија за одредена класа на осигурување, искажан како децимален број заокружен на четири децимали. Во следната табела е прикажан коефициентот на штети за 2023 година.

Комбиниран коефициент, бруто

31.12.2023	Коефициент на штети, бруто	Коефициент на трошоци, бруто	Комбиниран коефициент, бруто
Вкупно	36,48%	34,30%	70,78%
Незгода	41,79%	38,37%	80,16%
Здравствено осигурување	74,45%	32,18%	106,63%
каска моторни возила	52,85%	49,80%	102,66%
каска шински возила	0,00%	0,00%	0,00%
каска воздухоплови	0,00%	(0,66%)	(0,66%)
каска пловни објекти	0,00%	17,18%	17,18%
карго	(0,54%)	33,62%	33,08%
имот од пожар и др.опасности	16,01%	18,26%	34,27%
имот останато	12,78%	34,67%	47,45%
АО (вкупно)	41,04%	43,69%	84,73%
одговорност воздухоплови	0,00%	(0,02%)	(0,02%)
одговорност пловни објекти	0,00%	67,76%	67,76%
општа одговорност	5,83%	28,51%	34,34%
кредити	0,00%	0,00%	0,00%
гаранции	0,00%	65,86%	65,86%
финансиски загуби	4,40%	49,03%	53,42%
правна заштита	0,00%	0,00%	0,00%
туристичка помош	39,86%	51,50%	91,36%

Белешки кон финансиските извештаи (продолжува)
Информации и обелоденувања кон Билансот на успех (Извештај за сеопфатна добивка) (продолжува)
Со состојба на и за годината што завршува на 31 декември 2023 година
(Сите износи се изразени во денари, освен доколку не е поинаку наведено)

6. Податоци за коефициент на штети, коефициентот на трошоци и комбиниран коефициент на штети – по класи на осигурување (Продолжува)

31.12.2022	Коефициент на штети, бруто	Коефициент на трошоци, бруто	Комбиниран коефициент, бруто
Вкупно	36,62%	38,03%	74,65%
Незгода	46,02%	32,47%	78,49%
Здравствено осигурување	60,21%	36,79%	97,00%
каска моторни возила	69,51%	47,71%	117,22%
каска шински возила	0,00%	0,00%	0,00%
каска воздухоплови	0,00%	18,49%	18,49%
каска пловни објекти	0,00%	26,41%	26,41%
карго	10,31%	34,80%	45,11%
имот од пожар и др.опасности	26,78%	27,41%	54,19%
имот останато	12,22%	39,95%	52,17%
АО (вкупно)	40,79%	43,07%	83,86%
одговорност воздухоплови	0,00%	17,03%	17,03%
одговорност пловни објекти	0,00%	53,97%	53,97%
општа одговорност	3,39%	42,15%	45,54%
кредити	0,00%	0,00%	0,00%
гаранции	0,00%	36,99%	36,99%
финансиски загуби	(31,66%)	84,57%	52,91%
правна заштита	0,00%	0,00%	0,00%
туристичка помош	31,14%	51,48%	82,62%

Комбиниран коефициент, нето

31.12.2023	Коефициент на штети, нето	Коефициент на трошоци, нето	Комбиниран коефициент, нето
Вкупно	49,65%	42,45%	92,11%
Незгода	43,22%	39,09%	82,31%
Здравствено осигурување	82,47%	34,30%	116,76%
каска моторни возила	53,71%	50,59%	104,30%
каска шински возила	0,00%	0,00%	0,00%
каска воздухоплови	0,00%	0,00%	0,00%
каска пловни објекти	0,00%	17,18%	17,18%
карго	(0,55%)	34,19%	33,64%
имот од пожар и др.опасности	43,98%	54,94%	98,92%
имот останато	27,30%	66,24%	93,54%
АО (вкупно)	43,34%	46,14%	89,48%
одговорност воздухоплови	0,00%	(80.404,38%)	(80.404,38%)
одговорност пловни објекти	0,00%	67,76%	67,76%
општа одговорност	15,60%	69,77%	85,38%
кредити	0,00%	0,00%	0,00%
гаранции	0,00%	65,86%	65,86%
финансиски загуби	4,40%	49,03%	53,42%
правна заштита	0,00%	0,00%	0,00%
туристичка помош	39,86%	51,50%	91,36%

Белешки кон финансиските извештаи (продолжува)
Информации и обелоденувања кон Билансот на успех (Извештај за сеопфатна добивка) (продолжува)
Со состојба на и за годината што завршува на 31 декември 2023 година
(Сите износи се изразени во денари, освен доколку не е поинаку наведено)

6. Податоци за коефициент на штети, коефициентот на трошоци и комбиниран коефициент на штети – по класи на осигурување (Продолжува)

31.12.2022	Коефициент на штети, нето	Коефициент на трошоци, нето	Комбиниран коефициент, нето
Вкупно	45,87%	45,98%	91,85%
Незгода	47,01%	36,33%	83,34%
Здравствено осигурување	66,21%	41,97%	108,17%
каска моторни возила	71,17%	53,84%	125,01%
каска шински возила	0,00%	0,00%	0,00%
каска воздухоплови	0,00%	0,00%	0,00%
каска пловни објекти	0,00%	29,70%	29,70%
карго	11,80%	33,60%	45,40%
имот од пожар и др.опасности	56,93%	47,05%	103,98%
имот останато	15,67%	60,14%	75,80%
АО (вкупно)	40,89%	48,98%	89,86%
одговорност воздухоплови	0,00%	(359,96%)	(359,96%)
одговорност пловни објекти	0,00%	59,02%	59,02%
општа одговорност	8,65%	70,24%	78,89%
кредити	0,00%	0,00%	0,00%
гаранции	0,00%	42,67%	42,67%
финансиски загуби	(31,66%)	91,35%	59,69%
правна заштита	0,00%	0,00%	0,00%
туристичка помош	31,14%	56,87%	88,00%

7. Потенцијални и преземени обврски

Судски спорови

Друштвото во своето работење е вклучено во судски спорови каде што е тужено. Овие судски спорови произлегуваат од барања за надомест на штета врз основа на осигурување, за коишто Друштвото има евидентирано во своите финансиски извештаи соодветен износ на резерва за штети која се базира на извршената проценка на висина на штети со состојба 31 декември 2023 година. Раководството верува дека крајниот ефект од овие спорови нема материјално да се разликува од веќе утврдената и евидентирана резерва за штети и со тоа нема да има материјално влијание врз резултатите на Друштвото со состојба 31 декември 2023 година.

Даночен ризик

Финансиските извештаи и сметководствената евиденција на Друштвото подлежат на даночна контрола од страна на даночните власти во периодот од 5 години по поднесувањето на даночниот извештај за финансиската година и можат да предизвикаат дополнителни даночни обврски. Според проценките на раководството на Друштвото и на датумот на овие извештаи не постојат било какви дополнителни услови од кои можат да произлезат потенцијално материјално значајни обврски по овој основ.

Белешки кон финансиските извештаи (продолжува)
Информации и обелоденувања кон Билансот на успех (Извештај за сеопфатна добивка) (продолжува)
Со состојба на и за годината што завршува на 31 декември 2023 година
(Сите износи се изразени во денари, освен доколку не е поинаку наведено)

7. Потенцијални и преземени обврски (продолжува)

Обврски за набавка на материјални и нематеријални средства

Не постојат обврски на набавка на материјални и нематеријални средства на денот на известување кои не се веќе признати во финансиските извештаи.

Пензиски планови

Друштвото во 2023 година пресмета трошоци за резервирања за вработените во износ од 632.945 денари од кои трошоци од резервирања за отпремнини на износ од 24.307 и трошоци од резервирања за јубилејни награди во износ од 608.638 денари.

8. Настани по датумот на известување

По 31 декември 2023 година – датумот на известување, до денот на одобрувањето на овие финансиски извештаи, нема настани кои би предизвикале корекција на финансиските извештаи, ниту пак настани кои се материјално значајни за објавување во овие финансиски извештаи.

Еуролинк Осигурување А.Д., Скопје

Прилози

Со состојба на и за годината што завршува на 31 декември 2023 година

Прилог 1 – Годишна сметка

2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26									
ид.раб.		Период								Контролор								Идентификационен број								Резервни кодекси							

азив на друштвото Еуролинк Осигурување АД Скопје, членка на Групацијата Граве
 дреса, седиште и телефон ул. Пиринска бр.23 тел. 32-89-303
 дреса за е-пошта eurolink@eurolink.com.mk
 ид на работа Неживотно осигурување
 единствен даночен број 4030002461596

БИЛАНС НА СОСТОЈБАТА (ИЗВЕШТАЈ ЗА ФИНАНСИСКАТА СОСТОЈБА) на ден 31.12.2023 година

Ред бр.	ПОЗИЦИЈА	Ознака на АОП	Износ	
			Тековна година	Претходна година
1	2	3	4	5
1.	АКТИВА:	001		
	А. НЕМАТЕРИЈАЛНИ СРЕДСТВА (002+003)		4,737,456	2,879,886
2.	Гудвил	002		
3.	Останати нематеријални средства	003	4,737,456	2,879,886
4.	Б. МАТЕРИЈАЛНИ СРЕДСТВА (005+008+009+010+011+012)	004	13,644,967	7,557,963
5.	Недвижности (006+007)	005		
5а.	Земјиште	006		
5б.	Градежни објекти	007		
6.	Постројки и опрема	008	12,808,604	6,721,600
7.	Транспортни средства	009		
8.	Аванси за набавка на материјални средства	010		
9.	Материјални средства во подготовка	011		
10.	Останати материјални средства	012	836,363	836,363
11.	В.ВЛОЖУВАЊА (014+015+021+040)	013	1,407,918,072	1,235,051,133
12.	1.ВЛОЖУВАЊА ВО МАТЕРИЈАЛНИ СРЕДСТВА КОИ НЕ СЛУЖАТ ЗА ВРШЕЊЕ НА ДЕЈНОСТА	014		
13.	11.ФИНАНСИСКИ ВЛОЖУВАЊА ВО ДРУШТВА ВО ГРУПА (016+017+018+019+020)	015	14,644,777	15,180,437

Ред бр.	ПОЗИЦИЈА	Ознака на АОП	Износ	
			Тековна година	Претходна година
1	2	3	4	5
14.	Вложувања во акции, удели и сопственички хартии од вредност во подружници	016		
15.	Вложувања во акции, удели и сопственички хартии од вредност во придружени друштва и заеднички контролирани друштва	017		
16.	Должнички хартии од вредност издадени од подружници, придружени друштва и заеднички контролирани друштва	018		
17.	Побарувања по дадени заеми на подружници, придружени друштва и заеднички контролирани друштва	019		
18.	Останати финансиски вложувања во подружници, придружени друштва и заеднички контролирани друштва	020		
			14,644,777	15,180,437
19.	111.ОСТАНАТИ ФИНАНСИСКИ ВЛОЖУВАЊА (022+034+035)	021		
			1,393,273,295	1,219,870,696
20.	Вложувања во хартии од вредност (023+026+030)	022		
			957,028,752	701,121,982
21.	Вложувања во хартии од вредност кои се чуваат до достасаност (024+025)	023		
			664,702,702	449,796,213
21.а	Должнички хартии од вредност со рок на достасување до една година	024		
			138,861,282	0
21.б	Должнички хартии од вредност со рок на достасување над една година	025		
			525,841,420	449,796,213
22.	Вложувања во хартии од вредност расположиви за продажба (027+028+029)	026		
			229,528,888	192,927,352
22.а	Должнички хартии од вредност со рок на достасување до една година	027		
22.б	Должнички хартии од вредност со рок на достасување над една година	028		
22.в	Акции, удели и останати сопственички инструменти	029		
			229,528,888	192,927,352
23.	Вложувања во хартии од вредност според објективната вредност преку добивката или загубата (031+032+033)	030		
			62,797,162	58,398,417
23.а	Должнички хартии од вредност со рок на достасување до една година	031		
23.б	Должнички хартии од вредност со рок на достасување над една година	032		
23.в	Акции, удели и останати сопственички инструменти	033		
			62,797,162	58,398,417
24.	Деривативни финансиски инструменти	034		
25.	Депозити, заеми и останати пласмани (036+037+038+039)	035		
			436,244,543	518,748,714

Ред. бр.	ПОЗИЦИЈА	Ознака на АОП	Износ	
			Тековна година	Претходна година
1	2	3	4	5
25.а.	Депозити	036	436,244,543	518,748,714
25.б.	Дадени заеми обезбедени со хипотека	037		
25.в.	Останати дадени заеми	038		
25.г.	Останати пласмани	039		
26.	IV. ДЕПОЗИТИ НА ДРУШТВА ЗА РЕОСИГУРУВАЊЕ КАЈ ЦЕДЕНТИ ПО ОСНОВ НА ДОГОВОРИ ЗА РЕОСИГУРУВАЊЕ	040		
27.	Г. ФИНАНСИСКИ ВЛОЖУВАЊА КАЈ КОИ ОСИГУРЕНИКОТ ГО ПРЕЗЕМА ИНВЕСТИЦИСКИОТРИЗИК (ДОГОВОРИ ЗА ОСИГУРУВАЊЕ)	041		
28.	Д. ДЕЛ ЗА СООСИГУРУВАЊЕ И РЕОСИГУРУВАЊЕ ВО БРУТО ТЕХНИЧКИТЕ РЕЗЕРВИ (043+044+045+046+047+048+049)	042	118,901,552	136,380,551
28.а.	Дел за соосигурување и реосигурување во бруто резервите за преносни премии	043	64,515,498	91,031,824
28.б.	Дел за соосигурување и реосигурување во бруто математичката резерва	044		
28.в.	Дел за соосигурување и реосигурување во бруто техничките резерви за осигурување на живот каде осигуреникот го презема инвестицискиот ризик	045		
28.г.	Дел за соосигурување и реосигурување во бруто резервите за штети	046	54,386,054	45,348,727
28.д.	Дел за соосигурување и реосигурување во бруто резервите за бонуси и попусти	047		
28.ѓ.	Дел за соосигурување и реосигурување во бруто еквилизационата резерва (законски пропишана резерва за несигурно утврдена штета)	048		
28.д.	Дел за соосигурување и реосигурување во бруто останати осигурително технички резерви	049		
29.	Ѓ.ОДЛОЖЕНИ ДАНОЧНИ СРЕДСТВА	050	2,187,716	2,678,813
30.	Е.ПОБАРУВАЊА (052+056+057)	051	324,704,914	345,461,560
31.	1.ПОБАРУВАЊА ОД НЕПОСРЕДНИ РАБОТИ НА ОСИГУРУВАЊЕ (053+054+055)	052	303,285,394	326,470,052
31.а.	Побарувања од осигуреници	053	303,285,394	326,470,052
31.б.	Побарувања од застапници и од посредници	054		
31.в.	Останати побарувања од непосредни работи на осигурување	055		
32.	11.ПОБАРУВАЊА ОД РАБОТИ НА СООСИГУРУВАЊЕ И РЕОСИГУРУВАЊЕ	056		

Ред. бр.	ПОЗИЦИЈА	Ознака на АОП	ИЗНОС	
			Тековна година	Претходна година

Ред. бр.	ПОЗИЦИЈА	Ознака на АОП	Износ	
			Тековна година	Претходна година
1	2	3	4	5
33.	111.ОСТАНАТИ ПОБАРУВАЊА (058+059+060+061)	057	21,419,520	18,991,508
34.	Останати побарувања од непосредни работи на осигурување	058	10,513,158	7,559,590
35.	Побарувања по основ на вложувања	059	9,286,950	8,427,033
36.	Тековни даночни средства	060	3,637	303,502
37.	Останати побарувања	061	1,615,775	2,701,383
38.	Ж.ПАРИЧНИ СРЕДСТВА И ПАРИЧНИ ЕКВИВАЛЕНТИ	062	37,450,727	32,240,289
39.	З.ЗАЛИХИ	063		
40.	С.СРЕДСТВА (ИЛИ ГРУПИ ЗА ОТУГУВАЊЕ НАМЕНЕТИ ЗА ПРОДАЖБА И ПРЕКИНАТИ РАБОТЕЊА	064		
41.	И.ПЛАТЕНИ ТРОШОЦИ ЗА ИДНИТЕ ПЕРИОДИ И ПРЕСМЕТАНИ ПРИХОДИ (АВР)	065	108,624,263	98,117,850
42.	ВКУПНА АКТИВА: СРЕДСТВА (001+004+013+041+042+050+051+062+063+064+065)	066	2,018,169,667	1,860,368,045
43.	Ј. ВОНБИЛАНСНА ЕВИДЕНЦИЈА - АКТИВА	067	369,798,491	309,296,258
44.	ПАСИВА: А. ГЛАВНИНА И РЕЗЕРВИ (069+070-071-072+073+074+079-080+081-082)	068	729,002,416	641,463,991
45.	И. ОСНОВНА ГЛАВНИНА	069	195,326,080	195,326,080
46.	11.ПРЕМИИ НА ЕМИТИРАНИ АКЦИИ	070		
47.	Ш.СОПСТВЕНИ АКЦИИ (-)	071		
48.	IV. ЗАПИШАН, НЕУПЛАТЕН КАПИТАЛ (-)	072		
49.	V. РЕВАЛОРИЗАЦИОНА РЕЗЕРВА	073	1,375,999	-9,997,732
50.	VI. РЕЗЕРВИ (075+076+077+078)	074	251,053,103	222,714,926
50.а.	Законски резерви	075	251,053,103	222,714,926
50.б.	Резерви за сопствени акции	076		
50.в.	Статутарни резерви	077		
50.г.	Останати резерви	078		
51.	VII. АКУМУЛИРАНА ДОБИВКА	079	185,082,540	148,406,186
52.	VIII. ПРЕНЕСЕНА ЗАГУБА (-)	080		
53.	IX. ДОБИВКА ЗА ТЕКОВНИОТ ПРЕСМЕТКОВЕН ПЕРИОД	081		
			96,164,694	85,014,531

1	2	3	4	5
54.	X. ЗАГУБА ЗА ТЕКОВНИОТ ПРЕСМЕТКОВЕН ПЕРИОД	082		
55.	XI. ГЛАВНИНА НА СОПСТВЕНИЦИТЕ НА МАТИЧНОТО ДРУШТВО	083		
56.	XII. НЕКОНТРОЛИРАНО УЧЕСТВО	084		
57.	Б.СУБОРДИНИРАНИ ОБВРСКИ	085		
58.	В. БРУТО ТЕХНИЧКИ РЕЗЕРВИ (087+088+089+090+091+092)	086	1,150,435,038	1,083,665,813
58.а.	Бруто резерви за преносни премии	087	554,889,224	539,102,316
58.б.	Бруто математичка резерва	088		
58.в.	Бруто резерви за штети	089	583,210,369	532,677,524
58.г.	Бруто резерви за бонуси и попусти	090	3,735,445	11,885,973
58.д.	Бруто еквилизациона резерва	091		
58.ѓ.	Бруто останати осигурително технички резерви	092	8,600,000	0
59.	Г.БРУТО ТЕХНИЧКИ РЕЗЕРВИ ВО ОДНОС НА ДОГОВОРИ КАЈ КОИ ОСИГУРЕНИКОТ ГО ПРЕЗЕМА ИНВЕСТИЦИСКИОТ РИЗИК	093		
60.	Д. РЕЗЕРВИРАЊА ЗА РИЗИЦИ И НЕИЗВЕСНОСТИ (095+096)	094	4,773,701	4,140,756
60.а.	Резервирања за пензиски планови, отпремнини и слични обврски кон вработените	095	4,773,701	4,140,756
60.б.	Останати резервирања за ризици и неизвесности	096		
61.	Ѓ.ОДЛОЖЕНИ ДАНОЧНИ ОБВРСКИ	097	2,769,040	1,744,663
62.	Е. ОБВРСКИ КОИ ПРОИЗЛЕГУВААТ ОД ДЕПОЗИТИ НА ДРУШТВА ЗА РЕОСИГУРУВАЊЕ КАЈ ЦЕДЕНТИ ПО ОСНОВ НА ДОГОВОРИ ЗА РЕОСИГУРУВАЊЕ	098		
63.	Ж. ОБВРСКИ (100+104+105)	099	48,819,552	51,572,898
64.	И. ОБВРСКИ ОД НЕПОСРЕДНИ РАБОТИ НА ОСИГУРУВАЊЕ (101+102+103)	100	219,765	2,034,517
64.а.	Обврски спрема осигуреници	101	162,429	2,010,327
64.б.	Обврски спрема застапници и посредници	102		
64.в.	Останати обврски од непосредни работи на осигурување	103	57,336	24,190
65.	II. ОБВРСКИ ОД РАБОТИ НА СООСИГУРУВАЊЕ И РЕОСИГУРУВАЊЕ	104	11,955,391	19,307,579
66.	III. ОСТАНИ ОБВРСКИ (106+107+108+109+110)	105	36,644,396	30,230,802
Ред. бр.	ПОЗИЦИЈА	Ознака на АОП	ИЗНОС	
			Тековна година	Претходна година
1	2	3	4	5

67.	Обврски по основ на финансиски вложувања	106		
68.	Останати обврски од непосредни работи на осигурување	107	8,355,285	8,669,590
69.	Обврски кон вработените	108	15,439,381	14,257,327
70.	Тековни даночни обврски	109	2,482,014	1,499,161
71.	Останати обврски	110	10,367,716	5,804,724
72.	3. ОБВРСКИ ПО ОСНОВ НА НЕТЕКОВНИ СРЕДСТВА (ИЛИ ГРУПИ ЗА ОТУГУВАЊЕ) КОИ СЕ ЧУВААТ ЗА ПРОДАЖБА И ПРЕКИНАТИ РАБОТЕЊА	111		
73.	S. ОДЛОЖЕНО ПЛАЌАЊЕ НА ТРОШОЦИ И ПРИХОДИ НА ИДНИТЕ ПЕРИОДИ (ПВР)	112	82,369,920	77,779,924
74.	ВКУПНА ПАСИВА: ГЛАВНИНА И РЕЗЕРВИ И ОБВРСКИ (068+085+086+093+094+097+098+099+111+112)	113	2,018,169,667	1,860,368,045
75.	И.ВОНБИЛАНСНА ЕВИДЕНЦИЈА - ПАСИВА	114	369,798,491	309,296,258

Лице одговорно за составување на образецот:

Име и презиме Павлина Велкова

Број од регистарот на Институтот на сметководители и
овластени сметководители на Република Македонија: 0100365

Потпис J. Velkova

Во Скопје
На ден 23.02.2024 година

Во Скопје На ден 23.02.2024 година	Име и презиме на законски застапник на друштвото:	Име и презиме на законски застапник на друштвото:
	Марија Томеска	Маја Богдановска-Стојаноска
	Потпис <u>[Signature]</u>	Потпис <u>[Signature]</u>

1 2 3			4 5 6 7 8 9 10 11								1 13 14 15 16		17 18 19 20 21 22 23 24 25 26					
Вид работа			Идентификационен број (ЕМБС)								Резервни кодекси							
			Период								Контролор							

Назив на друштвото Еуролинк Осигурување АД Скопје, членка на Групацијата Граве
 Адреса, седиште и телефон ул. Пиринска бр.23 Скопје тел. 32-89-303
 Адреса за е-пошта eurolink@eurolink.com.mk
 Вид на работа Неживотно осигурување
 Единствен даночен број 4030002461596

**БИЛАНС НА УСПЕХ
(ИЗВЕШТАЈ ЗА СЕОПФАТНА ДОБИВКА)**

за периодот од 01.01.2023 до 31.12.2023

(во денари)

Ред. број	ПОЗИЦИЈА	Ознака на АОП	Износ	
			Тековна година	Претходна година
1	2	3	4	5
1.	A. ПРИХОДИ ОД РАБОТЕЊЕТО (202+211+234+235)	201	1,069,095,926	937,052,903
2.	I. ЗАРАБОТЕНА ПРЕМИЈА (НЕТО ПРИХОДИ ОД ПРЕМИЈА) (203+204+205-206-207-208+209+210)	202	951,935,950	839,768,920
3.	Бруто полисирана премија за осигурување	203	1,339,084,743	1,125,322,945
4.	Бруто полисирана премија за соосигурување	204		
5.	Бруто полисирана премија за реосигурување /ретроцесија	205		
6.	Бруто полисирана премија пренесена во соосигурување	206		
7.	Бруто полисирана премија пренесена во реосигурување/ретроцесија	207	344,845,558	234,408,788
8.	Промена во резервата за преносна премија	208	15,786,909	15,701,086
9.	Промена во бруто резервата за преносна премија-дел за соосигурување	209		
10.	Промена во бруто резервата за преносна премија-дел за реосигурување	210	-26,516,326	-35,444,151
11.	II. ПРИХОДИ ОД ВЛОЖУВАЊА (212+219+228)	211	50,561,391	42,781,764
12.	Приходи од вложувања во друштва во група (213+214+215+216+217+218)	212		
13.	Приходи од камати од друштва во група	213		
14.	Приходи од курсни разлики од друштва во група	214		
15.	Приходи од дивиденди од друштва во група	215		
16.	Нереализирани добивки од сведување на објективна вредност на вложувања во друштва во група	216		
17.	Реализирани добивки(капитална добивка) од продажба на вложувања во друштва во група	217		

Ред. број	ПОЗИЦИЈА	Ознака на АОП	Износ	
			Тековна година	Претходна година
1	2	3	4	5
18.	Останати приходи од вложувања во друштва во група	218		
19.	Приходи од останати вложувања (220+221+222+223+224)	219	49,835,259	42,781,764
20.	Приходи од камати	220	27,328,415	21,769,776
21.	Приходи по основ на курсни разлики	221	2,860,862	4,716,837
22.	Приходи од дивиденди	222	1,169,591	1,152,299
23.	Нереализирани добивки од вложувања	223	14,590,000	13,935,093
24.	Реализирани добивки (капитална добивка) од продажба на вложувања (225+226+227)	224	3,886,391	1,207,759
24.а	Финансиски вложувања расположливи за продажба	225	3,886,391	1,207,759
24.б	Финансиски вложувања за тргување (по објективна вредност)	226		
24.в	Останати финансиски средства и вложувања	227		
25.	Останати приходи од вложувања (229+233)	228	726,132	0
26.	Приходи од вложувања во материјални средства кои не служат за вршење на дејноста (230+231+232)	229		
26.а	Зголемување на вредноста на вложувања во материјални средства кои не служат за вршење на дејноста	230		
26.б	Реализирани добивки (капитална добивка) од продажба на вложувања во материјални средства кои не служат за вршење на дејноста	231		
26.в	Приходи од наемнини од вложувања во материјални средства кои не служат за вршење на дејноста	232		
27.	Останати приходи од вложувања	233	726,132	0
28.	III. ОСТАНАТИ ОСИГУРИТЕЛНО-ТЕХНИЧКИ ПРИХОДИ, НАМАЛЕНИ ЗА РЕОСИГУРУВАЊЕ	234	56,059,459	41,509,230
29.	IV. ОСТАНАТИ ФИНАНСИСКИ И ДРУГИ ПРИХОДИ	235	10,539,126	12,992,989
30.	Б. РАСХОДИ ОД РАБОТЕЊЕТО (237+245+255+258+261+278+296+299)	236	958,917,344	839,628,486
31.	I. НАСТАНАТИ ШТЕТИ (НЕТО ТРОШОЦИ ЗА ШТЕТИ) (238-239-240-241+242-243-244)	237	479,718,071	380,400,746
32.	Бруто исплатени штети	238	441,935,025	373,266,060
33.	Намалување за приходот од бруто реализирани регресни побарувања	239	3,296,211	4,271,129
34.	Бруто исплатени штети-дел за соосигурување	240		
35.	Бруто исплатени штети-дел за реосигурување/ретроцесија	241	416,261	7,403,186
36.	Промени во бруто резервите за штети	242	50,532,845	32,430,864
37.	Промени во бруто резервите за штети-дел за соосигурување	243		
38.	Промени во бруто резервите за штети-дел за реосигурување	244	9,037,327	13,621,863
39.	II. ПРОМЕНИ ВО ОСТАНАТИ ТЕХНИЧКИ РЕЗЕРВИ (НЕТО ОД РЕОСИГУРУВАЊЕ) (246+249+252)	245	449,472	1,642,532
40.	Промени во математичка резерва, нето од реосигурување (247-248)	246		
40.а	Промени во бруто математичка резерва	247		
40.б	Промени во бруто математичка резерва-дел за соосигурување и реосигурување	248		

Ред. број	ПОЗИЦИЈА	Ознака на АОП	Износ	
			Тековна година	Претходна година
1	2	3	4	5
41.	Промени во еквализациона резерва, нето од реосигурување (250-251)	249		
41.а	Промени во еквализациона резерва, нето од реосигурување	250		
41.б	Промени во бруто еквализациона резерва-дел за соосигурување и реосигурување	251		
42.	Промени во останати технички резерви, нето од реосигурување (253-254)	252	449,472	1,642,532
42.а	Промени во останати бруто технички резерви	253	449,472	1,642,532
42.б	Промени во останати бруто технички резерви- дел за соосигурување и реосигурување	254		
43.	III. ПРОМЕНИ ВО БРУТО МАТЕМАТИЧКА РЕЗЕРВА ЗА ОСИГУРУВАЊЕ НА ЖИВОТ КАДЕ ИНВЕСТИЦИСКИОТ РИЗИК Е НА ТОВАР НА ОСИГУРЕНИКОТ, НЕТО ОД РЕОСИГУРУВАЊЕ (256-257)	255		
43.а	Промени во бруто математичката резерва за осигурување на живот каде инвестицискиот ризик е на товар на осигуреникот	256		
43.б	Промени во бруто математичката резерва за осигурување на живот каде инвестицискиот ризик е на товар на осигуреникот-дел за соосигурување и реосигурување	257		
44.	IV. ТРОШОЦИ ЗА БОНУСИ И ПОПУСТИ, НЕТО ОД РЕОСИГУРУВАЊЕ (259+260)	258	21,706,972	25,987,188
44.а	Трошоци за бонуси (кои зависат од резултатот)	259	89,213	1,913,428
44.б	Трошоци за попусти (кои не зависат од резултатот)	260	21,617,759	24,073,760
45.	V. НЕТО ТРОШОЦИ ЗА СПРОВЕДУВАЊЕ НА ОСИГУРУВАЊЕТО (262+267)	261	393,990,752	361,095,948
46.	Трошоци за стекнување на осигурувањето (263+264+265+266)	262	199,544,441	172,847,131
47.	Провизија	263	79,995,059	70,654,058
48.	Останати трошоци	264	2,618,986	1,911,855
49.	Промена во одложените трошоци за стекнување	265	-6,974,380	-9,162,149
50.	Бруто плати за вработените во внатрешната продажна мрежа	266	123,904,776	109,443,367
51.	Административни трошоци (268+269+275+276)	267	194,446,311	188,248,817
52.	Амортизација и вредносно усогласување (обезвреднување) на материјалните и нематеријалните средства кои служат за вршење на дејноста	268	4,828,338	3,882,332
53.	Трошоци за вработените (270+271+272+273+274)	269	64,603,627	62,227,733
53.а	Плати и надоместоци	270	37,864,193	36,794,902
53.б	Трошоци за даноци на плати и надоместоци на плата	271	3,540,349	3,436,548
53.в	Придонеси од задолжително социјално осигурување	272	16,101,831	15,617,347
53.г	Трошоци за дополнително пензиско осигурување за вработени	273	0	0
53.д	Останати трошоци за вработените	274	7,097,254	6,378,936
54.	Трошоци за услуги на физички лица кои не вршат дејност со сите давачки	275	19,586,921	16,292,214
55.	Останати административни трошоци (277+278+279)	276	105,427,425	105,846,538
56.	Трошоци за услуги	277	82,126,287	83,245,930

Ред. број	ПОЗИЦИЈА	Ознака на АОП	Износ	
			Тековна година	Претходна година
1	2	3	4	5
57.	Материјални трошоци	278	7,503,883	8,154,246
58.	Трошоци за резервирања и останати трошоци од работењето	279	15,797,255	14,446,362
59.	VI. ТРОШОЦИ ОД ВЛОЖУВАЊА (281+287)	280	14,160,785	24,484,971
60.	Расходи од вложувања во друштва во група (282+283+284+285+286)	281		
61.	Расходи за камати од друштва во група	282		
62.	Расходи за курсни разлики од друштва во група	283		
63.	Нереализирани загуби од сведување на објективна вредност на вложувања во друштва во група	284		
64.	Реализирани загуби од продажба (капитална загуба) на вложувања друштва во група	285		
65.	Останати финансиски расходи од друштва во група	286		
66.	Расходи од останати вложувања (288+289+290+291+294+295)	287	14,160,785	24,484,971
67.	Расходи за камати	288	16,553	3,279
68.	Расходи за курсни разлики	289	3,568,374	3,025,941
69.	Нереализирани загуби од сведување на објективна вредност на вложувања	290	9,493,461	21,397,049
70.	Реализирани загуби од продажба (капитална загуба) на вложувања (292+293)	291	0	58,702
70.а	Финансиски вложувања расположиви за продажба	292	0	0
70.б	Финансиски вложувања за тргување (по објективна вредност)	293	0	58,702
70.в	Реализирани загуби од продажба на останати вложувања	294		
71.	Останати расходи од вложувања (296+297)	295	1,082,397	0
72.	Амортизација на вложувањата во материјални средства кои не служат за вршење на дејноста	296		
73.	Загуби од обезвреднување на вложувањата и останати расходи од вложувања	297	1,082,397	0
74.	VII. ОСТАНАТИ ОСИГУРИТЕЛНО-ТЕХНИЧКИ ТРОШОЦИ, НАМАЛЕНИ ЗА РЕОСИГУРУВАЊЕ (299+300)	298	30,138,244	30,634,158
74.а	Трошоци за превентива	299		
74.б	Останати осигурително технички трошоци, намалени за реосигурување	300	30,138,244	30,634,158
75.	VIII. ОСТАНАТИ РАСХОДИ (302+303)	301	18,753,048	15,382,943
75.а	Загуби поради обезвреднување на побарувања по основ на премија за осигурување	302	19,690,868	15,144,840
75.б	Останати финансиски и други расходи	303	-937,820	238,103
76.	Удел во добивката на придружените друштва	304		
77.	Удел во загубата на придружените друштва	305		
78.	Добивка за деловната година (201+304) – (236+305)	306	110,178,582	97,424,417
79.	Загуба за деловната година (236+305) – (201+304)	307		
80.	Нето добивка од прекинати работења	308		
81.	Нето загуба од прекинати работења	309		
82.	Добивка пред оданочување (306+308) или (306-309)	310	110,178,582	97,424,417
83.	Загуба пред оданочување (307+309) или (307-308)	311		

Ред. број	ПОЗИЦИЈА	Ознака на АОП	Износ	
			Тековна година	Претходна година
1	2	3	4	5
84.	Данок на добивка	312	14,013,888	12,409,886
85.	Одложени даночни приходи	313		
86.	Одложени даночни расходи	314		
87.	ДОБИВКА ЗА ДЕЛОВНАТА ГОДИНА ПО ОДАНОЧУВАЊЕ (310-312+313-314)	315	96,164,694	85,014,531
88.	ЗАГУБА ЗА ДЕЛОВНАТА ГОДИНА ПО ОДАНОЧУВАЊЕ (311+312-313+314)	316		
89.	Просечен број на вработени врз основа на часови на работа во пресметковниот период (во апсолутен износ)	317	203	209
90.	Број на месеци на работење (во апсолутен износ)	318	12	12
91.	ДОБИВКА/ЗАГУБА ЗА ПЕРИОДОТ	319	96,164,694	85,014,531
91.а	Добивка која им припаѓа на имателите на акции на матичното друштво	320		
91.б	Добивка која припаѓа на неконтролираното учество	321		
91.в	Загуба која се однесува на имателите на акции на матичното друштво	322		
91.г	Загуба која се однесува на неконтролираното учество	323		
92.	ЗАРАБОТУВАЧКА ПО АКЦИЈА	324	30,051	26,567
92.а	Вкупна основна заработувачка по акција	325	30,051	26,567
92.б	Вкупна разводнета заработувачка по акција	326		
92.в	Основна заработувачка по акција од прекинатото работење	327		
92.г	Разводнета заработувачка по акција од прекинатото работење	328		

ИЗВЕШТАЈ ЗА ОСТАНАТА СЕОФАТНА ДОБИВКА
за периодот од од 01.01.2023 до 31.12.2023

Ред. број	ПОЗИЦИЈА	Ознака на АОП	Износ	
			Тековна година	Претходна година
1	2	3	4	5
1.	Добивка за годината	329	96,164,694	85,014,531
2.	Загуба за годината	330		
3.	Останата сеофатна добивка (333+335+337+339+341+343) - (334+336+338+340+342+344)	331	11,373,731	
4.	Останата сеофатна загуба (334+336+338+340+342+344) - (333+335+337+339+341+343)	332		-9,582,430
5.	Добивки кои произлегуваат од преведување на странско работење	333		
6.	Загуби кои произлегуваат од преведување на странско работење	334		
7.	Добивки од повторно мерење на финансиски средства расположиви за продажба	335	11,373,731	
8.	Загуби од повторно мерење на финансиски средства расположиви за продажба	336		-9,582,430
9.	Ефективен дел од добивки од хеџинг инструменти за хеџирање на парични текови	337		
10.	Ефективен дел од загуби од хеџинг инструменти за хеџирање на парични текови	338		
11.	Промени на ревалоризациските резерви за материјални и нематеријални средства (+)	339		
12.	Промени на ревалоризациските резерви за материјални и нематеријални средства (-)	340		
13.	Актуарски добивки на дефинирани планови за користи на вработените	341		
14.	Актуарски загуби на дефинирани планови за користи на вработените	342		
15.	Удел во останата сеофатна добивка на придружени друштва (само за потреби на консолидација)	343		
16.	Удел во останата сеофатна загуба на придружени друштва (само за потреби на консолидација)	344		
17.	Данок на добивка на компоненти на останата сеофатна добивка	345		
18.	Нето останата сеофатна добивка (331-345)	346	11,373,731	
19.	Нето останата сеофатна загуба (345-331) или (332+345)	347		-9,582,430
20.	Вкупна сеофатна добивка за годината (329+346) или (346-330)	348	107,538,425	75,432,101
20.а.	Сеофатна добивка која им припаѓа на имателите на акции на матичното друштво	349	107,538,425	75,432,101
20.б.	Сеофатна добивка која припаѓа на неконтролираното учество	350		
21.	Вкупна сеофатна загуба за годината (330+347) или (330-346) или (347-329)	351		
21.а.	Сеофатна загуба која им припаѓа на имателите на акции на матичното друштво	352		
21.б.	Сеофатна загуба која припаѓа на неконтролираното учество	353		

ОСТВАРЕНИ ПРИХОДИ ПРЕТЕЖНО ОД 65,12 ДЕЈНОСТ

6	5	1	2
---	---	---	---

(Се назначува главна приходна шифра на дејноста утврдена со НКД согласно член 9 од Законот за едношалтрески систем-Службен весник на Република Македонија бр.84/05, 13/07,150/07, 140/08,17/11, 53/11 и 70/13).

Лице одговорно за составување на образецот.

Име и презиме Павлина Велкова

Број од регистарот на Институтот на сметководители и
овластени сметководители на Република Македонија: 0100365

Потпис

П. Велкова

Во Скопје

На ден 23.02.2024 година

Во Скопје На ден 23.02.2024 година	Име и презиме на законски застапник на друштвото: Марија Томеска	Име и презиме на законски застапник на друштвото: Маја Богдановска-Стојаноска
	Потпис <i>[Signature]</i>	Потпис <i>[Signature]</i>

Еуролинк Осигурување А.Д., Скопје

Прилози

Со состојба на и за годината што завршува на 31 декември 2023 година

Прилог 2 – Годишен извештај

ГОДИШЕН ИЗВЕШТАЈ

За работењето на ЕУРОЛИНК Осигурување АД Скопје за 2023 година

Скопје, февруари 2024

ОСНОВАЊЕ И АКЦИОНЕРСКИ КАПИТАЛ	4
КОРПОРАТИВНО УПРАВУВАЊЕ.....	4
ОРГАНИЗАЦИОНА СТРУКТУРА И СТРУКТУРА НА ДЕЛОВНА МРЕЖА	6
ВРАБОТЕНИ И РАЗВОЈ НА КАДАРОТ.....	7
МАРКЕТИНГ, ОДНОСИ СО ЈАВНОСТ И ОПШТЕСТВЕНА ОДГОВОРНОСТ	14
ПОДАТОЦИ ЗА ОВЛАСТЕН НАДВОРЕШЕН РЕВИЗОР	17
КЛАСИ НА ОСИГУРУВАЊЕ.....	17
ЕКОНОМСКО ОПКРУЖУВАЊЕ	18
ДЕЛОВНА ПОЛИТИКА	25
АНАЛИЗА НА РАБОТЕЊЕТО НА ДРУШТВОТО	26
Активности на Друштвото	26
Продажба	27
Наплата на побарувања.....	31
Реосигурување	36
Штети	37
Информатичка надградба	39
АНАЛИЗА НА ФИНАНСИСКИОТ РЕЗУЛТАТ	42
<i>Нето приходи од премија</i>	42
<i>Приходи од вложувања</i>	42
<i>Останати осигурително технички приходи</i>	45
<i>Останати приходи</i>	45
<i>Штети</i>	46
<i>Трошоци за бонуси и попусти</i>	47
<i>Трошоци за спроведување на осигурувањето</i>	47
<i>Трошоци за органите на управување</i>	49
<i>Останати осигурително технички трошоци</i>	50
<i>Вредносно усогласување на побарувања од премија</i>	50
<i>Останати расходи вклучувајќи и вредносно усогласување</i>	51
<i>Добивка</i>	51
АНАЛИЗА НА ФИНАНСИСКАТА СОСТОЈБА	52
<i>Вложувања</i>	52
<i>Бруто технички резерви по основ на реосигурување</i>	55
<i>Побарувања</i>	55
<i>Останати средства</i>	56
<i>Активни временски разграничувања</i>	56
<i>Капитал и резерви</i>	57

<i>Бруто технички резерви</i>	58
<i>Одложени и тековни даночни обврски</i>	59
<i>Обврски</i>	59
<i>Пасивни временски разграничувања</i>	60
УПРАВУВАЊЕ СО РИЗИК	61
Управување со капиталот и маргина на солвентност	61
Резерви на Друштвото	61
Вложување на средствата кои ги покриваат техничките резерви	62
Управување со ризикот од осигурување и финансиски ризик	63
Управување со капиталот	67
П Р И Л О З И	69
Прилог 1. БУ: Биланс на успех	70
Прилог 2. БС: Биланс на состојба	74
Прилог 3. Потребно ниво на маргина на солвентност	78
Прилог 4. Пресметка на капиталот.....	79
Прилог 5. Вложувања на средствата кои ги покриваат техничките резерви	80

ОСНОВАЊЕ И АКЦИОНЕРСКИ КАПИТАЛ

Акционерското Друштво за осигурување ЕУРОЛИНК Скопје е основано на 21.11.2002 година со впишување во трговскиот регистар под Т.рег. бр. 4805/2002.

Главна дејност на Друштвото е осигурување имот - 66.01/2, со тоа што Друштвото е регистрирано за:

- Група 65.1 Осигурување
- Класа 65.12 Неживотно осигурување

Друштвото е основано со странски капитал од 4 странски правни лица - акционери со основна главнина од 3.200.000 Евра поделена на 3.200 обични акции, со номинална вредност од 1.000 евра по акција. Во февруари 2009 година извршена е промена во сопственичката структура на Друштвото, така што еден од акционерите, Gofi – Group of Finance and Investment од Швајцарија, се стекна со 100% сопственост на акциите на Друштвото. Како резултат на извршената промена во сопственичката структура, Друштвото се трансформираше во Акционерско друштво со еден акционер, без промени во основната главнина и бројот на издадени акции.

Во март 2020 година дојде до промена на сопственичката структура на Друштвото. Имено, Grazer Wechselseitige Versicherung Aktiengesellschaft со седиште на ул. Herrngasse бр.18-20, 8010 Грац, Република Австрија, стана сопственик на 100% од акциите на Друштвото, со што стана нов единствен акционер. Со тоа, ЕУРОЛИНК Осигурување станува дел од големо меѓународно осигурително семејство.

Друштвото е регистрирано со седиште во Скопје на ул. „Пиринска“ број 23.

КОРПОРАТИВНО УПРАВУВАЊЕ

Следејќи ги добрите практики на корпоративното управување, Друштвото во континуитет презема чекори тие да бидат интегриран дел од деловната стратегија за работење. Оттука, во Друштвото има јасно дефинирана организациска структура, која своето работење го базира на темелите на транспарентност и достапност кон сите заинтересирани страни, што придонесува кон зголемување на довербата во принципите на работење и определбата за фер пристап кон вработените, пазарот и пошироката јавност. Во текот на 2023 година, Друштвото продолжи да ја одржува воспоставената корпоративна култура (за што во текот на 2022 година сведочи и оценката на Агенцијата за супервизија на осигурувањето која при спроведување на целосна теренска супервизија во текот на 2022 година, утврди дека органите на

Друштвото во целост ги почитувале своите надлежности, законските и подзаконските акти како и интерната регулатива). Оттука, во духот на доброто корпоративно управување, Друштвото во текот на 2023 година изврши изменување и дополнување на интерни акти од различен делокруг на работење, а чие изменување произлезе од деловните процеси што се одвиваат во Друштвото. Дополнително, Друштвото усвои нови акти и изврши усогласување на постоечки акти на деловната политика со цел законско усогласување со прописите од областа на осигурувањето.

Во текот на 2023 година органите на управување во Друштвото ги вршеа своите активности во рамки на своите надлежности утврдени во законите и Статутот на Друштвото, притоа обезбедувајќи гарантирање на правата и интересите на единствениот акционер, поделба на надлежностите, редовна и ефикасна контрола и ревизија, независност, објективност и транспарентност во работењето на органите, на лицата со посебни овластување и секторските директори, почитување на законите и етичките стандарди, како начела на доброто корпоративно управување.

Собранието на акционери, во текот на 2023 година одржа една редовна седници. Така, седницата на Собранието беше одржана на 15.03.2023 година претставуваше редовно Годишно Собрание на кое акционерот на Друштвото ги разгледа и усвои ревидираните финансиски извештаи и Годишната сметка на Друштвото за 2022 година, ги разгледа и усвои сите годишни извештаи и предложени материјали, ја одобри работата на Надзорниот и Управниот одбор за 2022 година, донесе одлука за распоредување на добивката по Годишната сметка за деловната 2022 година, донесе одлука за исплата на дивиденда од добивката остварена во 2022 година, донесе одлука за прераспоредување на реинвестирана добивка од 2017 година во нераспределена добивка од 2017 година, донесе одлука за прераспоредување на неискористена реинвестираната добивка од 2021 година во нераспределена добивка од 2021 година, го разгледа и усвои Годишниот извештај на внатрешната ревизија за деловната 2022 година назначи ревизорско друштво за спроведување на надворешната ревизија на финансиските извештаи и годишната сметка на Друштвото за 2022 година и ја одобри работата на членовите на Управниот одбор и Надзорниот одбор за деловната 2022 година.

Надзорниот одбор на Друштвото во текот на 2023 година одржа шест седници. На своите седници, членовите на Надзорниот одбор расправаа за значајни прашања од делокругот на работењето на Друштвото и донесоа низа одлуки од својот делокруг на работење. Како една од позначајните активности на Надзорниот одбор на Друштвото

беше донесување Одлука за одобрување на Концептот за управување со Друштвото за периодот 2023-2028 година на г-дин Цветко Делев, член на Управен одбор. Со одобрувањето на Концептот, Надзорниот одбор додели нов пет годишен мандат на членот на Управниот одбор г-дин Цветко Делев. Оваа активност беше спроведена на 64 - та седница на Надзорниот одбор одржана на ден 15.03.2023 година.

Управниот одбор на Друштвото во текот на 2023 година континуирано ги извршуваше своите активности согласно со Законот за супервизија на осигурувањето, Статутот на Друштвото и останатите општи и посебни акти на Друштвото. Управниот одбор изврши контрола над ризиците од работењето на Друштвото, презема соодветни мерки за управување со тие ризици и обезбеди Друштвото да работи во согласност со интерните и законските пропишаните правила. Во текот на извештајниот период Управниот одбор одржа 20 седници на кои меѓу другото донесе низа одлуки во однос на работењето на Друштвото.

Донесени се одлуки во врска со повеќе сегменти од работењето на Друштвото како разновидни стратегии, политики, правилници, упатства за работа, правила, процедури, програми - поврзани со плановите за работа, управувањето со ризици, планираното реосигурување, спроведување на ревизијата, деловниот континуитет на Друштвото, вложувањето на средствата во капиталот, условите и тарифите за осигурување, работењето со штетите, останатото секојдневното работење и др.

Управниот одбор се состои од 5 члена кои воедно се и вработени во Друштвото на раководни места со посебни овластувања. Во текот на деловната 2023 година, членот на Управниот одбор г-дин Цветко Делев, кој воедно е и помошник директор во Секторот за осигурување и реосигурување беше реизбран за член на Управниот одбор од страна на Надзорниот одбор со нов мандат од пет години (за период 2023 – 2028 година). По повод реизборот од Агенцијата за супервизија на осигурувањето беше добиена согласност за вршење функција член на орган на управување.

ОРГАНИЗАЦИОНА СТРУКТУРА И СТРУКТУРА НА ДЕЛОВНА МРЕЖА

Организациони делови на Друштвото се Сектори и тоа:

- Сектор за финансии;

- Сектор за сметководство;
- Сектор за правни работи и усогласување со закони;
- Сектор човечки ресурси;
- Сектор за маркетинг и односи со јавност;
- Сектор за информатика;
- Сектор за осигурување и реосигурување;
- Сектор за продажба;
- Сектор за процена и ликвидација на штети;
- Актуар како независен и со Закон утврден орган;
- Интерна ревизија,
- Супервизор за штети, и
- Оддел за управување со ризици.

Во рамки на Секторот за финансии е Оддел за наплата.

Во рамки на Секторот за продажба е Оддел за поддршка на клиенти.

Во рамки на Секторот за осигурување и реосигурување се Оддел за осигурување имот и транспорт и Оддел за осигурување незгода и одговорност.

Во рамки на Секторот за процена и ликвидација на штети се Оддел за процена на имотни штети и Оддел за процена на штети на моторни возила.

На 31.12.2023 година Друштвото е регистрирано со 41 деловна единица.

ВРАБОТЕНИ И РАЗВОЈ НА КАДАРОТ

Во текот на 2023 година, согласно со Планот за работа и потребите на Друштвото, континуирано се реализираше кадровско доекипирање на деловните единици на Друштвото.

Бројот на вработените заклучно со 31.12.2023 година изнесува 200 редовно вработени, што во однос на 2022 претставува пад (2022: 208 вработени). Од аспект на структурата по стручна спрема, 112 вработени се со висока стручна спрема, 1 - доктор на науки, 9- магистри на науки и 78 со средна стручна спрема.

РЕГРУТАЦИЈА И СЕЛЕКЦИЈА

Регрутација на кадар во компанијата се врши со комбинација на интерни ресурси и користење на екстерни платформи од наши партнери за аплицирање на кандидати. Се разгледуваат апликациите, се креира иницијална листа на кандидати за интервју со кое започнува процесот на селекција.

Процесот на селекција се врши интерно, со мултисекторски пристап и се одвива во неколку чекори:

- Интервју за работа и креирање кратка листа
- Тестирање преку реални работни задачи и ситуации
- Тест за личност за повисоки работни позиции
- Второ интервју со кандидати во најтесен круг
- Одбирање и вработување на кандидатот.

РАЗВОЈНИ АКТИВНОСТИ ЗА НОВИ ВРАБОТЕНИ

СЕКТОР ЗА ПРОДАЖБА - КОНСУЛТАНТИ НА ОБУКА

Во текот на 2023 година започнаа со работа 10 нови консултанти кои добија обука на работното место и повеќемесечно менторство од страна на менаџерите според Планот за работа со нови консултанти. Овие консултанти во првите три месеци од работењето поминаат неделни обуки за продукти и се стекнаа со основни познавања за доми комплет, ао и зк, патничко и приватно здравствено осигурување.

Со новите консултанти на дневна основа се реализираа контролни телефонски јавувања, теренски активности и обуки од страна на менаџерите на подружници како и менторска поддршка од регионалните координатори и помошникот директор за секторот за продажба.

АДМИНИСТРАТИВНИ СЕКТОРИ

Во 2023 година Еуролинк се зајакна со нов кадар во административните сектори и тоа со 2 во Секторот за сметководство, 2 во Секторот за процена и ликвидација на штети, 1 во Сектор за правни работи и усогласување со закони, 1 во Сектор за човчеки ресурси и 1 нов вработен во Центар за поддршка на клиенти “Еуролинк 24”.

ОНЛАЈН ЦЕНТАР ЗА КАРИЕРА

Финализиран е онлајн центарот за кариера. Ќе овозможи поголема информираност на заинтересираните кандидати со можностите за вработување, корпоративните вредности, атмосферата во компанијата.

Овозможени се следните содржини:

- Претставување на компанијата и вредностите на тимот
- Видео порака за добредојде
- Перспективи за вработување и активни огласи
- Тестемонијали од вработени и видео изјави
- Можности за контакт и да се закаже информативен состанок
- Совети за успешно креирање ЦВ, подготовка за интервју и сл.

Центарот ќе стане јавен во 2024 година.

ПЕРСОНАЛИЗИРАН ПРИРАЧНИК ЗА НОВИ ВРАБОТЕНИ

Со нови содржини и модерен изглед стана достапен Прирачникот за нови вработени што претставува прв чекор во процесот на воведување во работата и запознавање со организациската култура. Ги опишува одговорностите и бенефитите од работењето во компанијата, оперативните процедури, права и обврски на вработениот, клучни продукти, управувачка структура, надоместоци и бенефити, развој на вработените, обуки и семинари. Прирачникот е поставен на Интранет страната и е дел од онбординг процесот за нови вработени.

ЕВАЛУАЦИЈА – АЛАТКА ЗА УНАПРЕДУВАЊЕ НА ВРАБОТЕНИТЕ

ЕВАЛУАЦИЈА НА МЕНАѢРИ НА ПОДРУЖНИЦИ

Во 2023 година реализирани се 4 квартални евалуации и поединечни фидбек разговори за резултатите од евалуацијата со секој менаѢер.

Во процес на евалуација се оценуваат компетенции и клучни индикатори на перформанса. Клучни компетенции кои се оценуваат се: одговорност, менаѢирање со продажен тим, развој на членови во тимот.

Клучни индикатори на перформанса се: остварување на план за работа, степен на обнова на осигурување, степен на обнова до 10-ти во месецот, ново осигурување, остварување на додаток на плата, развој на продажба со правни субјекти, степен на креирање нови прилики во ЦРМ, степен на обработка на задачи во ЦРМ и степен на реализација на продажни акции. На крајот од 2023 година направена е квалитативна измена на евалуацијата на менаѢери и во 2024 ќе се работи по новиот образец.

ЕВАЛУАЦИЈА НА КОНСУЛТАНТИ/ЕКСПЕРТИ

Во 2023 година спроведени се 4 евалуации за експерти и консултанти.

МенаѢерите на подружници квартално ги разгледуваат и оценуваат своите вработени за: реализација на план и обнова, нови осигурување и продажни акции, ЦРМ, теренска активност и даваат насоки во планот за развој.

КВАРТАЛНО СЛЕДЕЊЕ НА РАБОТЕЊЕТО НА КОНСУЛТАНТИ/ЕКСПЕРТИ

Секој квартал се праќаат писмени известувања на консултанти – почетници и консултанти во продажба со цел да бидат известени за последиците од подостварување на планот за работа.

Оваа активност има мотивациска компонента за менаѢерот и вработениот а воедно потсетува на последиците од подостварување на планот за работа.

ПРОГРАМИ ЗА РАЗВОЈ И НАГРАДУВАЊЕ

ПРОГРАМА ЗА КОНТИНУИРАНО НАГРАДУВАЊЕ НА ВРАБОТЕНИ ВО ПРОДАЖБА

Програмата за континуирано наградување во продажба предвидува активности кои имаат за цел да ги истакнат и наградат најдобрите и да ја мотивираат продажната мрежа за подобри резултати.

Како новитет во програмата е месечен избор на најдобри консултанти и експерти и беа реализирани следните активности:

- Месечен избор на најдобар консултант и експерт
- Квартален избор за најдобар консултант/експерт менаџер на подружница и
- Годишен избор за најдобар консултант, експерт и менаџер на подружница

Оваа година, беше спроведена анкета за најколега и сите вработени во Еуролинк гласаа за колега од административните сектори и администрација во секторот за продажба кој им дал најголема поддршка.

Признанијата за најдобрите К/Е и најдобар менаџер и најколега од административните сектори за 2023 година беа доделени на на продажната конференција во јануари 2024 година.

ПРОГРАМА ЗА НАТПРЕВАРИ И ПАТУВАЊА

Програмата во фокус ги става новите осигурувања и предвидува два полугодишни натпревари. Во натпреварот влегуваат сите продукти продажба во период од 6 месеци освен осигурување од автодговорност АО и ЗК, патничко осигурување и индивидуално осигурување од незгода на студенти.

Во секој натпревар се бираат најдобрите 9 продавачи и 2 ца вработени од административните сектори.

Во 2023 година се реализираа две патувања: во март 2023 - Прага, Чешка и во октомври – Будимпешта – Унгарија. .

АКТИВНОСТИ ВО ПРОЦЕСОТ НА УПРАВУВАЊЕ СО ПРОДАЖНАТА СИЛА

ПРОДАЖНА КОНФЕРЕНЦИЈА

Првата конференција во годината е посветена на секторот за продажба бидејќи е клучно секој К/Е да знае за новините во новата година:

- Очекувања и стратегија
- Анализа на пазарот за осигурување
- Новини во понудата и во наградувањето во секторот за продажба
- План и бенефити од продажни акции
- Поддршка со ЦРМ прилики
- Продажни планови
- Натпревари и континуирано наградување

На конференцијата на 12.1.2023 присуствуваа сите вработени од секторот за продажба и претставници од административните сектори.

КЛУЧНИ ДОКУМЕНТИ

Заради поголема структура и ред во работните активности на вработените во секторот за продажба постоечките алатки се унапредуваат за поголема организација, продуктивност и отворен дијалог во тимовите. Секторот за продажба работи по насоките дадени во:

- Прирачник за успешни менаџери на подружници
- Прирачник за успешни консултанти/експерти
- План на активности за продажба на имотно осигурување
- План на активности за продажба на животно осигурување
- План на активности за работа со правни субјекти
- Календар на контролни посети
- Агенда за посета од страна на контролниот тим
- Агенда и извештај од контролна посета за тимот за контрола
- Обрасци за евалуација
- План за контролни посети
- План за комуникација – акции, натпревари, имот.

ТРЕНИНГ И ОБУКА НА ВРАБОТЕНИТЕ

ЕКСТЕРНИ ОБУКИ

ОБУКА ЗА ПРОДАЖЕН ПРОЦЕС, ПЛАН ЗА РАЗВОЈ И ПРОДАЖБА НА ВРЕДНОСТИ

Во мај и јуни беа реализирани 2 дена обука за сите вработени во секторот за продажба. Се работеа следните теми:

- Професионална комуникација
- Личен бренд
- Матрица на бихејвиорални компетенции
- Личен и професионален план
- Поставување цели
- Продажна инка – процес
- USP – Уникатен предлог за продажба

ОБУКА ЗА ВРВНА КЛИЕНТСКА УСЛУГА

Во септември 2023 година за вработени во административни сектори се организираше еднодневна работилница со следните теми:

- Зошто ни е потребна врвна клиентска услуга

- CJM – Customer Journey Map
- 6 нивоа на услуга и став

Важноста на првиот впечаток

- Разбирање на невербалната комуникација на клиентот
- Уметност на поставување прашања и градење рапор
- Развој на вештини за слушање
- ДИСК – стилови и комуникација
- 6 чекори за подобрување на услугата

Стратегии за смирување на вознемирен клиент

ИНТЕРНИ ОБУКИ

ВЕБЕКС ОБУКИ

Во 2023 година се одржаа кратки вебекс обуки за продажната мрежа за:

- Мејл комуникација со клиенти
- Воспоставување и содржина на индивидуални LinkedIn профили
- Анализа на прилика
- Подготовка за продажен состанок
- Клучни информации за Еуролинк и групација Граве

РАБОТИЛНИЦИ ЗА ПРОДАЖНИ ТИМОВИ

Во март 2023 се одржаат работилници на 3 локации во земјата за продлабочување на знаење за имотни продукти и нивно тарифирање и процесот на продажба на правни лица. Менаџери на подружници и вработени од Секторот за осигурување и реосигурување беа во улога на предавачи а работилниците се одржаа на 3 локации: Штип, Битола и Скопје и учествуваа сите вработени во секторот за продажба.

РАБОТИЛНИЦИ ЗА МЕНАѢРИ НА ПОДРУЖНИЦИ

Во ноември и декември 2023 година се одржаа 2 интерни работилници за менаџери на подружници: на тема: Организација на работа со прилики и состаноци со правни лица и Стравување со приговори. Овие активности се дел од кампањата – Стратегија во пракса каде во фокус е имотното осигурување и Б2Б продажба.

ОБУКА ЗА БЕЗБЕДНОСТ НА ИНФОРМАЦИСКИ СИСТЕМИ

Во 2023 година, сите вработени учествуваа и успешно комплетираа обука за заштита на ИТ системи која според Правилникот за минимални стандарди на информационални системи за осигурителни друштва од АСО е задолжителна за сите вработени во осигурителни друштва. Оваа година вработените ја следеа обуката и го

пополнија тестот за проверка на знаење на е-платформата за учење на Агенција за електронски комуникации.

ГОДИШЕН СЕМИНАР

Во мај 2023 се организираше годишниот семинар за сите вработени во Еуролинк под мотото Имотот повеќе вреди со Еуролинк.

Колегите слушнаа за новата стратешка насока, активностите кои се планираат и што се очекува од сите вработени. Беше реализирана вежба во групи на тема: Иновација во клиентски сервис и изгласани двете најдобри идеи.

Како тим билдинг дружење беше организирана прошетка со брод и ручек на Св. Наум. Семинарот го реализиравме во Охрид.

ТИМ БИЛДИНГ

Во септември се организираше еднодневен тим билдинг во Винарија Вила Марија во Демир Капија. На тим билдингот вработените учествува во тимски активности за зајкнување на меѓусебното разбирање и тимскиот дух.

ИНТЕРНА И ЕКСТЕРНА КОМУНИКАЦИЈА

ИНТЕРНА КОМУНИКАЦИЈА ЗА ИМОТНО ОСИГУРУВАЊЕ

Од април се започна со реализација на интензивен план за комуникација за интерна комуникација на новата стратегија за имотно осигурување.

Во рамки на планот се објавени текстови, интервјуа, сведоштва, вебекс обраќања, вебекс обуки и сл.

Сите продуцирани материјали се објавени на Интранет страната.

ИНТРАНЕТ СТРАНА

Се продолжува со ажурирање на интранет страната со тековни активности кои ги засегаат вработените, новини, интервјуа, материјали и сл.

ЕУРОЛИНК ИНФОРМАТОР

Дистрибуирани се 12 електронски изданија на Еуролинк Информатор, месечник со кој се информираат сите вработените во Друштвото за новитети, постигнувања и сите актуелности во тековниот месец.

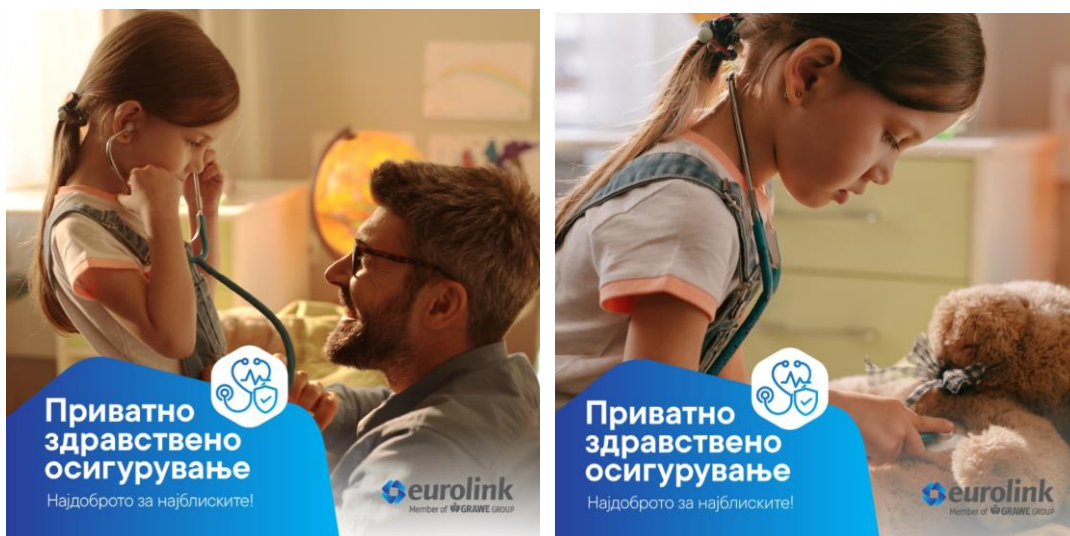
КОМУНИКАЦИЈА НА СОЦИЈАЛНИ МЕДИУМИ

Во 2023 година реализиран се објавени текстови за сведоштва за јубилејците, вработени кои работат веќе 10 или 20 години во компанијата. Истите се споделени во форма на постови на LinkedIn, Facebook, Instagram профилите на Еуролинк.

МАРКЕТИНГ, ОДНОСИ СО ЈАВНОСТ И ОПШТЕСТВЕНА ОДГОВОРНОСТ

Маркетинг активностите во тек на 2023 г. беа фокусирани на промоција на клучните продукти, зајакнување на онлајн продажбата и јакнење на брендот на Друштвото. Голем дел од активностите беа посветени на новата стратегија насочена кон зајакнување на продажбата на имотно осигурување за правните лица.

Првиот квартал беше посветен на изработка на нови промотивни материјали (флаери, постери, брошури, корпоративна презентација) и промоција на приватното здравствено осигурување. Во овој квартал се реализираше маркетинг кампања на ТВ, радио и дигитални медиуми под слоганот „Најдоброто за најблиските“. Видео материјалот беше продуциран во тек на претходната година, како продолжение на спотот за имиџ кампањата и беше прв ТВ спот за ПЗО кај нас.

Вториот квартал беше посветен на средување на изгледот на дел од филијалите на Друштвото и на промоција на имотното осигурување за правни лица. Филијалите добија нов изглед на излозите и ребрендирање на светлечките реклами со Member of GRAWE Group.

За промоција на имотното осигурување беа изготвени брошури на македонски и англиски јазик, во електронска и печатена форма, брендирање и материјали за промоција пред внатрешна јавност, корпоративна комуникација за поддршка на директна продажба итн.

Во **третиот квартал** промотивните и маркетинг активности се насочија кон засилена промоција на патничкото осигурување и особено неговата онлајн продажба. Се реализираше нова дигитална маркетинг кампања преку социјалните медиуми и порталите, под слоганот „Еднинствената летна грижа“. Кампањата даде фокус на

малите дилеми поврзани со патувањате, како на пример „Една или две топки сладолед?“ истакнувајќи ја безгрижноста на нашите осигуреници кои со нашето патничко осигурување ги оставаат на нас сите големи и вистински грижи. Кампањата продолжи до крајот на годината, со креативи и прашања соодветни за сезоната.

Четвртиот квартал беше период со засилени активности во поддршка на стратегијата за имотно осигурување и нејзина реализација на терен и во пракса. Активностите вклучуваа посета на дел од филијалите на терен, едукација и поддршка при пишана и вербална комуникација со правни лица, поддршка со корпоративни материјали за комуникација итн. Во овој правец, се работеше и на активирање на промоцијата на Друштвото на LinkedIn, и особено на засилување на присуството на нашите вработени, средување на нивните професионални профили со соодветен корпоративен брендинг, едукативни вебинари на тема менаџирање на профил и воспоставување содржина за споделување.

Друга значајна активност во овој квартал беше реализацијата на GRAWE фудбалската лига во која учествуваат тимови од сите GRAWE компании од регионот. Еуролинк осигурување беше ко-организатор и домаќин заедно со GRAWE Македонија.

Активности од областа на **односите со јавноста** беа особено присутни во тек на целата година, од кои може да се издвојат:

- Учество на Претседателот на Управен одбор (ПУО) во дебата “Not so small talk” во организација на Bloomberg Adria, каде главна тема беше имотното осигурување за правните лица, придобивките од ова осигурување и практиките на македонскиот осигурителен пазар.
- Учество на ПУО на експертски панел во рамки на Првата конференција за недвижности, на тема „Финансирање на проекти“.
- Интервју со ПУО за Bloomberg Adria за прва пазарна позиција на Друштвото.
- Учество на ПУО на панел дискусија на конференција „Родова еднаквост на работното место“ во организација на Алијансата за родова еднаквост.
- Изјава на ПУО за „Економија и бизнис“ за очекувањата и трендовите на економијата и осигурителниот сектор во 2024 год.
- Интервју со ПУО за Bloomberg Adria за плановите на Друштвото во 2024 година и за трендовите во иднустрijата.
- Интервју со директор на Сектор за продажба за веб портал Skorjeinfo на тема патничко осигурување.

Спонзорствата и активностите во општеството се реализираа со сличен интензитет како и претходната година. Во фокус беа активности кои поттикнуваат здрави навики, но и одржување и градење на веќе воспоставените партнерства од важност за општествениот живот. Од нив може да се издвојат:

- Женска трка во април, каде Друштвото беше спонзор и учесник со свој тим составен од вработени и членови на семејствата
- 1. Конференција за недвижности одржана во мај, каде покрај спонзорство Еуролинк осигурување зема учество со свој говорник на експертски панел
- Скопскиот маратон во октомври, традиционална активност каде Друштвото се јавува како спонзор и како учесник, оваа година со свој тим од 40 натпреварувачи, составен од вработени, членови на семејствата и соработници.
- Поддршката за 6. Конференција за е-трговија што се одржа во ноември, најголема од ваков вид во целиот регион.
- Поддршка на Музејот на современата уметност со кој креираваме кобрендирани годишни картички за бесплатен влез на сите изложби. Беше поделена нова количина од 40 ко-брендирани картички за лојални клиенти на Друштвото.

- Основачки член и активен поддржувач на Алијансата за родова еднаквост со активности во тек на целата година.

Други помали спонзорства се реализирани во вид на донации за училишта, клиенти на Друштвото и поддршка на неколку локални спортски активности.

ПОДАТОЦИ ЗА ОВЛАСТЕН НАДВОРЕШЕН РЕВИЗОР

Единствениот акционер на Друштвото, Grazer Wechselseitige Versicherung Aktiengesellschaft на седницата на Годишно Собрание на акционери донесе одлука со која Друштвото за ревизорски услуги „Grant Thornton“ Скопје го назначи за овластена ревизорска куќа за спроведување на надворешната ревизија на Годишната сметка и Финансиските извештаи на Друштвото за деловната 2023 година.

КЛАСИ НА ОСИГУРУВАЊЕ

Работите на осигурување, согласно Решенија од Министерството за финансии бр. 18-16582/6 од 11.11.2002 година и бр. 18-2491/6 од 30.03.2004 година, Друштвото ги врши во следните класи на осигурување:

1. Осигурувањето од последици на несреќен случај - незгода (вклучувајќи индустриски повреди и професионални заболувања), во случај на смрт или нарушување на здравјето поради повреда;
2. Здравствено осигурување;
3. Осигурување на моторни возила (каска);
4. Осигурување на шински возила (каска);
5. Осигурување на воздухоплови (каска);
6. Осигурување на пловни објекти (каска);
7. Осигурување на стока во превоз (карго);
8. Осигурување на имот од пожар и природни непогоди;
9. Други осигурувања на имот;
10. Осигурување од одговорност од употреба на моторни возила;
11. Осигурување од одговорност од употреба на воздухоплови;
12. Осигурување од одговорност од употреба на пловни објекти;
13. Општо осигурување од одговорност;
14. Осигурување на кредити;
15. Осигурување на гаранции;
16. Осигурување од финансиски загуби;
17. Осигурување на правна заштита;

18. Осигурување на туристичка помош.

ЕКОНОМСКО ОКРУЖУВАЊЕ

Во текот на 2023 година глобалната економија продолжи да заздравува од шоките поврзани со пандемијата, Руската инвазија во Украина, и двоцифрената инфлација.

Според проекциите на ММФ од октомври 2023 година растот на глобалната економија се очекува да забави од 3,5% во 2022 година на 3,0% во 2023 година. Растот кај развиените земји се очекува значително да забави од 2,6% во 2022 година на 1,5% во 2023 година, при посилна економска активност во однос на очекуваната во САД и побавна од очекувана економска активност во Еврозоната. Растот кај земјите во развој се очекува умерено да забави од 4,1% во 2022 на 4,0% во 2023, во услови на криза на пазарот на недвижности во НР Кина. Економската активност во ЕУ во 2023 година се очекува да остане слаба и да забележи раст од 0,7%. За СР Германија, земја во која е насочен најголемиот дел од извозот на домашните компании, е проектиран пад од 0,5% во 2023 година.

За домашната економија за 2023 година се очекува да се нотира закрепнување на економската активност и остварување на проектираниот раст од 2,3%. Притоа, домашната побарувачка е зајакната како резултат на понатамошниот раст на приватната потрошувачка (раст од 2,0%) поддржана од реалниот раст на платите, зголемувањето на пензиите и најавените мерки за дополнителна финансиска поддршка на граѓаните.

Согласно индексот на трошоците на живот, според податоците од страна на Државниот завод за статистика, Индексот на трошоците на животот (COICOP - Classification of Individual Consumption by Purpose) во 2023 година, во однос на 2022 година, бележи пораст од 9,4%, а индексот на цените на мало е 7,0%. Движењето на индексот на цените на мало во 2023 година, беше различно кај одделни групи производи. Пораст на индексите е забележан во сите групи: Индустрископрехранбени производи за 12,5%, Пијалаци за 9,7%, Земјоделски производи за 8,5%, Услуги за 6,0% и Индустриско-непрехранбени производи и тутун за 5,3%.

Инфлацијата во втората половина на годината забележа тренд на намалување, па според октомвриските проекции на НБРСМ кумулативната инфлација во 2023 ќе изнесува 9,5%.

Согласно податоците на ДЗС продолжува трендот на намалување на невработеноста, како и порастот на просечната нето-плата. Имено, индексот на просечната месечна исплатена нето-плата по вработен во ноември 2023 година, во однос на ноември 2022 година, изнесува 116.2. Просечната месечна исплатена нето-плата по вработен, во ноември 2023 година, изнесува 38 359 денари.

Според проекциите на Миистерството за финансии, реалниот пораст на нето платата во 2023 ќе изнесува 4,3%, стапката на невработеност ќе се намали на 12,8% (2022: 14,4%), но се очекува намалување и на стапката на вработеност на 45,5% од 47,3% забележана во 2022 година.

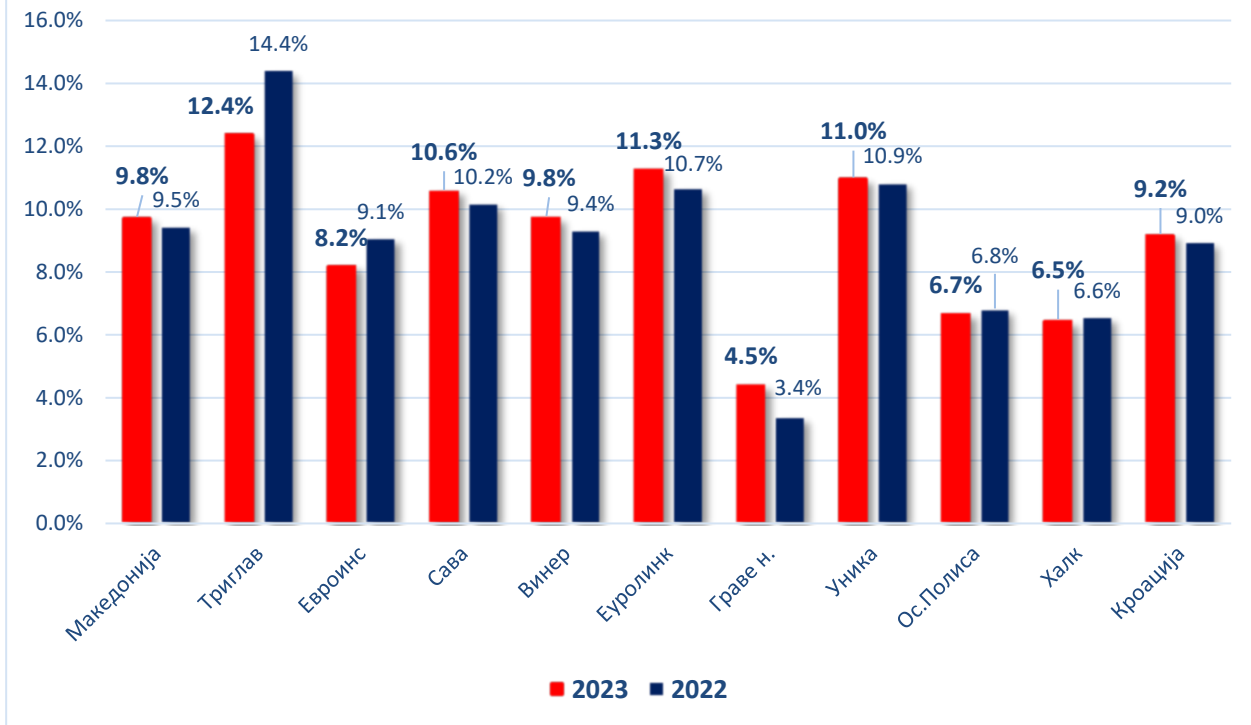
ПАЗАР НА НЕЖИВОТНО ОСИГУРУВАЊЕ

Согласно првично консолидираните податоци за 2023 година од Националното биро за осигурување, вкупниот пазар на неживотно осигурување во земјата реализираше премија во износ од ц. 11,86 милијарди денари, со што е остварен пораст од 13% во однос на 2022 година (2022: 10,50 милјарди денари) или во апсолутен износ за 1,35 милијарди денари.

Во 2023 година на пазарот се присутни 11 друштва за неживотно осигурување, при што 4 го надминуваат прагот на учество со над 10% од бруто полисираната премија (Триглав, Уника, Еуролинк и Сава), а 1 друштво е речиси до тој праг (Македонија - 9,8%). Најголемо поместување на пазарното учество во однос на 2022 бележи Триглав со пад од 2 п.п. или од минатогодишните 14,4% на 12,4% пазарно учество, при реализиран пад на бруто полисираната премија од 3%. Најголем пораст во апсолутен износ на БПП е остварен од Еуролинк во износ од 214 милиони денари односно во процентуален износ од 19%.

Имено, Друштвото оствари пазарно учество од 11,3% (2022: 10,7%), зголемено за 0,6 п.п. со што се врати на втората пазарна позиција на пазарот на осигурување во земјата. И натаму лидер на пазарот останува Триглав осигурување со 12,4% (2022: 14,4%), но со пад од 2 п.п.

Пазарно учество во БПП во 2023 и 2022

Од прегледот на целокупниот пазар на неживотно осигурување во однос на 2022 година, може да се истакне дека седум компании бележат пораст во БПП каде најизразен е порастот од 19% кај Еуролинк, додека кај четири друштва е забележан пад, а кој е највисок кај Триглав.

Апсолутно, во рамки на вкупните состојби на ниво на осигурителениот пазар, најголем придонес во растот на БПП има порастот во класата осигурувањето од авто-одговорност каде е забележан пораст на БПП од ц. 388 милиони денари (или 7% раст), додека, релативно, најголем пораст се забележува во класата здравствено осигурување со 48% раст, или апсолутен пораст во висина од ц. 324 милиони денари. Потоа, позначајни позитивни движења се присутни и кај следниве класи на осигурување: моторни возила – каско (187 милиони денари или 19%), останати осигурувања на имот (127 милиони денари или 9%), имот од пожари и др. непогоди (99 милиони денари или 13%).

Додека, негативни движења се присутни само во класата осигурување од финансиски загуби во апсолутен износ од 1,1 милион денари, односно намалени за 1%, што е незначително, и за класата и за целокупниот пазар.

Споредбено, Друштвото во 2023 година во однос на 2022 година, остварува најголем апсолутен пораст во класата здравствено осигурување за ц. 65 милиони денари или процентуално за 42% (48% раст на вкупниот пазар), потоа во имот од

пожари и други непогоди со ц. 41 милиони денари или за 30% (13% раст на вкупниот пазар) и останати осигурувања на имот со ц. 30 милиони денари или за 56% (9% раст на вкупниот пазар).

Пораст забележува и во следниве класи: незгода за 7% (11% раст на вкупниот пазар), стока во превоз-карго за 75% (9% раст на вкупниот пазар), општо осигурување од одговорност со 17% (19% раст на вкупниот пазар), осигурување на туристичка помош со 16% (21% раст на вкупниот пазар) и од моторни возила со 4% (7% раст на вкупниот пазар).

Бруто полисирана премија во 2023 и 2022 и % на пораст на ниво на вкупен пазар и Еуролинк (во 000 денари)

Р. бр.	Класа на осигурување	Еуролинк				Вкупно пазар			
		2023	2022	% на промена	апсолутна промена	2023	2022	% на промена	апсолутна промена
1	Незгода	96.746	90.665	7%	6.081	758.692	685.343	11%	73.349
2	Здравствено осигурување	217.603	152.935	42%	64.668	1.004.049	679.649	48%	324.401
3	Моторни возила - каско	106.495	90.656	17%	15.839	1.181.114	994.103	19%	187.010
4	Шински возила - каско	0	0		0	0	0		0
5	Воздухоплови - каско	78.100	61.912	26%	16.188	92.253	74.735	23%	17.518
6	Пловни објекти - каско	118	70	69%	48	1.762	1.650	7%	112
7	Стока во превоз - карго	7.786	4.454	75%	3.332	118.919	108.869	9%	10.049
8	Имот од пожари и други непогоди	177.708	136.526	30%	41.182	835.740	736.355	13%	99.384
9	Останати осигурувања на имот	83.970	53.963	56%	30.007	1.498.215	1.371.072	9%	127.143
10	АО (вкупно)	440.671	423.374	4%	17.297	5.595.487	5.207.931	7%	387.555
11	Одговорност воздухоплови	6.447	4.999	29%	1.448	28.792	19.703	46%	9.089
12	Одговорност пловни објекти	537	491	9%	46	4.379	3.682	19%	697
13	Општо осигурување од одговорност	75.984	64.827	17%	11.157	316.420	264.806	19%	51.614
14	Осигурување на кредити	0	0		0	60.331	47.943	26%	12.389
15	Осигурување на гаранции	7	15	-53%	-8	397,46	255	56%	142
16	Осигурување од финансиски загуби	484	439	10%	45	82.350	83.483	-1%	-1.134
17	Осигурување на правна заштита	0	0		0	2	3	-33%	-1
18	Осигурување на туристичка помош	46.429	39.997	16%	6.432	277.561	229.344	21%	48.217
	Вкупно	1.339.085	1.125.323	19%	213.762	11.856.463	10.508.928	13%	1.347.535

Во однос на пазарните учества во рамки на различните класи на осигурување Друштвото и натаму го одржува приматот (15-та година по ред), односно прво пазарно учество по обем на полисирана премија по основ на осигурување од општа одговорност со учество од 24% во вкупно полисираната премија во земјата во оваа класа, како и во воздухоплови-каска со учество од 85%. Исто така, во 2023 година

Друштвото се искачи и на првата позиција во класата здравствено осигурување со учество од 22% пред Кроација со 19% и тоа во услови на пораст на вкупниот пазар за 48%, како и во осигурување на имот од пожари и други непогоди со 21% учество на вкупниот пазар, пред Македонија со остварено учество од 20%. Потоа, втората пазарна позиција ја обезбедува во класата одговорноста за воздухоплови со учество од 22%, зад Винер со учество од 68%, како и во осигурување на туристичка помош со 17% учество на вкупниот пазар, зад Триглав со остварено учество од 21%.

Бруто полисирана премија за период од 01.01.2023 до 31.12.2023

во 000 мкд

Ред. бр.	Класа на осигурување	НЕЖИВОТ										Вкупно	
		Македонија	Триглав	Евроинс	Сава	Винер	Еуролинк	Граве Н.	Уника	Ос.Полиса	Халк		Кроација
1	Незгода	64.448	126.347	34.106	85.697	47.325	96.746	24.325	58.073	43.740	51.733	126.152	758.692
2	Здравствено осигурување	151.547	156.623	30.627	101.908	16.863	217.603	0	73.264	0	67.626	187.990	1.004.049
3	Моторни возила - каско	72.215	171.988	79.201	211.641	114.255	106.495	18.370	87.371	104.189	123.126	92.263	1.181.114
4	Шински возила - каско	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
5	Воздухоплови - каско	0	1.007	0	0	11.273	78.100	0	0	1.719	154	0	92.253
6	Пловни објекти - каско	9,35	160	1	674	245	118	0	52	232	271	0	1.762
7	Стока во превоз - карго	22.923	27.392	23.195	3.513	2.303	7.786	0	15.844	5.307	5.407	5.248	118.919
8	Имот од пожари и други непогоди	168.915	90.543	70.680	87.075	18.531	177.708	3.704	37.032	53.245	58.961	69.346	835.740
9	Останати осигурувања на имот	322.997	227.719	236.613	161.086	159.962	83.970	1.924	181.647	26.003	54.949	41.346	1.498.215
10	АО (вкупно)	284.834	488.385	480.481	509.527	721.049	440.671	473.969	784.343	514.414	367.749	530.064	5.595.487
11	Одговорност воздухоплови	0	1.142	0	0	19.458	6.447	0	0	1.492	77	176	28.792
12	Одговорност пловни објекти	315,72	406	65	1.056	465	537	0	423	647	328	137	4.379
13	Општо осигурување од одговорност	45.005	46.287	8.058	20.061	20.088	75.984	600	40.661	22.629	24.115	12.933	316.420
14	Осигурување на кредити	2.430	21.288	1.144	18.545	14.368	0	0	0	0	198	2.358	60.331
15	Осигурување на гаранции	3,08	152	0	4	0	7	0	0	3	228	0	397
16	Осигурување од финансиски загуби	9.509	54.625	148	7.451	0	484	0	7.007	0	2.511	614	82.350
17	Осигурување на правна заштита	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	2	2
18	Осигурување на туристичка помош	12.118	58.575	11.308	49.790	13.681	46.429	4.935	19.931	23.954	13.362	23.478	277.561
	Вкупно	1.157.270	1.472.638	975.627	1.258.026	1.159.866	1.339.085	527.827	1.305.648	797.574	770.796	1.092.107	11.856.463

% по друштво за неживотно осигурување	9,76%	12,42%	8,23%	10,61%	9,78%	11,29%	4,45%	11,01%	6,73%	6,50%	9,21%	100,00%
---------------------------------------	-------	--------	-------	--------	-------	--------	-------	--------	-------	-------	-------	---------

Извор: Првично консолидирани податоци од Национално Биро за осигурување на Република Северна Македонија

Структура (пазарно учество) на бруто полисираната премијата, поединечно по класи во 2023 година, по осигурителни друштва

Ред. бр.	Класа на осигурување	Неживот											Вкупно
		Македонија	Триглав	Евроинс	Сава	Винер	Еуролинк	Граве н.	Уника	Ос.Полиса	Халк	Кроација	
1	Незгода	8%	17%	4%	11%	6%	13%	3%	8%	6%	7%	17%	100%
2	Здравствено осигурување	15%	16%	3%	10%	2%	22%	0%	7%	0%	7%	19%	100%
3	Моторни возила - каско	6%	15%	7%	18%	10%	9%	2%	7%	9%	10%	8%	100%
4	Шински возила - каско												
5	Воздухоплови - каско	0%	1%	0%	0%	12%	85%	0%	0%	2%	0%	0%	100%
6	Пловни објекти - каско	1%	9%	0%	38%	14%	7%	0%	3%	13%	15%	0%	100%
7	Стока во превоз - карго	19%	23%	20%	3%	2%	7%	0%	13%	4%	5%	4%	100%
8	Имот од пожари и други непогоди	20%	11%	8%	10%	2%	21%	0%	4%	6%	7%	8%	100%
9	Останати осигурувања на имот	22%	15%	16%	11%	11%	6%	0%	12%	2%	4%	3%	100%
10	АО (вкупно)	5%	9%	9%	9%	13%	8%	8%	14%	9%	7%	9%	100%
11	Одговорност воздухоплови	0%	4%	0%	0%	68%	22%	0%	0%	5%	0%	1%	100%
12	Одговорност пловни објекти	7%	9%	1%	24%	11%	12%	0%	10%	15%	7%	3%	100%
13	Општо осигурување од одговорност	14%	15%	3%	6%	6%	24%	0%	13%	7%	8%	4%	100%
14	Осигурување на кредити	4%	35%	2%	31%	24%	0%	0%	0%	0%	0%	4%	100%
15	Осигурување на гаранции	1%	38%	0%	1%	0%	2%	0%	0%	1%	57%	0%	100%
16	Осигурување од финансиски загуби	12%	66%	0%	9%	0%	1%	0%	9%	0%	3%	1%	100%
17	Осигурување на правна заштита	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	100%	100%
18	Осигурување на туристичка помош	4%	21%	4%	18%	5%	17%	2%	7%	9%	5%	8%	100%
	Вкупно	10%	12%	8%	11%	10%	11%	4%	11%	7%	7%	9%	100%

* * *

Во 2023 година Друштвото се соочи со следниве конкретни предизвици:

- Зголемена активност на банките во процесот на продажба на имотно осигурување за физички лица и условување на клиентите за избор на осигурителни продукти од нивните партнерски осигурителни компании
- Континуирано и неконтролирано зголемување на трошоците за медицински услуги кај приватните здравствени установи, а со тоа и за трошоците за сервисирање штети во здравствено осигурување (30-40% зголемување)
- Зголемување на фреквенцијата на временските непогоди
- Дополнително зголемување на премиите за реосигурување
- Нереализирање на планирани странски инвестиции и големи инфраструктурни проекти
- Недостиг на раст на економската моќ на физичките лица и сериозни ликвидносни нарушувања кај правните лица, а како резултат на тоа и значително намалена наплата на побарувањата
- Недостиг на кадри за работа, посебно во делот на продажбата

ДЕЛОВНА ПОЛИТИКА

Деловната политика и во 2023 година е утврдена врз основа на Стратегијата и деловните акти на Друштвото, Законот за супервизија на осигурувањето и останатата законска и подзаконска регулатива која ја уредува проблематиката на осигурување во земјата.

Деловната политика се темели на определбите, да Друштвото екипирано со високо стручен кадар применува деловна филозофија и професионалност во извршувањето на дејноста и креира препознатлив имиџ на вистински партнер во полето на осигурувањето во Република Македонија.

Деловната политика на Друштвото има за цел натамошна афирмација на Друштвото, градење на доверба и поттикнување интерес на граѓаните и правните лица во осигурителниот систем во земјата.

Деловната политика за 2023 година ги инкорпорира следните вредности врз кои се темели делувањето на Друштвото:

- професионален однос и комуникација со клиентите;

- стручно проценување на ризиците и договарање на соодветно покритие;
- навремено и ефикасно решавање на настанатите штети;
- стручност во управување со ризиците од работењето на Друштвото;
- транспарентност во работењето и известувањето на органите на управување, акционерот на Друштвото и законски надлежните органи;
- актуарско проценување на техничките резерви и нивно издвојување согласно законските прописи, подзаконските акти и актите на Друштвото;
- промоција на Друштвото, генерално, како и на производите од осигурување кои ги нуди на пазарот;
- тимска работа и поддршка;
- развој на кадарот, унапредување на знаењето и
- градење на деловни врски со професионалните афилијации во земјата и странство.

АНАЛИЗА НА РАБОТЕЊЕТО НА ДРУШТВОТО

Активности на Друштвото

Активностите на Друштвото во 2023 година, беа во насока на зајакнување на пазарната позиција, одржување и проширување на осигурителното портфолио, наплатата на побарувањата и одржување на стабилноста на инвестициското портфолио, како и на навременото сервисирање и исплата на штетите, а сето тоа проследено со дигитализација на голем дел од процесите.

Во известителниот период освен одржување на тековното портфолио, Друштвото работеше на експанзија на портфолиото преку стекнување со нови мали осигурувања од сите класи на осигурување и поголеми клиенти во областа на имотното осигурување. Дополнително, Друштвото се посвети на предоговарање на условите за здравствено осигурување со сите корпоративни клиенти, со цел подобрување на техничките резултати.

Друштвото водеше политика на експанзија на продажбата во сите класи, со посебен акцент на имотното осигурување. Во овој сегмент главниот фокус беше насочен кон аквизиција на нови клиенти и тоа од два клиентски сегменти. Првиот сегмент е групата на мали и средни претпријатија, а вториот во областа на обновливи извори на енергија. Друштвото се профилираше како прва и единствена осигурителна компанија за обезбедување на ефикасна осигурителна заштита за ветро паркови. Истовремено, Друштвото ја обработи речиси една третина од дата базата на мали и средни претпријатија преку реализирање на првични состаноци за имотно

осигурување. Со цел обезбедување на подобра услуга за клиентите, Друштвото ги ревидираше сите продукти за мали и средни претпријатија и организираше сеопфатни обуки за нивна примена во продажбата.

Дополнително, интензивно се работеше и на дополнително ревидирање на ценовната политика на Друштвото, со цел прилагодување кон новите трендови во трошоците за сервисирање на оштетните побарувања. Паралелно, се ревидираа и сумите на осигурување во имотните осигурувања, со цел избегнување на подосигурување и спречување на незадоволство кај клиентите при склучување на осигурувањето или при настанување на штета.

Во делот на сервисирање на клиентите, Друштвото воведе целосна дигитална евиденција на штетите, со што го олесни процесот на пријава, следење и ликвидација на штети.

Друштвото во 2023 година се помести за една пазарна позиција, од третата на втората пазарна позиција, мерена според учеството во бруто полисираната премија на ниво на целокупен пазар за неживотно осигурување (со пазарно учество од 11,3%, 2022: 10,7%), со остварен значителен пораст од 19% во вкупната бруто полисирана премија (пазар: 13%).

Притоа, посебен придонес на ниво на пазарот Друштвото забележува во класата каско осигурување за воздухоплови, каде ја задржува лидерската позиција стекната минатата година со пазарно учество од 85% (2022: 83%) во рамки на класата, и тоа со реализиран раст во БПП од 23%. Исто така, Друштвото веќе петнаесетта година по ред го има апсолутниот примат во класата општо осигурување од одговорност со пазарно учество од 24% (2022: 24%), со реализиран пораст од 19%. Додека, во класата за здравствено осигурување ја презема лидерската позиција со 22% од вкупниот пазар, со остварен пораст од 42% (при 48% раст на вкупниот пазар).

Продажба

Во 2023 година Друштвото оствари бруто полисирана премија од 1.339.085 илјади денари што е за 213.762 илјади денари повисок обем од остварениот во 2022 година (2022: 1.125.323 илјади денари) односно за 19%. Притоа, согласно првично консолидираните податоци за 2023 година од НБО, Друштвото се врати на втората пазарна позиција на пазарот на неживотно осигурување со учество од ц. 11,3%, при што забележа и зголемување на пазарното учество за 0,6 процентни поени во однос на минатата година кога учеството беше 10,7% и Друштвото беше на третата пазарна позиција.

Во структурата на бруто полисирана премија, најзастапено е осигурувањето на моторни возила од автоодговорност со 33% (38% во 2022 година). Притоа, треба да се напомене дека на ниво на пазар, процентуалното учество на оваа класа на осигурување во структурата на портфолиото на Друштвото е значително пониско од пазарот (кое во 2023 година изнесува 47%, 2022: 50%).

Потоа, осигурувањето од пожар и други имотни осигурувања со 19% (17% во 2022 година); здравствено осигурување со 16% (14% во 2022 година); осигурувањето од незгода со 7% (8% во 2022 година); каско осигурувањето на моторни возила со 8% (8% во 2022 година), општа одговорност со 6% (6% во 2022 година), каско-авиони со 6% (6% во 2022 година), а потоа и туристичка помош со 3% (4% во 2022 година).

Бруто полисирана премија по класи, реализација во 2023 и 2022 год.

	2023 реализација	2022 реализација	Промена во % 2023/2022	Структура 2023	Структура 2022
1 Незгода	96.746	90.665	7%	7%	8%
2 Здравствено осигурување	217.603	152.935	42%	16%	14%
3 Каско - Моторни возила	106.495	90.656	17%	8%	8%
5 Каско – Авиони	78.100	61.912	26%	6%	6%
6 Каско - пловни објекти	118	70	69%	0%	0%
7 Карго	7.786	4.454	75%	1%	0%
8 Пожар	177.708	136.526	30%	13%	12%
9 Други имотни	83.970	53.963	56%	6%	5%
10 А/О - Моторни возила	440.671	423.374	4%	33%	38%
11 А/О – авиони	6.447	4.999	29%	0%	0%
12 А/О - пловни објекти	537	491	9%	0%	0%
13 Општа одговорност	75.984	64.827	17%	6%	6%
15 Гаранции	7	15	-53%	0%	0%
16 Финансиски загуби	484	439	10%	0%	0%
18 Туристичка помош	46.429	39.997	16%	3%	4%
Вкупно полисирана премија	1.339.085	1.125.323	19%	100%	100%

Од вкупната продажба, продажбата преку Секторот за осигурување и реосигурување учествува со 50% во реализираната бруто полисирана премија во известителниот период (2022: 43%), а истата е за 36% над нивото од минатата година.

Додека пак, продажбата преку Секторот за продажба учествува со 50% во бруто полисираната премија во периодот (2022: 57%) и е за 6% повисока во однос на истиот период од минатата година.

Притоа, во секторот продажба акцентот беше, во најголем дел, ставен на клучните продукти во контекст на пост-здравствената криза, каде и се постигнати

позитивни резултати, како што е здравственото осигурување (со пораст од 21%), како и на враќањето на продажбата на каско (со забележан пораст на вкупната класа од 17%), имотот - во класа 8 со раст од 16%, како и пораст во осигурувањето на туристичка помош од 18%.

Секторот за осигурување и реосигурување, продолжи со успешната аквизиција на најголемиот градежен проект кој започна со реализација во 2023 година, а ќе продолжи и во текот на наредните години. Се работи за изградба на авто-патишта на неколку коридори на територијата на Северна Македонија, а главен изведувач е конзорциумот Бехтел и Енка.

Исто така, успешно се завршија обновите на најголемиот дел од договорите за Приватно здравствено осигурување по зголемени цени. Имено, и во текот на 2023 година продолжи трендот на раст на цените на медицинските услуги, поради што бевме приморани да реагираме соодветно преку зголемување на премиите за оваа класа на осигурување.

Продолжи и успешната соработка со нашите најголеми клиенти, а тоа се следниве:

- ✓ Здравствено осигурување на вработените во Амбасадата на САД;
- ✓ Осигурување на имотот и одговорноста на ТАВ Македонија;
- ✓ Објекти во градба за Синохидро корпорација;
- ✓ Имот и одговорност на Македонски Телеком;
- ✓ Имот, здравствено и незгода на Цементарница УСЈЕ;
- ✓ Имот, незгода и моторни возила на Ван Хоол Македонија и др.
- ✓ Осигурувањето на хеликоптерите на МВР.

Притоа, стекнати се и нови големи клучни клиенти, а тоа се следниве:

- ✓ Здравствено осигурување на вработените во Сеавус.
- ✓ Ветерен Парк - Калтун Енерџи

Бруто полисирана премија по квартали, реализација во 2023 и 2022 год., по сектори
(во илјади денари)

Квартал	2022	2022 кумул.	2023	2023 кумул	2023 план	2023 план кумул	% 2023/2022	2023 кумул/ 2022 кумул
Q1	333.786	333.786	440.332	440.332	334.857	269.962	32%	32%
Q2	307.902	641.689	371.852	812.184	310.141	547.676	21%	27%
Q3	235.038	876.726	257.333	1.069.517	237.954	775.699	9%	22%
Q4	248.597	1.125.323	269.567	1.339.085	241.514	1.000.020	8%	19%
	1.125.323		1.339.085		1.124.467		19%	
			100%					

Сектор за осигурување и реосигурување

Квартал	2022	2022 кумул.	2023	2023 кумул	2023 план	2023 план кумул	% 2023/2022	2023 кумул/ 2022 кумул
Q1	183.621	183.621	267.634	267.634	181.121	127.447	46%	46%
Q2	142.881	326.502	189.651	457.285	141.341	258.210	33%	40%
Q3	63.259	389.761	86.871	544.156	62.319	327.835	37%	40%
Q4	97.429	487.190	118.838	662.994	99.653	420.219	22%	36%
	487.190		662.994		484.434		36%	
	43%		50%					

Сектор за продажба

Квартал	2022	2022 кумул.	2023	2023 кумул	2023 план	2023 план кумул	% 2023/2022	2023 кумул/ 2022 кумул
Q1	150.165	150.165	172.698	172.698	153.736	142.515	15%	15%
Q2	165.021	315.187	182.201	354.899	168.801	289.466	10%	13%
Q3	171.778	486.965	170.463	525.361	175.635	447.863	-1%	8%
Q4	151.168	638.133	150.730	676.091	141.861	579.802	0%	6%
	638.133		676.091		640.033		6%	
	57%		50%					

Гледано по различни дистрибутивни канали, во 2023 година од вкупната премија, 76,7% е остварена преку директна продажба, што е за 1,6 п.п. над нивото од минатата година (2022: 75,1%), 18% е преку осигурителните брокерски друштва, за 1,1 п.п. пониско од минатата година (2022: 19,1%), а останатата структура од други дистрибутивни канали (туристички агенции, застапници и останати) е застапена со 5,3%, за 0,5 п.п. пониска од минатата година (2022: 5,8%).

Реализација на БПП по дистрибутивни канали

во 000 денари	2023	2022	% на промена	Структура на премија	
				2023	2022
Дистрибутивни канали	1	2	3=1/2	4	5
Директна продажба	1.026.368	845.265	21%	76,65%	75,11%
Осиг. брокерски друштва	241.161	215.206	12%	18,01%	19,12%
Туристички агенции	13.059	10.583	23%	0,98%	0,94%
Банки	0	0		0,00%	0,00%
Застапници во осигурување	56.136	51.773	8%	4,19%	4,60%
Останати дист. канали (Телеком и сл.)	2.361	2.496	-5%	0,18%	0,22%
Вкупно	1.339.085	1.125.323	19%	100,00%	100%

Наплата на побарувања

Процесот на следење на наплатата е во целост имплементиран во CRM софтверот, и тоа и за активностите за доброволна и за активностите за присилна наплата. Софтверот во овој дел на службите им овозможува, на редовна основа, користење на сите алатки за наплата: автоматизирано испраќање на СМС и e-mail пораки за рани долгови, како и писмени опомени (известувања за долг за рани долгови, како и последни опомени, за постари долгови пред присилна наплата). Во делот на присилната наплата преку софтверот се добиваат нотификации за следење на роковите за постапување, како и за наплата на утужени долгови.

Покрај тоа што процесот е воден од CRM софтверот, преку генерирање на дневни задачи, истиот овозможува и редовен мониторинг на завршените задачи, како од страна на Одделот за поддршка на клиенти, надлежни за наплатата од физички лица, така и од Службата за наплата за делот на наплатата од правни лица, од страна на Директорот на Секторот за финансии. Покрај следењето, записите кои се креираат во софтверот, овозможуваат и контрола на квантитетот и квалитетот на завршените задачи од страна на агентите на наплата, а со самото тоа и понатамошна обука и давање на насоки за што подобро извршување на задачите и водење на процесот на наплата од клиентите.

Во 2023 година, во процесот на наплата од клиенти-физички лица се воведоа новини, и тоа:

- автоматизирано испраќање на „персонализирана“ смс-порака за информирање на клиентите за моменталниот долг (ИНФО-смс, пандан на месечна сметка), на месечна основа, а која клиентите ја добиваат на секој 7-ми ден во месецот за состојбата на нивниот долг кон Друштвото на крајот на претходниот месец.
- Потоа, доколку долгот е постар од 120 дена, секој клиент на 20-ти во месецот добива „ескалирачка“ смс-порака со „ОПОМЕНА“ или „ПОСЛЕДНА ОПОМЕНА“ за долгот со повик за плаќање во рок.
- Дополнително, доколку долгот после ПОСЛЕДНАТА ОПОМЕНА, во рок од 15 дена, сеуште не е измирен, се одвива процес на автоматизирано испраќање на смс-порака на клиентот со известување за утужување на неговиот долг, односно покренување на постапка за присилна наплата.

Па така, Службите за наплата се водени и постапуваат во контекст на овој процес, Службата за наплата (во делот на иницирање на поведување на постапка за утужување на долг) и Секторот за правни работи и усогласување со закони (во делот на поведување и водење на постапка за присилна наплата).

Побарувања по основ на премија

Вкупните побарувања по основ ненаплатена премија со состојба на 31.12.2023 година изнесуваат 415.101 илјади денари. Истите се за 1,6% пониски од остварените на 31.12.2022 година (2022: 422.048 илјади денари). Додека, нивната сегашна вредност (коригирана за состојбата на исправката на вредност на побарувањата) е во висина од 303.285 илјади денари, што претставува за -7% пад во однос на сегашната вредност на побарувањата на крајот на 2022 година (2022: 326.470 илјади денари). Споредбено со 2022, најголеми промени се однесуваат кај сегашната вредност на недоспеаните побарувања односно истите се намалени за 7%, додека кај сегашната вредност на доспеаните побарувања намалувањето е 7%. Гледано по старосна структура, се забележува поместување на побарувањата од категориите „до 30 дена“ и „од 31-60“ (намалување за 27% односно 14% соодветно) кон категориите „од 61-120“ (зголемување за 26%) и категоријата „од 121 до 270“ (зголемување за 51%).

Во рамки на вкупните побарувања по основ на премија, побарувања во износ од 207.580 илјади денари, односно 50% се недоспеани (2022: 222.825 илјади денари, или 53%), додека 207.521 илјади денари, односно 50% се доспеани побарувања (2022: 199.224 илјади денари, или 47%).

Доспеаните побарувања по основ на премија се за 8,3 милиони денари повисоки во однос на остварените на 31.12.2022 година, што претставува зголемување за 4,2%. Додека, недоспеаните побарувања се пониски за 17 милиони денари, што претставува намалување за 8%.

Состојбата на исправката на вредност на 31.12.2023 година (после отписите на дел од побарувањата во висина од 3.479 илјади денари, 2022: 5.067 илјади денари) на побарувањата по основ на премија изнесува 111.815 илјади денари, која е за 17% повисока во однос на состојбата на исправката на вредност на побарувањата искажана на 31.12.2022 година во висина од 95.579 илјади денари.

Исправката на недоспеаните побарувања (во висина од 100% од износот на побарувањето за сите валути (доспевање), односно договорени датуми на плаќање после датумот на истек на скаденцата од договорот за осигурување) во 2023 година изнесува 1.744 илјади денари и е повисока од искажаната исправка на вредност за овие побарувања во 2022 година (581 илјади денари).

Побарувања по основ на премија

2023				2022			% промена на сегашна вредност на побарувања 2023/2022
старосна структура	Побарувања	Состојба на исправка на вредност	Сегашна вредност на побарувања	Побарувања	Состојба на исправка на вредност	Сегашна вредност на побарувања	
до 30 дена	39.166.238	0	39.166.238	54.150.842	-335.681	53.815.161	-27%
од 31-60	18.987.456	-1.897.878	17.089.578	22.093.562	-2.310.555	19.783.007	-14%
од 61-120	25.437.279	-7.884.938	17.552.341	20.454.986	-6.472.942	13.982.044	26%
од 121-270	41.678.365	-21.255.861	20.422.504	28.631.494	-15.082.008	13.549.486	51%
од 271-365	11.099.504	-7.880.643	3.218.861	10.891.301	-7.794.196	3.097.105	4%
над 365 дена	71.152.304	-71.152.304	0	63.002.106	-63.002.106	0	
Доспеани побарувања	207.521.146	-110.071.624	97.449.522	199.224.291	-94.997.488	104.226.803	-7%
Недоспеани побарувања	207.579.504	-1.743.632	205.835.872	222.824.545	-581.296	222.243.249	-7%
	415.100.650	-111.815.256	303.285.394	422.048.836	-95.578.784	326.470.052	-7%

Во 2023 година регистрирани се нови 2.034 предмети за присилна наплата, што е за 70,35 % повеќе во однос на 2022 година (2022: 1.143).

Од горенаведените предмети завршена е постапката за присилна наплата за 1.060 предмети со вкупна вредност од 13.012.542 денари, а останати се 974 активни предмети, со вкупна вредност од 17.780.869 денари.

Од архивирани предмети за 2023 година - 977 се архивирани како целосно наплатени или наплатена е премија за предмети од 2023 година во износ од 12.973.348,00 денари.

Година	Вкупно		Активни		Архивирани	
	Бр.	мкд	Бр.	мкд	Бр.	мкд
2022	1.143	15.563.866	396	6.008.207	747	9.555.659
2023	2.034	30.793.411	974	17.780.869	1.060	13.012.542

Заклучно со 2023 година, Друштвото има покрената постапка за присилна наплата за 14.399 случаи на побарувања по основ на премија, во вкупна вредност од 276.878.869 денари. од кои 3.474 се активни предмети во вкупна вредност од 49.805.873 денари, а 11.134 предмети се архивирани предмети, во вкупна вредност од 135.715.699 денари.

Година	Вкупно		Активни		Архивирани	
	Бр.	мкд	Бр.	мкд	Бр.	мкд
2004-2014	2.734	127.971.778	311	3.754.278	2.459	121.846.434
2015-2022	9.631	118.113.680	2.189	28.270.726	7.615	856.723
2023	2.034	16.355.346	974	17.780.869	1.060	13.012.542
ВКУПНО	14.399	276.878.869	3.474	49.805.873	11.134	135.715.699

Треба да се напомене дека вредноста на побарувањата по „активните“ предмети, за кои е во тек формална постапка, било пред нотар, суд или извршител, е објективно пониска од прикажаната во табелата, односно делумно е наплатена.

Во табелата износите на побарувањата се евидентирани според износот на премијата за која постапката е поведена.

Исто така, заклучно со 2023 година регистрирани се 42 активни предмети – побарувања по основ на премија, со поднесена „Пријава на побарување на стечајна маса“ со вкупна вредност 10.303.313 денари и 4 активни предмети - побарувања по основ на премија со понесена „Пријава на побарување во ликвидација“ со вкупна вредност од 71.134 денари.

Побарувања по основ на регреси за штети

Вкупните ненаплатени побарувања по основ на регреси за штети на 31.12.2023 година изнесуваа 26.948 илјади денари и истите се за 2% пониски од остварените во 2022 година (27.415 илјади денари).

Намалување на побарувањата е евидентирано кај регресите за штети по основ на автоодговорност (-2%), регресите по основ кредити (-8%), за каско осигурување (-1%) и регреси по основ на незгода (-100%).

Во структурата и натаму најзастапени се побарувањата од регреси по авто одговорност (67%) кои се на исто ниво во однос на 2022 година.

Побарувања од регреси за штети

(во 000 денари)				Структура во %	
	2023	2022	% на промена	2023	2022
регреси-незгода	0	4	-100%	0%	0%
регреси-каска	6.721	6.795	-1%	25%	25%
регреси-авто одговорност	18.502	18.810	-2%	69%	69%
регреси-кредити	965	1.046	-8%	4%	4%
регреси- НН возила	760	760	0%	3%	3%
Вкупно	26.948	27.415	-2%	100%	100%

За овие побарувања, согласно регулативата, Друштвото изврши исправка на вредност/резервација во вкупен износ од 26.167 илјади денари, од кои 26.151 илјади денари се исправка на побарувања од ненаплатени регреси доспеани заклучно со 31.12.2022 година, односно во доцнење од над 365 дена со исправка на вредност во висина од 100%.

Старосна структура во 000 денари	Вкупно доспеани регреси		Исправка на вредност	
	износ	% на учество	износ	% на учество
Недоспеани регреси	0	0%	0	0%
до 30 дена	759	3%	0	0%
од 31 до 60 дена	0	0%	0	0%
од 61 до 120 дена	20	0%	6	0%
од 121 до 270 дена	18	0%	9	0%
од 271 до 365 дена	0	0%	0	0%
над 366 дена	26.151	97%	26.151	100%
Вкупно	26.948	100%	26.167	100%

Во известителната година, согласно регулативата, Друштвото изврши исправка на вредноста /резервација на побарувања по основ провизија за реосигурувања, цесии и останати побарувања.

На крајот на 2023 година, по овие основи, евидентирани се ненаплатени побарувања во вкупен износ од 16.576 илјади денари, што е за 18% повеќе од 2022 година. Друштвото изврши резервација на доспеаните побарувања по овие основи во износ од 7.878 илјади денари, што е за 134 илјади денари пониско од минатата година.

Останати побарувања (во 000 денари)	2023		2022		% промена побарувања	Структура на побарувања во %	
	вкупно побарувања	исправка на вредност	вкупно побарувања	исправка на вредност		2023	2022
Провизии од реосигурување	414	294	97	97	327%	2%	1%
- пожар	0	0	82	82		0%	1%
- каско воздухоплови	414	294	0	0		2%	0%
- општа одговорност	0	0	15	15		0%	0%
Услужни штети	5.306	610	4.509	1.456	18%	32%	32%
Цесии	4.217	3.998	3.927	3.927	7%	25%	28%
Останато	6.639	2.976	5.488	2.532	21%	40%	39%
Вкупно	16.576	7.878	14.021	8.012	18%	100%	100%

Во текот на третиот квартал од 2020 беше покрената стечајна постапка врз Еуростандард банка поради што Друштвото пријави побарувања во стечајната маса во висина од 12.390 илјади денари. Истовремено, согласно регулативата евидентираше 100% исправка на овие побарувања.

Заклучно со 31.12.2021 година состојбата на овие побарувања беше непроменета. Во текот на 2022 година беа наплатени побарувања во висина од 4.319 илјади денари, додека во 2023 година дополнително беа наплатени побарувања во висина од 2.939 илјади денари.

	2023		2022	
	вкупно побарувања	исправка на вредност	вкупно побарувања	исправка на вредност
Депозит	5.132	5.132	8.058	8.058
Парични средства и парични еквиваленти	0	0	0	0
Побарувања по основ на камата од депозит	0	0	13	13
Вкупно	5.132	5.132	8.071	8.071

Состојбата на овие побарувања заклучно со 31.12.2023 е намалена на 5.132 илјади денари, односно наплатени се 50% од побарувањата на Друштвото пријавени во стечајната маса на банката.

Реосигурување

Друштвото во 2023 години продолжи со политиката на обезбедување квалитетно реосигурително покритее. Имено, за основните класи на осигурување – имотно осигурување, автоодговорност и зелена карта, каско, незгода и патничко осигурување се обновени договорите за реосигурување со реномирани водечки реосигурувачи.

Новина во 2023 е дека Друштвото, за прв пат, за осигурувањето на автоодговорност и зелена карта склучи договор за реосигурување со Grazer Wechselseitige Versicherung. Со цел натамошно обезбедување на стабилност на осигурителното портфолио, друштвото продолжи да ги обновуваа и сите други договори за реосигурување вклучително и факултативните договори за реосигурување за одделни ризици.

И во текот на оваа година имаше зголемување на премијата за реосигурување скоро кај сите класи на реосигурување. И покрај зголемувањето на трошоците на

реосигурување, друштвото продолжи да го реосигурува вишокот на ризик односно делот од преземените ризици кои го надминуваат максималниот самопридржај на Друштвото со соодветни договори за реосигурување.

Во текот на 2023 Друштвото исто така изврши прилагодување на програмата за реосигурување согласно со препораките од АСО.

Штети

Пораст на бројот на пријавени и ликвидирани штети во однос на претходната година изнесува 32%, односно 33%. Порастот очекувано, најмногу е изразен во класа 02 - здравствено осигурување, и тоа пораст од 53% на пријавени штети, како и зголемување за 55% на бројот на ликвидирани штети.

Сите планирани проекти и акции за спроведување и имплементирање на дигитализирано управување и извршување на штети се остварија во целост. Секако останува простор за доусовршување и развој на процесите, со тенденција на воведување на најсовремен начин на управување со штетите – комплетно дигитализиран и paperless процес.

Со имплементација на дигитално управување со штети се вовеле детална, автоматизирана и зголемена контрола на сите процеси и генерирање на алерти и информации на панели за сите потребни рокови за спроведување на процесите согласно законските и подзаконските акти.

Дигиталното извршување на процесите во штети остави простор за поголема посветеност на вонсудско решавање на штети и длабока анализа на комплексни штети (1,5% утужени штети од вкупно пријавени).

Интерните контроли на Тимовите за контрола, како и обуките на вработените во Секторот за процена и ликвидација на штети беа успешно спроведени и истите придонесоа за дополнителна ефикасност во самиот процес.

Динамиката на пријава и решавање штети по одделни класи на осигурување во текот на 2023 година е како што следи:

период 01.01.2023-31.12.2023	Број на ликвидирани штети	Број на одбиени штети	Број на резервирани штети на 31.12.2022	Број на пријавени штети	Динамика на решавање на штети во %	
	1	2	3	4	$5 = \frac{(1+2)}{(3+4)} * 100$	
незгода	01	1.176	134	198	1.305	87%
здравствено	02	12.730	1438	1062	14.051	94%
каска моторни возила	03	627	123	292	833	67%
каска шински возила	04	0	0	0	0	
каска воздухоплови	05	0	0	0	0	
каска пловни објекти	06	0	0	0	0	
карго	07	2	1	2	1	100%
имот од пожар и др.опасн.	08	432	60	75	483	88%
имот останато	09	338	113	114	381	91%
АО (вкупно)	10	2194	277	1303	2669	62%
одговорност воздухоплови	11	0	0	0	0	
одговорност пловни објекти	12	0	0	0	0	
општа одговорност	13	38	15	19	63	65%
кредити	14	0	0	0	0	
гаранции	15	0	0	0	0	
финансиски загуби	16	0	0	0	1	0%
правна заштита	17	0	0	0	0	
туристичка помош	18	658	132	185	869	75%
Вкупно		18.195	2.293	3.250	20.656	86%

* Во табелата се искажани податоци за движењето на штети само во оние класи на осигурување каде што имало постапки на пријава, резервација и решавање на штети.

Од прикажаните износи може да се заклучи дека Друштвото има адекватни процедури за обработка на пријавените штети и одлични резултати во имплементацијата на истите, а кои се потврдуваат со резултатот од 86% динамика на решавање на штети во текот на 2023 година, која е зголемена за 4 п.п. во однос на динамиката во 2022 (82%) и покрај зголемениот број на пријавени штети (и тоа за 5.043).

Споредено со 2022 година, бројот на ликвидирани штети во известителната година е повисок за 33%, што во најголем дел се должи на порастот во класата на здравствено осигурување (за 55% или за 4.531 ликвидации), што е видно и од структурата на вкупно ликвидирани штети, каде во 2023 година штетите по основ на здравствено осигурување учествуваат со 70% од вкупно ликвидирани штети (2022: 60%).

По класи на осигурување даден е приказ во последователната табела:

	2023	2022	% на промена	Структура во %	
				2023	2022
Незгода	1.176	1.234	-5%	6%	9%
Здравствено	12.730	8.199	55%	70%	60%
Каско моторни возила	627	549	14%	3%	4%
Карго	2	2	0%	0%	0%
Имот од пожар и др.опасн.	432	459	-6%	2%	3%
Имот останато	338	504	-33%	2%	4%
АО (вкупно)	2.194	2.143	2%	12%	16%
Општа одговорност	38	32	19%	0%	0%
Туристичка помош	658	586	12%	4%	4%
Вкупен број на ликвидирани штети	18.195	13.708	33%	100%	100%

И понатаму, ефикасноста во решавањето на штетите е проследена и со нивна навремена исплата, овозможена со високата ликвидносна позиција на Друштвото, како и поради интерните рокови за исплата на штетите, кои се максимални 7 дена (од законски дозволените 14 дена од ликвидација). Додека, за штетите од класата здравствено осигурување интериот рок е од 1 до 3 дена од ликвидација, со што Друштвото е препознатливо на пазарот - кај клиентите, по брзината и ефикасноста во нивното решавање.

Информатичка надградба

Безбедност на информатичкиот систем

Во изминатата година, исто како и претходната беше организирана обука за сите вработени за информатичка безбедност. Оваа обука се одржува секоја година и има за цел подигање на свеста кај вработените за информатичката безбедност, како и стекнување на подетални познавања за справување со потенцијални закани како прва линија на одбрана во организацијата. Темите кои оваа година беа обработени се:

- Лозинки
- Cookies
- Јавни безжични интернет мрежи
- Spam
- Pishing
- Malware
- Ransomware
- Електронска трговија

- Социјални мрежи и социјален инженеринг

Проширувања и унапредувања на информациониот систем

Во тек на изминатата година беше направен upgrade на комуникациските линии од филијалите со што беа зголемени максимално брзините и протокот на податоци кај најголемиот број на филијали, поточно таму каде што постојат технички услови тоа да биде направено.

Во поглед на позначајни унапредувања во централниот информациски систем ОСИС во тек на 2023 година треба да се споменат:

- Промена на начинот на признавање на приходи од премија со која приходите се признаваат по почетниот датум на полисата доколку не се претходно потпишани,
- Интеграција на модулот за пријавување и решавање на штети со дигиталната архива на Друштвото. При пријавување на штетата автоматски добива деловоден/архивски број и од моментот на пријава се следат роковите за евидентирање и решавање на штетите. Исто така во дигиталната архива се формира предмет во моментот на пријавување на штетата во кој се регистрираат сите влезни и излезни документи (фотографии, документи, маилови),
- Оптимизација на начинот на пресметка на посебна резерва за премија,
- Усогласување со измените во правилникот за штети во делот на издвојување на резерва за решени неисплатени штети.

Онлајн сервиси за клиентите

Во текот на изминатата година беше реализирана втората фаза од проектот за дигитална здравствена картичка. Дигиталната здравствена картичка осигуреникот ја инсталира како мобилна апликација и може да ја користи за идентификација пред здравствените институции, како и за добивање на основни информации за осигурителното покритие што му го обезбедува полисата за здравствено осигурување. Во оваа фаза пристап до евиденцијата им е овозможен и на компаниите кои склучиле колективно здравствено осигурување за своите вработени и нивните семејства. Освен подобрување на процесот на ажурирање на евиденцијата на осигурениците, преку овој модул ќе се постигне подобрување во брзо и ефикасно генерирање на фактури кон овие компании, како и брза и ефикасна проверка на евиденцијата на осигурениците во процесот на решавање на штети од страна на секторот за штети.

Кон крајот на годината отпочнаа и подготовките за обединување на сите онлајн сервиси за клиентите на унифицирана дигитална платформа. Оваа платформа ќе ги обедини сите досега овозможени онлајн сервиси за клиентите на едно место и нивно дополнување со можноста за следење на статусот на пријавената штета, но и можноста самостојно да се пријави штета. Унифицираност на овие сервиси на една платформа е поттикнато и од потребата за технолошко унапредување и подигнување на нивото на безбедност и заштита на податоците на клиентите и нивната поголема доверба во користењето на онлајн услугите.

Усогласување со групациските стандарди и интеграција

Во втората половина на изминатата година започнаа активности за интеграција на ИС на Друштвото со информацискиот систем на Grawe концернот и усогласување со групациските стандарди. Се завршија активности за поставување на нова компјутерска мрежа и неопходната инфраструктура за таа мрежа преку која ќе се направи идното поврзување на локалната мрежа.

Во последниот квартал се реализираше набавка на нови сервери според стандардите на групацијата.

АНАЛИЗА НА ФИНАНСИСКИОТ РЕЗУЛТАТ

Нето приходи од премија

Во 2023 година Друштвото оствари бруто полисирана премија од 1.339.085 илјади денари, што е за 112.167 илјади денари повисок обем од остварениот во 2022 година, со што реализираше пораст од 19%.

Во услови на обем на предадена премија во реосигурување во висина од 344.846 илјади денари (зголемен обем за 110.437 илјади денари во однос на 2022 година, раст од 47%), како и намалување на приходите по основ на промена во резервите за преносни премии во нето износ од 42.303 илјади денари (промена на резервата по основ на преносна премија од 15.787 илјади денари и во делот за реосигурување од 26.516 илјади денари), заработена е нето премија во износ од 951.936 илјади денари што е за 13% над остварената во 2022 година (839.769 илјади денари).

<i>(во 000 денари)</i>	2023	2022	% на пораст
Бруто полисирана премија	1.339.085	1.125.323	19%
Бруто полисирана премија предадена во соосигурување			
Промена во резерва за преносна премија од осигурување	-15.787	-15.701	1%
Пренесена премија на реосигурителите	-344.846	-234.409	47%
Промена во резерва на преносна премија за реосигурување	-26.516	-35.444	-25%
Нето приходи од премија	951.936	839.769	13%

Приходи од вложувања

Во известителната година Друштвото реализираше приходи по основ на вложувања во износ од 50.561 илјади денари, кои се за 18% над остварените во 2022 година (2022: 42.782 илјади денари). Во истиот период реализирани се вкупни трошоци од вложувањата во висина од 14.161 илјади денари (2022: 24.485 илјади денари). Со тоа, нето приходите од вложувањата изнесуваат 36.400 илјади денари, што е за 99% повисоко остварување од минатата година кога изнесуваа 18.297 илјади денари.

Во рамки на инвестициското портфолио повисоки приходи во однос на минатата година се остварени во делот на камати од државни записи и државни обврзници (во висина од 17.044 илјади денари или за 27% повисоки од 2022: 13.468 илјади денари), додека приходите од камати од орочени депозити во банки се остварени на ниво од 9.950 илјади, или за 24% повисоки од остварените во 2022 година (2022: 8.006 илјади

денари). Ова, пред сè, се должи на промената во структурата на инвестициското портфолио во насока на зголемување на вложувањата во државни обврзници и записи, а како резултат на потребата од остварување на повисоки приноси од инвестициите имајќи го предвид поповолниот принос од истите во однос на банкарските депозити.

Пондерираната каматна стапка на примени денарски депозити без валутна клаузула (која воедно се користи и за одредување на НРКС – Националната референтна каматна стапка), од нивото од 1,96% забележано во декември 2018 година (крај на 2022: 1,06%), заклучно со декември 2023 година е на ниво од 2,04%. Истовремено, каматната стапка на благајничките записи од нивото во висина од 2,5% на годишна основа, забележано во декември 2018 година, до крајот на 2021 година НБРМ ја одреди на ниво од 1,25%, или за 1,25 п.п. пониско, со три последователни надолни корекции. Потоа, од април 2022 година, имајќи го предвид силниот инфлаторен притисок, НБРСМ започна со зголемување на каматната стапка на благајничките записи во повеќе наврати со што на крајот на 2023 стапката изнесуваше 6,3%. Фискалните власти го следеа овој импулс и во втората половина на 2023 година започна трендот на зголемување на каматните стапки кај државните хартии од вредност, додека кај банките, како и секогаш, нагорните корекции се одвиваа многу побавно.

Па така, во линија на овие движења, просечната пондерирана каматна стапка по која средствата на Друштвото беа пласирани во банкарски депозити, која на крајот на 2014 година изнесуваше 4,85%, постепено се намалуваше (крај на 2015 година 3,34%; крај на 2016 година 3,15%; крај на 2017 година 2,77%; крај на 2018 година 2,74%, крај на 2019 година 2,68%, крај на 2020 година 2,56%, крај на 2021 година 1,76%) за да кон крајот на 2022 година го започне трендот на благо и постепено зголемување, во линија на макроекономските движења. На крајот на 2022 година изнесуваше 1,97%, додека на крајот од 2023 година изнесува 1,89%. Намалувањето на пондерираната каматна стапка, се должи на фактот што и покрај нагорните движења кај каматните стапки на банкарските депозити, Друштвото нема доволна „еластичност“ за прилагодување кон новите услови на пазарот на банкарски депозити, а поради рочноста на депозитите во тековното портфолио (кои се повеќегодишни 3 до 5 години) и претежно со фиксна каматна стапка, кој избор пак се должи на сигурноста на пласманите и заштита на портфолиото од волатилност).

Токму поради тоа, кон крајот на годината Друштвото одлучи дополнително да ги намали вложувањата во банкарски депозити со предвремено разочување на три банкарски депозити (кои беа „најмлади“ инвестиции, вложени во рок помал од една година) и средствата да ги вложи во непрофитабилен инструмент, како што е

државната - Македонска Еврообврзница 2028 (MACEDO 1.625) со очекуван принос од 5,6%, и тоа во висина од 62 милиони денари, по дисконтирана цена, при што се купени обврзници во номинален износ од 73,8 милиони денари (или 1,2 милиони ЕУР) со дисконт од 83%.

Приходи од вложувања	% на промена		
(во 000 денари)	2023	2022	2023/2022
Приходи од камати од државни записи и државни обврзници	17.044	13.468	27%
Приходи од камати од орочени депозити во банки	9.950	8.006	24%
Приходи од камати од гарантен фонд и по видување	334	296	13%
Приходи од дивиденди	1.170	1152	2%
Приходи од амортизација на дисконт на државни обврзници	726	0	
<i>Нето ефект од курсни разлики</i>	-707	1.691	-142%
Приходи од курсни разлики на харти од вредност чувани до достасаност	2.861	4.717	-39%
Расходи од курсни разлики на харти од вредност чувани до достасаност	-3.568	-3.026	18%
<i>Нето ефект од сведување на објективна вредност на ХВ (чувани за тргување)</i>	5.096	-7.462	-168%
Нереализирани добивки од сведување на објективна вредност на ХВ	14.590	13.935	5%
Нереализирани загуби од сведување на објективна вредност на ХВ	-9.494	-21.397	-56%
<i>Нето ефект од реализирани добивки од продажба на ХВ</i>	3.886	1.149	238%
Реализирани добивки од продажба на вложувања (инвестициски фондови) и останати приходи	3.886	1.208	222%
Реализирани загуби од продажба на финансиски имот - капитална загуба	0	-59	-100%
Останати трошоци од вложувања (трошоци за камати и сл)	-1.099	-3	36533%
Вкупни приходи од вложувања	50.561	42.782	18%
Вкупни трошоци од вложувања	-14.161	-24.485	-42%
Вкупни нето приходи од вложувања	36.400	18.297	99%

Во известителниот период, нето приходите кои се реализираат како резултат на сведување на објективна вредност на хартиите од вредност од портфолиото кое е чувано за тргување, искажано преку билансот на успех, се во висина од 5.096 илјади денари, или за 168% повисоки од претходната година (2022: -7.462 илјади денари). Имено, почнувајќи од 2020 година, како резултат на здравствената криза, ова портфолио покажа најголема волатилност на приносите, поради осцилациите и падот на глобалните берзи во периодите на пикот на кризата, од крајот на март па некаде до почетокот на јуни, кога започна постепената стабилизацијата на берзите, но сè` до повторниот шок предизвикан од војната во Украина и енергетската криза, кога финансиските пазари повторно претрпеа значителни загуби и во текот на 2022 година. Во 2023 со стабилизирањето на пазарите и нагорното ценовно движење на берзанските индекси портфолиото оствари нето добивка, која остана нереализирана нето добивка, со оглед на фактот што Друштвото не тргуваше со ова портфолио, туку

одлучи да ги „чува позициите“ до враќање на инвестициите близу до нивната куповна вредност (од 2019 година).

Истовремено, од портфолиото на вложувања, расположливи за продажба, се реализираа нето добивки од продажба на хартии од вредност во висина од 3.886 илјади денари, што е за 238% повисоко од реализираните во текот на 2022 година (2022: 1.149 илјади денари), како резултат од продажба на удели во домашни инвестициски фондови, како и на преостанатите акции од домашни субјекти во портфолиото на Друштвото (Македонска берза).

Останати осигурително технички приходи

Во 2023 година, остварен е обем на провизии и надомести од 56.059 илјади денари, кој е за 35% над остварениот обем на приходи во 2022 година (41.509 илјади денари).

Зголемувањето на обемот на останати осигурително технички приходи, во најголем дел се должи на зголемените провизии за реосигурување (раст од 39%, односно за 13.772 илјади денари). Приходите од реализирани регресни побарувања од Гарантниот Фонд се повисоки за 11% во однос на претходната година (зголемени за 307 илјади денари), додека надоместокот од ГФ за обработка на штети е е намален за 52 илјади денари.

(во 000 денари)			
	2023	2022	% на промена
Провизии од реосигурување	49.388	35.616	39%
Надомест од ГФ за обработка на штети	295	347	-15%
Приходи од ГФ од реализирани регресни побарувања	3.028	2.721	11%
Приходи за обработка на штети- услужни штети	1.779	932	91%
Останато	1.570	1.893	-17%
Нето приходи од надомести и провизии	56.059	41.509	35%

Останати приходи

Во 2023 година останатите приходи на Друштвото изнесуваат 10.539 илјади денари и се за 19% под остварените во 2022 година. Во овие рамки, приходите од камати и судски трошоци (со раст од 50%, односно промена за 1.103 илјади денари), што се должи, пред сè, на зголемениот обем утужени побарувања во текот на 2023. Додека, приходите од позитивни курсни разлики, приходи од минати години и сл. се пониски за 33% во однос на минатата година.

(во 000 денари)	2023	2022	% на промена
Приходи од камати и судски трошоци од наплатени побарувања по судски пат	3.305	2.202	50%
Останати приходи-поз. курсни разлики. приходи од минати години и слично	7.234	10.791	-33%
Вкупно останати приходи	10.539	12.993	-19%

Штети

Во 2023 година ликвидирани се штети во износ од 441.935 илјади денари што е за 18% над остварените во претходната година (2022: 373.266 илјади денари). Во исто време, учеството на истите во бруто полисираната премија изнесува ц. 33%, што е на исто ниво споредено со оствареното учество во 2022 година (33%).

Друштвото искажа и зголемени трошоци по основ на бруто резервации на штети во износ од 50.533 илјади денари (2022: 32.431 илјади денари), од кои за настанати непријавени штети – IBNR, Друштвото ја зголеми резервацијата за 8.941 илјади денари, додека за настанатите пријавени штети - RBNS, резервацијата ја зголеми за 41.592 илјади денари.

Што се однесува до приходите по основ на регреси за штети во 2023 година, истите се остварени во износ од 3.296 илјади денари, намалени за -23% од остварените во 2022 година кога беа реализирани 4.271 илјади денари.

Имајќи го во предвид учеството на реосигурувачот во ликвидираниите и резервираните штети, нето настанатите штети изнесуваат 479.718 илјади денари и се за 26% над реализираните во 2022 година (380.401 илјади денари).

По сите основи, нето настанатите штети во 2023 година учествуваат со 36% во бруто полисираната премија од осигурување (2022: 34%), додека во нето заработената премија учествуваат со 50% (2022: 45%).

Настанати штети и користи

(во 000 денари)

	Бруто			Учество на реосигурувачи			Нето		
	2023	2022	% на промена	2023	2022	% на промена	2023	2022	% на промена
Настанати, исплатени штети во тековната година	441.935	373.266	18%	416	7.403	-94%	441.519	365.863	21%
Промени во резервите за пријавени, неисплатени штети - RBNS	41.592	16.374	154%	9.039	15.549	-42%	32.552	825	3.847%

Промени во резервите за настанати, непријавени штети - IBNR	8.941	16.057	-44%	-2	-1.927	-100%	8.943	17.984	50%
Приходи од регресни побарувања	-3.296	-4.271	-23%				-3.296	-4.271	-23%
Вкупно	489.172	401.426	22%	9.454	21.025	-55%	479.718	380.401	26%

Трошоци за бонуси и попусти

Вкупните трошоци за бонуси и попусти во известителниот период изнесуваат 21.707 илјади денари и се за 4.280 илјади денари пониски во однос на реализираните во истиот период од 2022 година или за -16%.

Притоа, трошоците за бонуси се за -95% пониски од минатата година, додека трошоците за попусти се за 10% пониски во однос на минатата година.

(во 000 денари)	2023	2022	% на промена
Трошоци за бонуси	89	1.914	-95%
Трошоци за попусти	21.618	24.073	-10%
- незгода	1.255	1.512	-17%
- здравствено осигурување	656	1333	-51%
- каско	7.371	6.637	11%
- имотни осигурувања	8.797	9.085	-3%
- општа одговорност	3.382	5.022	-33%
- останато	157	484	-68%
Трошоци за бонуси и попусти	21.707	25.987	-16%

Трошоци за спроведување на осигурувањето

Вкупните трошоци за спроведување на осигурувањето на Друштвото во 2023 година изнесуваат 393.991 илјади денари и се за 9% повисоки од остварените во претходната година (2022: 361.096 илјади денари).

(во 000 денари)	2023	% структура	2022	% на промена
Трошоци за стекнување	199.545	51%	172.847	15%
Административни трошоци	194.446	49%	188.249	3%
Нето трошоци за спроведување на осигурување	393.991		361.096	9%

Околу 49% од нето трошоците за спроведување на осигурувањето во 2023 година во износ од 194.446 илјади денари се однесуваат на административните трошоци на Друштвото (2022: 188.249 илјади денари, односно 52% од нето трошоците за спроведување на осигурувањето). Истовремено, истите се за 3% повисоки од минатата година. Додека, трошоците за стекнување се повисоки за 15% во однос на остварените во 2022 година и изнесуваат 199.545 илјади денари (2022: 172.847 илјади денари).

(во 000 денари)	2023	2022	% на промена
Трошоци за вработените	64.604	62.228	4%
- плати администрација	57.506	55.849	3%
- останати трошоци за вработени	7.097	6.379	11%
Закупнина	18.820	18.819	0%
Закупнина за средства за работа	1.152	958	20%
Трошоци за надоместоци на членови на органи на управување	0	0	
Трошоци за телекомуникациски и транспортни услуги	7.126	7.125	0%
Спонзорства и репрезентација (Маркетинг)	21.107	26.354	-20%
Амортизација на материјални средства	4.828	3.882	24%
Трошоци за услуги од физички лица	19.587	16.292	20%
Надомест за користење на сопствено возило	8.858	7.836	13%
Комунални услуги	4.420	5.425	-19%
Трошоци за обезбедување	110	21	417%
Банкарски услуги	4.989	4.001	25%
Канцелариски материјали	1.541	1.469	5%
Трошоци за резервирања за отпремнини и јубилејни награди	633	635	0%
Останати административни трошоци	36.671	33.201	10%
Административни трошоци	194.446	188.249	3%

Друштвото во 2021 година, за прв пат, а согласно ИАС 19 стандардот, пресмета трошоци за резервирања за вработените во износ од 3.505 илјади денари од кои трошоци од резервирања за отпремнини на износ од 1.048 илјади денари и трошоци од резервирања за јубилејни награди во износ од 2.457 илјади денари. Во 2023 година, овие трошоци изнесуваат 633 илјади денари, додека во 2022 истите се 635 илјади денари, а како резултат на допресметка, односно движење на првичната резервација.

Трошоци за стекнување во 2023 година изнесуваат 199.545 илјади денари (2022: 172.847 илјади денари). Истите учествуваат со 51% во вкупните нето трошоци

за спроведување на осигурување (2022: 48%) и се за 15% над остварените во 2022 година.

(во 000 денари)	2023	2022	% на промена	структура 2023	структура 2022
Провизија	79.995	70.654	13%	40%	41%
Бруто плати за вработените во внатрешната продажна мрежа	123.905	109.443	13%	62%	63%
Останати трошоци за стекнување	2.619	1.912	37%	1%	1%
Промена во одложените трошоци за стекнување	-6.974	-9.162	-24%	-3%	-5%
Нето трошоци за спроведување на осигурување	199.544	172.847	15%	100%	100%

Во рамки на истите, трошоците за провизија за надворешните дистрибутивни канали учествуваат со 40% во вкупните трошоци за стекнување, односно 20% во нето трошоците за спроведување на осигурувањето и изнесуваат 79.995 илјади денари (2022: 70.654 илјади денари), со што е реализиран пораст од 13% во однос на 2022 година.

Останати трошоци за стекнување (плати на продажната мрежа и трошоци за печатење на полиси) на нето основа, изнесуваат 126.524 илјади денари (2022: 111.355 илјади денари) и бележат раст од 14% во однос на претходната година.

Што се однесува до промената на одложените трошоци за стекнување, Друштвото во 2023 година евидентираше приход од 6.974 илјади денари. Во 2022 година, пак Друштвото евидентираше приход од 9.162 илјади денари.

Трошоци за органите на управување

Во рамки на административните трошоци, Друштвото во 2023 година искажа трошоци за органите за управување во вкупен износ од 23.669 илјади денари (2022: 22.773 илјади денари). Притоа, и во 2023 година Друштвото не искажа трошоци за членовите на Надзорен одбор, односно искажаните трошоци се само за Управниот одбор на Друштвото. Истите по видови на трошоци се прикажани во следната табела:

	<i>(износ во денари)</i>	
	2023	2022
Трошоци за членови на Надзорен одбор	0	0
- надоместок за работа на НО	0	0
- останати надоместоци	0	0
здравствено осигурување	0	0

животно осигурување	0	0
менаџерско осигурување	0	0
- останати трошоци (вкл. репрезентација)	0	0
Трошоци за членови на Управен одбор	23.669.115	22.773.124
- плати и надоместоци од плати	17.562.924	16.664.296
- останати надоместоци	5.072.728	5.295.792
здравствено осигурување	427.711	415.753
животно осигурување	273.778	263.665
менаџерско осигурување	4.371.239	4.616.374
- останати трошоци (вкл. репрезентација)	1.033.463	813.036
Вкупно трошоци за органи за управување	23.669.115	22.773.124

Останати осигурително технички трошоци

Во 2023 година, за останати осигурителни технички трошоци Друштвото издвои износ од 30.138 илјади денари, што претставува пад од 496 илјади денари, односно - 2% во однос на минатата година. Намалувањето во најголем дел се должи на трошоците за исплата на штети од Гарантниот фонд по НН возила во висина од 1.760 илјади денари, или за -18% пад во однос на остварените во минатата година.

(во 000 денари)	2023	2022	% на промена
Трошоци за исплата штети од ГФ по НН возила	8.195	9.955	-18%
Противпожарен придонес	4.749	4.698	1%
Надомест за здравствено осигурување	4.304	4.172	3%
Надомест за Агенција за супревизија на осигурување	8.994	7.709	17%
Трошоци за Национално биро за осигурување	2.986	2.898	3%
Судски трошоци за регресни постапки од НБО	785	990	-21%
Останати трошоци	125	212	-41%
	30.138	30.634	-2%

Вредносно усогласување на побарувања од премија

Вкупното вредносно усогласување на побарувања од премија во 2023 година изнесува трошок од 19.691 илјади денари или за 30% повисок од минатата година (2022: трошок од 15.145 илјади денари).

Вредносно усогласување на побарувања по основ на премија

(во 000 денари)	2023	2022	% на промена
-----------------	------	------	--------------

Исправка на вредноста на побарувања од осигуреници	16.236	10.111	61%
Наплатено отпишано побарување	-25	-33	-24%
Траен отпис на побарувања од осигуреници	3.479	5.067	-31%
	19.691	15.145	30%

На крајот на деловната година, извршен е траен отпис за сите побарувања во вкупен износ од 3.494 илјади денари (2022: 5.249 илјади денари). Најголем дел (3.479 илјади денари) од вкупниот отпис се однесуваа за ненаплатена премија од осигурување на субјекти - правни лица со затворена стечајна постапка, како и избришани и неактивни субјекти во Централниот регистар на Македонија. Останатите 15 илјади денари се по други основи на побарувања (регреси и сл.).

Останати расходи вклучувајќи и вредносно усогласување

Во рамки на категоријата останати расходи, вклучувајќи и вредносни усогласувања, износ од -3.344 илјади денари се однесува на ослободување на исправка на вредноста на останати побарувања од непосредни работи (2022: -6.057 илјади денари ослободување), додека за останати финансиски расходи се искажани трошоци во износ од 2.391 илјади денари (2022: 6.114 илјади денари). Траен отпис по овие побарувања за 2023 година е 15 илјади денари (2022: 182 илјади денари).

Останати расходи, вклучувајќи и вредносни усогласувања

(во 000 денари)	2023	2022	% на промена
Исправка на вредноста на останати побарувања од непосредни работи	-3.344	-6.057	-45%
- од кои исправка на вредноста на депозити и пари и парични еквиваленти*	-2.939	-4.319	
Траен отпис на останати побарувања на побарувања од непосредни работи	15	182	-92%
Останати финансиски расходи	2.391	6.114	-61%
	-938	238	-492%

* Наплатени побарувања од стечајна маса на Еуростандард банка

Добивка

Јасно дефинираните стратешки цели на Друштвото, континуираното следење и анализа на состојбите на пазарот и соодветно реагирање на настанатите промени преку адаптирање на понудата и воспоставените процедури за работа, стручноста при

управување со ризиците од работењето и инвестициите, резултираа со добивка пред одданочување на Друштвото за 2023 година во износ од 110.179 илјади денари (2022: 97.424 илјади денари), односно 96.165 илјади денари по одданочување на истата (2022: 85.015 илјади денари).

Сеопфатната добивка на Друштвото која произлегува со додавање/намалување на добивката од повторното мерење на финансиските средства расположливи за продажба во износ од 11.374 илјади денари (2022: -9.582 илјади денари) за 2023 година изнесува 107.538 илјади денари (2022: 75.432 илјади денари).

АНАЛИЗА НА ФИНАНСИСКАТА СОСТОЈБА

Вкупната актива на Друштвото на 31.12.2023 година изнесува 2.018.170 илјади денари и забележува пораст од ц. 8,5% во однос на претходната година (2022: 1.860.368 илјади денари) (Прилог 2).

Вложувања

Вкупните вложувања на Друштвото на 31.12.2023 година изнесуваат 1.407.918 илјади денари што е за 14% над нивото од 2022 година кога изнесуваа 1.235.051 илјади денари. Од тоа, 14.645 илјади денари (2022: 15.180 илјади денари) претставуваат средства вложени во Гарантниот фонд на Националното Биро, додека останатите финансиски вложувања изнесуваат 1.393.273 илјади денари (2022: 1.219.871 илјади денари).

Во 2023 година Друштвото го зголеми инвестициското портфолио за 14% или во апсолутен износ за 173.403 илјади денари, што во најголем дел, е резултат на посветеноста на Друштвото за зголемување на наплатата на премија, намалување на доспеаните, ненаплатени побарувања по сите основи и ефикасната инвестициона политика.

Во рамки на инвестициското портфолио, средства во износ 436.245 илјади денари се пласирани во банкарски депозити (за 16% пониски во однос на 2022), 525.841 илјади денари во должнички хартии од вредност над една година чувани до доспевање (17% пораст во однос на 2022), 138.861 илјади денари во должнички хартии од вредност до една година и 229.529 илјади денари финансиски вложувања расположливи за продажба (20% повисоки во однос на 2022), како и 62.797 илјади денари финансиски вложувања чувани за тргување (за 8% повисоки во однос на 2022).

во 000 денари				структура во %	
	2023	2022	% на промена	2023	2022
Финасиски вложувања кои се чуваат до доспевање	664.703	449.796	48%	48%	37%
- должнички хартии од вредност со рок на доспевање до една година	138.861	0	-		
- должнички хартии од вредност со рок на доспевање над една година	525.841	449.796	17%		
Финансиски вложувања расположливи за продажба	229.529	192.927	19%	16%	16%
- акции, удели и останати сопственички инструменти	0	2.100			
- акции и удели во инвестициски фондови	229.529	190.827	20%		
Финансиски вложувања за тргување	62.797	58.398	8%	5%	5%
Депозити, заеми и останати пласмани	436.245	518.749	-16%	31%	43%
	1.393.273	1.219.871	14%	100%	100%

На крајот на 2023 година, 95% од структурата на инвестициско портфолио се вложувања во инструменти во Република Северна Македонија, наспроти 5% вложувања во странство (во земји од ЕУ и ОЕЦД), со што се задржи структурата на инвестиции споредено со 2022. Во структурата на странското портфолио претежно учествуваат уделите купени во индексни фондови (и тоа 7 различни ETF-и), кои заедно со уделите од еден отворен инвестициски фонд изнесуваат 48.730 илјади денари што претставува 4% од вкупното инвестициско портфолио, а 1% е вложен и во акции на деловни субјекти од овие земји во висина од 14.067 илјади денари. Иако целото странско портфолио е класифицирано како расположливо за тргување, во текот на 2023 година не беа реализирани продажби, ниту нови купувања. Ова, пред сè, поради фактот што од почетокот на пандемијата наваму глобалните берзи доживеа голем пад, по кој следеше бавно и постепено опоравување, при што Друштвото уште во 2021 и до крајот на 2023 година одлучи да задржи дел од стекнатите позиции со цел враќање на вредностите близу до набавните.

Додека, во домашното инвестициско портфолио, инвестиционата политика на Друштвото беше насочена кон зголемување на вложувањата во ДХВ (реализиран пораст за 34% односно 9 п.п. во структурата) на сметка на депозитите во банки (намалување за 20% односно 11 п.п. во структурата). И тоа, за прв пат после подолго време Друштвото вложуваше во пократкорочни хартии од вредност – 12 месечни Државни записи (вкупно 90 милиони денари), а поради порастот на нивните каматни стапки (кои се движеа од 3,7 до 4,25%) и нивната атрактивност споредена со каматите на подолгорочите банкарски депозити. Исто така, Друштвото, од средствата за

покривање на капиталот, за прв пат вложи во македонска Еврообврзница, со рок на доспевање за 5 години (2028).

Додека, во рамки на инвестицијското портфолио на удели од домашни отворени инвестициски фондови, Друштвото го намали учеството во паричните инвестициски фондови (за 35%), додека пак, растот кај непаричните инвестициски фондови (претежно акциски и/или обврзнички) е како резултат на купување на удели во нов фонд (Граве Флекс Бонд ЕУР во висина од 50 милиони денари), како и поради растот на цената на уделите кај овие фондови.

Состојбата на инвестицијското портфолио на Друштвото на 31.12.2023 година, споредена со состојбата на истото на 31.12.2022 година е следнава:

(во 000 денари)	Дозволен % од ВТР	состојба на 31.12.2022	% структура	состојба на 31.12.2023	% структура	апсолутна разлика 2023-2022	% разлика 2023/2022
Вкупно инвестициско портфолио (PCM)		1.156.723	95%	1.240.551	95%	83.828	7%
Депозити во банки кои имаат дозвола издадена од НБРМ	60%	514.000	42%	409.000	31%	-105.000	-20%
Обврзници и други должнички хартии од вредност издадени или за кои гарантира Република Македонија на домашниот пазар	80%	449.796	37%	602.022	46%	152.226	34%
Акции со кои се тргува на регулиран пазар на хартии од вредност во РМ	25%	2.100	0%	0	0%	-2100	-100%
Удели и акции на инвестициски фондови кои се регистрирани во РМ	20%	190.827	16%	229.529	18%	38.702	20%
<i>Удели во непарични ИФ</i>		<i>90.009</i>	<i>7%</i>	<i>163.500</i>	<i>13%</i>	<i>73.491</i>	<i>82%</i>
<i>Удели во парични ИФ</i>		<i>100.818</i>	<i>8%</i>	<i>66.029</i>	<i>5%</i>	<i>-34.789</i>	<i>-35%</i>
Видови инвестициско портфолио (ЕУ+ОЕЦД)		58.399	5%	62.797	5%	4.398	8%
Долгорочни обврзници и други долгорочни хартии од вредност чиј издавач е земја членка на ЕУ или земја членка на ОЕЦД		0	0%	0	0%	0	
Акции чиј издавач е странско акционерско друштво со кои се тргува на регулиран пазар на хартии од вредност во земјите членки на ЕУ или земјите членки на ОЕЦД	20%	13.565	1%	14.067	1%	502,364	4%
Удели на инвестициски фондови со кои се тргува на регулиран пазар на хартии од вредност во земја членка на ЕУ или земја членка на ОЕЦД		44.834	4%	48.730	4%	3.896	9%
ВКУПНО ИНВЕСТИЦИСКО ПОРТФОЛИО (PCM+странство (ЕУ+ОЕЦД))		1.215.122	100%	1.303.348	100%	88.226	7%

Инвестиционата политика, а во тие рамки и изборот на пласманите по видови и обем, е целосно усогласна со законските одредби за видовите на вложувањата кои ги покриваат средствата за технички резерви и ограничувањата по однос на истите. Воедно, инвестицијското портфолио обезбедува заштита од изложеност на валутен и каматен ризик, а пак распореденоста по рочност, максимална можна заштита од ликвидносен ризик.

Бруто технички резерви по основ на реосигурување

На 31.12.2023 година, уделот на реосигурувањето во бруто техничките резерви изнесува 118.902 илјади денари, што е за 13% под нивото од претходната година. Од тие, 64.516 илјади денари се по основ бруто резерва на преносна премија од реосигурување, а 54.386 илјади денари се по основ учество на реосигурувачите во бруто резерви за штети (2022: 45.349 илјади денари).

Удел на реосигурување во бруто технички резерви

(во 000 денари)	2023	2022	% на промена
Бруто резерви за преносна премија			
Состојба на 01 јануари	91.032	126.476	-28%
Движење во тековна година (Белешка 3.1)	-26.516	-35.444	-25%
Состојба на 31 декември	64.516	91.032	-29%
Бруто резерви за штети			
Состојба на 01 јануари	45.349	31.727	43%
Движење во тековна година (Белешка 3.5)	9.037	13.622	-34%
Состојба на 31 декември	54.386	45.349	20%
Дел за реосигурување во бруто технички резерви	118.902	136.381	-13%

Побарувања

Вкупните побарувања на Друштвото на 31.12.2023 година изнесуваат 324.701 илјади денари и се за 20.457 илјади денари под остварените во 2022 година. Од нив, 93% се побарувања од осигуреници и истите изнесуваат 303.285 илјади денари, кои се за 7% под остварените во 2022 година. Побарувањата од непосредни работи на осигурување се повисоки за 2.954 илјади денари односно за 39%, додека кај побарувањата за финансиски вложувања зголемувањето изнесува 847 илјади денари односно 10% во однос на минатата година.

(во 000 денари)	2023	2022	% на промена	% структура	
				2023	2022
Побарувања од осигуреници	415.101	422.049	-2%	128%	122%
Исправка на вредност на побарувања од осигуреници	-111.815	-95.579	17%	-34%	-28%
	303.285	326.470	-7%	93%	95%

Останати побарувања од непосредни работи на осигурување	42.929	40.430	6%	13%	12%
Исправка на вредност на останати побарувања од непосредни работи на осигурување	-32.416	-32.870	-1%	-10%	-10%
	10.513	7.560	39%	3%	2%
Побарувања за финансиски вложувања	9.287	8.440	10%	3%	2%
Останати побарувања	3.245	4.280	-24%	1%	1%
Исправка на вредност на останати побарувања	-1.629	-1.592	2%	-1%	0%
	10.903	11.128	-2%	3%	3%
Вкупни побарувања	324.701	345.158	-6%	100%	100%

Останати средства

На 31.12.2023 година Друштвото располага со 51.096 илјади денари останати средства, што е за 28% повеќе во однос на 2022 година. Од тие, 13.645 илјади денари се материјални средства, а 37.451 илјади денари се парични средства и останати парични еквиваленти.

Од материјалните средства, износ од 12.808 илјади денари, односно 94% е опрема, додека 6% или 836 илјади денари останати материјални средства .

Паричните средства и паричните еквиваленти на крајот на известителната година изнесуваат 37.451 илјади денари и се за 5.211 илјади денари повисоки во однос на состојбата на 31.12.2022 година.

Парични средства и парични еквиваленти (во 000 денари)	2023	2022
Парични средства во банка	37.090	31.904
Благајна	360	336
Останати парични сретства	0	0
Состојба на 31 декември	37.451	32.240

Активни временски разграничувања

Состојбата на АВР на 31.12.2023 година изнесува 108.624 илјади денари што е за 11% над нивото од претходната година.

Во вкупните АВР најголемо учество (79%) имаат *одложените трошоци за стекнување* во износ од 85.618 илјади денари. Истите се 9% над нивото од претходната година, односно состојбата на истите е зголемена за 6.974 илјади денари.

Состојба на одложени трошоци за стекнување	2023	2022	промена	% на промена
(во 000 денари)				
Одложени трошоци за аквизиција	50.562	52.920	-2.358	-4%
Одложени трошоци – брокери	35.056	25.723	9.333	36%
Состојба на 31 декември	85.618	78.643	6.974	9%

Останатите пресметани приходи и одложени трошоци се во износ од 23.007 илјади денари (21% во вкупните АВР) и бележат пораст од 18% во однос на 2022 година, во најголем дел поради растот на останати пресметани приходи (69%).

(во 000 денари)	2023	2022	% на промена
Пресметани приходи за провизија од реосигурување	9.928	11.758	-16%
Останати пресметани приходи	13.078	7.717	69%
Останати пресметани приходи и одложени трошоци	23.007	19.474	18%

Капитал и резерви

Во 2023 година Друштвото ја одржа вредноста на запишаниот капитал во износ од 195.326 илјади денари и искажа законски резерви во износ од 251.053 илјади денари, додека нераспределената нето добивка на 31.12.2023 година изнесува 185.083 илјади денари, што е за 25% повисок износ од остварениот во 2022 година (148.406 илјади денари).

Во текот на годината извршена е корекција на вредноста на финансиските средства расположиви за продажба (акции и удели во инвестициони фондови), односно искажан е нето ефект од промените на објективната вредност на истите, по кој основ е искажана ревалоризациона резерва во износ од 1.376 илјади денари, односно за 11.374 илјади денари над реализираната во 2022 година (2022: -9.998 илјади денари), што во најголем дел се должи на растот на вредноста на уделите од домашните непарични инвестициски фондови.

Друштвото искажа нето добивка по оданочување за 2023 година во износ од 96.165 илјади денари (2022: 85.015 илјади денари).

Вкупната капитална позиција на Друштвото на 31.12.2023 година е на ниво од 729.002 илјади денари и истата е за 87.538 илјади денари, односно за 13,6% над остварената во 2022 година кога изнесувала 641.464 илјади денари.

Бруто технички резерви

Заклучно со 31.12.2023 година, Друштвото реализираше технички резерви во бруто износ од 1.150.435 илјади денари, што е за 6% над нивото во 2022 година (2022: 1.083.666 илјади денари).

Во рамки на вкупните, бруто резервите за преносни премии изнесуваат 554.889 илјади денари (2022: 539.102 илјади денари) и се за 3% повисоки во однос на 2022 година.

Бруто резервите на штети, вклучително и резервите на директните и индиректните штети, изнесуваат 583.210 илјади денари и се за 9% повисоки од 2022 година (2022: 532.678 илјади денари).

Резервите за бонуси и попусти и останати технички резерви изнесуваат 12.335 илјади денари и се за 4% повисоки од остварените во 2022 година.

(во 000 денари)	2023	2022	% на промена
Бруто резерви за преносни премии	554.889	539.102	3%
Бруто резерви за штети	583.210	532.678	9%
Бруто резерви за бонуси и попусти и останати ТР	12.335	11.886	4%
Бруто технички резерви	1.150.435	1.083.666	6%

Вклучувајќи го учеството на реосигурувачите во вкупните технички резерви на Друштвото во износ од 118.902 илјади денари (64.515 илјади денари по основ на преносна премија и 54.387 илјади денари по основ на вкупните резерви на штети), нето техничките резерви на 31.12.2023 година изнесуваат 1.031.533 илјади денари (2022: 947.285 илјади денари).

Бруто технички резерви (во 000 денари)	2023			2022		
	Бруто	Реосигурување	Нето	Бруто	Реосигурување	Нето
RBNS	351.765	-46.998	304.767	310.980	-37.958	274.136
Резерва на директни трошоци	0	0	0	26	0	26
Резерва на индиректни трошоци	5.625	0	5.625	4.792	0	2.854
IBNR - бруто резерви за настанати, а непријавени штети	225.821	-7.389	218.432	216.879	-7.390	191.504
Резерви за бонуси и попусти	3.735	0	3.735	11.886	0	10.243
Бруто останати технички резерви	8.600	0	8.600	0	0	0
Резерви за преносна премија	554.889	-64.515	490.374	539.102	-91.032	396.925
Состојба на 31 декември	1.150.435	-118.902	1.031.533	1.083.666	-136.380	947.285

Одложени и тековни даночни обврски

На 31.12.2023 година Друштвото има вкупни даночни обврски на износ од 5.251 илјади денари (2022: 3.244 илјади денари), од кои одложени даночни обврски во висина од 2.769 илјади денари и тековни даночни обврски во износ од 2.482 илјади денари.

(во 000 денари)	2023	2022
Одложени даночни обврски	2.769	1.745
Тековни даночни обврски	2.482	1.499
	5.251	3.244

Тука треба да се напомене дека, Друштвото, за прв пат во 2021 година, за своите финансиски вложувања класифицирани како расположливи за продажба согласно МСС 39, започна со примена на на МСС 12, за целите на финансиското известување, односно евидентирање на одложени даночни средства и одложени даночни обврски произлезени од одбитните или оданочивите времени разлики меѓу сметководствената вредност на одредено средство/обврска и неговата даночна основица. Па така, со состојба на 31 декември 2023 година, Друштвото евидентира одложени даночни обврски во висина од 2.769 илјада, од кои 2.341 илјади денари се пресметани по основ на нереализираната добивка прикажана во ревалоризационата резерва од вреднување на финансиските вложувања класифицирани како расположливи за продажба. Додека, 428 илјади денари се по основ на останати одложени даночни обврски.

Обврски

Вкупните обврски на Друштвото изнесуваат 46.338 илјади денари, кои се за 7% под нивото на остварените во претходната година.

(во 000 денари)	2023	2022	% на промена
Обврски од непосредни работи на осигурување	220	2.035	-89%
Обврски од работи од реосигурување	11.955	19.308	-38%
Останати обврски	34.162	28.732	19%
Вкупни обврски	46.338	50.074	-7%

Вкупните обврски од непосредните работи на осигурување изнесуваат 220 илјади денари и имаат пад од 89% во однос на 2022 година и се однесуваат за обврски кон осигуреници по основ на штети.

Во рамки на истите, обврските кон осигуреници изнесуваат 162 илјади денари, што е 92% под нивото од 2022 година.

Обврските од работи на соосигурување и реосигурување изнесуваат 11.955 илјади денари и се за 38% пониски во однос на минатата година, а кои согласно договорите за реосигурување имаат утврдена рочност, односно во најголем дел се недоспеани.

Обврски од непосредни работи на осигурување (во 000 денари)	2023	2022	% на промена
Обврски кон осигуреници	162	2.010	-92%
Останати обврски од непосредни работи во осигурување	57	24	137%
Состојба на 31 декември	220	2.035	-89%

Останатите обврски изнесуваат 34.162 илјади денари, а кај истите е реализиран раст од 19% во однос на претходната година.

(во 000 денари)	2023	2022	% на промена
Обврски кон добавувачите	8.355	8.670	-4%
Обврски кон вработените	15.439	14.257	8%
Останато	10.368	5.805	79%
Состојба на 31 декември	34.162	28.732	19%

Пасивни временски разграничувања

Друштвото на 31.12.2023 има однапред пресметани трошоци во износ од 82.370 илјади денари кои припаѓаат на периодот, кои во најголем дел се однесуваат на пресметани трошоци за реосигурување (или 66% од вкупните ПВР), а за кои до заклучувањето на финансискиот извештај за деловната година, нема добиено задолжение по основ на истите.

(во 000 денари)	2023	2022	% на промена
Однапред пресметани трошоци за реосигурување	53.977	55.589	-3%
Однапред пресметани трошоци за брокери	22.945	20.457	12%
Останати однапред пресметани трошоци	5.448	1.734	214%
	82.370	77.780	6%

УПРАВУВАЊЕ СО РИЗИК

Друштвото во континуитет преземаше активности за доследно управување и контрола на осигурителните ризици, притоа обезбедувајќи соодветен капитал за покривање на техничките резерви кои произлегуваат од осигурителното портфолио и маргината на солвентност на Друштвото.

Управување со капиталот и маргина на солвентност

Агенцијата за супервизија на осигурувањето е главен регулатор кој ја следи адекватноста на капиталот на Друштвото во целина. Друштвото е под директна супервизија од страна на регулаторот.

Политика на Раководството на Друштвото е да одржи стабилност на капиталот на Друштвото со цел одржување на довербата на инвеститорите и пазарот, во насока на поддршка на идниот развој на бизнисот. Раководството на Друштвото го следи повратот на капиталот, преку добивката од редовното работење. Друштвото исто така го има во предвид влијанието кое нивото на капиталот го има на повратот на акционерите како и предностите и сигурноста обезбедени со цврста позиција на капиталот.

Пресметката на потребно ниво на маргина на солвентност согласно со член 75 од Законот за супервизија на осигурувањето укажува на потребното ниво на маргина на солвентност во 2023 година во износ од 225.786.985 денари по метод на стапка на премија, односно 109.296.689 денари по метод на стапка на штета (Прилог 3).

Имајќи ја во вид одредбата од Законот, според која повисокиот резултат (износ) се утврдува како потребно ниво на маргина на солвентност, во 2023 година истата изнесува 225.786.985 денари. Вака утврденото ниво на маргината на солвентност, обезбедува и запазување на одредбата на Законот согласно со која „капиталот на Друштвото во секое време треба да биде барем еднаков на потребното ниво на маргината на солвентност на Друштвото“. Друштвото, на крајот на известителниот период, располага со вишок на капитал во однос на потребното ниво на маргина на солвентност во износ од 629.819.663 денари (Прилог 4).

Резерви на Друштвото

Заради трајно обезбедување на извршувањето на обврските по договорите за осигурување, Друштвото формира технички и други резерви според осигурително-техничките начела и сметководствените стандарди.

Овие резерви се издвојувани на начин и во обем кој обезбедува сигурност во работењето, ликвидност и профитабилност на Друштвото.

Согласно со законските одредби, како и деловните акти на Друштвото, по основ на договорите за осигурување и преземените осигурителни ризици, се формираат следниве технички резерви:

1. резерви за преносни премии;
2. резерви за неистечени ризици;
3. резерви за пријавени, а неликвидирани штети;
4. резерви за настанати, но сè уште непријавени штети
5. резерви за индиректни трошоци на штети и
6. резерви за бонуси и попусти.

Техничките резерви на Друштвото на 31.12.2023 се пресметани во износ од 1.031.533.487 илјади денари (Прилог 5).

Вложување на средствата кои ги покриваат техничките резерви

Друштвото, на 31.12.2023 обезбеди средства за покривање на техничките резерви во вкупен износ од 1.340.799.076 денари, со што искажа вишок на вложувања над средствата потребни за покривање на техничките резерви во висина од 309.265.589 денари. (Прилог 5).

При изборот на видот на вложување на средствата што ги покриваат техничките резерви, Друштвото ги зема предвид класите во рамки на кои врши работи на осигурување, на начин што ќе обезбеди сигурност, профитабилност и ликвидност на вложувањата.

Средствата што ги покриваат техничките резерви во 2023 година беа диверзифицирани, при што не беше присутно значително потпирање врз една категорија на средства, пазар или инвестиција.

Друштвото вршеше приспособување на вложувањата на средствата што ги покриваат техничките резерви, а коишто беа изложени на ризик од потенцијални загуби поради промена на каматните стапки, флукуации на девизниот курс, кредитен ризик и други пазарни ризици, со обврските што произлегуваат од договорите за осигурување врз коишто влијаат овие промени.

При вложување на средствата што ги покриваат техничките резерви, Друштвото ја земаше предвид пристигнатоста на своите обврски што произлегуваат од договорите за осигурување.

При инвестирањето на средствата од технички резерви, Друштвото ги имаше во вид ограничувањата дефинирани во Законот за супервизија на осигурувањето и

Правилникот за видовите и карактеристиките на средствата кои ги покриваат техничките резерви и средствата кои ја покриваат математичката резерва, како и за детално пласирање и ограничување на тие вложувања и нивно вреднување (Прилог 5).

Управување со ризикот од осигурување и финансиски ризик

Цели на управување со ризикот и политики за намалување на ризикот од осигурување

Управувањето на Друштвото со ризикот од осигурување и финансискиот ризик се клучни за работењето на Друштвото. Целта е да се одберат средства чии рокови и износи на доспевање ќе бидат усогласени со очекуваните парични одливи по основ на настанатите штети по договорите за осигурување.

Осигурителната активност на Друштвото претставува покривање на штети на лица или правни субјекти – осигуреници на Друштвото, што произлегуваат од осигурени настани. Друштвото е изложено на неизвесноста поврзана со времето на настанување, зачестеноста и обемот на штетите што произлегуваат од договорите за осигурување.

Друштвото управува со ризиците од осигурување преку поставување на лимити на суми на осигурување, процедури за одобрување при прием на ризици во осигурување, ценовни тарифи, стриктни процедури за пријава, процена и решавање на штети и централизирано управување со реосигурувањето.

Политика на превземање ризик

Политиката на Друштвото при склучување договори за осигурување е постигнување дисперзија на ризикот, со што би се обезбедило избалансирано портфолио кое се базира на широко портфолио со исти или слични ризици во текот на повеќегодишен период, со што се изедначува резултатот, односно се ублажува променливоста на истиот.

Политиката на Друштвото за склучување на договори за осигурување е презентирани во годишниот план за работа, во кој се утврдени класите за осигурување, како и економските сектори во кои Друштвото е подготвено да превзема ризици. Сите договори за осигурување се по природа годишни и Друштвото има право да одбие обнова или продолжување на истите, а воедно има право на промена на условите на договорот при негово продолжување.

Политика на реосигурување

Друштвото реосигурува дел од договорите за осигурување со цел контрола на изложеноста кон штетни настани и со цел заштита на изворите на капитал.

Друштвото склучува комбинација од пропорционални и непропорционални договори за реосигурување за да ја намали нето изложеноста. Иста така Друштвото обезбедува и факултативно реосигурување за одредени специфични осигурени ризици. Факултативните договори задолжително претходно засебно се одобруваат и трошоците по истите се следат на редовна основа.

Друштвото редовно ја следи финансиската состојба на реосигурувачите и периодично ги проверува договорите за реосигурување. Раководството на Друштвото ги определува минималните безбедносни критериуми за прифатливо реосигурување и следи дали при склучување на договорите за реосигурување истите се запазени. Исто така, раководството на Друштвото редовно ја следи успешноста на Програмата за реосигурување. Друштвото склучува договори за реосигурување со неповрзани реосигурувачи со цел контрола на изложеноста од загуби како резултат на настанување на еден штетен настан.

Финансиски ризик

Друштвото е изложено на финансиски ризик преку финансиските средства, финансиските обврски, средствата од реосигурување, обврските за осигурување и реосигурување. Поконкретно, главен финансиски ризик е дека приливите по основ на финансиски средства нема да бидат доволни за да се подмират обврските кои произлегуваат од договорите за осигурување. Финансискиот ризик ги опфаќа ризикот од каматни стапки, валутниот ризик, ликвидносниот ризик и кредитниот ризик.

Цел на Друштвото е да ги усогласи обврските по основ на договорите за осигурување и реосигурување со средства со ист или сличен ризик. Ова му обезбедува на Друштвото сите доспеани обврски редовно да ги исплаќа.

Каматен ризик

Изложеноста на Друштвото на каматен ризик првенствено произлегува од портфолиото на вложувања.

Обврските од договорите за осигурување се краткорочни и каматниот ризик се намалува преку вложување во должнички инструменти, кои во најголем дел се со фиксна камата (државни записи и обврзници).

Краткорочните обврски за осигурување и реосигурување не се директно чувствителни на пазарните каматни стапки бидејќи се недисконтирани и се некаматносни.

Ризик на ликвидност

Најголем ризик на ликвидност со кој се соочува Друштвото се дневните потреби од расположиви парични средства во однос на обврските за штети од договорите за осигурување.

Друштвото располага со пари и парични средства и други високо ликвидни средства во секој момент, за да се заштити од непотребна концентрација на ризикот и за да биде во можност да ги покрие доспеаните обврските за плаќање како и потенцијалните обврски за плаќање како што допеваат.

Валутен ризик

Друштвото е изложено на валутен ризик преку трансакциите во странска валута и преку средствата и обврските во странска валута.

За да се избегне ризикот од негативното влијание на промената на девизните курсеви, Друштвото вложува средства во евра со цел покривање на обврските во странски валути. Денарот е врзан за еврото и монетарната проекција е дека девизниот курс на денарот во однос на еврото ќе биде стабилен.

Кредитен ризик

Кредитниот ризик претставува сметководствена загуба што би била признаена доколку договорната страна не ги исполни договорените обврски. За да ја контролира изложеноста кон кредитниот ризик, Друштвото редовно врши кредитна проценка на финансиската состојба на овие страни.

- Побарувања по основ на осигурување

Друштвото е изложено на кредитен ризик во случај осигурениците да не ги исполнат своите финансиски обврски што произлегуваат од договорите за осигурување. Изложеноста на Друштвото изнесува максимално до износот на сметководствената вредност на побарувањата по основ на премија. Побарувањата по основ на премии се од голем број на клиенти и се на стандардна комерцијална основа, со што концентрацијата на кредитен ризик е минимална. Друштвото редовно ги следи побарувањата по основ премии, со што изложеноста кон лоши побарувања е контролирана.

- *Средства од реосигурување*

Друштвото е изложено на кредитен ризик и преку средствата од реосигурување. Друштвото склучува договори за реосигурување со првокласни реосигурители, а раководството на Друштвото редовно прави оценка на кредитоспособноста на реосигурителите за да може да ја ажурира стратегијата за реосигурување.

- *Финансиски инструменти*

Друштвото е изложено на кредитен ризик кај финансиските инструменти во однос на можната ненаплатливост од издавачите. Сепак земјаќи во предвид дека Друштвото вложува во државни записи, државни обврзници и орочени депозити во домашни банки, не се очекува овие вложувања да не се надоместат.

Оперативен ризик

Друштвото е изложено на оперативен ризик поврзан со сите значајни продукти, активности, процеси и системи на работа. Изворите на оперативниот ризик се присутни на сите нивоа на одлучување и извршување во деловните процеси, кај секој извршител и во секој сегмент на деловните операции. Оперативните ризици не можат целосно да се избегнат, но редовните внатрешни контроли можат да го запрат нивниот раст. Од оваа причина, Друштвото придава големо значење на системот за внатрешна контрола, како и на соодветното образование на вработените. Доброто управување со деловниот континуитет го намалува нивото на оперативни ризици, односно го одржува нивното влијание на најниски можни нивоа.

Управување со ризик на информатички систем

Оценката на ризикот за информативната сигурност опфаќа идентификација на средствата на информативниот систем и нивна класификација, потоа анализа на веројатноста за појава на закани и слабости на информациониот систем и следење на нови слабости во системот.

Управување со правен ризик

Друштвото е изложено на правен ризик поврзано со ризик од загуба предизвикан од постоење на неусогласеност, односно непочитување на законската регулатива, правилата, пропишаните практики или етичките стандарди или погрешно толкување на правни документи.

Стратегиски и репутациски ризик

Друштвото ги идентификува сите можни извори на стратегиски ризик. Друштвото ја намалува изложеноста на стратегиски ризик преку воспоставување на соодветни долгорочни цели, избор на вработени со соодветна стручност и знаење и нивна постојана обука, ефикасен систем на управување со ризици, соодветен пристап до информации, правилна апликација на етичките принципи и принципите за добро корпоративно управување. Исто така, Друштвото е изложено на ризикот од неповолна репутација. Друштвото воспостави стриктни и јасни процедури за добро корпоративно управување и континуирано го следи задоволството кај клиентите и спроведува анализа на осигурителниот пазар и неговите трендови.

Управување со капиталот

Агенцијата за супервизија на осигурувањето е главен регулатор кој ја следи адекватноста на капиталот на Друштвото во целина. Друштвото е под директна супервизија од страна на регулаторот.

Политика на Раководството на Друштвото е да го зајакнува капиталот на Друштвото од сопствени извори, секако со недвосмислена поддршка на акционерите, кои континуирано одлучуваат најголемиот дел од тековните добивки на Друштвото да се распределат во зголемување на резервите на Друштвото, односно останат во билансите како нераспределена добивка за зајакнување на капиталот). Ова, сè со цел одржување на довербата на инвеститорите и на пазарот, а во насока на поддршка на идниот развој на бизнисот.

Раководството на Друштвото и во 2023 продолжи да го следи повратот на капиталот, преку добивката од редовното работење. Друштвото, исто така, го има во предвид влијанието кое нивото на капиталот го има на повратот на акционерите, како и предностите и сигурноста обезбедени со цврста позиција на капиталот.

Во текот на годината немаше материјални промени во пристапот на Друштвото кон управување со капиталот.

Подготвиле:

Бранко Димчевски

Маја Стојановска

Дарко Јовановски

Одобриле:

м-р Марија Томеска

Херман Зип

д-р Маја Богдановска-Стојаноска

Ирена Велкоска-Спировска

м-р Цветко Делев

ПРИЛОЗИ

Прилог 1. БУ: Биланс на успех
на ден 31.12.2023

во денари

Опис на позиција	Број на позиција	Износ	
		Тековна деловна година	Претходна деловна година
1	2	4	5
А. ПРИХОДИ ОД РАБОТЕЊЕТО (201+210+223а+224+225)	200	1.069.095.926	937.052.903
I. ЗАРАБОТЕНА ПРЕМИЈА (НЕТО ПРИХОДИ ОД ПРЕМИЈА (202+203+204-205-206-207+208+209))	201	951.935.950	839.768.920
1. Бруто полисирана премија за осигурување	202	1.339.084.743	1.125.322.945
2. Бруто полисирана премија за соосигурување	203	-	-
3. Бруто полисирана премија за реосигурување/ретроцесија	204	-	-
4. Бруто полисирана премија предадена во соосигурување	205	-	-
5. Бруто полисирана премија предадена во реосигурување/ ретроцесија	206	344.845.558	234.408.788
6. Промена во бруто резервата за преносна премија	207	15.786.909	15.701.086
7. Промена во бруто резервата за преносна премија - дел за соосигурување	208	-	-
8. Промена во бруто резервата за преносна премија - дел за реосигурување	209	(26.516.326)	(35.444.151)
II. ПРИХОДИ ОД ВЛОЖУВАЊА (211+212+216+217+218+219+223)	210	50.561.391	42.781.764
1. Приходи од подружници, придружени друштва и заеднички контролирани ентитети	211	-	-
2. Приходи од вложувања во земјиште и градежни објекти (213+214+215)	212	-	-
2.1 Приходи од наемнини	213	-	-
2.2 Приходи од зголемување на вредноста на земјиште и градежни објекти	214	-	-
2.3 Приходи од продажба на земјиште и градежни објекти	215	-	-
3. Приходи од камати	216	27.328.415	21.769.776
4. Позитивни курсни разлики	217	2.860.862	4.716.837
5. Вредносно усогласување (нереализирани добивки, сведување на објективна вредност)	218	14.590.000	13.935.093
6. Реализирани добивки од продажба на финансиски имот - капитална добивка (220+221+222)	219	3.886.391	1.207.759
6.1 Финансиски вложувања расположливи за продажба	220	3.886.391	1.207.759
6.2 Финансиски вложувања за тргување (по објективна вредност)	221	-	-
6.3 Останати финансиски вложувања	222	-	-

Опис на позиција	Број на позиција	Износ	
		Тековна деловна година	Претходна деловна година
1	2	4	5
7. Останати приходи од вложувања	223	1.895.723	1.152.299
III. ПРИХОДИ ПО ОСНОВ НА ПРОВИЗИИ ОД РЕОСИГУРУВАЊЕ	223a	49.387.565	35.615.874
IV. ОСТАНАТИ ОСИГУРИТЕЛНО ТЕХНИЧКИ ПРИХОДИ, НАМАЛЕНИ ЗА РЕОСИГУРУВАЊЕ	224	6.671.894	5.893.356
V. ОСТАНАТИ ПРИХОДИ	225	10.539.126	12.992.989
Б. РАСХОДИ ОД РАБОТЕЊЕТО (227+235+245+248+251+261+271+274+275)	226	958.917.344	839.628.486
I. НАСТАНАТИ ШТЕТИ (НЕТО ТРОШОЦИ ЗА ШТЕТИ) (228-229-230-231+232-233-234)	227	479.718.071	380.400.746
1. Бруто исплатени штети	228	441.935.025	373.266.060
2. Намалување за приходот од бруто реализирани регресни побарувања	229	3.296.211	4.271.129
3. Бруто исплатени штети – дел за соосигурување	230	-	-
4. Бруто исплатени штети – дел за реосигурување/ретроцесија	231	416.261	7.403.186
5. Промени во бруто резервите за штети	232	50.532.845	32.430.864
6. Промени во бруто резервите за штети – дел за соосигурување	233	-	-
7. Промени во бруто резервите за штети – дел за реосигурување	234	9.037.327	13.621.863
II. ПРОМЕНИ ВО ОСТАНАТИТЕ ТЕХНИЧКИ РЕЗЕРВИ, НЕТО ОД РЕОСИГУРУВАЊЕ (236+239+242)	235	449.472	1.642.532
1. Промени во математичката резерва, нето од реосигурување (237-238)	236	-	-
1.1 Промени во бруто математичката резерва	237	-	-
1.2 Промени во бруто математичката резерва - дел за соосигурување/реосигурување	238	-	-
2. Промени во еквализационата резерва, нето од реосигурување (240-241)	239	-	-
2.1. Промени во бруто еквализационата резерва	240	-	-
2.2 Промени во бруто еквализационата резерва - дел за соосигурување/реосигурување	241	-	-
3. Промени во останатите технички резерви, нето од реосигурување (243-244)	242	449.472	1.642.532
3.1 Промени во останатите бруто технички резерви	243	449.472	1.642.532
3.2 Промени во останатите бруто технички резерви – дел за соосигурување и реосигурување	244	-	-
III. ПРОМЕНИ ВО БРУТО МАТЕМАТИЧКАТА РЕЗЕРВА ЗА ОСИГУРУВАЊЕ НА ЖИВОТ КАДЕ ИНВЕСТИЦИОНИОТ РИЗИК Е НА ТОВАР НА ОСИГУРЕНИКОТ, НЕТО ОД РЕОСИГУРУВАЊЕ (246-247)	245	-	-

Опис на позиција	Број на позиција	Износ	
		Тековна деловна година	Претходна деловна година
1	2	4	5
1. Промени во бруто математичката резерва за осигурување на живот каде инвестициониот ризик е на товар на осигуреникот	246	-	-
2. Промени во бруто математичката резерва за осигурување на живот каде инвестициониот ризик е на товар на осигуреникот – дел за соосигурување и реосигурување	247	-	-
IV. ТРОШОЦИ ЗА БОНУСИ И ПОПУСТИ, НЕТО ОД РЕОСИГУРУВАЊЕ (249+250)	248	21.706.972	25.987.188
1. Трошоци за бонуси (кои зависат од резултатот)	249	89.213	1.913.428
2. Трошоци за попусти (кои не зависат од резултатот)	250	21.617.759	24.073.760
V. НЕТО ТРОШОЦИ ЗА СПРОВЕДУВАЊЕ НА ОСИГУРУВАЊЕТО (252+256)	251	393.990.752	361.095.948
1. Трошоци за стекнување (253+253а+254+255)	252	199.544.441	172.847.131
1.1 Провизија	253	79.995.059	70.654.058
1.2 Бруто плати за вработените во внатрешната продажна мрежа	253а	123.904.776	109.443.367
1.3 Останати трошоци за стекнување	254	2.618.986	1.911.855
1.4 Промена во одложените трошоци за стекнување (+/-)	255	(6.974.380)	(9.162.149)
2. Административни трошоци (257+258+259+260)	256	194.446.311	188.248.817
2.1 Амортизација на материјални средства кои служат за вршење на дејноста	257	4.828.338	3.882.332
2.2 Трошоци за вработените (258а+258б+258в+258г+258д)	258	64.603.627	62.227.733
2.2.1 Плати и надоместоци	258а	37.864.193	36.794.902
2.2.2 Трошоци за даноци на плати и надоместоци на плата	258б	3.540.349	3.436.548
2.2.3 Придонеси од задолжително социјално осигурување	258в	16.101.831	15.617.347
2.2.4 Трошоци за дополнително пензиско осигурување за вработени	258г	-	-
2.2.5 Останати трошоци за вработени	258д	7.097.254	6.378.936
2.3 Трошоци за услуги на физички лица кои не вршат дејност (договори за работа, авторски договори и други правни односи) заедно со сите давачки	259	19.586.921	16.292.214
2.4 Останати административни трошоци (260а+260б+260в)	260	105.427.425	105.846.538
2.4.1 Трошоци за услуги	260а	82.126.287	83.245.930
2.4.2 Материјални трошоци	260б	7.503.883	8.154.246
2.4.3 Трошоци за резервирање и останати трошоци од работењето	260в	15.797.255	14.446.362
VI. ТРОШОЦИ ОД ВЛОЖУВАЊА (262+263+264+265+266+270)	261	14.160.785	24.484.971

Опис на позиција	Број на позиција	Износ	
		Тековна деловна година	Претходна деловна година
1	2	4	5
1. Амортизација и вредносно усогласување на материјални средства кои не служат за вршење на дејноста	262	-	-
2. Трошоци за камати	263	16.553	3.279
3. Негативни курсни разлики	264	3.568.374	3.025.941
4. Вредносно усогласување (нереализирани загуби, сведување на објективна вредност)	265	9.493.461	21.397.049
5. Реализирани загуби од продажба на финансиски имот - капитална загуба (267+268+269)	266	-	58.702
5.1 Финансиски вложувања расположливи за продажба	267	-	-
5.2 Финансиски вложувања за тргување (по објективна вредност)	268	-	58.702
5.3 Останати финансиски вложувања	269	-	-
6. Останати трошоци од вложувања	270	1.082.397	-
VII. ОСТАНАТИ ОСИГУРИТЕЛНО ТЕХНИЧКИ ТРОШОЦИ, НАМАЛЕНИ ЗА РЕОСИГУРУВАЊЕ (272+273)	271	30.138.244	30.634.158
1. Трошоци за превентива	272	-	-
2. Останати осигурително технички трошоци, намалени за реосигурување	273	30.138.244	30.634.158
VIII. ВРЕДНОСНО УСОГЛАСУВАЊЕ НА ПОБАРУВАЊАТА ПО ОСНОВ НА ПРЕМИЈА	274	19.690.868	15.144.840
IX. ОСТАНАТИ РАСХОДИ, ВКУЧУВАЈЌИ И ВРЕДНОСНИ УСОГЛАСУВАЊА	275	(937.820)	238.103
X. ДОБИВКА ЗА ДЕЛОВНАТА ГОДИНА ПРЕД ОДДАНОЧУВАЊЕ (200-226)	276	110.178.582	97.424.417
XI. ЗАГУБА ЗА ДЕЛОВНАТА ГОДИНА ПРЕД ОДДАНОЧУВАЊЕ (226-200)	277	-	-
XII. ДАНОК НА ДОБИВКА ОДНОСНО ЗАГУБА	278	14.013.888	12.409.886
XIII. ОДЛОЖЕН ДАНОК	279	-	-
XIV. ДОБИВКА ЗА ДЕЛОВНАТА ГОДИНА ПО ОДДАНОЧУВАЊЕ (276-278-279)	280	96.164.694	85.014.531
XV. ЗАГУБА ЗА ДЕЛОВНАТА ГОДИНА ПО ОДДАНОЧУВАЊЕ (277-278-279)	281	-	-
XVI. ОСТАНАТА СЕОПФАТНА ДОБИВКА/(ЗАГУБА)		96.164.694	85.014.531
Добивка/(загуба) од повторно мерење на финансиски средства расположливи за продажба		11.373.731	(9.582.430)
Данок на добивка на компоненти на останата сеопфатна добивка		-	-
ДОБИВКА/(ЗАГУБА) КОЈА ИМ ПРИПАЌА НА АКЦИОНЕРИТЕ		107.538.425	75.432.101

Прилог 2. БС: Биланс на состојба
на ден 31.12.2023

во денари

Опис на позицијата	Број на позиција	Износ	
		Тековна деловна година	Претходна деловна година
1	2	4	5
АКТИВА			
А. НЕМАТЕРИЈАЛНИ СРЕДСТВА (002+003)	001	4.737.456	2.879.886
1. Гудвил	002	-	-
2. Останати нематеријални средства	003	4.737.456	2.879.886
Б. ВЛОЖУВАЊА (005+013+021+041)	004	1.407.918.072	1.235.051.133
I. ЗЕМЈИШТЕ, ГРАДЕЖНИ ОБЈЕКТИ И ОСТАНАТИ МАТЕРИЈАЛНИ СРЕДСТВА (006+009)	005	-	-
1. Земјиште и градежни објекти кои служат за вршење на дејноста (007+008)	006	-	-
1.1 Земјиште	007	-	-
1.2 Градежни објекти	008	-	-
2. Земјиште, градежни објекти и останати средства кои не служат за вршење на дејноста (010+011+012)	009	-	-
2.1 Земјиште	010	-	-
2.2 Градежни објекти	011	-	-
2.3 Останати материјални средства	012	-	-
II. ФИНАНСИСКИ ВЛОЖУВАЊА ВО ДРУШТВА ВО ГРУПА - ПОДРУЖНИЦИ, ПРИДРУЖЕНИ ДРУШТВА И ЗАЕДНИЧКИ КОНТРОЛИРАНИ ЕНТИТЕТИ (014+015+016+017+018+019+020)	013	14.644.777	15.180.437
1. Акции, удели и останати сопственички инструменти од вредност во друштва во група - подружници	014	-	-
2. Должнички хартии од вредност кои ги издале друштва во група - подружници и заеми на друштва во група - подружници	015	-	-
3. Акции, удели и останати сопственички инструменти во придружени друштва	016	-	-
4. Должнички хартии од вредност кои ги издале придружени друштва и заеми на придружени друштва	017	-	-
5. Останати финансиски вложувања во друштва во група – подружници	018	-	-
6. Останати финансиски вложувања во придружени друштва	019	-	-
7. Вложувања во заеднички контролирани ентитети	020	14.644.777	15.180.437
III. ОСТАНАТИ ФИНАНСИСКИ ВЛОЖУВАЊА (022+025+030+035+040)	021	1.393.273.295	1.219.870.696
1. Финансиски вложувања кои се чуваат до достасување (023+024)	022	664.702.702	449.796.213
1.1 Должнички хартии од вредност со рок на достасување до една година	023	138.861.282	-
1.2 Должнички хартии од вредност со рок на достасување над една година	024	525.841.420	449.796.213
2. Финансиски вложувања расположливи за продажба (026+027+028+029)	025	229.528.888	192.927.352
2.1 Должнички хартии од вредност со рок на достасување до една година	026	-	-
2.2 Должнички хартии од вредност со рок на достасување над една година	027	-	-
2.3 Акции, удели и останати сопственички инструменти	028	-	2.100.000
2.4 Акции и удели во инвестициски фондови	029	229.528.888	190.827.352
3. Финансиски вложувања за тргување (031+032+033+034)	030	62.797.162	58.398.417
3.1 Должнички хартии од вредност со рок на достасување до една година	031	-	-

Опис на позицијата	Број на позиција	Износ	
		Тековна деловна година	Претходна деловна година
1	2	4	5
3.2 Должнички хартии од вредност со рок на достасување над една година	032	-	-
3.3 Акции, удели и останати сопственички инструменти	033	50.278.297	45.914.060
3.4 Акции и удели во инвестициски фондови	034	12.518.865	12.484.357
4. Депозити, заеми и останати пласмани (036+037+038+039)	035	436.244.543	518.748.714
4.1 Дадени депозити	036	436.244.543	518.748.714
4.2 Заеми обезбедени со хипотека	037	-	-
4.3 останати заеми	038	-	-
4.4 Останати пласмани	039	-	-
5. Деривативни финансиски инструменти	040	-	-
IV. ДЕПОЗИТИ НА ДРУШТВА ЗА РЕОСИГУРУВАЊЕ КАЈ ЦЕДЕНТИ, ПО ОСНОВ НА ДОГОВОРИ ЗА РЕОСИГУРУВАЊЕ	041	-	-
V. ДЕЛ ЗА СООСИГУРУВАЊЕ И РЕОСИГУРУВАЊЕ ВО БРУТО ТЕХНИЧКИТЕ РЕЗЕРВИ (043+044+045+046+047+048+049)	042	118.901.552	136.380.551
1. Дел за соосигурување и реосигурување во бруто резервата за преносна премија	043	64.515.498	91.031.824
2. Дел за соосигурување и реосигурување во бруто математичката резерва	044	-	-
3. Дел за соосигурување и реосигурување во бруто резервите за штети	045	54.386.054	45.348.727
4. Дел за соосигурување и реосигурување во бруто резервите за бонуси и попусти	046	-	-
5. Дел за соосигурување и реосигурување во бруто еквилизационата резерва	047	-	-
6. Дел за соосигурување и реосигурување во бруто останатите технички резерви	048	-	-
7. Дел за соосигурување и реосигурување во бруто техничките резерви за осигурување на живот каде ризикот од вложувањето е на товар на осигуреникот	049	-	-
Г. ФИНАНСИСКИ ВЛОЖУВАЊА КАЈ КОИ ОСИГУРЕНИКОТ ГО ПРЕВЗЕМА ИНВЕСТИЦИСКИОТ РИЗИК (ДОГОВОРИ ЗА ОСИГУРУВАЊЕ)	050	-	-
Д. ОДЛОЖЕНИ И ТЕКОВНИ ДАНОЧНИ СРЕДСТВА (052+053)	051	2.191.353	2.982.315
1. Одложени даночни средства	052	2.187.716	2.678.813
2. Тековни даночни средства	053	3.637	303.502
Ѓ. ПОБАРУВАЊА (055+059+063+067)	054	324.701.277	345.158.058
I. ПОБАРУВАЊА ОД НЕПОСРЕДНИ РАБОТИ НА ОСИГУРУВАЊЕ (056+057+058)	055	303.285.394	326.470.052
1. Побарувања од осигуреници	056	303.285.394	326.470.052
2. Побарувања од посредници	057	-	-
3. Останати побарувања од непосредни работи на осигурување	058	-	-
II. ПОБАРУВАЊА ОД РАБОТИ НА СООСИГУРУВАЊЕ И РЕОСИГУРУВАЊЕ (060+061+062)	059	-	-
1. Побарувања по основ на премија за соосигурување и реосигурување	060	-	-
2. Побарувања по основ на учество во надомест на штети од соосигурување и реосигурување	061	-	-
3. Останати побарувања од работи на соосигурување и реосигурување	062	-	-
III. ОСТАНАТИ ПОБАРУВАЊА (064+065+066)	063	21.415.883	18.688.006
1. Останати побарувања од непосредни работи на осигурување	064	10.513.158	7.559.590
2. Побарувања по основ на финансиски вложувања	065	9.286.950	8.427.033
3. Останати побарувања	066	1.615.775	2.701.383
IV. ПОБАРУВАЊА ПО ОСНОВ НА ЗАПИШАН А НЕУПЛАТЕН КАПИТАЛ	067	-	-
Е. ОСТАНАТИ СРЕДСТВА (069+072+077)	068	51.095.694	39.798.252

Опис на позицијата	Број на позиција	Износ	
		Тековна деловна година	Претходна деловна година
1	2	4	5
I. МАТЕРИЈАЛНИ СРЕДСТВА КОИ СЛУЖАТ ЗА ВРШЕЊЕ НА ДЕЈНОСТА (ОСВЕН ЗЕМЈИШТЕ И ГРАДЕЖНИ ОБЈЕКТИ) (070+071)	069	13.644.967	7.557.963
1. Опрема	070	12.808.604	6.721.600
2. Останати материјални средства	071	836.363	836.363
II. ПАРИЧНИ СРЕДСТВА И ОСТАНАТИ ПАРИЧНИ ЕКВИВАЛЕНТИ (073+074+075+076)	072	37.450.727	32.240.289
1. Парични средства во банка	073	37.090.453	31.903.870
2. Парични средства во благајна	074	360.274	336.419
3. Издвоени парични средства за покривање на математичката резерва	075	-	-
4. Останати парични средства и парични еквиваленти	076	-	-
III. ЗАЛИХИ И СИТЕН ИНВЕНТАР	077	-	-
Ж. АКТИВНИ ВРЕМЕНСКИ РАЗГРАНИЧУВАЊА (079+080+081)	078	108.624.263	98.117.850
1. Претходно пресметани приходи по основ на камати и наемнини	079	-	-
2. Одложени трошоци на стекнување	080	85.617.735	78.643.355
3. Останати пресметани приходи и одложени трошоци	081	23.006.528	19.474.495
З. НЕТЕКОВНИ СРЕДСТВА КОИ СЕ ЧУВААТ ЗА ПРОДАЖБА И ПРЕКИНАТО РАБОТЕЊЕ	082	-	-
S. ВКУПНА АКТИВА (А+Б+В+Г+Д+Г+Е+Ж+З)	083	2.018.169.667	1.860.368.045
И. ВОН-БИЛАНСНА ЕВИДЕНЦИЈА - АКТИВА	084	369.798.491	309.296.258
ПАСИВА			
A. КАПИТАЛ И РЕЗЕРВИ (086+090+091+095+101-102+103-104)	085	729.002.416	641.463.991
I. ЗАПИШАН КАПИТАЛ (087+088+089)	086	195.326.080	195.326.080
1. Запишан капитал од обични акции	087	195.326.080	195.326.080
2. Запишан капитал од приоритетни акции	088	-	-
3. Запишан а неуплатен капитал	089	-	-
II. ПРЕМИИ ЗА ЕМИТИРАНИ АКЦИИ	090	-	-
III. РЕВАЛОРИЗАЦИОНА РЕЗЕРВА (092+093+094)	091	1.375.999	(9.997.732)
1. Материјални средства	092	-	-
2. Финансиски вложувања	093	1.375.999	(9.997.732)
3. Останати ревалоризациони резерви	094	-	-
IV. РЕЗЕРВИ (096+097+098-099+100)	095	251.053.103	222.714.926
1. Законски резерви	096	251.053.103	222.714.926
2. Статутарни резерви	097	-	-
3. Резерви за сопствени акции	098	-	-
4. Откупени сопствени акции	099	-	-
5 Останати резерви	100	-	-
V. НЕРАСПРЕДЕЛЕНА НЕТО ДОБИВКА	101	185.082.540	148.406.186
VI. ПРЕНЕСЕНА ЗАГУБА	102	-	-
VII. ДОБИВКА ЗА ТЕКОВНИОТ ПРЕСМЕТКОВЕН ПЕРИОД	103	96.164.694	85.014.531
VIII. ЗАГУБА ЗА ТЕКОВНИОТ ПРЕСМЕТКОВЕН ПЕРИОД	104	-	-
Б. СУБОРДИНИРАНИ ОБВРСКИ	105	-	-
В. БРУТО ТЕХНИЧКИ РЕЗЕРВИ (107+108+109+110+111+112)	106	1.150.435.038	1.083.665.813
I. Бруто резерви за преносни премии	107	554.889.224	539.102.316
II. Бруто математичка резерва	108	-	-
III. Бруто резерви за штети	109	583.210.369	532.677.524
IV. Бруто резерви за бонуси и попусти	110	3.735.445	11.885.973

Опис на позицијата	Број на позиција	Износ	
		Тековна деловна година	Претходна деловна година
1	2	4	5
V. Бруто еквилизациона резерва	111	-	-
VI. Бруто останати технички резерви	112	8.600.000	-
Г. БРУТО ТЕХНИЧКИ РЕЗЕРВИ ВО ОДНОС НА ДОГОВОРИ КАЈ КОИ ОСИГУРЕНИКОТ ГО ПРЕВЗЕМА ИНВЕСТИЦИСКИОТ РИЗИК	113	-	-
Д. ОСТАНАТИ РЕЗЕРВИ (115+116)	114	4.773.701	4.140.756
1. Резерви за вработени	115	4.773.701	4.140.756
2. Останати резерви	116	-	-
Ѓ. ОДЛОЖЕНИ И ТЕКОВНИ ДАНОЧНИ ОБВРСКИ (118+119)	117	5.251.054	3.243.824
1. Одложени даночни обврски	118	2.769.040	1.744.663
2. Тековни даночни обврски	119	2.482.014	1.499.161
Е. ОБВРСКИ КОИ ПРОИЗЛЕГУВААТ ОД ДЕПОЗИТИ НА ДРУШТВА ЗА РЕОСИГУРУВАЊЕ КАЈ ЦЕДЕНТИ, ПО ОСНОВ НА ДОГОВОРИ ЗА РЕОСИГУРУВАЊЕ	120	-	-
Ж. ОБВРСКИ (122+126+130)	121	46.337.538	50.073.737
I. ОБВРСКИ ОД НЕПОСРЕДНИ РАБОТИ НА ОСИГУРУВАЊЕ (123+124+125)	122	219.765	2.034.517
1. Обврски спрема осигуреници	123	162.429	2.010.327
2. Обврски спрема застапници и посредници	124	-	-
3. Останати обврски од непосредни работи на осигурување	125	57.336	24.190
II. ОБВРСКИ ОД РАБОТИ НА СООСИГУРУВАЊЕ И РЕОСИГУРУВАЊЕ (127+128+129)	126	11.955.391	19.307.579
1. Обврски по основ на премија за соосигурување и реосигурување	127	11.955.391	19.307.579
2. Обврски по основ на учество во надомест на штети	128	-	-
3. Останати обврски од работи на соосигурување и реосигурување	129	-	-
III. ОСТАНАТИ ОБВРСКИ (131+132+133)	130	34.162.382	28.731.641
1. Останати обврски од непосредни работи на осигурување	131	8.355.285	8.669.590
2. Обврски по основ на финансиски вложувања	132	-	-
3. Останати обврски	133	25.807.097	20.062.051
З. ПАСИВНИ ВРЕМЕНСКИ РАГРАНИЧУВАЊА	134	82.369.920	77.779.924
С. НЕТЕКОВНИ ОБВРСКИ ВО ВРСКА СО НЕТЕКОВНИ СРЕДСТВА КОИ СЕ ЧУВААТ ЗА ПРОДАЖБА И ПРЕКИНАТИ РАБОТЕЊА	135	-	-
И. ВКУПНА ПАСИВА А+Б+В+Г+Д+Ѓ+Е+Ж+З+С	136	2.018.169.667	1.860.368.045
Ј. ВОН-БИЛАНСНА ЕВИДЕНЦИЈА - ПАСИВА	137	369.798.491	309.296.258

Прилог 3. Потребно ниво на маргина на солвентност

		Неживотно осигурување освен здравствено осигурување на кое се применуваат одредбите од член 75 став 6 од Законот		Здравствено осигурување на кое се применуваат одредбите од чл. 75 став 6 од Законот		Неживотно осигурување освен здравствено осигурување на кое се применуваат одредбите од член 75 став 6 од Законот	
		Тековна година	Претходна година	Тековна година	Претходна година	Тековна година	Претходна година
Бруто полисирана премија	1	1.335.630.347	1.120.289.082				
Бруто полисирана премија < 10 милиони евра x 0.18	2	110.691.000	110.687.760				
Бруто полисирана премија > 10 милиони евра x 0.16	3	115.308.856	80.857.133				
Бруто полисирана премија < 10 милиони евра x 18/300	4			0	0		
Бруто полисирана премија > 10 милиони евра x 16/300	5			0	0		
Вкупен износ од Бруто полисирана премија ((6)=[2] + [3] или [6]=[4] + [5])	6	225.999.856	191.544.893	0	0		
Бруто исплатени штети	7	441.935.025	373.266.060			441.935.025	373.266.060
Нето исплатени штети	8	441.518.764	365.862.874			441.518.764	365.862.874
Коефициент ((9)=[8]/[7] или 0.50, доколку е помал)	9	1,00	0,98	0,00	0,00	1,00	0,98
Маргина на солвентност - метод стапка на премија ((10)= [6]*[9])	10	225.786.985	187.745.881	0	0		
Референтен период (во години)	11	3	3			7	7
Бруто исплатени штети во референтниот период	12	1.177.248.906	1.108.614.910			0	0
Бруто резерви за штети на крајот на референтниот период	13	595.545.814	544.563.497			0	0
Бруто резерви за штети на почетокот на референтниот период	14	510.490.101	478.577.434			0	0
Бруто настанати штети ((15)=[12] + [13] - [14])/[11])	15	420.768.206	391.533.658	0	0	0	0
Бруто настанати штети < 7 милиони евра x 0,26	16	109.399.734	101.798.751			0	0
Бруто настанати штети > 7 милиони евра x 0,23	17	0	0			0	0
Бруто настанати штети < 7 милиони евра x 26/300	18			0	0		
Бруто настанати штети > 7 милиони евра x 23/300	19			0	0		
Вкупен износ од Бруто настанати штети ((20)=[16] + [17] или [20]=[18] + [19])	20	109.399.734	101.798.751	0	0	0	0
Маргина на солвентност - метод стапка на штети ((21)= [20]*[9])	21	109.296.689	99.779.722	0	0	0	0
Потребно ниво на маргина на солвентност ((22)=max([10],[21]))	22	225.786.985	187.745.881	0	0		

		Тековна година	Претходна година
Конечна пресметка на потребното ниво на маргината на солвентност	1	225.786.985	187.745.881

Прилог 4. Пресметка на капиталот

	Ознака	Износ
		100
Основен капитал, чл. 69 (I1+I2+I3+I4+I5-I6-I7-I8-I9-I10-I11-I12-I13)	I	627.000.855
Уплатен акционерски капитал со исклучок на уплатениот акционерски капитал од кумулативни приоритетни акции	I1	195.326.080
Премии од емитирани обични акции	I2	0
Законски и статутарни резерви	I3	251.053.103
Пренесена нераспределена добивка	I4	185.082.540
Нераспределена добивка од тековната година	I5	0
Сопствени акции кои ги поседува друштвото за осигурување	I6	0
Долгорочни нематеријални средства	I7	2.466.247
Пренесена непокриена загуба и загуба од тековната година	I8	0
Нереализирана загуба од сопственички инструменти расположливи за продажба мерени по објективна вредност	I9	1.994.621
Нереализирана загуба од вреднување на финансиските средства расположливи за продажба	I10	0
Нето негативни ревалоризациски резерви и останатите разлики од вреднување коишто произлегуваат од вложувања во придружени друштва или заеднички вложувања коишто се вреднуваат со користење на методот на главнина	I11	0
Останати одбивни ставки поради непочитување на ограничувањата при вложување на средствата од капиталот, предвидени во членот 73 од ЗСО	I12	0
Дополнителен капитал, чл. 71 (II1+II2+II3+II4+II5+II6), доколку не е поголем од 50% од основниот капитал	II	2.818.807
Уплатен акционерски капитал од кумулативни приоритетни акции	II1	0
Премии од емитирани кумулативни приоритетни акции	II2	0
Субординирани должнички инструменти	II3	0
Хартии од вредност со неопределен рок на доспевање	II4	0
Нереализирана добивка од ревалоризацијата на сопственичките инструменти коишто се расположливи за продажба и мерени по објективна вредност	II5	2.818.807
Нереализирана добивка од ревалоризацијата на должничките инструменти расположливи за продажба, мерени по објективна вредност	II6	0
Вкупно основен и дополнителен капитал I.+II.	III	629.819.662
Одбивни ставки, чл. 72 (IV1+IV2)	IV	0
Вложувања во акции во правни лица од членот 72 од Законот	IV1	0
Вложувања во субординирани должнички инструменти и други вложувања во правни лица од членот 72 од ЗСО	IV2	0
КАПИТАЛ I + II - IV	V	629.819.662
Потребно ниво на маргина на солвентност (за друштва за неживотно осигурување)	VI1	225.786.985
Потребно ниво на маргина на солвентност (за друштва за осигурување на живот)	VI2	
Капитал	VI3	629.819.662
Гарантен фонд*	VI4	184.485.000
Вишок/недостаток на Капитал во однос на Гарантен фонд (VI5 = VI3 - VI4)	VI5	445.334.662
Вишок/недостаток на Капитал (за неживотно осигурување) во однос на Потребно ниво на маргина на солвентност (за друштва за неживотно осигурување) (VI6 = VI3 - VI1)	VI6	404.032.677
Вишок/недостаток на Капитал (за осигурување на живот) во однос на Потребно ниво на маргина на солвентност (за друштва за осигурување на живот) (VI7 = VI3 - VI2)	VI7	
*Гарантниот фонд е дефиниран во член 77 од Законот и претставува 1/3 од потребното ниво на маргина на солвентност, но не смее да биде понизок од соодвениот износ наведен во член 77 став (3) од Законот		

Прилог 5. Вложувања на средствата кои ги покриваат техничките резерви

	Број	Дозволен %	Остварен износ	МКД	
				Остварен %	
				1	2
Видови дозволени вложувања	I				
Парични средства во благајна и средства на банкарските сметки	I1	3%	37.450.727	2,8%	
Депозити во банки кои имаат дозвола издадена од НБРМ	I2	60%	409.000.000	30,5%	
Хартии од вредност издадени до Р.М или НБРМ	I3	80%	0	0,0%	
Обврзници и други должнички хартии за кои гарантира РМ	I4	80%	602.022.299	44,9%	
Обврзници и други должнички хартии од вредност кои ги издаваат или за кои гарантираат единиците на локалната самоуправа на РМ	I5	10%	0	0,0%	
Обврзници и други должнички хартии со кои се тргува на регулиран пазар на хартии од вредност во РМ	I6	35%	0	0,0%	
Обврзници и други должнички хартии со кои не се тргува на регулиран пазар на хартии од вредност во РМ, ако нивен издавач е правно лице со седиште во РМ	I7	5%	0	0,0%	
Акции со кои се тргува на регулиран пазар на хартии од вредност во РМ	I8	25%	0	0,0%	
Акции со кои не се тргува на регулиран пазар на хартии од вредност во РМ, ако нивен издавач е правно лице со седиште во РМ	I9	5%	0	0,0%	
Удели во трговски друштва во РМ	I10	5%	0	0,0%	
Удели и акции на инвестициски фондови кои се регистрирани во РМ	I11	20%	229.528.888	17,1%	
Долгорочни обврзници и други долгорочни хартии од вредност чиј издавач е земја членка на ЕУ или земја членка на ОЕЦД	I12		0	0,0%	4,7%
Долгорочни обврзници и други долгорочни хартии од вредност чиј издавач е странски правен субјект од земја членка на ЕУ или земја членка на ОЕЦД	I13	20%	0	0,0%	
Акции чиј издавач е странско акционерско друштво со кои се тргува на регулиран пазар на хартии од вредност во земјите членки на ЕУ или земјите членки на ОЕЦД	I14		14.067.364	1,0%	
Удели на инвестициски фондови со кои се тргува на регулиран пазар на хартии од вредност во земја членка на ЕУ или земја членка на ОЕЦД	I15		48.729.798	3,6%	
Друг вид на вложување согласно правилата на АСО, под услов тоа да не е во спротивност со став (2) од член 89 од ЗСО	I16	10% од рез. прен прем.	0	0,0%	
Вложувања кои не се предвидени со Правилникот	II			0,0%	

НАПОМЕНА: Вложувањата од точка 5 и точка 8 од оваа табела не смеат да надминат 5 % кај ист издавач и вложувањата од точка 7

Ставка	Број	Износ
Вкупно доволени вложувања на средства	III	1.340.799.076
Вкупно нето технички резерви	IV	1.031.533.487
Резерви за преносни премии	IV1	490.373.727
Резерви за бонуси и попусти	IV2	3.735.445
Резерви за штети	IV3	528.824.315
Други технички резерви	IV4	8.600.000
Еквализациона резерва	IV5	
Разлика (III-IV)	V	309.265.589